

T. C.

İstanbul Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Doktora Tezi

**Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na Göre Anadolu ve
Fen Liselerine Yerleştirilen Öğrencilerin OKS ve
ÖSS Sonuçları Arasındaki İlişki**

Mustafa Bahar

İstanbul 2009

T. C.

İstanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Doktora Tezi

**Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na Göre Anadolu ve
Fen Liselerine Yerleştirilen Öğrencilerin OKS ve
ÖSS Sonuçları Arasındaki İlişki**

Mustafa Bahar

2502000005

Tez Danışmanı
Prof. Dr. İrfan Erdoğan
İstanbul 2009

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüz **EĞİTİM BİLİMLERİ** Anabilim Dalında **2502000005** numaralı **MUSTAFA BAHAR**'ın hazırladığı **“ORTAÖĞRETİM KURUMLAR SINAVI'NA GÖRE ANADOLU VE FEN LİSELERİNE YERLEŞTİRİLEN ÖĞRENCİLERİN OKS VE ÖSS SONUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ”** konulu ~~YÜKSEK LİSANS~~ / **DOKTORA TEZİ** ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI**, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 28.Maddesi uyarınca **04.12.2009 CUMA** günü saat **10.30'da** yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin ~~KABUL~~.....'ne* **OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA** karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ (*)	İMZASI
PROF. DR. İRFAN ERDOĞAN	KABUL	
PROF. DR. ÜMİT DAVASLIGİL	KABUL	
YRD. DOÇ. DR. ESRA İŞMEN GAZİOĞLU	KABUL	
YRD. DOÇ. DR. FİLİZ MEŞECİ GİORGETTİ	KABUL	
YRD. DOÇ. DR. LEVENT DENİZ	KABUL	

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI SINAVI'NA GÖRE ANADOLU VE FEN LİSELERİNE YERLEŞTİRİLEN ÖĞRENCİLERİN OKS VE ÖSS SONUÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

BAHAR, Mustafa

Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri ABD

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN

Kasım 2009, 307 sayfa

ÖZ

Akademik başarının en temel ölçüm aracı sınavlar olmuştur. Bu araştırmada 2002 OKS sınavı ile yerleştirilen öğrencilerin, OKS standart puanları ve lisedeki akademik başarıları sonucunda ortaya çıkan 2006 ÖSS-1 sınavı standart puanlarının yüzdelik değerleri arasındaki fark ve basit doğrusal regresyon yoluyla yordama düzeyi araştırılmıştır. Bu amaçla 7 okul türünden 40669 öğrencinin Türkçe, matematik, sosyal ve fen ve toplam OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları illere göre incelenmiştir. Ayrıca OKS ve ÖSS-1 standart puanları Anadolu liseleri iller, diğerleri bölge düzeyinde cinsiyete göre incelenmiştir. Anadolu liselerinde en yüksek fark ve yordama düzeyi Ardahan'da olmuştur. Anadolu liseleri, fen ve Anadolu öğretmen liseleri benzer özellikler göstermektedir. Mesleki liselerde öğrenciler sosyal ve Türkçe'de diğer alanlara göre daha iyi durumdadır. Yapılan analizde Türkiye genelinde ve Anadolu liselerinde yordama derecesi orta, diğerlerindeyse düşük çıkmıştır. Yordama düzeyi il ve okul türüne göre farklılık göstermektedir. Cinsiyete göre yapılan analizlerde kızlarda sosyal ve Türkçe, erkeklerde ise matematik başarısı biraz daha öne çıkmaktadır. Anadolu liselerinde erkek ve kız öğrencilerde en yüksek başarı sırasıyla Artvin ve Bayburt'ta bulunmuştur. Fen liselerinde erkeklerde Ege, kızlarda Güneydoğu Anadolu Bölgesi daha başarılıdır. Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde en yüksek düzey Güneydoğu, kızlarda ise Doğu Anadolu'da gerçekleşmiştir. Anadolu kız meslek liselerinde en

yüksek başarı erkek öğrencilerde Akdeniz, kızlarda Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Anadolu meslek liselerinde erkeklerde Karadeniz, kızlarda Doğu Anadolu en başarılıdır. Ticaret meslek liselerinde standart puanlarda kızlarda Güneydoğu, erkeklerde İç Anadolu en yüksektir. Anadolu otelcilik ve turizm liselerinde erkekler ve kızlarda Doğu Anadolu Bölgesi en yüksek sonuçlara sahiptir. Yordama düzeylerinde belirgin bölge ya da il grubunda yığılma yoktur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Lise Başarısı, Anadolu Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Fen Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, OKS, ÖSS-1, Yordama

**RELATIONSHIP BETWEEN OKS¹ AND ÖSS² SCORES OF STUDENTS
PLACED TO ANATOLIAN AND SCIENCE HIGH SCHOOLS ACCORDING
TO SECONDARY SCHOOL ENTRANCE EXAM**

BAHAR, Mustafa

Phd. Thesis, Department of Educational Sciences

Supervisor: Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN

November 2009, 307 pages

ABSTRACT

Basic measurement means of academic performance has been exams. In this research, the difference between percentage of standard scores of OKS 2002 and 2006 ÖSS-1, resulting from the academic achievement in high schools and prediction level between these scores have been investigated through simple linear regression. For this end, Turkish, mathematics, social and natural sciences scores and overall OKS and ÖSS-1 standard scores of 40669 students from 7 school types have been analysed according to province. Additionally, OKS and ÖSS-1 standard scores have been analysed according to gender, in provincial level in Anatolian high schools and regional in others. Anatolian high schools, science and Anatolian teacher training schools have similar characteristics. Students at vocational schools are in better condition in social sciences and Turkish considering other areas and vice versa. Prediction level in overall Turkey and Anatolian high schools is moderate, in others low. For boys and girls highest score in Anatolian high schools is in Artvin and Bayburt respectively. In science high schools Aegean in boys, and Southeastern Anatolia in girls have highest scores. In Anatolian teacher training schools Southeastern Anatolia in boys and Eastern Anatolia in girls have highest scores. In Anatolian vocational girls' high schools, highest scores in boys are in the Mediterranean, and Eastern Anatolia in girls. In Anatolian vocational high schools, boys in Black Sea Region and girls in Eastern Anatolia have the highest scores.

¹Secondary School Placement Exam

²Student Selection Exam for Higher Education

Different schools have different highs. In prediction level no region is favourable to another region.

Key Words: Academic Achievement, High School (Secondary School) Success, Anatolian High Schools, Anatolian Teacher Training High Schools, Science High Schools, Anatolian Girls' Vocational High Schools, Anatolian Vocational High Schools, Anatolian Vocational Commerce High Schools, Anatolian Vocational Hotel and Tourism High Schools, Secondary School Placement Exam, Student Selection Exam-1, Prediction

ÖNSÖZ

Eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmaların yetersizliği alanda yapılan tartışmalarda da kendini göstermektedir. 900.000’den fazla öğrenciyi ilgilendiren OKS sınavı ile ilgili yapılan tartışmalarda sadece sınavın kendisi odak noktası olmaktadır. Aynı şekilde 1.560.000 öğrenciyi ilgilendiren ÖSS ile ilgili olarak yapılan tartışmalar ve getirilen eleştiriler de öğrencilerin sınavdaki başarılarına odaklanmaktadır. Ancak girdilerin bilinmediği bir ortamda sadece çıktılar üzerinden yorumlar yapmanın sakıncalı ve eksik olacağı ortadadır. Bu araştırma OKS ve ÖSS arasındaki kopukluğu gidermeye yönelik önemli bir adımdır.

OKS sınavının kaldırılmış olmasından dolayı araştırma ile ilgili yanılgıya düşülebilir. Unutulmamalıdır ki Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni getirilen OGES sistemi sadece liselere girişte kullanılan verilerin daha sağlıklı olmasına hizmet edecektir. Sınav süreci daha sağlıklı bir yapıya bürünmüştür ve bu şekildeki araştırmalar için en önemli veri kaynağı olmaya devam edecektir. Kaldı ki şu an belli liselerde eğitim alan öğrencilerin çok büyük bir kısmı öğrenim gördüğü liselere OKS sonucuna göre yerleştirilmişlerdir.

Araştırma, araştırma evrenindeki öğrenci kitlesinin çok büyük bir kısmını kapsadığından genele uygulanabilirliği oldukça yüksektir. Araştırma ayrıca liselerin iller bazında akademik başarı durumları hakkında bilgi de vermektedir.

Özellikle öğrenci sayısı büyüklüğünden dolayı Anadolu liseleri ile ilgili bulgular Türkiye’deki Anadolu liselerinin akademik başarı durumu hakkında kapsamlı bilgi vermektedir. Araştırma, fen liselerinde eğitimini hazırlık okuyarak tamamlayan tüm öğrenciler hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir.

Mesleki liselerdeki akademik başarıya ilişkin çalışmaların da oldukça yetersiz olduğu literatür taramasından anlaşılmaktadır ve bu araştırma bu konuda ufuk açıcı olacaktır. Bölgelere göre mesleki liselerin akademik başarıları da araştırmada incelenmektedir.

Eşleştirmeli olarak Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve ÖSYM Başkanlığı ile yapılan yazışmalar sonrasında elde edilen OKS ve ÖSS verileri birleştirilmiş ve değerlendirilmiştir.

Araştırmada OKS puanı ile ğrenci alan 7 lise türünde eğitim gören 40669 öğrencinin okula girişteki OKS standart puanları ve lise eğitimi sonucu elde ettikleri ve bütün ğrenci gruplarının yanıtlamak zorunda olduğu ortak müfredat alanını test ÖSS-1 standart puan ortalamaları arasındaki farka ve yordama derecesine bakılmıştır.

Araştırmanın oluşumunun ve gelişiminin her evresinde değerli katkılarından dolayı tez danışmanım Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN'a, konunun çerçevesinin oluşumundaki katkılarından dolayı Prof. Dr. Ümit Davaslıgil'e ve araştırmanın sağlıklı bir yapıya kavuşmasındaki katkılarından dolayı Yard. Doç. Dr. Esra İşmen Gazioğlu'na teşekkürü bir borç bilirim. OKS verilerinin sağlanmasındaki katkılarından dolayı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'ne ve ÖSS verilerinin sağlanmasındaki katkılarından dolayı ÖSYM Başkanlığı'na teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İç Kapak	i
Tez Onay Sayfası	ii
Öz	iii
Abstract.....	v
Önsöz.....	vii
İçindekiler	ix
Tablolar Listesi.....	xix
Grafikler Listesi.....	xxvii
GİRİŞ	1
PROBLEM.....	9
1.1. Alt Problemler.....	9
1.2. Amaç.....	10
1.3. Sayıtlılar.....	12
1.4. Sınırlıklar.....	12
1.5. Araştırmanın Önemi.....	12
1.6. Tanımlar	17
2. BÖLÜM	20
İLGİLİ KAYNAKLAR.....	20
2.1.Okul Başarısı.....	22
2.1.1. Okul Başarısı Faktörleri	23
2.1.2. Okul Başarısında Akademik Başarı (Performans)	26
2.1.3. Performans Değerlendirme	27
2.1.4. Akademik Başarı (Performans) Değerlendirmede	
Sınavlar	28
2.1.5. Akademik Başarı ve Sınavlar ile İlgili	
Tartışmalar	29

Arası İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorum	71
4.1.4 ÖSS-1 Sınavının Okul Türlerine ve Alt Testler	
Arası İlişki Düzeyine İlişkin Bulguları ve Yorum	75
4.2 İller Düzeyinde Anadolu Liseleri, Fen Liseleri, Anadolu	
Öğretmen Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu	
Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve	
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili	
Bulgular ve Yorum	79
4.2.1 Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular	79
4.2.1.1 İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Standart	
Puan Ortalamalarına Göre Anadolu	
Liseleri ile İlgili Bulgular.....	79
4.2.1.2 İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe	
Alt Test Standart Puan Ortalamalarına	
Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular	84
4.2.1.3 İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Sosyal	
Alt Test Standart Puanlarına Göre	
Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular	88
4.2.1.4 İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Matematik	
Alt Test Standart Puan Ortalamalarına	
Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular	92
4.2.1.5 İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Fen Alt	
Test Standart Puan Ortalamalarına Göre	
Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular	96
4.2.2. Fen Liseleri ile İlgili Bulgular ve Yorum	100
4.2.2.1.Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS	
Standart Puanları Yüzdelik Değerleri ve	
ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik	
Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	103
4.2.2.2.Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS	

Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	104
4.2.2.3.Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	107
4.2.2.4.Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	110
4.2.2.5.Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	113
4.2.3. Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Bulgular	116
4.2.3.1.Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	116
4.2.3.2.Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	121

4.2.3.3.İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Bulgular	125
4.2.3.4.İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Bulgular	129
4.2.3.5.İller Düzeyinde Anadolu Öğretmen Liselerinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	133
4.2.4. Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular	137
4.2.4.1. Anadolu Kız Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	137
4.2.4.2. Anadolu Kız Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	141
4.2.4.3.İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular	145

4.2.4.4.	İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test	
	Standart Puanı ve ÖSS-1 Matematik Alt Test	
	Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik	
	Değerlerine Göre Anadolu Kız Meslek	
	Liseleri ile İlgili Bulgular	149
	İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart	
	Puanı ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart	
	Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri	
	Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	153
4.2.5.	Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular	156
4.2.5.1.	Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde	
	OKS Standart Puanları Yüzdelik Değerleri ve	
	ÖSS-1 Standart Puanları Yüzdelik Değerleri	
	Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	156
4.2.5.2.	Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde	
	OKS Türkçe Standart Puan Ortalamaları	
	Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Türkçe Standart	
	Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri	
	Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	160
4.2.5.3.	Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde	
	OKS Sosyal Standart Puan Ortalamaları	
	Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Sosyal Standart	
	Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri	
	Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	164
4.2.5.4.	Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde	
	OKS Matematik Standart Puan Ortalamaları	
	Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Matematik	
	Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik	
	Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	168
4.2.5.5.	Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde	

OKS Fen Standart Puan Ortalamaları	
Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Fen Standart	
Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri	
Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	171
4.2.6. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular	175
4.2.6.1. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller	
Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamaları	
Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan	
Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki	
Farka ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular	175
4.2.6.2. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde	
İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test	
Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik	
Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart	
Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri	
Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	179
4.2.6.3. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller	
Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart	
Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve	
ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı	
Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki	
Farka İlişkin Bulgular	183
4.2.6.4. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller	
Düzeyinde OKS Matematik Alt Test	
Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri	
ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart	
Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri	
Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	187
4.2.6.5. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller	
Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı	

Ortalamları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular	191
4.2.7. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular	195
4.2.7.1. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	195
4.2.7.2. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular	199
4.2.7.3. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular	203
4.2.7.4. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular....	206
4.2.7.5. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki	

Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular	210
4.3. Anadolu Liselerinde İller Düzeyinde, Fen Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Bölgeler Düzeyinde Cinsiyete Göre 2002 OKS ve 2006 ÖSS-1 Standart Puanları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular ve Yorum	213
4.3.1. Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	213
4.3.2. Cinsiyete Göre Fen Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	222
4.3.3. Cinsiyete Göre Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	227
4.3.4. Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	231
4.3.5. Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	236
4.3.6. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	241
4.3.7. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum...	246
SONUÇLAR	250
Türkiye Geneli İle İlgili Sonuç ve Yargılar	250
Yüzdelik Değerlerdeki Farklar	250
OKS Alanlar Korelasyonları ile İlgili Sonuç ve Yargılar	252
ÖSS-1 Alanlar Korelasyonları ile İlgili Sonuç ve Yargılar	253
Anadolu Liseleri İle İlgili Sonuç ve Yargılar	254

Fen Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	256
Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	257
Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	258
Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	259
Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	259
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar	260
Cinsiyete İlişkin Sonuç ve Yargılar	261
ÖNERİLER	264
KAYNAKÇA	265
Özgeçmiş	279

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. 1. 1999-2000 Öğretim Yılı Ortaöğretimde Okul Türlerine Göre Mezun Öğrenci Sayıları	35
Tablo 1. 2. 2008 ÖSS’de Okul Türlerine Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları	38
Tablo 1. 3. Okuma-Anlama, Matematik ve Fen Bilgisine Göre OECD Ortalamaları	45
Tablo 2. 1. 7 okul türünde Türkiye geneli OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, arasındaki farklar ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular	65
Tablo 2. 2. 7 Okul türünde Türkiye geneli toplamı, Türkçe, matematik, sosyal ve fen testlerinin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki farklar ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular	66
Tablo 2. 3. Okul Türlerine Göre OKS Türkçe Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Türkçe Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri	67
Tablo 2. 4. Okul Türlerine Göre OKS Matematik Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Matematik Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri	68
Tablo 2. 5. Okul Türlerine Göre OKS Sosyal Bilgiler Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Sosyal Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri	69
Tablo 2. 6. Okul Türlerine Göre OKS Fen Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Fen Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri	70
Tablo 2. 7. Türkiye genelinde 40669 öğrenciyi içeren 7 okul türünde OKS testlerinin kendi içindeki anlamlılık ilişkisi	71
Tablo 2. 8. Anadolu Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	71
Tablo 2. 9. Fen Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	72
Tablo 2. 10. Anadolu Öğretmen Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	72

Tablo 2. 11. Anadolu Kız Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	73
Tablo 2. 12. Anadolu Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	73
Tablo 2. 13. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	74
Tablo 2. 14. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki	74
Tablo 2. 15. Türkiye genelinde 40669 öğrenciyi içeren 7 okul türünde ÖSS-1 testlerinin kendi içindeki ilişkisi	75
Tablo 2. 16. Anadolu Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	75
Tablo 2. 17. Fen Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	76
Tablo 2. 18. Anadolu Öğretmen Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	76
Tablo 2. 19. Anadolu Kız Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	77
Tablo 2. 20. Anadolu Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	77
Tablo 2. 21. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ÖSS-1 ve Alanlar arası İlişki	78
Tablo 2. 22. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki	78
Tablo 3. 1. İller düzeyinde Anadolu liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki farkın ifadesi ve anlamlılık düzeyleri	79
Tablo 3. 2. Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri ve farkın yüzdelik olarak ifadesi	84
Tablo 3. 3. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS sosyal ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, değerler arasındaki fark ve bu puanlar arasındaki ilişki düzeyi	88
Tablo 3. 4. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri, farkın yüzdelik ifadesi ve ilişki düzeyi	92
Tablo 3. 5. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS fen ve ÖSS-1 fen standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyleri	96

Tablo 3. 6.	İller düzeyinde fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, farkın yüzdelik değeri olarak ifadesi ve anlamlılık düzeyleri	100
Tablo 3. 7.	Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı, bu puanların yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyi	104
Tablo 3. 8.	Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal standart puanı, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve bu puanlar arasındaki ilişki düzeyi	107
Tablo 3. 9.	Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı, yüzdelik değerleri, bu yüzdelik değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyi	110
Tablo 3. 10.	OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyi	113
Tablo 3. 11.	İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	116
Tablo 3. 12.	İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	121
Tablo 3. 13.	İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	125
Tablo 3. 14.	İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	129
Tablo 3. 15.	İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	133
Tablo 3. 16.	İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	137

Tablo 3. 17. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyi	141
Tablo 3. 18. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS sosyal alt test ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları, yüzdelik ifadesi, arasındaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri	145
Tablo 3. 19. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları, ortalamaların yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	149
Tablo 3. 20. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	153
Tablo 3. 21. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	156
Tablo 3. 22. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	160
Tablo 3. 23. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	164
Tablo 3. 24. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	168
Tablo 3. 25. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, arasındaki fark ve ilişki düzeyleri	171
Tablo 3. 26. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri, farkın yüzdelik ifadesi ve anlamlılık düzeyleri	175
Tablo 3. 27. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, değerler arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	179

Tablo 3. 28. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri	183
Tablo 3. 29. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	187
Tablo 3. 30. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS fen alt test ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve anlamlılık düzeyleri	191
Tablo 3. 31. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri, farkın yüzdelik ifadesi ve anlamlılık düzeyleri	195
Tablo 3. 32. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	199
Tablo 3. 33. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS sosyal alt test ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik ifadesi, arasındaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri	202
Tablo 3. 34. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS matematik alt test ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri	206
Tablo 3. 35. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS fen alt test ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve anlamlılık düzeyleri	210
Tablo 4. 1. Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	213
Tablo 4. 2. Anadolu Liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalamaları ve yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık ilişkisi	214

Tablo 4. 3.	Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	218
Tablo 4. 4.	Anadolu liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalamaları ve yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark ve anlamlılık ilişkisi	218
Tablo 4. 5.	Cinsiyete Göre Fen Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	222
Tablo 4. 6.	Fen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	223
Tablo 4. 7.	Cinsiyete Göre Fen Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	225
Tablo 4. 8.	Fen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	225
Tablo 4. 9.	Cinsiyete Göre Anadolu öğretmen Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	226
Tablo 4. 10.	Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	228
Tablo 4. 11.	Cinsiyete Göre Anadolu Öğretmen Liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	229
Tablo 4. 12.	Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	230

Tablo 4. 13. Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	231
Tablo 4. 14. Anadolu kız meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	232
Tablo 4. 15. Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	235
Tablo 4. 16. Anadolu kız meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	235
Tablo 4. 17. Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	236
Tablo 4. 18. Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	237
Tablo 4. 19. Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	239
Tablo 4. 20. Anadolu meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	239
Tablo 4. 21. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	241
Tablo 4. 22. Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	242

Tablo 4. 23. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	243
Tablo 4. 24. Anadolu ticaret meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	244
Tablo 4. 25. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)	246
Tablo 4.26. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	246
Tablo 4. 27. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri’nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)	248
Tablo 4. 28. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki	248
Tablo 5.1 OKS ham puanı ile en yüksek ilişkiye sahip OKS alt test ve ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişkiye sahip ÖSS-1 alt test	253

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1.	Anadolu Lisesi Mezunlarının Toplam Mezunlara Oranı (1982-2002)	41
Grafik 2. 1.	Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	83
Grafik 2. 2.	Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	87
Grafik 2. 3.	Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	91
Grafik 2. 4.	Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS matematik standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	95
Grafik 2. 5.	Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS fen standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 fen standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	99
Grafik 2. 6.	Fen liselerinde iller düzeyinde OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	103
Grafik 2. 7.	Fen liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	106
Grafik 2. 8.	Fen liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	109
Grafik 2. 9.	Fen liselerinde iller düzeyinde OKS matematik standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	112
Grafik 2. 10.	Fen liselerinde iller düzeyinde OKS fen standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 fen standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	115

Grafik 2. 11. Anadolu öğretmen liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	120
Grafik 2. 12. Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS Türkçe standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka	124
Grafik 2. 13. Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS sosyal standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka	128
Grafik 2. 14. Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	132
Grafik 2. 15. Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS fen standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 fen standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	136
Grafik 2. 16. Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	140
Grafik 2. 17. Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puanları ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanları yüzdelerik değeri arasındaki fark	144
Grafik 2. 18. Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal alt test standart puanları ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanları yüzdelerik değeri arasındaki fark	148
Grafik 2. 19. Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik alt test standart puanları ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanları yüzdelerik değeri arasındaki fark	152
Grafik 2. 20. Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS fen alt test standart puanları ve ÖSS-1 fen alt test standart puanları yüzdelerik değeri arasındaki fark	154
Grafik 2. 21. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	159
Grafik 2. 22. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki fark	163

Grafik 2. 23. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki fark	167
Grafik 2. 24. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki fark	170
Grafik 2. 25. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS fen standart puanları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki fark	174
Grafik 2. 26. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	178
Grafik 2. 27. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	182
Grafik 2. 28. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	186
Grafik 2. 29. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	190
Grafik 2. 30. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	194
Grafik 2. 31. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	198
Grafik 2. 32. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	202

Grafik 2. 33. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	205
Grafik 2. 34. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	209
Grafik 2. 35. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS fen alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark	212
Grafik 3. 1. İller düzeyinde erkek öğrenciler için Anadolu liselerinde OKS puan ortalamaları ve ÖSS-1 puan ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	217
Grafik 3. 2. İller düzeyinde kız öğrenciler için Anadolu liselerinde OKS puan ortalamaları ve ÖSS-1 puan ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark	221
Grafik 3. 3. Fen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	224
Grafik 3. 4. Fen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	226
Grafik 3. 5. Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	228
Grafik 3. 6. Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	231
Grafik 3. 7. Anadolu kız meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	232
Grafik 3. 8. Anadolu kız meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortl. yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortl. yüzdelerik değeri arasındaki fark	235

Grafik 3. 9. Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	238
Grafik 3. 10. Anadolu meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	240
Grafik 3. 11. Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	242
Grafik 3. 12. Anadolu ticaret meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	245
Grafik 3. 13. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	247
Grafik 3. 14. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortal. yüzdellik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortal. yüzdellik değeri arasındaki fark	249

GİRİŞ

Eğitimin tarihsel olarak gelişimine bakıldığında zamanla motor beceri isteyen kol gücü merkezli mesleklerden bilişsel yönden güçlü yanların vurgulandığı mesleklere kayma olmuştur. Günümüzde mesleki eğitim alanında bile gittikçe daha fazla bilişsel beceri isteyen, teknoloji merkezli iş kolları ağırlık kazanmaktadır. Bu da, akademik başarının her eğitim alanında daha da önemli hale geldiğinin kanıtıdır.

Türk Eğitim Sistemi halkın gözünde demokratikleşmede çok önemli rol oynamaktadır ve yukarı doğru sosyal hareketlilikte bir araç olarak görülmektedir (Yıldırım, 1997). Üniversiteye giriş eğitimin nihai amacı olarak kabul edilmektedir (Akşit, 2006).

Eğitim, birçok getirisinin yanısıra sağlık, yaşam standartları ve sosyal katılım açısından avantajlı ve dezavantajlı gruplar arasındaki eşitsizliği açıklamada anahtardır (Statistics, Government of the United Kingdom, 2004).

Eğitimde başarı denildiğinde genellikle okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “Akademik Başarı” kastedilmektedir (Carter ve Good,1973). Akademik başarı, bireyin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder (Erdoğan, 2006).

Akademik başarının zeka ile pozitif yönde ilişkili olduğu kabul edilmektedir (Yıldırım, 2000). Başarıyı tadan ve yakalayan bireyler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır. Akademik başarı ergenin tüm yaşantısını etkileyen önemli bir kavramdır (Keskin ve Sezgin, 2009).

Ergenin akademik başarı ya da başarısızlığı, kendisi, ailesi ve içinde yaşadığı toplum bakımından oldukça önem taşımaktadır. Akademik yönden başarılı, nitelikli insan gücü potansiyelinin bir toplumun kalkınmasında en temel güç olduğu kabul edilmektedir (Keskin ve Sezgin, 2009).

Akademik anlamda yeterli düzeyde bireylerin yetiştiği bir sistemde sosyal yaşamın daha nitelikli olacağı kuşkusuz ki çok açıktır. Bu nedenle özellikle son yıllarda ülkeler kendi içlerinde akademik başarıyı belirleme ve değerlendirme

alışmalarını geekleştirirken, uluslar arası platformda da başka kelere göre ne düzeyde olduklarını dikkate almakta, nc Uluslararası Fen ve Matematik alışması (TIMSS), Uluslararası ğrenci Başarısını Değerlendirme Programı (PISA), Okuma Becerilerinde Gelişim (PIRLS) gibi çalışmalara katılarak kendi sistemlerini gözden geçirmektedirler (Berberoğlu ve Kalender, 2005).

Perrakis, Afrikan-Amerikan ve beyaz erkek niversite öğrencileri arasında akademik başarıyı teşvik eden etkenleri araştırdığı araştırmasında niversite (college) başarısında akademik açıdan hazır olmanın öğrenciler için ırk ve cinsiyetten daha önemli olduğunu bulmuştur.

Ergenin bütünsel gelişimi için destek sağlandığında bilişsel ve psikososyal gelişimi oldukça sağlıklı bir biçimde geekleşebilecek ve başarı elde edilebilecektir (Keskin ve Sezgin, 2009).

ğrenme değişkenleri bireyin, öğrenme durumunu dolayısıyla da başarı düzeyini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedirler (Uluğ, 1999).

1982 yılında yapılan bir taramada düşük ve yüksek gelirli ülkelerde yapılan araştırma bulguları karşılaştırılmıştır. Sonunda fakir ülkelerde okulla ilgili faktörlerin, ğrenci başarısını açıklamada okul dışı faktörlerden daha önemli olduğu bulunmuştur (Balcı, 2007 s: 21).

Akademik başarı düzeyinin öğrenilmesi temelde değerlendirilmeler sayesinde olanaklı olmaktadır.

Performans izleme sürecinin önemli ve birincil adımları “sayma-lme” ve “karşılaştırma” olarak tanımlanabilir (Gülen,1994, s:6). Kalitenin sağlanması istatistiksel kanıtlar gerektirir (Pehlivan, s:319).

Black ve William tarafından öğrenme ve değerlendirme arasındaki ilişkiye bakan 250 araştırmanın sentezinden elde edilen bulgulara göre değerlendirmenin bilerek kullanılması ğrenci öğrenmesini artırmaktadır.

Araştırmalar notların okuldan okula büyük farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Farklı niversiteler tarafından alınan öğrencilerin niteliği büyük farklılıklar göstermektedir. Bu büyük farklılıklar aslında niversite içi ve niversiteler arası farklılıklar göstermekle birlikte niversiteler arasında birbirine benzeyen not verme sistemleri yüzünden gizlenmektedir. Okuldan okula not farklılıkları olduğundan, bunlar belli mesleklerde ya da yetişkin başarılarında

başarıyı tahmin etmede düşük değere sahiptirler. Deneysel kanıtlar okul notlarının zayıf bir başarı tahmin edici olduğunu göstermektedir (Nelson, 1975). Dolayısıyla bir başarı karşılaştırmasından söz edilecekse merkezi olan, herkesin dahil olduğu sınavlar kriter kabul edilmelidir.

Ulusal sınavlardaki başarı oranı, LGS [OKS] ve ÖSS, en kayda değer etkililik kriteridir (Akşit, 2006). UNESCO da ÖSS'nin bütünlüğe sahip bir sınav olduğunu ifade etmektedir (World Bank Türkiye Raporu, 2006).

Yerel olarak geliştirilmiş sınavların okuldaki akademik başarıyı ölçmek için kullanılmaları ve bu sınavların geçerliliği tartışılmaktadır. Ancak yerel sınavlar ve merkezi sınavlar arasındaki bir fark, merkezi sınavların daha fazla sorumluluk içermesinden dolayı daha dikkatli bir şekilde hazırlanmalarıdır. Zaten okul puanları ile öğrenci alımında getirilen temel eleştiri öğrencilerin hak etmedikleri puanları alarak liselere yerleşmeleridir. Bu eleştiri okul dışından geldiği gibi okul içinden de gelmektedir. Nitekim okullardaki performans değerlendirmelerde öznel sınavlarla daha kolay karşılaşılmakta, bu da okullar arasında tartışma konusu olmaktadır. Bu yüzden de okulların performanslarının ölçülmesinde merkezi sınavların kullanılması daha sağlıklı görünmektedir. Standardize sınavlar tarihsel olarak fırsat eşitliğini sağlamak için kullanılmıştır (Heubert ve Hauser, 1999, s. 20).

Genel sınavlar öğrenciler hakkında veriler sunar. Bu veriler ise öğrenci düzeyinde kullanılır. Yeterliliğe sahip her öğrenci bu sınavlara girebilir. Özellikle müfredatın öğrenilme derecesini sınar. Arka plandaki değişkenler ve tutumlarla uğraşmaz.

Bu sınavların bir özelliği her yıl tekrar edilmeleridir. ÖSS sınavı mezun öğrencilerin tekrar girebilecekleri, telafi edebilecekleri bir yapıdadır. Ancak, OKS her öğrencinin ilköğretim yaşamında sadece bir defa karşılaştığı bir sınavdır. Her ne kadar bu sınav 2009 yılından itibaren kalkmış olsa da liseye sınavla geçiş bütün öğrencileri kapsayacak şekilde öğrencilerin yaşamında yer etmeye devam edecektir.

Sınava dayalı öğrenci seçimi sık sık eleştiri nedeni olsa da en azından sınav tüm öğrencilere aynı soruları sormaktadır ve değerlendirme, tutarlı ve merkezi bir şekilde yapılmaktadır (Turkey-Education Sector Study, 2005, s. 14).

Sınavların akademik başarıyı ölçmede kullanılması ile ilgili olarak kullanılan yöntemler de farklılık göstermektedir.

Örneğin akademik başarı ve iş performansı arasında yapılan korelasyonlar ve bu korelasyonların düşüklüğünden bahsedilmektedir. Ancak düşük korelasyonun farklı nedenleri olabilir. Aslında notlar ve sonraki başarı arasındaki düşük korelasyon öğrenilenlerin iş başarısından farklı olmasından çok, sadece profesörlerin öğretmeye çalıştıkları şeyi öğretmedeki başarılarını ölçüyor olabilir (Jencks ve Riesman, 2001).

Öte yandan akademik başarıya yapılan vurgu uzun vadede karşılığını ödemektedir de. Akademik başarı profesyonel meslek sonucunu doğurduğu gibi profesyonel meslek de akademik başarı getirmektedir. 2002 yılında yüksek profesyonel meslek sahibi ailelerin çocuklarının % 87'si tam zamanlı eğitim alırken sıradan meslek sahibi ailelerin çocuklarının % 60'ı tam zamanlı eğitime tabi olmaktaydı (Statistics, Government of United Kingdom, 2004). Nitekim bu veriler 2005 tarihli YÖK raporuna göre Türkiye'deki aileler için de paralellik göstermektedir. Bu rapora göre üniversite öğrencilerinin aileleri gelir durumu incelendiğinde en varlıklı ailelerin Boğaziçi Üniversitesi'nde, en fakir ailelerin ise Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde olduğu görülmektedir.

DeBerard ve diğerleri okul mezuniyet ortalamasının üniversite ikinci dönem başarısındaki değişimin % 56'sını açıkladığını bunun SAT puanları tarafından takip edildiğini bulmuşlardır. Benzer şekilde Stumpf ve Stanley SAT puanlarının ve okul ortalamalarının üniversiteden mezun olan öğrencileri yordadığını göstermişlerdir (Aktaran: Kitsantas ve diğerleri, 2008).

İspanya'da üniversiteye girişte öğrencilerin yetersizliği ile ilgili şikayetlere ilişkin yapılan bir araştırmada üniversiteye girişte, üniversite başarısının en iyi yordayıcıları araştırılmıştır. Yapılan çoklu regresyon analizine göre lise notları, akademik başarı testleri ve üniversitedeki ara sınavlar akademik başarının en iyi yordayıcıları olmuş, yüksek öğretime giriş için objektif araçların kullanıma sokulması önerilmiştir (Touron, 1983).

Amerika Birleşik Devletleri'nde eyaletlerin çok büyük bir kısmı öğrencilerin merkezi standart sınavlardaki başarılarına göre okul başarısını belirlemektedir. Hemen hemen aynı durum lig tablolarının yayınlandığı İngiltere için de geçerlidir (Akşit, 2006).

Merkezi sınavların yararlarından birini Wyatt ifade etmektedir: Wyatt (1996) [araştırmalar için] daha büyük sayıların gerektiğini belirtmektedir. İngiliz

araştırmaları üzerinden okullara girişteki ğrenci girdilerinin ölçülmesinin büyük eksikliğinden bahsetmektedir. Yani araştırmalarda kullanılan örneklem sayısı düşüktür. Öğrenci girdi niteliğİ hakkında bilginin olmaması okullarla ilgili olarak yapılan araştırmaları kusurlu hale getirmektedir (Wyatt, 1996). Büyük rneklemli başarı araştırmaları öğrenciler hakkında nitelikli bilgi sağlayacaktır.

Öğrencilerin başarı puanları kaçınılmaz bir şekilde okulların etkililik kriterlerinde önemli rol oynamaktadır. Lunenburg ve Ornstein'in ifade ettiğİ gibi ileri yerleştirme kursları ve okul kabul sınavlarına katılım ve başarı, liseler için etkili okul göstergeleri arasındadır (Akşit, 2006).

Sınavlardaki puanlar ve kişilik çıktılarına odaklanan Nofle ve Robins, SAT matematik puanları ile bilişsel faktörler ve SAT sözel puanları ile açıklık (openness) arasında yüksek düzeyde korelasyon bulmuşlardır (Kitsantas ve diğerkleri, 2008).

Türkiye'de ilköğretimde kesintisiz eğitim alındığından bu süreç içinde daha iyi bir okula geçiş yarışı yoktur. Ancak ilköğretim sonundaki okul yerleştirmelerinden dolayı ikinci kademedan itibaren bitmek bilmeyen yarış başlamaktadır. Birçok aile çocuğunu ilköğretim 6'dan itibaren dershaneye göndermektedir. Hatta birinci kademe öğrencilerine yönelik testler bile bulunmaktadır. Bu durum ğrenci aileleri açısından bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle Anadolu liseleri, fen liseleri ve Anadolu ğretmen liseleri mezunlarının niversiteye girişte avantajlı olmaları velileri bu konuda çok istekli olmaya itmektedir. Bu durum, okul yönetimi ve öğretmenler üzerinde de baskı oluştırmakta, bir yandan sınava hazırlama, öte yandan müfredatı takip etme gibi sorunlarla uğraşmak zorunda bırakmaktadır.

Öğrenci ailelerinin, çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerden dolayı sınavlardan rahatsız oldukları açıktır. Ancak aynı aileler, sınavların ğrencilerinin psikolojisini olumsuz etkilediğini ifade etmelerine, bunu bir yarış olarak kabul etmelerine rağmen bu yarışta yer alma konusunda oldukça isteklidirler. Bu da nitekim ğrenci ailelerinin dershanelere ayırdıkları harcamalarda ortaya çıkmaktadır. 2008 yılı için yaklaşık 870 milyon TL dershane harcaması bu eğitim yönteminin ülke içinde ne kadar yerleşik olduğunu göstermektedir.

Bu sınavlar belli okullara girişi belirlediğİ gibi okullardan mezun olan öğrencilerin akademik durumları hakkında da bilgi vermektedir. Bu sınavlar

sayesinde okullar da tartışmaların odağına yerleşmektedir. Öğrenciler yoluyla milyonlarca aileyi ilgili hale getiren bu sınavlar aynı zamanda öğrenciler ve velileri arasında gerginlik nedeni de olabildiklerinden başarısızlığın sorumluları konumuna gelebilmektedirler.

Bu okullardan mezun olan öğrencilerin genel olarak daha iyi üniversite eğitimi almaları zaman içinde bu okullara rağbeti daha da artırmıştır.

Liselere geçişte yapılan sınav ise şimdiki adıyla Ortaöğretim Kurumlar Sınavı'dır. Bu sınavın eğitimciler arasında kullanılan adı Liselere Giriş Sınavı'dır. Daha önce de Fen Lisesi ve Anadolu Liseleri'ne Giriş Sınavı olarak adlandırılmıştır. Zaman içerisinde sınava giren öğrenci sayısında genel anlamda düzenli bir artış olmuştur.

2001 yılında 553.495 olan öğrenci sayısı 2005'te 786,636'ya çıkmış, 2007 yılında ise bu sayı 818.359 olmuştur (MEB, 2007).

En son, 2008 yılında 905.930 öğrenci OKS'ye girmiş, bu öğrencilerin 27.277'sinin puanı hesaplanmamıştır (MEB, 2008).

Sayılardaki bu artış daha iyi bir eğitim beklentisine paralel olarak artmaktadır. Türkiye'deki öğrenci sayısındaki azalma göz önüne alınınca ilginin kayda değer bir artış gösterdiği açıkça görülmektedir.

OKS sınavının en önemli yanı belki de Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek öğrencileri belirlemesidir. Bu sınava göre lise eğitimi alan öğrenciler daha sonra girdikleri ÖSS'de diğer öğrencilere göre daha avantajlı olmaktadır. Bu durum ÖSS başarılarında da kendini göstermektedir. Çünkü bu okullarda fiziki koşullar ve öğretmen kalitesi diğer okullardan çok daha yüksektir. Milli Eğitim Bakanlığı bir okulun fen lisesi, Anadolu lisesi, Anadolu öğretmen lisesi statüsüne sahip olabilmesi için koşullar belirlemiştir. Bu koşullar sınavla öğrenci almayan diğer liselere göre belirgin bir şekilde daha fazla nitelik gerektirmektedir. Ayrıca bu liselerde öğretmenlik yapan kadro belli kriterlere sahip olmak zorundadır. Nitekim bir kimsenin bu okullar grubunda öğretmenlik yapabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sınav yapılmaktadır.

OKS, Türkiye'nin sunduğu en iyi lise öğreniminden kimin en fazla yararlanacağını belirleyen yüksek riskli ve bir kez girilebilen bir sınavdır. OKS sınavına girmeyen öğrenciler genel liselerde ya da mesleki liselerde eğitim

almaktadırlar. Bu öğrencilerin uzun vadede daha ileri eğitim almaları da olanaksız olmaktadır. Bu güçlük OKS ile girilen okullara üzerindeki baskıyı daha da artırmakta, her yıl daha fazla öğrenci sınava girmektedir

Öğrenciler bunda haksız da değillerdir. Lise düzeyinde okul niteliği ve öğrenme çıktıları okul türleri arasında büyük farklılıklar göstermektedir (Turkey-Education Sector Study, s:14). Aldıkları eğitim genel bilgi ve yetenek alanında yetersiz kaldığı için meslek lisesi mezunları diğer öğrencilere göre üniversite giriş sınavlarına daha az hazır olmaktadır (Berberoğlu ve Kalender, 2005). Ayrıca genel lise mezunları ile meslek lisesi mezunları arasında saatlik gelir ortalama olarak aynı olurken üniversite mezunları için bu gelir iki katına çıkmaktadır (Tansel, 2004).

ÖSS’de fen liselerinde %90’lara ulaşan üniversite kazanma düzeyi, bazı meslek liselerinde %10’lara kadar inebilmektedir. Aynı şekilde PISA çalışmalarında fen lisesi yaklaşık 700 standart puana sahiptir ki bu da uluslararası ortalamanın yaklaşık iki standart sapma yukarısında bir düzeye karşılık gelmektedir. PISA ve ÖSS sonuçlarında Anadolu liseleri ve özel okullar da yadsınamayacak bir performans gösterebilmektedirler. Bu veriler fen liseleri ve Anadolu liselerinin eğitim düzeyi olarak diğerlerine göre üst olduklarını göstermektedir (Berberoğlu ve Kalender, 2005). Ancak diğer lise türleri başarı olarak çok düşük düzeydedir.

Tüm okul türleri ve özel liseler dahil edildiğinde 2007-2008 yılı itibariyle toplam 8279 okul, 2.911.176 öğrenci bulunmaktadır. Burada lisede eğitim görenlerin oranının (yaklaşık % 60) çok yüksek olmadığı da unutulmamalıdır (Milli Eğitim İstatistikleri, 2008).

Türk Eğitim Sistemi’ne merkezi sınavlar 1974 yılında Üniversitelerarası Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi’nin kurulması ile girmiştir. Tek tip sınav ile başlayan bu süreç 1987 yılında testlerden bir kısmını cevaplama bir kısmını cevaplama şekline (alanların ortaya çıkması) dönüşmüş, iki aşamalı olarak 1999 yılına kadar devam etmiştir. 1999 yılında tek basamaklı hale getirilmiştir. 2006 yılında ise üniversitelerden öğrencilerin donanımsızlığı ile ilgili olarak gelen baskılara bağlı olarak tekrar temel alanlar ve bilgi test eden alanlar olarak iki grup sınav haline getirilmiştir.

Her iki sınavda da aralıklarla çeşitli eleştiriler sonucu değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişiklikler okul gruplarının başarılarında etkili olabilmektedir.

Alınan kararlar bireysel olarak anlaşılamasa da aslında hangi grupların daha başarılı olacağına karar verebilmektedir. Bu ise öğrencinin bireysel başarısının dışında bir etkenin üniversitede yer edinmede belirleyici olması anlamına gelmektedir. Yapılan değişiklikler örneğin fen lisesi mezunlarının yerleşme oranlarında yüzde 10'luk oynamaya neden olabilmektedir. 2010 yılı sonunda yürürlüğe girmesi beklenen sistemde bunun azalması beklenmektedir. Ancak önceki dönemlerde sınava girenler olumsuz etkilenmişlerdir ve bunun geri dönüşü söz konusu olamaz.

Bulgular göstermektedir ki öğrenci başarısındaki büyük farklılıklar okullar arası değil, okul içi etkenlerden kaynaklanmaktadır. Zamanla daha da artan başarı arasındaki farklılıklarda okullar arası farklar da etken olmuştur. Yine bulgular öğretmen heterojenliği ile başarı farklılıkları arasında paralellikler göstermektedir. Ki, bu okul heterojenliğine göre daha fazla öğretmen etkisini işaret etmektedir (Konstantopoulos, 2006).

Bütün bu bilgilere OKS ve ÖSS sınavlarını yapan ve değerlendiren kurumların birbirlerinden tamamen bağımsız olmaları eklendiğinde alanla ilgili karşılaştırmalı bilgi açığının büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Bu iki sınavı almış öğrencilerin akademik başarılarının ortaya konulmasının gerekliliği açıktır.

Problem Durumu

Bu araştırmada problem durumunu bütün Anadolu ve fen liselerinde eēitim alan ērencilerin OKS standart puanı ortalamaları yüzdelik deēerleri ile SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik deēerleri arasındaki farkın ne olduēu ve OKS-SS-1 sınavları arasındaki anlamlılık ilişkisi düzeyinin ne olduēu oluşturmaktadır.

Alt Problemler

- 1 Anadolu liseleri, fen liseleri, Anadolu ēretmen liseleri, Anadolu kız meslek liseleri, Anadolu meslek liseleri, Anadolu ticaret meslek liseleri ve Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde Türkiye genelinde 2002 OKS standart puanı ortalamaları yüzdelik deēerleri ve 2006 SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik deēerleri arasındaki fark nedir?
 - 1.1 7 okul türünde 2002 OKS standart puan ortalamaları ve 2006 SS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik deēerleri arasındaki fark nedir?
 - 1.2 7 okul türünde 2002 OKS alt test (Trkēe, matematik, sosyal ve fen) standart puan ortalamaları ve 2006 SS-1 alt test (Trkēe, matematik, sosyal ve fen) standart puan ortalamaları yüzdelik deēerleri arasındaki fark nedir?
 - 1.3 Türkiye genelinde 7 okul türünde 2002 OKS ham puanı ve alt testleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
 - 1.4 Türkiye genelinde 7 okul türünde 2006 SS-1 ham puanı ve alt testleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.1 İller düzeyinde Anadolu liseleri, fen liseleri, Anadolu ēretmen liseleri, Anadolu kız meslek liseleri, Anadolu meslek liseleri, Anadolu ticaret meslek liseleri ve Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde eēitim gören ērencilerin 2002 OKS ve 2006 SS-1 standart puanı ve alt test standart puanı yüzdelik deēerleri arasındaki fark nedir, bu puanlar ve alt test puanları arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2 Anadolu Liseleri, fen liseleri, Anadolu ēretmen liseleri, Anadolu kız meslek liseleri, Anadolu meslek liseleri, Anadolu ticaret meslek liseleri ve Anadolu

otellilik ve turizm meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin cinsiyete göre başarılarında OKS standart puanı ve SS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki anlamlılık düzeyi nedir?

- 2.2.1 Anadolu liselerinde eğitim gören öğrencilerin iller düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.2 Fen liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.3 Anadolu ğretmen liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.4 Anadolu kız meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.5 Anadolu meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.6 Anadolu ticaret meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- 2.2.7 Anadolu otellilik ve turizm meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin bölgeler düzeyinde OKS ve SS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark nedir, testler arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Amaç

Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na göre yerleştirme yapılan liselerde öğrencilerin liseye girişteki başarıları ham puanlarından dolayı bilinmektedir. Okulun akademik başarı açısından girdileri bilindikten sonra akademik başarı çıktılarının da değerlendirilmesi, sözü edilen okulların akademik başarı açısından gerçek durumlarını ortaya koyacaktır. Öğrencilerin ilköğretimde içinden geçtikleri eğitim

süreci bilindiğine göre daha sonra istedikleri alanlara göre okudukları liselerde eğitimlerinin nasıl etkilendiğinin ortaya konulması gerekmektedir.

Ayrıca bu tür yerleştirmeye bağlı olarak okumaya hak kazanan başarılı öğrencilerin profili de merak edilmektedir. Çünkü başarılı öğrencilerin profilinin farklı nedenlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bunun nedenlerinden biri coğrafi konuma göre öğrencilerin sahip oldukları olanakların büyük farklılıklar göstermesidir. Örneğin 2001 yılı ÖSS'sine göre lisans düzeyinde yerleştirmede Aydın, Isparta ve İzmir illeri birinci olmuş, Batman, Şırnak ve Hakkari sonuncu olmuşlardır. Bu okulların girdileri eşitlendiğinde de durumun aynı olup olmadığı araştırılmalıdır. Farklılığın diğer okullar da göz önüne alındığında nasıl olduğu ortaya konulmalıdır. Fen ve Anadolu Liseleri'ne giriş sınavı olan OKS tüm yurdu kapsadığından ve objektif bir ölçme olduğundan şu anda tek sağlıklı göstergedir.

Öğrenci cinsiyetleri her zaman, alınan eğitimde, okul türü ve il tercihlerinde etken olmuştur. Araştırma ile sınavlar sonucu yerleştirilen öğrencilerin cinsiyetlerinin lisedeki akademik başarıda nasıl bir etkiye sahip olduğu da ortaya konacaktır.

Bugüne kadar yapılmış araştırmalarda okulların akademik başarısı ile ilgili olarak sadece mezuniyet yıllarını yansıtan çıktılar üzerinden değerlendirmelerin yapılmış olması okulların gerçek anlamdaki akademik başarısını ortaya koyamamıştır. Bu araştırma okula başlama aşamasındaki başarı durumu ile mezuniyet aşamasındaki başarı durumlarını karşılaştırmaktadır.

Türkiye'de batı bölgelerindeki iller yüksek puanlı öğrencileri çekme yönünden her zaman avantajlı olmuştur. Bu eğilim uzun vadede Doğu'daki illerin lise eğitimi açısından daha dezavantajlı konuma düşmelerine neden olmuştur. Bu anlamda okullar arasında başarısı yüksek öğrencilerle, başarısı düşük öğrencilerin eğitim görmesi açısından anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmayı beklemektedir. Bazı yönlerden dezavantajlı durumdaki doğu illeri liselerinin başarı olarak diğer illerden farkının olup olmadığı araştırılmalıdır. Nitekim aile eğitim düzeyi ve gelir düzeyi olarak en düşük durumdaki öğrencilerin yerleştiği üniversiteler Doğu illerinde yer almaktadır. Bu araştırma ile OKS ile girilen liselerin akademik başarılarının yanı sıra bu okullardaki başarı dağılımlarının coğrafi bölgelere, okulların türlerine göre dağılımları ortaya konacaktır.

Sayıtlar

Çalışmanın konusu olan 2002 OKS sınavı öğrencilerin o yıla ait genel durumunu temsil etmektedir.

OKS ve ÖSS-1 standart puanları öğrencilerin akademik başarılarını temsil etmektedir.

Öğrencilerin eğitim gördükleri lise, içinde bulunduğu ili ve bölgeyi temsil etmektedir.

OKS sonucu yerleşilen lisenin eğitim süreci sonunda girilen ÖSS-1 standart puanları eğitim görülen lisenin akademik başarısının niteliğini göstermektedir.

Sınırlıklar

Araştırma 2002 yılı OKS sonuçlarına göre yerleştirilen öğrencilerin OKS ham puanları ile sınırlıdır.

Araştırma 2002 yılında OKS ile yerleştirilmiş öğrencilerin 2006 yılı ÖSS ham puanları ile sınırlıdır.

Araştırma, lise öğrenimini OKS sınavı sonucu yerleştirildiği okulda tamamlayan öğrencilerle sınırlıdır.

Araştırma 2002 yılında OKS ile öğrenci alan Anadolu liseleri, fen liseleri, Anadolu öğretmen liseleri, Anadolu kız meslek liseleri, Anadolu meslek liseleri, Anadolu ticaret meslek liseleri ve Anadolu otelcilik ve turizm meslek liseleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın Önemi

1987 yılından günümüze kadar yapılmış tezler Yüksek Öğretim Kurumu tarafından sağlanan internet ortamında takip edilebilmektedir. Buradan yapılan taramalar da göstermektedir ki Türkiye’de eğitim bilimleri konusunda yapılan araştırmalar oldukça yetersizdir. Nitekim araştırmanın yapıldığı zamana kadar hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri tarandığında anahtar kelime olarak “sınav” teriminin toplam 114 defa, “ÖSS” teriminin sadece 32 defa, “ÖYS” teriminin ise sadece 20 defa geçtiği görülmektedir. Ortaöğretim Kurumlar Sınavı tarihi pek de eski olmayan bir sınavdır. Tarama yapıldığında tezlerde “Ortaöğretim Kurumlar Sınavı” terimini içeren 12 tez vardır. Bu tezler yapısal geçerlilik, sistem

değişikliğinin dershaneler üzerine etkisi, matematik müfredatı ile OKS uygunluk karşılaştırması, ÖSS'yi yordama geçerliği çalışması, lise 1 akademik başarıyı yordama geçerlik çalışması, madde yanlılığı araştırması, OKS-ÖSS puan uygunluk araştırması, OKS sözel bölüm item response theory model analizi, akademik benlik ve OKS-ÖSS yordama çalışması, ilköğretim düzeyindeki bazı başarı ölçütlerinin OKS yordama gücü çalışması, ilköğretim 8. sınıf öğrencileri OKS kaygı düzeyi çalışması, OKS Türkçe sorularının 1981 tarihli Türkçe ders müfredatı ile karşılaştırılmasıdır. Bir tanesi ÖSS ile uygunluk geçerliğini araştırmaktadır. Yine tezlerde “Anadolu lisesi” terimi toplam 26 defa geçmektedir. Bu tezlerden sadece ikisi doktora tezidir ve biri yurtdışından gelen öğrencileri, diğeri ise İngilizce öğrenimindeki sorunları incelemektedir. Diğer tezlerde de bu çalışmanın konusuna yakın bir tez bulunmamaktadır. Var olan tezlerin bir kısmı soru analizi, soru türlerinin örtüşmesi, sınav tipindeki değişimin etkileri gibi konuları, bir kısmı ise dershaneye giden öğrencilerin ÖSS'deki başarılarını, diğeri bir kısmı ise branş düzeyinde değerlendirmeleri ilgilendirmektedir. Direkt olarak sınav sonuçlarını ilgilendiren tez sayısı ise yaklaşık olarak 14'tür. Bunların çok büyük bir bölümü ise oldukça dar örneklemlidir (sadece bir okulun incelendiği) yüksek lisans tezlerinden oluşmaktadır.

Meslek liseleri ile ilgili tezler doğal olarak mesleki alanlarla ilgili araştırmalar içermektedir. “meslek liseleri” terimine göre tarandığında 186 sonuç çıkmaktadır. Bu tezler de ağırlıklı olarak mesleki alanlardaki gelişim ile ilgili araştırmalar içermektedir.

“Ortaokul” teriminin geçtiği tez sayısı toplam 111'dir. Bu tezlerde Almanca, İngilizce, Fransızca, müzik, resim, jimnastik, matematik, denklem, futbol, voleybol, hastalıklar, hemşirelik, coğrafya, tarih, korku, öğretmen, gelir kaynakları gibi konular içermektedir. Sınavlarla ilgili hiçbir tez bulunmamaktadır. “İlköğretim” terimini içeren 3285 tez vardır. Bu tezler içinde denetim ve yönetim güçlü bir yere sahiptir. Ayrıca taranan 600 tez içinde merkezi sınavlarla okul başarısı arasındaki ilişkileri araştıran bir tez bulunamamıştır.

“Fen lisesi” teriminin geçtiği tez sayısı toplam 15'tir. Bu tezlerden sadece iki tanesi doktora tezidir ve program değerlendirme ve insani değerler eğitiminin ölçekle

sınanmasını içermektedir. Sadece bir yüksek lisans tezi akademik başarı ve sınavda alınan puanı incelemektedir.

Yukarıdaki verilerden ortaya çıkan sonuç, bu alanda ayrıntılı olarak çok az araştırmanın yapılmış olmasıdır. Bu yönüyle, yapılacak olan tez alanında bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Araştırmanın liselerde eğitim gören öğrencilerin başarılarına ışık tutması, ilgili bütün liselerdeki eğitim niteliği hakkında ayrıntılı fikir vermesi beklenmektedir. Ayrıca ÖSS ve ortaöğretime geçiş sistemine ilişkin tartışmalara katkıda bulunması beklenmektedir. Sınavla giriş yapılan liselere alınan öğrenci sayısının ve buralarda verilen eğitimin değerlendirilmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Buradan anlaşılmaktadır ki Türkiye’de, yurt çapında yapılan ve bütün öğrencilerin ve ülkenin geleceğini ilgilendiren bir konuda sınavlarla ilgili veri incelemesi yeterli düzeyde değildir. Bu yetersizlik, sonuç olarak sınavlara ve bunların sonucunda yapılan yerleştirmelere ilişkin sağlıklı tartışmaların yapılmasını da olanaksız kılmaktadır. Yapılmış olan tezler incelendiğinde bu konuda araştırma gereksiniminin yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Doğudaki illerde bulunan okullara zaten düşük puanlı öğrenciler yerleştiğinden buralardaki okulların ÖSS başarısının düşük olması normaldir. Bu araştırma ile okulların birbirlerine göreli durumları ortaya konacaktır. Araştırma ile doğu ve batı illerindeki OKS ile öğrenci alan liselerin öğrenci akademik başarısına ne kadar etkide bulundukları ortaya çıkarılacaktır.

Ayrıca elde edilen verilerle öğrencilerin eğitim aldıkları iller inceleneceğinden daha sağlıklı seçim yapan sınavlar hazırlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmanın öğrencilerin okul seçimlerine etki etmesi beklenmektedir.

Okulların başarılarından bahsedildiğinde hep göz önüne ya çok başarılı okullar ya da çok başarısız okullar gelmektedir. Medyada özellikle ÖSS sınavında çok başarılı olan öğrenciler ile üniversiteye hiçbir öğrenci yerleştiremeyen okullar yer almaktadır. Bu yüzden de ilgi odağı bu okullar olmaktadır. Halbuki bu veriler girdiyi göz önüne almamaktadır. Okuldaki akademik başarı konusunda her okul türü için öğrenilmesi gereken bilgiler vardır.

İlköğretimden liseye geçiş yapan öğrencilerin ilköğretimde aldıkları eğitim ile lisede aldıkları eğitimdeki nitelik farkı hakkında ayrıntılı bir bilginiz bulunmamaktadır. İstatistik olarak elimizde sadece sınıf, diploma notları ve ÖSS ya da OKS verileri vardır. Öğrencilerin içinden geçtiği süreci ayrıntılı olarak inceleyen bir çalışma söz konusu değildir.

İlköğretim öğretmenlerinden istenen nitelik ve lise öğretmenlerinin aldığı lisans eğitimi arasındaki farklılıklar göz önüne alınca bu farklılığın değerlendirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Okulun nihai başarısı ile elde ettiği avantajlar arasında ilişki olacağı düşünüldüğünde öğrencilerin daha adil seçimler yapmasına katkı sağlayacak bir okul performansı değerlendirme sisteminin oluşturulması gerektiği ortadadır.

Ayrıca üniversite eğitiminin getirdiği yararlar göz önüne alındığında öğrencilerin akademik alanda yönlendirilmesinin doğal bir sonuç olduğu ortaya çıkmaktadır. Akademik başarıya gereksinim duyan mesleklerdeki artış da bu alandaki yönlendirmeyi teşvik etmektedir.

Öte yandan birçok hükümet çıktıları kontrol etmek için genel sınav kullanımına daha fazla yönelmektedir. Bu da ÖSYS'nin kaldırılmasından çok işleyişi üzerinde çalışmalar yapılması gereğini göstermektedir.

OKS ve ÖSS sınavları incelenerek öğrencilerin başarıları, bölgesel farklılıklar, okullar ve okul türleri arasındaki farklılıklar hakkında sağlıklı yorumda bulunulabilir.

Ülke düzeyinde yapılan bu sınavlar, içerik olarak düşünüldüğünde de, soru tipleri açısından da bölgesel olmayan, ayrımcılık yapmayan sorulardan oluşmaktadırlar. Bütün bunlar, şimdilik en iyi seçme şekli olan bu sınavlar üzerinden öğrenciler hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmaktadır.

Bu iki sınav lise eğitiminin başlangıcı ile bu eğitimin sonunu ilgilendirmektedir. Liseler arasında ise en ön planda olan, sayıları 70'i bulan devlet fen liseleri ve 49'u bulan özel fen liseleridir. Anadolu öğretmen liselerinin sayısı 2007-2008 öğretim yılında 181'e ulaşmıştır. Bu okulların yanı sıra sayıları 819 olan Anadolu liseleri de başarı olarak diğer okullara oranla daha iyidirler. Bu üç lise türünün yanı sıra OKS ile öğrenci alan 7 tür daha lise vardır ve bu okulların müfredatları diğerlerinden ve birbirlerinden farklılık göstermektedir.

2008-2009 öğretim yılı itibarıyla genel ortaöğretimdeki öğrenci sayısı 2.271.900, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise 1.739.261'dir. Bu da genel liselerin çok daha fazla tercih edildiğini göstermektedir.

Bu okulların çıktılarının da akademik başarı dışında ortak olarak değerlendirilebilme olanakları yoktur. Daha doğrusu çıktılarla ilgili kapsamlı herhangi bir çalışma söz konusu değildir. Ancak ortaya çıkan sonuçlar üzerinden yorumlar yapılabilmektedir. ÖSS'de okul türleri arasındaki farklılıklardan dolayı bu yeteri kadar sağlanamamaktadır. Çünkü meslek liseleri için akademik başarı ikinci planda kalmaktadır. Yine de bu okulların girdileri bilindiğinden çıktıları hakkında yorum yapma olanağı olacaktır.

Buna bağlı olarak ilköğretim son sınıf öğrencilerine yapılan OKS sınavı sonucunda liselere yerleştirilen öğrencilerin başarılarının dört yıl sonra girdikleri ÖSS sonucuna da yansıyor yansımadığı araştırılmayı beklemektedir.

Bu sınavda standart puanların kullanılmasının ana nedeni soruların okulun akademik başarı durumunu iyi derecede göstermesidir. Sınavı yapan kurum Milli Eğitim Bakanlığı olduğundan ham puanları okul müfredatı ile paralellik göstermektedir. Okulda akademik başarı bu çalışmada önemli bir yere sahiptir. Çünkü bu çalışma, öğrenci başarısının liselerde ne şekilde etkilendiğini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Ayrıca her öğrencinin süreçten etkilenme şekli farklı olduğundan öğrencilerin cinsiyetinin ve coğrafi bölgenin süreç ile ilişkisine bakılacaktır. Bunun için OKS ile öğrenci alan Türkiye'deki tüm okulların OKS ham puanları ile ÖSS ham puanları karşılaştırılmaktadır.

OKS düzeyinde ve ÖSS düzeyindeki bütün yerleştirmelerde girilecek okulların taban puanları göz önüne alınmıştır. Öğrencilerin tercihlerini de taban puanlar belirlemektedir. Halbuki ham puanlara göre yerleştirme yapmak daha sağlıklı sonuçlar vermektedir. Taban puan ile ham puan ortalaması aynı şey değildir. Taban puana göre tercihten dolayı öğrencilerin tercihleri tam durumu veren ortalama ile değil en alttaki öğrencinin durumuna göre şekillenmektedir. Bu araştırma okulların ortalama ham puanlarını göz önüne alarak gerçek değerlendirme yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Okul başarısı ile ilgili olarak yapılan birçok araştırmada herhangi bir okul türü seçilebildiği için bahsi geçen araştırmanın değerlendirmeleri bu araştırma için

geçerli olmayabilir. Örneğin öğrenci başarısı ile ilgili bir kısım araştırmalar öğrenme gücünü çeken ya da dezavantajlı olan okulları hedefine koymaktadır. Sadece Anadolu liselerini içeren ve tüm evreni dahil eden bir araştırma, verilerinin elde edilmesi kolay olan bir okulun seçilmesi ile yapılmış araştırmalardan farklıdır. Örneğin Bursa ilindeki bir Anadolu lisesini içeren bir araştırma ile bu ildeki bütün Anadolu liselerini içeren araştırmanın bulguları farklı olacaktır.

Bu araştırma bu türdeki bir zayıflıktan uzaktır. Araştırmada 4 yıl (2002-2006 yılları arası) eğitim veren bütün Anadolu liseleri kapsam dahilindedir.

Bu araştırmada özellikle her okuldaki öğrencilerin toplam ortalaması yönünden inceleme yapılacağından liselerin akademik başarısını tartışmaya açması beklenmektedir.

Bir öğrenci kitlesinin liseye girişteki ve bitirme aşamasındaki puanlarını inceleyen, araştırma evreninin yaklaşık yarısını içeren ve bütün puanları inceleyen, veri taraması içeren bir araştırma bulunmamaktadır. Araştırma, liselerin akademik başarı düzeylerinin belirlenmesine katkıda bulunacaktır.

Tanımlar

OKS: Ortaöğretim Kurumlar Sınavı. Eski adı Anadolu ve Fen Liselerine Giriş Sınavı. Lise düzeyindeki tüm okullara öğrenci seçme için kullanılan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından müfredata dayalı olarak yapılan genel sınav. 2005 yılında puanlama sisteminde değişikliğe gidilmiştir. 2007'den itibaren zorunlu hale getirilmesi ve kaldırılması üzerine tartışmalar yapılmıştır. 2009 yılından itibaren de kaldırılmasına karar verilmiş, yerine SBS sistemi getirilmiştir.

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı. Lise mezunlarının lisans ve önlisans programlarına merkezi olarak yerleştirilmesi amacıyla ÖSYM tarafından 1974 yılından beri yapılmakta olan merkezi öğrenci seçme ve yerleştirme sınavıdır.

ÖSS Ham Puan: Sadece öğrenci doğrularının, dört yanlış bir doğruyu götürcek şekilde hesaplanmış, ortaöğretim başarı puanının eklenmemiş haline ham puan denir.

Şimdiki sistemde ÖSS-1, 30 matematik, 30 Türkçe, 30 fen bilimleri ve 30 sosyal alan sorusu içermektedir. Aynı şekilde ÖSS-2, 30 matematik, 30 Türkçe-edebiyat, 30 fen bilimleri ve 30 sosyal alan sorusu içermektedir. 2010 yılından itibaren her bölümü 40 soru olan yeni bir sistemle yer değiştirecektir.

Akademik Başarı: Okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesine akademik başarı denilmektedir. Akademik başarı, bireyin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder.

Fen Lisesi: Amacı; a) Zeka düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanında yüksek öğrenime hazırlamayı, b) Matematik ve fen bilimleri alanlarında gereksinim duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi, c) Öğrencileri araştırmaya yöneltmeyi, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile yeni buluşlara ilgi duyanların çalışacakları ortamı ve koşulları hazırlamayı, d) Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmeyi, e) Öğrencilerin bilimsel araştırma yapmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlemelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde iyi yetişmelerini sağlamayı hedefleyen liselerdir.

Fen liseleri, yabancı dili İngilizce ve öğretim süresi 4 yıl olan okullardır. (Sadece İzmir Özel Tevfik Fikret Fen Lisesinin yabancı dili FRANSIZCA'dır.) Devlet fen liseleri sayısı, biri KKTC'de olmak üzere 46'dır (Tebliğler Dergisi, 1999).

Anadolu Lisesi: Anadolu liseleri, ilköğretim üzerine 4 yıl öğrenim veren karma okullardır. Bu okulların amacı, öğrencilerin; a) İlgi, yetenek ve başarılarına göre yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını, b) Yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde öğrenmelerini sağlamaktır (Tebliğler Dergisi, 1999).

Anadolu Meslek Lisesi: İlköğretim okulu üzerine öğrenim veren ve öğretim süresi dört yıl olan okullardır. Anadolu meslek liselerinde Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilere ortaöğretim seviyesinde ortak genel kültür vermek, onlara kişi ve toplumun problemlerini tanıtmak, çözüm yolları aramak, yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında katkıda bulunma bilinci ve gücünü kazandırma amacına yönelik, meslekî ve teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran, öğrencileri hayata, iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan, aynı zamanda bir yabancı dilin öğretilmesini amaçlayan programlar uygulanmaktadır.

Anadolu Meslek Liseleri Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu okullardan bazıları uygulanan programlarla birlikte adlandırılmıştır (örneğin; Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi, Anadolu Süs Bitkileri Meslek Lisesi, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Anadolu İletişim Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Meslek Lisesi vb.) (Tebliğler Dergisi, 1999).

Anadolu Öğretmen Lisesi: Amacı: Anadolu öğretmen liseleri, Millî eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak, Öğrencilerine; Öğretmenlik mesleğini sevdirmek, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmak, ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vermek, ülke kalkınmasına sosyal, kültürel ve ekonomik yönden katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırmak, dünyadaki gelişme ve değişimleri izleyebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak, öz güven, öz denetim ve sorumluluk duygularının geliştirilmesi, her bireyin farklı ve ayrı bir değer olduğu, ekip çalışmasıyla ortak başarının elde edilmesinde önemli katkı sağlayacağı inancının verilmesine yönelik çağdaş bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla, normal öğretim yapan, yabancı dil ağırlıklı program uygulayan, gündüzlü ve öğrencinin cinsiyetine uygun pansiyonunun bulunması kaydıyla Bakanlıkça belirlenecek kontenjan nispetinde paralı-parasız yatılı öğrenime imkân veren ortaöğretim kurumlarıdır. Anadolu öğretmen liselerinin öğretim süresi 4 yıldır (Tebliğler Dergisi, 1999).

BÖLÜM II

İLGİLİ KAYNAKLAR

Eğitim alanında ilkokuldan üniversiteye kadar devam eden süreçte aşamalar arasındaki geçişler çok çeşitli şekillerde olmuştur. Bu aşamalar zaman içinde eğitimin çeşitlenmesi, eğitim süreçlerinin uzaması (öğretmen olmak için gereken eğitim süresinin zamanla uzaması gibi) ve eğitime karşı artan talep ile bağlantılı olarak her ülkede farklı yollarda gelişmiştir.

Eğitim süreçlerinin birinden diğerine geçme birçok ülkede belli kriterleri sağlamayı gerektirmeye başlamıştır. Bu kriterler için en objektif, açık olarak belirleyici olan sınavlar olmuştur.

Yakın zamana kadar ileri düzey eğitim için, başarılı olanların, daha seçkin ya da zeki olanların ayırt edildiği sınavlar yapılmıştır. Bilinen ilk yazılı sınavın tarihi iki bin yıl öncesine gitmektedir. Bu sınavlar Çin’de devlet hizmetlerinde çalışacak kişileri seçmek için kullanılmaktaydı. Çin’den sonra Avrupa’da Jesuitler sınavları sistemlerine dahil ettiler. 18. yüzyıl ortalarında Prusya, daha sonra Büyük Britanya genişleyen imparatorluğun gereksinimlerini karşılamak için sınavlar yapmıştır (Aytaç, 1992). 1883’te Amerika Birleşik Devletleri devlet hizmetleri için sınav başlatmıştır.

Napolyon Fransası’nda Bakolarya (1808), İngiltere’de Londra Üniversitesi’nde (1838) kabul sınavı ve 1865’te New York’ta sınavlar yapılmıştı. Özellikle eski zamanlarda yapılan sınavlar daha çok yeteneğe göre seçim yapıyordu. Bu sınavlarda fiziksel ve zihinsel başarılar bir arada ele alınmaktaydı ve yöntemler eski yönetimlerin eğitim sistemlerinin gereksinimlerini karşılayacak şekilde idi. Ayrıca alınan eğitim neredeyse tamamen yönetim merkezli bir iş sahibi olmayı zorunlu kılmaktaydı. Yapılan sınavlar yüzyıllarca bilgilerin yazılı ve sözlü olarak ölçülmesinden farklı değildi. Örneğin Latince öğretimi, kuralları ezberleme yöntemine dayandığı gibi sınav sistemi de ezberlenen konuların sözel ya da yazılı olarak test edilmesinden ve çeviriden ibaretti (Grammar Translation Method). Ki bu yöntem 1900’ların ilk çeyreğine kadar böyleydi.

Türkiye’de de sınavla öğrenci seçiminin tarihi eskidir. Osmanlı İmparatorluğu zamanında öğrenci seçimleri için sınavların yapıldığı bilinmektedir. Tanzimat döneminde öğrenci başarı sınavlarının sözlü olarak yapıldığı, sınavla öğretmen okullarına öğrenci alındığı bilinmektedir (Binbaşoğlu, 1995).

Ekonomik ve sosyal alanlardaki dönüşümlere paralel olarak eğitim psikolojisinin 1900’lerin başlarında bir alan olarak ortaya çıkması ile test dizaynı ve uygulaması dönüşüm geçirmiştir. Amerika’da şikayetler üzerine 1900 yılında üniversite giriş sınavı kurulu oluşturulmuştur. Aynı yıl farklı okulların farklı sınavlarının karmaşa doğurduğu ileri sürülerek Amerika’da Kolej Giriş Sınavları Komitesi kurulmuştur. Eğitim psikolojisi ile test oluşturma ve dizaynında temel değişiklikler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bir eğitim psikolojisi uzmanı olan Edward Thorndike eğitimin bir bilim olduğu düşüncesini yerleştirmeye çalışmış, sınavının devletin bir işlevi olduğunu düşünmeye paralel olarak sınav üzerinde büyük uğraşlar vermiştir.

1940’lı yıllara kadar sınavlar sadece bir araç olarak kullanılmıştır. Amerika’da sınavların felsefesindeki temel değişim *Eğitim Olanaklarının Eşitliği* (1966) raporu ile net bir durum kazanmıştır. Coleman Raporu olarak bilinen bu raporla sınavların sorumluluk (accountability) ifade ettiği, dolayısıyla girdiden çok sonuçları vurgulaması gerektiği vurgulanmıştır (Coleman ve diğerleri; 1966).

Bu raporun etkisi ile Amerika Birleşik Devletleri’nde liseye ve yükseköğretime geçiş sınav ve okul başarısı göz önüne alınarak yapılmaya başlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nin 2. Dünya Savaşı’ndan sonra tüm dünyada etkisinin hissedilmesi kendini eğitim alanında da göstermiştir. Türkiye’de de ilk fen lisesi Ford Vakfı’nın desteği ile kurulmuştur. Bunun benzer şekilde başka ülkelerde de etkili olduğunu söylemek mümkündür. Sınavların yaygın olarak kullanılmaya başlanmasının nedeni olarak, iyi sınavlar kimin yardıma gereksinimi olduğunu, eğitimde hangi değişikliklerin yapılması gerektiğini ve hangi okulların iyileştirme gereksinimi olduğunu vermektedir gibi düşünceler verilmiştir (Heubert ve Hauser, 1999 s:13-14).

Var olan durumun niteliği bilinmeden yapılan çalışmalar, geliştirme ve araştırmalar ya da sistem içindeki değişiklikler sağlıklı olamayacaktır. Okulların girdileri, deneyimleri ve çıktıları okulun verimliliğini belirlemektedir.

Gelişmiş batı toplumlarındaki eğitim sistemlerinde yeni bir yönetim anlayışı yaygınlaşmaya başlamıştır. Merkezi düzenleyiciliğin etkisi azalmış, daha yerel karar alma mekanizmaları hayata geçirilmiştir. Bu yaklaşımlardaki temel felsefe yerel koşullarda karşılaşılan sorunlara yerel çözümler bulunmasıdır. Burada duruma karşılık verebilme anahtar rolündedir. Uygun (yüksek) standartlar belirleme, pazar mekanizmalarını hayata geçirme (halkın seçim yapabilmesi) ve yeni sorumluluk taşıma sistemlerinin ortaya konması (okul sonuçlarının yayınlanması gibi) öyle bir politika anlayışında asgari yönetim mekanizmalarıdır (Bosker, Creemers ve Stringfield, 1999). Buradan da anlaşılacağı gibi okulların halka karşı sorumluluk taşıması, yaygınlığı artan bir uygulama haline gelmiştir.

2.1. Okul Başarısı

Öğrenilmiş gereksinimlerden belki de en önemlisi başarı gereksinimidir. Başarı, toplumdan topluma ya da zamana bağlı olarak değişse de, toplum ve birey açısından önemli bir gereksinim olmuştur. Başarının çok fazla vurgulanması bireysel ve toplumsal açıdan istenmeyen bazı sonuçlar doğurabilmektedir. Bunlar; normsuzluk, yetkecilik, yabancılaşma ya da suç işleme, intihar ve psikiyatrik bozukluklardır (Seibel, 1974).

1970'lerde Jencks (1975) öğrencinin okul başarısının yarısının önceki başarısına dayandığı, oldukça az oranda başarının okumakta olduğu okulun sonucu olduğu sonucuna varmıştır. Aitkin ve Longford tarafından 1986 yılında yapılan araştırmada sadece % 2'lik bir etken okula bağlanmıştır. Daha yakın zamanda yapılan araştırmalarda okulun etkisini Williams (1987) %10, Gray ve Wilcox (1995) %5-8 olarak bulmuşlardır. Bunun da eğitimin genele yayılması ve herkesin eğitim olanaklarından yararlanabilmesi ile ilgisinin olduğu düşünülebilir (Aktaran: Hoyle ve Robinson, 2002).

Okul başarısı ile ilgili olarak bazı modeller geliştirilmiştir. Bir başarı modeli, okul kaynakları, aile özellikleri, akran grubu özellikleri ve ölçme hatasını temel almıştır. Başka bir model ise, öğrenci performansına ilişkin ölçümü, okul ya da eğitim bölgesinde öğrencilere sunulan kaynaklara ilişkin bir ölçüm, öğrenci özelliklerine ilişkin bir vektör ve okul ya da eğitim bölgesi özelliklerine ilişkin bir vektörü dahil ederek model oluşturmuştur (Tural, 2002).

Okul başarısı ve akademik başarı üzerindeki değerlendirmelerde ele alınması gereken önemli noktalardan birisi başarıyı etkileyen etkenlerdir. Başarı etkenleri söz konusu olduğunda da eğitimdeki hizmet üretim süreci ön plana çıkmaktadır. Eğitimde başarı, eğitimde hizmet üretim sürecinin direk sonucudur. Ve bu süreç diğer mal ve hizmetlerin üretiminden farklıdır. Bu farklılıklar şu şekilde ifade edilebilir: Üretim süreci oldukça uzundur. Hammaddesi tamamen edilgen değildir. Uzlaşma, tepki verme, üretime katılma gibi etkileri vardır. Finansal girdileri birebir çıktıyı etkilemez. Maliyet en önemli öge değildir.

Okul başarısında okul girdileri önemli bir yere sahiptir. Bunlar okul içi ve okul dışı olmak üzere ikiye ayrılmışlardır. Okul içi girdiler öğrencinin okul ortamında karşılaştığı insan ve fiziksel olanakların ve öğretim programlarının, yöntem ve süreçlerin, örgütsel kültürün tamamını kapsayan bir kavramdır. Okul dışı girdiler olarak da öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinsel özellikleri, ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel nitelikler ile akran grubu özellikleri dahil edilmektedir (Tural, 2002). Okul başarısının nedenlerini ortaya koyma çalışmalarında bunların göz önüne alınması gerekir.

Başarılı ve daha az başarılı okulları karşılaştıran bir araştırma, başarılı okulların bir üst sınıfa geçmek için öğrencilerin önceden tanımlanmış bilgi ve beceriler grubundaki davranışları kazanmış olmalarını ön koşul olarak kabul etme eğiliminde olduklarını ortaya koymuşlardır (Gümüseli, 1996).

2.1.1 Okul Başarısı Faktörleri

Okul başarısını artırmak için birçok çalışma yapılmıştır. Özellikle fakir çevrelerden öğrencilerin gittiği düşük başarılı okullar okul geliştirme için ödenekler alıp çok sayıda model uygulamışlardır. Bu çalışmalarda da hedef, okulların başarısını artırma olmuştur. Bu programlar birçok maddenin yanı sıra öğretim, değerlendirme, öğrenci başarısı için değerlendirilebilir hedefler içermekte ve bu hedeflere ulaşılması için sınırlar belirlemektedir. Ayrıca okul geliştirmenin değerlendirilmesi için ailelerin ve çevrenin desteğini aramakta, elde edilen öğrenci sonuçlarının yıllık değerlendirmesi için plan içermektedir (Borman, Hewes ve Brown: 2002. s:2,3).

Başarılı okulların özellikleri Wisconsin Eyalet Halk Eğitimi Bölümü (2002) tarafından aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

1. Vizyon: Vizyon, net belirtilmiş hedefler, kurallar ve bütün öğrenme yapısı içindeki herkes için beklentileri temsil eder.

1. Etkili okulların, her bir öğrenci için öğrenmenin iyileştirilmesi için açıkça tanımlanmış vizyonu vardır.

2. Akademik bilgi, beceri, gelişim ve duyarlılık standartlarını içeren genişçe tanımlanmış standartların elde edilmesine vurgu vardır.

3. Hedefler yıl sonunda ölçülebilecek şekilde yapılandırılmıştır. İlerleme kaydedilmektedir ve iyileştirme çabaları için kullanılır.

4. Onlara doğru ilerlemenin yanı sıra hedeflerle ilgili iletişim okul aktivitelerinin düzenli bir parçasıdır.

2. Liderlik: Güçlü liderlik eğitimde eşitlik ve mükemmelliği teşvik eder ve vizyonu düşünmeyi ilerletmeyi ve vizyona sıkı tutunmayı gerektirir. Kaynak elde etme ve ayırma, ilerlemeyi aktarma ve okulun vizyonunu elde etmek için insanları, program ve hizmetleri desteklemeyi gerektirir. Etkili liderlik herhangi bir kurumun sürekli iyileşmesi ve gelişimi için gereklidir.

3. Yüksek Akademik Standartlar: öğrencilerin neyi bilmeleri gerektiğini ve neyi bilebileceklerini anlatır. Her alandaki yüksek standartlar akademik başarının temelidir. Beklentilerin açık bir tanımını sağlar. Standartlar, dahil olan herkes için ortak hedeftir.

4. Vicdan Standartları (Heart Standards): Bu standartlar öğrencilerin okulda daha fazla başkalarını düşünen, katkıda bulunan, üretken ve sorumluluk sahibi kimseler olmalarına yardımcı olur. Amerika'daki halk eğitiminin temelleri öğrencilerin cumhuriyette aktif ve sorumluluk sahibi roller almalarına hazırlamayı dahil etmiştir. Öğrencilerin bireysel farklılıkları bilme, ortak bağları kabul etme ve daha büyük yarar için katkıda bulunma yeteneklerine değer veren bir vizyondur.

5. Aile, Okul ve Toplum İşbirliği: Okullardaki aile toplum işbirliği ailelerin, toplulukların ve okulların, bütün çocukların okul ve yaşamda başarılı olmalarında oynadıkları role vurgu yapar. Katılımcılar kendi güçlü yanlarını, becerilerini, bakış açılarını ve bilgilerini eğitim sürecine getirirler ve bunlar iyi karşılanmalı ve desteklerinden dolayı saygı duyulmalıdırlar. Aileler çocukların ilk ve en etkili öğretmenleridir. Araştırmalar ailelerin çocuğun öğrenmesinde, sağlıklı gelişiminde ve okul başarısında önemli olduklarını göstermektedir.

6. Profesyonel Gelişim: Profesyonel gelişim bütün eğitim düzeylerinde bütün öğrenen topluluk için sürekli öğrenme sürecidir. Nitelikli profesyonel gelişim, öğrenen topluluğun vizyonunu gerçekleştirme ve amaçlarına ulaşma kapasitesini artırır. Profesyonel gelişim okul personelinin, bütün öğrencilerin yüksek standartları elde etmelerine yardım için içerik, süreç, bilgi, beceri, karakter ve sorumluluk sahibi olmalarını garanti altına alır.

7. Başarı Kanıtı: Başarı kanıtı öğrenci başarısı, davranışları, nüfus yapısı, programları ve personel algıları ile ilgili verilerde bulunur. Başarılı okullar eğitim ve öğretimi geliştirmek için çeşitli veriler kullanırlar (Borman, Hewes ve Brown, 2002).

Pehlivan tarafından ifade edilen şekliyle etkili okullar öğrenci merkezlidirler, öğrencilere zengin akademik programlar sunarlar. Öğrencileri geliştiren öğrenme olanakları sunarlar. Olumlu bir örgütsel havaya sahiptirler. Mesleki etkileşimi beslerler. Yoğun hizmet içi eğitim ortamlarıdır. Paylaşımcı liderlik gerektirir. Yaratıcı sorun çözmeyi beslerler. Aile ve toplum katılımı sağlarlar (Pehlivan, ty. s:316, 317). Etkili okullarda yine akademik amaçlara bağlılık vardır ve ulaşılan sonuçlar değerlendirilir (Sybouts ve Wendel, 1994 s:22).

Okul başarısı ile ilgili olarak öğrenci sayıları, ekonomistlerin gözünde öğrenci başına yapılan harcama, eğitim psikologlarının gözünde sınıf yönetimi, genel eğitim yönetimi uzmanlarınca ise okul yönetimi ve liderlik önemli olmuştur. Ancak girdilerin başarı olarak paralel olduğu okullarda bu etkenler kendilerini daha sağlıklı olarak gösterebilirler. Okulun diğer okullara göre başarıya ne kadar katkıda bulunduğu daha kolay anlaşılabilir. OKS bu olanağı sağlamaktadır. Bu okullara girişte başarı kontrol edildiğinden diğer başarı değişim etkenlerine bakılabilir. Bunu incelemede sınavlar önemli bir yere sahiptir.

Başarıyı etkileyen birçok faktör vardır. Rivkin, Hanushek ve Kain tarafından yapılan bir araştırma, potansiyel öğrenci ve okul seçimi problemleri ve göz ardı edilmiş ya da yanlış ölçülmüş değişken problemleri üzerinde durarak okulların ve öğretmenlerin başarıyı elde etmede etkilerini incelemiştir. UTS Teksas Okulları Projesi'nden elde edilen tek eşleştirilmiş panel data verileri, belli ölçülmüş öğretmen ve okul araçlarının etkisinin yanı sıra öğrenci performansına dayalı öğretmen niteliğinin belirlenmesine izin vermektedir. Sonuçlar göstermektedir ki maliyetli olan sınıftaki öğrenci sayısını 10 adet düşürmenin etkileri, öğretmen niteliği dağılımının

standart sapmasını 1 artırmaktan daha azdır. Ki, bu da okul niteliğinin belirlenmesinde öğretmen etkililiğinin önemini öne çıkarmaktadır (Rivkin, Hanusken ve Kain, 2005).

2.1.2 Okul Başarısında Akademik Başarı (Performans)

Başarı, önceki başarı ya da potansiyeli hesaba katarak bireyler ya da öğrenci grupları tarafından elde edilen ilerlemeye karşılık gelir. Standartlar öğrenci gruplarının performans düzeyinin ulusal ortalama ile karşılaştırılarak değerlendirilmesi ile ortaya çıkar. (Handbook for Inspecting Colleges, 2002).

Levine ve Lezotte (1990), birçok çalışmayı inceledikten sonra etkili okul özelliklerini belirlediler. Bunlar arasında olumlu performansın tanınmasına okul çapında vurgu ve öğrencilerden yüksek işlevsel beklenti ve gerekler de vardı.

Örneğin, Yıldırım ve diğerleri (2008) tarafından yapılan bir araştırmada akademik başarının, mükemmeliyetçilik ve sosyal desteğin sınav kaygısının yordayıcısı olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma akademik başarının sınav kaygısını önemli derecede yordadığını ortaya koymuştur. Düşük akademik başarıya sahip öğrenciler daha yüksek düzeyde kaygı yaşamışlardır. Diğer bir deyişle akademik düzey yükseldikçe sınav kaygısı düşmüştür (Yıldırım ve diğerleri, 2008).

Tektaş yüksek öğrenim öğrencileri ile ilgili verilerle yapılan analizler öğrencinin elde ettiği okul diploma türünün üniversite başarısının önemli bir göstergesi olduğunu ve üniversite kabul sürecinde dikkate alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Araştırmaya göre daha katı müfredat takip eden öğrencilerin 1) mezuniyetten sonra üniversiteye devam olasılıkları daha yüksektir; 2) üniversite derecesi için daha fazla hırsla sahiptirler; 3) daha yüksek üniversite birinci yıl ortalamasına sahiptirler; 4) yıldan yıla devam etme olasılıkları daha yüksektir; 5) üniversite yıllarının 2. yılından sonra devam etme eğilimleri daha yüksektir; 6) lisans düzeyini bitirme olasılıkları da daha yüksektir. Bir defalık değerlendirmenin aksine, sürekli standardize test gibi, lise diploması daha uzun süreli bir çalışmanın göstergesidir (Rivkin, Hanusken ve Kain, 2005). Yüksek akademik başarı eğitim sürecinde öğrenciyi hedeflerine yüksek derecede yaklaştırmaktadır.

Her ne kadar müfredata bağlılık, içerik açısından başarı ve performansı gösterse de, çalışma becerileri, aile ve arkadaş desteği, tavsiye danışma ve bireysel sorumluluk da öğrenci başarısında önemli bir rol oynamaktadır (Alexson, 2003).

Amerika'da 37 eyalet genellikle kısmi yeterlik kategorisi ekleyerek 4 veya 5 öğrenci başarısı düzeyi belirlemiştir. Örneğin Kentucky yeterlik düzeyine erişememiş öğrencilerin başarılarını ortaya koyabilmek için 8 düzey belirlemiştir. İki eyalet ise sadece iki yeterlik kategorisi belirlemiştir (Goetz, 2001).

Gökalp tarafından Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi öğrencilerinin başarılarını inceleyen 650 öğrencinin dahil edildiği bir araştırma 6 alanda öğrenci başarısını incelemiştir. Faktörler arasında okulun fiziksel konumuna ilişkin faktörlerden en önemlisi araştırma laboratuvarlarının yetersizliği seçilmiştir. Fiziksel konumuna ilişkin faktörler arasında ise sınıfın kalabalık ve küçük olması verilmiştir. Ders araç gereçleri ile ilgili olarak ise bilgisayar ve internetin yetersizliği en önemli faktör olarak verilmiştir. Okul idaresi, akademisyenler ile ilişkiler konusundaki faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu incelendiğinde ise derse geç kalmanın başarıyı en fazla etkileyen faktör olduğu belirlenmiştir. Öğretmen öğrenci ilişkileri konusundaki faktörlerinden etkileme durumuna bakıldığında ise akademisyenlerin taraflı davranmaları ders içi başarıyı en çok etkileyen faktör olmuştur. Akademisyenlerin farklı ders işlemleri ile ilgili faktör ise öğrencilerin ders başarısını en fazla etkileyen faktör olmuştur (Gökalp, 2006).

Öztunalı ve Sarier makalelerinde okulların başarısını ÖSS sınavı başarısı üzerinden değerlendirmişlerdir. Bu betimsel çalışmada fen liseleri en yüksek yerleştirme oranları ile birinci sıradadır. İkinci sırada Anadolu liseleri, üçüncü sırada da özel liseler vardır.

2.1.3. Performans Değerlendirme

Örgütlerin amaçlarına ulaşabilmeleri, etkili bir değerlendirme yönteminin geliştirilmesi ile yakından ilgilidir.

Sanayi işletmelerinde performans değerlendirme sonuçlarında çalışanların çok az etkili olduğu, buna karşın etkin değerlendirmenin birinci amir tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

Eğitim kurumları performans değerleme yönünden oldukça avantajlı durumdadır. Birçok performans alanı yansız olarak sınanabilmektedir. Yine de değerlendiricinin bakış açısı önemli bir yere sahiptir.

Okulun performansı okulun çıktısı olarak ifade edilebilir ki bu da formel eğitimin sonunda öğrencilerin ortalama başarıları olarak ölçölür.

Performans değerlemesi son derece önemli ve tartışmaya açık bir konudur. Özellikle işletmeler için geliştirilmiş bir çok yöntem vardır. Kar amacı gütmeyen işletmeler için ayrı yöntemler kullanılmaktadır. Ayrıca eğitim işletmelerinde performans değerleme için çeşitli değerlendirme yöntemleri vardır.

Performans değerlendirme ile ilgili olarak yapılan eleştirilerde gözden kaçırılan bir konu da çalışan öğrencilerin bunun karşılığını görmek istemeleridir. Öğrenciler bilinmez, kapalı durumlardan rahatsız olmaktadırlar. Kendi durumlarının diğerlerine göre konumunu bilmek isterler. Belirsizlik değil, net yanıtlar ararlar.

Değerleme konusu insan ve değerleyenler de insan olunca, bir takım değerlendirme hatalarının yapılması da kaçınılmazdır. Performans değerlendirme aşamasında yapılan hatalar, değerlendirmenin amacına gölge düşürmektedir. Bu hatalar sistemden ve değerleyiciden kaynaklanmaktadır. Ancak, performans değerlendirme konusunda yapılan hataların en yaygın olanı, değerleyiciden kaynaklanan hatalardır (Benligiray, 1999, s:207).

Standart testler bu yönüyle eğitim kurumlarını diğer işletmelerden ayırmakta, daha sağlıklı performans değerlendirmesi sağlamaktadır.

2.1.4 Akademik Başarı (Performans) Değerlendirmede Sınavlar

Burada göz önüne alınması gereken önemli bir nokta değerlendirme ve başarı arasındaki ilişkidir. Başarı ve değerlendirme arasındaki ilişki oldukça karmaşıktır. Çünkü arada birçok etken söz konusudur. Bir yandan değerlendirme önemli bir zorunluluk iken öte yandan bazı sakıncalar da içermektedir.

Black ve William 1998 yılında öğrenme ve değerlendirme arasında bağ kuran 250'den fazla araştırmanın sentezini yapmış ve öğrenmeyi artırmak için sınıfta değerlendirmenin bilerek kullanılmasının öğrenci başarılarını artırdığını bulmuşlardır (Black ve William, 1998, s:85).

2.1.5. Akademik Başarı ve Sınavlar ile İlgili Tartışmalar

Okulların başarısını belirlemek için sadece standart testlerin kullanılması önemli bulunmuş, ancak kendi başına yetersiz kabul edilmiştir (Balcı, 2007, s:85).

Her ülkenin gereksinimine göre eğitimde öncelikler farklılıklar gösterir. Türkiye’de ise lise eğitimi düşünüldüğünde genel alanlardan mezun öğrencilerin çokluğu göze çarpmaktadır. Ayrıca ders düzeni daha tekdüze bir eğitim getirmekte, öğrenciler benzer bilgilerle mezun olmaktadır.

Buna bir ölçüde öğrenci seçimini ilgilendiren sınavlar neden olmaktadır. Bu sınavların kullanımı ve sonuçları ile ilgili çalışmalar çok yetersizdir.

2006 Milli Eğitim Şurası Kararlarının 78. ve 79. maddelerinden de anlaşılacağı gibi sistemin girdilerinin ve çıktılarının izlenmesine ve değerlendirilmesine büyük gereksinim vardır.

Madde 78. Öğretim sürecini izlerken, sistemin girdileri üzerine yapılan istatistik çalışmalarından daha doğru ve verimli yararlanılabilmesi için konu uzmanları istihdam edilmelidir.

Madde 79. Tüm eğitim kademelerinde niteliğin belli standartlara göre denetlenmesini sağlamak amacıyla niteliği değerlendirme (akreditasyon) çalışmaları yapılmalıdır. Bu kapsamda iç ve dış denetim boyutları göz önünde bulundurulmalıdır.

Son 40 yılda eğitim planlaması kavramlarında ve uygulamalarında birçok değişiklik meydana gelmiştir. Eğitim planlaması sadece eğitim sistemlerinin büyümesi ve gelişmesi değil, aynı zamanda bütün eğitimsel sürecin niteliği ve sonuçlarının kontrolünü de içerir hale gelmiştir (Scheerens, 2000).

Bu yüzden okullarda yapılan başarı araştırmalarında akademik başarı gittikçe daha fazla yer almaya başlamıştır.

Zorunlu katı merkezi planlamanın etkisizliği kabul edilmekle birlikte, veri toplama, var olan programların etkililiğini değerlendirme, araştırmalar yürütme, bu konu üzerinde tartışmalar yoluyla daha sağlıklı bir sistem ve gelişim sağlama gereksinimi gittikçe daha da gerekli hale gelmiştir. Bunlara bağlı olarak akademik başarı ölçümleri sınavlarla yapılmıştır.

Özellikle yakın zamanlarda sınavlar okul başarısını ölçmek için de kullanılır hale gelmiştir. Okul etkililiği çalışmalarının önemli bir ögesi sınavlardır. Etkili okullarda okul başarısını elde etmek için tüm öğrencilere en yüksek akademik standartlara ulaşmaları için yardımcı olma çok anlamlıdır (Balcı, 2007: 23).

2.1.6 Sınavlar ve Başarıyı Ölçme

Akademik başarının ölçümünde sınavlar çok önemli bir yere sahiptir. Sınavlar aynı zamanda yordama amaçlı kullanılmaktadırlar. Bunda da büyük ölçüde başarılı olunmuştur. Sınavların yordama gücü ile ilgili olarak yapılan araştırmalar sınavların genel olarak yapması gereken işi yaptıklarını göstermektedir. Yordama amaçlı merkezi sınavlar genel olarak ortaöğretime geçişte ve yükseköğretime geçişte kullanılmışlardır.

2.1.7 Ortaöğretime Geçiş

Günümüzde dünyanın birçok ülkesinde liselere ve üniversitelere giriş sınavları ve sistemleri vardır. OKS'ye benzer bir puanlama sistemi ile veya öğretmenlerin yönlendirmeleri ile okullara yerleştirme söz konusudur. Ancak, tabii ki sınavsız geçiş yapılan okullar da vardır.

2.1.7.1 Yurtdışında Ortaöğretime Geçiş

Önde gelen birkaç ülkede liselere geçiş sistemleri şu şekildedir:

İngiltere'de 1992 yılından beri okullar puanlama sistemine tabidir ve öğrenci velilerinin okul tercihlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Ancak sistemdeki sorunlardan dolayı değerlendirmede değişiklikler yapılmış, 2003 yılından itibaren daha sağlıklı sonuçlar veren Katma Değerli Puanlar hesaplanmaya başlanmıştır.

İngiltere'de liseye geçiş sınavlı ve sınavsız olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Okulların katma değerli puanları vardır ve öğrencilerin başarı durumlarına göre kayıt yapılmaktadır. Bu sistem eleştiriler almakla birlikte hükümet vazgeçme düşüncesinde değildir.

İngiltere'de 1988 yılında hazırlanan bir kanunla 1991 yılından itibaren ulusal sınav ve karşılaştırmalı veriler yayınlanmaya başlamıştır. Bu veriler “okul performansı tabloları” şeklinde velilerin öğrenci kaydında yardımcı olması için oluşturulmuştur. Bu veriler her yıl yapılan ve okul öğrencilerinin ham puanlarını içeren okul sıralı bir listedir. Kısa zamanda basının da katkısı ile ülke çapında popüler hale gelmiş, aynı zamanda birçok tartışmanın da odağında olmuştur.

Okul performans tabloları sadece İngiltere'ye özgü değildir. Standardize testler ve lig tabloları şimdi İtalya'da pilot uygulamadadır. Avustralya okulların sınav

sonuçlarını yayınlamaktadır. Amerika’da da 45 eyalet okullarla ilgili rapor kartları yayınlamaktadır (Hoyle ve Robinson, 2002).

Yine Singapur’da da öğrencilerin sınav başarıları üzerinden okullara ödül olarak ekonomik takviye yapılmaktadır. ABD’de okulların akademik başarılarına paralel olarak parasal yardımda bulunmaktadır. Sınavlar okullar için önemli bir konumdur.

Galler’de 16 yaş grubunun sınav sonuçları 2 yıl sonraki başarılarını tahmin için kullanılmaktadır. Bu netler gerçekleşen netlerle karşılaştırılarak ortadaki fark ortaya çıkarılmaktadır. Kalan içindeki ortalamadaki pozitif netler öğrencinin tahmin edilenden daha iyi yaptığını, negatif ise daha az başarılı olduğunu göstermektedir. Bu her branş için ayrı ayrı yapılmaktadır (Hoyle ve Robinson, 2002).

Avusturya’da ilköğretim birinci ve ikinci kademe olarak ikiye ayrılmaktadır. Devamında (10-18) yaş arası için genel ortaöğretim eğitimi vardır. Öğrencinin alacağı eğitimi okul başarısı belirler. Başarının gözlemlenmesi ile öğrencinin hangi okulda okuyacağı belirlenir. Bu sistem Almanya’nın eğitim sistemi ile paralellik göstermektedir. Üniversiteye geçiş akademik ve mesleki olarak iki yoldan devam eder. Liseden alınan Matura (olgunluk) diploması yükseköğretime geçişi sağlamaktadır (Güvenç, 1992).

Yarışmanın ilkokula başlarken başladığı eleştirisi alan Japonya’da da aşağıdan yukarı geçiş hep sınavlarla olmaktadır.

Bütün bunlar da sınavların, farklı ülkelerde de öğrenci başarısını ve okul başarısını belirlemede önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

2.1.7.2 Türkiye’de Ortaöğretime Geçiş

2.1.7.2.1 Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES)

OKS’nin yerine gelen yeni sistem şu şekilde işlemektedir. Yeniden yapılandırılan ortaöğretime geçiş sistemiyle birlikte öğrencilerin ilköğretim sonundaki performansı; 6, 7 ve 8’inci sınıfların sonunda öğretim programı odaklı sınavlarla belirlenecek ve bu şekilde öğrencilerin bilhassa okuluna ve derslerine önem vermesi sağlanmış olacaktır.

Ortaöğretime geçişte esas alınacak puan belirlenirken, seviye belirleme sınavları ile okuldaki bütün derslerden alınan başarı puanları yanında, öğrencilerin

okul kültürüne uyumu, öz bakımı, kendini tanınması, iletişim ve sosyal etkileşimi, ortak değere uyumu, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılımı, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılığı gibi davranış niteliklerinin değerlendirilmesinden aldıkları puanlar da hesaba katılacaktır. Buna göre 6, 7 ve 8'inci sınıfların sonunda bu sınıflar için öğretim programı odaklı sınavlardan elde edilen puanların yüzde 70'i, öğrencilerin okuldaki yıl sonu başarı puanlarının yüzde 25'i ve belirlenen davranış ölçütlerine dayalı olarak elde edilen davranış puanının yüzde 5'i toplanarak öğrenci hakkında, sadece anlık bir performansa dayalı değil, geniş bir zaman dilimine ve üretilen çok boyutlu bir performans göstergesine dayalı olarak her sınıf için "Sınıf Puanı" bulunacaktır.

Ayrıca bu üç sınıftaki performansa dayalı olarak elde edilecek sınıf puanlarından 6'ncı sınıfın yüzde 25'i, 7'nci sınıfın yüzde 35'i ve 8'inci sınıfın da yüzde 40'ı alınarak "Ortaöğretime Yerleştirme Puanı" elde edilecektir. Bu şekilde oluşturulan yeni sistemde öğrencilerin, üç yıl boyunca motivasyonlarının devam etmesi ve temel eğitim niteliği taşıyan ilköğretim eğitiminin ruhuna uygun bir şekilde bütün derslerin önemsenmesi sağlanacaktır.

Yeni sistem sayesinde ilköğretimdeki eğitim ve öğretim durumunun sınıflara, derslere, öğretmenlere, okullara, il, ilçe ve bölgelere göre somut olarak değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

Ortaöğretime Geçiş Sistemiyle, öğrencilerin performansı çok boyutlu olarak, sürece yayılmış bir şekilde değerlendirilecektir. Yeni Ortaöğretime Geçiş Sistemi'yle birlikte daha fazla anlam ve önem kazanan okulda, derslere dayalı olarak elde edilen başarıların daha sağlıklı bir şekilde ölçülmesi ve değerlendirilmesi için düzenlemeler yapılmıştır.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi çerçevesinde, hem okuldaki eğitimin hem de öğretmenlerin yapacağı ölçme ve değerlendirmenin önemi artırılmıştır.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi; merkezî sistemle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına geçişte öğrencinin 6, 7 ve 8'inci sınıflarda ders başarısından ayrı olarak gireceği seviye belirleme sınav puanı, yıl sonu başarı puanı ile davranış puanlarının belirlenen oranda toplamı ile elde edilen sınıf puanlarının, belirlenen oranda toplamından elde edilen ortaöğretime yerleştirme puanı esas alınarak merkezî yerleştirmenin yapılacağı yeni bir sistemdir.

Seviye belirleme sınavları (SBS); ilköğretimin 6, 7 ve 8'inci sınıflarında; görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım, müzik, beden eğitimi, rehberlik/sosyal etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından ders yılı sonunda yapılan merkezî sistem sınavlarıdır. Bu sınavlar yarışma sınavı niteliğinde olmayıp öğrencinin derslerden elde ettiği kazanımlarının ne ölçüde kazanıldığının ölçülmesini amaçlamaktadır.

Öğrencinin derslerden aldığı yıl sonu puanları, o derslere ait haftalık ders saati ile çarpılarak ağırlıklı yıl sonu puanları hesaplanacak. Bu puanların toplamının, o derslere ait haftalık ders saati toplamına bölünmesiyle yıl sonu başarı puanı hesaplanacaktır.

Davranış puanı (DP); öğrencinin okul içindeki okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevre duyarlılığı ölçütlerinin notla değerlendirilmesi sonucunda elde edilen davranış notunun 100'lük puana çevrilmesiyle bulunan puandır.

İlköğretim 6, 7 ve 8'inci sınıflarda tüm dersler için, ders okutan öğretmenlerin her bir ölçüte vermiş oldukları notların aritmetik ortalaması alınarak öğrencinin o ölçüte ait dönem notu elde edilir. Her bir ölçütün iki döneme ait notlarının aritmetik ortalaması alınarak ölçütün yıl sonu davranış notu bulunur. Tüm ölçütlerin yıl sonu notlarının aritmetik ortalaması alınarak davranış notu hesaplanır. Davranış notu 20 ile çarpılarak davranış puanı elde edilir.

Öğrencinin geçerli bir nedenle ders veya derslerden davranış notları eksikse mevcut notları üzerinden davranış puanı hesaplanır.

Sınıf puanı; o yılın seviye belirleme sınavı puanının % 70'i, yıl sonu başarı puanının % 25'i ve davranış puanının % 5'i esas alınarak elde edilen puandır. Herhangi bir sebeple seviye belirleme sınavına katılmayan öğrencinin seviye belirleme sınavı puanı, o yıla ait en düşük seviye belirleme sınavı puanıdır.

Ortaöğretime yerleştirme puanı; 6'ncı sınıfın sınıf puanının (SP6) % 25'i, 7'nci sınıfın sınıf puanının (SP7) % 35'i ve 8'inci sınıfın sınıf puanının (SP8) % 40'ı toplanarak elde edilen puandır.

2008 yılında yapılan OKS göz önüne alındığında sınavın kolay olmasından dolayı bu sınavda onlarca 1. çıktığı belirlenmiştir. Yeni sistem bu ve benzeri

sorunları da ortadan kaldırmaktadır. Bu şekilde yerleştirme yapılan okulların türleri aşağıdaki gibidir:

1. Anadolu Lisesi (Yabancı dille eğitim yapan resmi liseler)
2. Fen Lisesi
3. Özel Fen Lisesi
4. İmam Hatip Lisesi Programı
5. Anadolu Meslek Lisesi Programı
6. Anadolu Öğretmen Lisesi
7. Anadolu İmam Hatip Lisesi
8. İmam Hatip Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı)
9. Anadolu Ticaret Meslek Lisesi
10. Anadolu Teknik Lisesi (Erkek Teknik)
11. Anadolu Meslek Lisesi
12. Anadolu Meslek Lisesi (Kız Meslek)
13. Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
14. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
15. Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi
16. Anadolu Meteoroloji Meslek Lisesi
17. Anadolu İletişim Meslek Lisesi
18. Anadolu Tapu Kadastro Meslek Lisesi
19. Anadolu Tarım Meslek Lisesi
20. Tarım Meslek Lisesi
21. Adalet Meslek Lisesi

Sınavın sonucunda yerleştirme yapılan okulların mezunlarının çok büyük bir kısmının ÖSS'ye girdiği düşünülürse ÖSS sonuçlarına göre yapılan değerlendirmelerin okulların lise eğitimi boyunca verdiği eğitimin akademik başarı boyutunu test edilebilir hale getireceği görülecektir. Çünkü diğer liselerden de aynı sınava giren ve yerleşen öğrenciler vardır. Seçme öğrencilerin, kendilerine göre daha başarısız öğrencilerin okuduğu liselere göre başarı durumları merak edilmektedir.

OKS ile yerleştirme yapılan okullarda okuyan öğrencilerin okudukları iller ve cinsiyet durumları da başarıda faktörü ortaya çıkarabilecek bir yapıya sahip

olabilmektedir. Yapılan bir araştırmada demografik ve aile değişkenlerinin eğitimsel beklentileri etkilediği, bu beklentilerin de her zaman olmasa da eğitim düzeyinde önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur (Trusty, 1998).

Ayrıca metropollerdeki okulların biraz daha küçük kentlerdeki okullara göre daha az başarılı oldukları da bazı araştırmalarda ortaya konulmaktadır.

Tablo – 1. 1. 1999-2000 Öğretim yılı ortaöğretimde okul türlerine göre mezun öğrenci sayıları

OKUL TÜRÜ	MEZUN ÖĞRENCİ SAYISI
ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	498241
GENEL LİSELER	274963
LİSE	215170
ÇOK PROGRAMLI LİSE	5029
ANADOLU LİSESİ	24716
FEN LİSESİ	2910
ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ	660
AKŞAM LİSESİ	0
ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ	6271
ÖZEL GENEL LİSE	20206
MESLEKİ ve TEKNİK LİSELER	223278
ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM	86289
ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	64329
ÇOK PROGRAMLI LİSE	9917
TEKNİK LİSE	7658
ANADOLU MESLEK LİSESİ	942
ANADOLU TEKNİK LİSESİ	3443
KIZ TEKNİK ÖĞRETİM	27152
KIZ MESLEK LİSESİ	19710
ÇOK PROGRAMLI LİSE	2660
KIZ TEKNİK LİSESİ	82
ANADOLU KIZ MESLEK LİSESİ	4655
ANADOLU KIZ TEKNİK LİSESİ	45
TİCARET VE TURİZM ÖĞRETİMİ	63438
TİCARET MESLEK LİSESİ	47954
ÇOK PROGRAMLI LİSE	6669
AND. MAHL. İDARELER MESL. LİSESİ	261
ANADOLU TİCARET MESLEK LİSESİ	4152
ANADOLU DIŞ TİC. MESL. LİSESİ	280
ANADOLU SEKR. MESLEK LİSESİ	214
ANAD. OTELC.K ve TUR. MESL. LİSESİ	3466
ANADOLU İLETİŞİM MESLEK LİSESİ	331
ANADOLU AŞÇILIK MESLEK LİSESİ	70
DİN ÖĞRETİMİ	45728
İMAM HATİP LİSESİ	42776

ÇOK PROGRAMLI LİSE	1527
ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	1426
ÖZEL EĞİTİM	171
İŞİTME ENGELLİLER ÇOK PROGRAMLI LİSESİ	160
ORTOP. ENGELLİLER MESL. LİSESİ	15
ANADOLU SAĞLIK MESLEK LİSESİ	31
ÖZEL MESLEKİ ve TEKNİK LİSELER	463
ÖZEL MESL. ve TEKNİK TÜRK LİSESİ	449
ÖZEL MESL. ve TEK. AZINLIK LİSESİ	4
ÖZEL MESL. ve TEK. YABANCI LİSE	10

2.1.8 Ortaöğretimden Üniversiteye Geçiş

2.1.8.1 Yurtdışında Üniversiteye Geçiş

Amerika’da üzerinde birçok araştırma yapılmış olan ve gelişim gösteren SAT sınavı da bugün tartışmaların odağındadır ve birçok eleştiri almaktadır. Bunun belirgin bir örneği her ne kadar sınavı kullanmaya devam etse de, sınavın önemli kurucularından Kaliforniya Üniversitesi’nin, SAT’nin ekonomik yönden dezavantajlı ve yeteri kadar temsil edilmeyen gruplara karşı olumsuz ayrımcılık yaptığını belirtmesidir (Laurens ve diğerleri, 2006).

Diğer ülkelerdeki benzer sınav sistemleri de benzer eleştiriler almaktadır. Amerika’da üniversiteye geçiş sınavının lise öğretmenleri tarafından hazırlanması gerektiğini, var olan sınavın alınan eğitim ile örtüşmediğini öne süren çevreler bulunmaktadır.

Öte yandan, İngiltere’de Amerika’daki SAT gibi standart testlerin beş yıllık hükümet destekli bir programla araştırılacağı ifade edilmekte, var olan A-level sınavlarının adil olmayabileceği belirtilmektedir. Çünkü yapılan sınavlar bölgeseldir ve ülkedeki genel durumu tam verememektedir. Örneğin sınavların bölgeselliğinden dolayı öğrenciler arasında akademik başarı açısından ülke düzeyinde en üst akademik düzeydeki öğrenci ve okullar öğrenilememektedir. Yerel bazda yapılan sınavların her zaman diğer gruplara karşı ayrımcılık yapabileceği de düşünülmektedir. Üniversitelere giriş bir kısım ülkelerde bölgesel düzeydedir. Az sayıdaki ülkede merkezi sınavlar vardır. Bazen bölgeler arasındaki farklı kriterlerden dolayı yerleştirme konularında sorun çıkmaktadır. Her üniversitenin kendi öğrencisini seçmesinin birçok yararı olduğu gibi bazen sorun kaynağı da olabilmektedir. Örneğin kantonlardan oluşan ve kantonlarında birbirinden bağımsız eğitim verilen Belçika’da

bugün kantonların bağımsız ülkeler olması konuşulmaktadır. Yine Kanada’da sınavların tamamen yerel olması ile ilişkili olabilecek şekilde eyaletler dönem dönem bağımsızlık ile ilgili referandumlar yapmaktadırlar. Bölgesel sınavların yerelliği artırmakla birlikte merkezi yönetimi yok eden bir işlev görmeleri de mümkündür. Merkezi yerleştirmenin yokluğu ekonomik sınıflar arasındaki farklılıkların devamını da sağlayabilir. İngiltere’de yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre iyi eğitilmiş ve profesyonel mesleklerde çalışan ailelerin çocukları daha iyi eğitim almakta ve daha ileri eğitim düzeylerine ulaşmaktadır (Trusty, 1998).

2.1.8.2 Türkiye’de Üniversiteye Geçiş ve ÖSS

Liselerde eğitim gören öğrencilerin büyük kısmı ÖSS’ye girmektedir ancak hepsinin hedefi üniversite eğitimi değildir. Meslek lisesi öğrencilerinin temel hedefi alanlarına uygun meslek sahibi olmaktır. Çoğunluğu OÖBP’ye göre yüksek okullara yerleşmektedir. Genel alanlardaki üniversite bölümleri bu grup için ilgi alanı dışındadır. Bu da yapılan sınavlardaki akademik başarıyı incelerken dikkatli olmak gerektiğini göstermektedir. Öte yandan genel olarak sınavlarda başarılı olamayan öğrencilerde de profesyonel meslek sahibi olmak anlamına geldiği için akademik başarı bir istek olarak var olmaktadır.

Bundan dolayı meslek lisesi öğrencilerinin büyük bir bölümü de genel liselerdeki öğrenciler ile benzer bir yüksek öğrenim eğitimi peşinde koşmaktadırlar. OKS ile meslek liselerine yerleşen öğrencilerin sayısı ile ÖSS’ye giren öğrencilerin sayısı karşılaştırıldığında arada çok fark olmadığı, birçok öğrencinin yüksek öğrenim istediği görülmektedir.

Türkiye’de bir lise öğrencisinin yaşamında en önemli yere ÖSS sahip olmaktadır. Bunun nedeni, bireyin yaşamının, gelir durumunun, toplumsal statüsünün öğrenim sonrasında nasıl olacağını çok büyük oranda bu sınavın sonucunun belirlemesidir. Nitekim Kasım 2005 tarihli YÖK raporu bunu doğrulamaktadır:

Yükseköğretim ekonomik olarak toplumsal alanda vergi gelirlerindeki artış, üretkenlikte artış, tüketimdeki artış, işgücü esnekliğinin artışı, devletten beklenen desteğin azalması, kişisel olarak da yüksek kazanç düzeyi, iş bulmada kolaylık, yatırımda artış, daha iyi çalışma koşulları, kişisel/mesleki hareketlilik sağlar.

Sosyal alanda ise toplumsal olarak suç oranındaki azalma, bağış ve topluma hizmette artış, vatandaşlık bilincinin gelişmesi, sosyal kenetlenme, teknolojiye uyum sağlama ve kullanma becerisinin gelişimini sağlarken, kişisel olarak daha sağlıklı ve uzun yaşam, çocuklar için daha iyi yaşam koşulları, müşteri olarak daha iyi karar verebilme, kişisel statünün yükselmesi, daha fazla hobi ve boş zaman aktiviteleri sağlamaktadır (Yüksek Öğretim Kurulu, 2005: 8).

Durum böyle olunca üniversite sınavı çok büyük bir öneme sahip olmaktadır. Bir lise öğrencisi için adeta yaşamın devamı üniversite sınavına bağlı olmaktadır. Nitekim lise mezunu sayıları ile ÖSS'ye giren sayılarına bakıldığında durum daha da net olarak ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki tabloda lise mezunlarının yerleşme sayıları verilmiştir.

Tablo – 1. 2. 2008 ÖSS’de Okul Türlerine Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları

Okul Türü	ÖSYS'ye Başvuran	Yerleşen				
		Lisans	Önlisans		AÖF	Toplam
			Sınavsız	ÖSS İle		
Lise	880.398	104.212	-	112.583	192.148	408.943
Lise (Yab.Dil Ağırlıklı)	149.376	53.702	-	13.264	12.849	79.815
Özel Lise	10.719	3.093	-	1.275	1.652	6.020
Anadolu Lisesi	111.955	58.218	-	4.199	6.291	68.708
Yab. Dilde Eğt. Yap. Ö. Lise	24.419	10.698	-	1.856	2.827	15.381
Fen Lisesi	5.978	4.029	-	27	118	4.174
Özel Fen Lisesi	2.228	1.144	-	50	148	1.342
Askeri Lise	1.470	300	-	21	48	369
Akşam Lisesi	233	2	-	8	111	121
Özel Akşam Lisesi	5.457	397	-	764	1.689	2.850
Sosyal Bilimler Lisesi	90	83	-	1	1	85
Spor Lisesi	110	6	-	2	16	24
Polis Koleji	98	26	-	4	11	41
Güzel Sanatlar Liseleri	3.652	25	-	110	291	426
Öğretmen Liseleri	18.150	11.459	-	219	887	12.565
İmam Hatip Liseleri	59.481	3.668	-	3.064	24.929	31.661
Ticaret Meslek Liseleri	78.490	1.581	25.113	589	21.318	48.601
Teknik Liseler	16.933	1.450	5.911	202	2.749	10.312
Endüstri Meslek Liseleri	139.620	5.945	42.668	1.496	24.892	75.001
Kız Meslek Liseleri	87.217	3.451	14.973	1.160	17.088	36.672

Sağlık Meslek Liseleri	36.161	558	5.339	243	15.408	21.548
Otelcilik ve Turizm Mesl. Lis.	8.479	1.019	3.129	49	1.215	5.412
Sekreterlik Meslek Liseleri	106	2	13	3	48	66
Astsubay Hazırlama Okulu	1.165	7	-	30	678	715
Diğer Meslek Liseleri	4.232	149	1.384	98	986	2.617
Diğer	159	6	-	6	34	46
Genel Toplam	1.646.376	265.230	98.530	141.323	328.432	833.515

Tablo incelendiğinde en yüksek yerleşme oranlarının fen liselerinde olduğu görülmektedir. Daha sonra Anadolu liseleri, arkasından da diğer liseler gelmektedir. Bu tür liseler zaten akademik başarı olarak daha yüksek girdilere sahip okullardır. Anadolu öğretmen liseleri dışındaki mesleki liselere yerleşme ise daha çok düşük puanlı öğrenciler tarafından yapılmaktadır.

Liselerde akademik başarıya verilen önemden dolayı sınava hazırlık önemli bir yere sahip olmaktadır. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölüm Başkanı Prof. Dr. Muammer Yaylalı'nın başkanlığında 9 öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilen "Üniversite Gençliğinin Sosyo-Ekonomik Profili Araştırması" sonuçları bunu doğrulamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin yüzde 43,4'ü üniversiteye girmelerini sağlayan temel belirleyicinin dersane, yüzde 38,9'u kendi çalışması, yüzde 14,7'si lise eğitimi, yüzde 3,1'i ise özel ders alması olduğunu düşünüyor.

YÖK'ün anket sonuçlarına göre, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin % 89'u özel kursların gerekli olduğuna inanmaktadır. Sınavların gerekli olduğunu belirten öğrencilerin % 64'ü, özel kursların gerekli olmasının nedeni olarak, ortaöğretimde aldıkları eğitim kalitesinin yeterli olmamasını göstermişlerdir. Liselerdeki eğitimin niteliğinin değerlendirilmesindeki eksiklik düşünüldüğünde bu görüşler daha anlamlı olmaktadır. Öğrencilerin % 76'sı halen uygulanmakta olan sınav sisteminden memnun olmadığını belirtmiştir.

ÖSS sınavı yurtdışından da eleştiriler almaktadır. Nitekim Dünya Bankası, Türkiye'deki okul sisteminin çok az öğrenciyi iyi eğittiğini, çoğunluğu ise başarısız kıldığını savunurken, ortaöğretimin aşamalı olarak zorunlu hale getirilmesi, ÖSS sisteminin de yeniden düzenlenmesi önerisinde bulundu. Dünya Bankası'na göre mevcut ÖSS sınavı, en yüksek bütünlük düzeyinde olmasına rağmen, eğitim

sisteminde kaliteyi düşük tutmaktadır. Bunun bir nedeni yerleşme oranları ile sınava giren sayısındaki büyük fark olabilir.

Kimilerine göre bu sistem, yaklaşık 1 milyar YTL'yi, her ne kadar eğitim için ayrılmış bir kaynak olmasa da, sınav hazırlığına kaydırmakta, tek sınav tüm müfredatı kapsamayacağı için dengesizlik yaratmakta, sınava hazırlık faaliyetlerine katılmalarından dolayı, gençlerin çok fazla zaman ve enerjisini almaktadır. Mevcut sistem, uzman düşünüş, karmaşık iletişim ve problem çözmede ileri yetkinliklerin öğrenilmesini gereksiz kılmakta, kısmen de olsa zengin ile yoksul arasındaki eşitsizliği devam ettirmektedir. Müfredat reformlarına bağlı olmayan, sınav yeteneğini test eden ÖSS, eğitim sisteminde uyumsuzluk da yaratmaktadır.

Öte yandan bu eleştirilerin aksine sınavın objektif olduğu, bütün öğrencileri aynı anda sağlıklı bir şekilde test edebildiği, dolayısıyla tam olmasa da her öğrencinin hak ettiği yeri kazanmasına yardım ettiği için ÖSS sistemi başarılı da bulunmaktadır.

ÖSS sistemi sağlıklı işlemesi durumunda her türlü sosyo-ekonomik yapıdan öğrencinin statü değiştirmesine olanak sağlamaktadır.

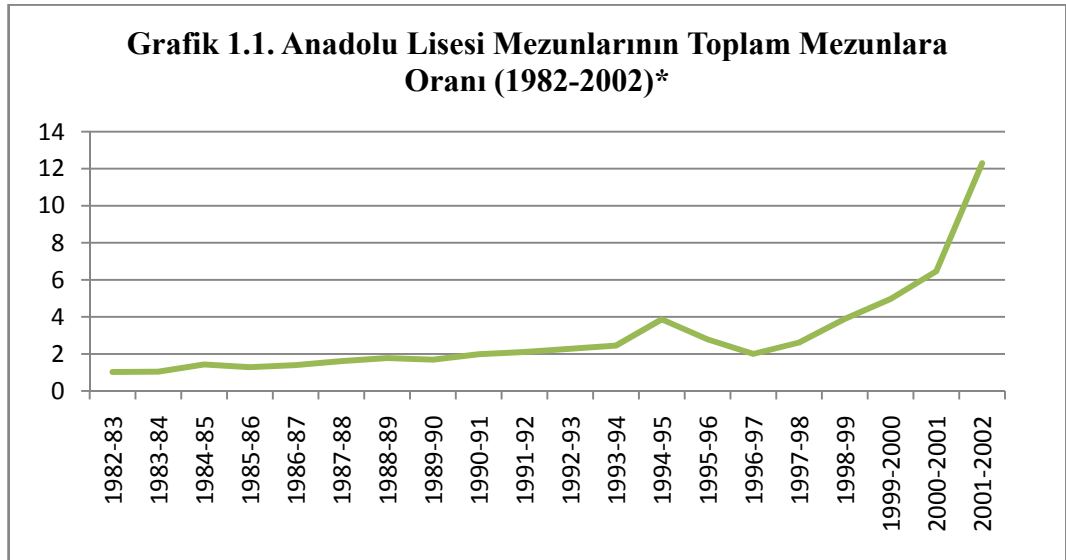
... [Kısacası] sınav dışındaki seçenekler çok daha adaletsiz ve sakıncalıdır. Eğitim uzun zaman alan ve tamamlanmadığı takdirde tümü boşa giden bir yatırımdır. Bu nedenle, eldeki fırsatlar bu fırsatların değerini en iyi bileceklere verilmelidir. Seçme sınavlarına katlanmamızın başlıca nedeni budur (Baykal, 2005).

2003-2005 yıllarını kapsayan ÖSS sonuçlarına göre yapılan çalışmalar ÖSS'nin kendi içinde KR-21 güvenirlikleri açısından yeterince tutarlı bir sıralama yaptığını destekleyen bulgulara sahiptir (Baykal, 2005).

ÖSS sistemi liselerin başarı düzeylerini de test eden bir özelliğe sahiptir. Nitekim ÖSYM, illerin, liselerin sınavdaki başarı durumlarını içeren bir yayın da çıkarmaktadır ve burada hangi illerin ne derece başarılı oldukları gözükmemektedir. Ancak sadece çıktılarını ifade ettiğinden bu veriler okulların akademik başarılarını açıklamak için yeterli değildir. Yapılacak olan araştırmada liselerin akademik performansları inceleneceğinden daha sağlıklı bulgulara ulaşmak olanaklı olacaktır. Bunun yanı sıra bu çalışma fakir-zengin ve bölgeler arasında negatif ayrımcılık yaptığı iddia edilen ÖSS sisteminin gerçekten öyle olup olmadığını da belirlemeye yardımcı olacaktır. Zira dershaneler de başarılı öğrencileri çekebilmek için çok cazip

kayıt olanakları sunmakta, öğrencilere ekonomik durumlarına göre ücretlendirmede bulunmaktadır. Ayrıca bir kısım ülkelerle karşılaştırıldığında sınava hazırlanmaya ayrılan para miktarı daha düşük kalabilmektedir. Ayrıca ÖSS sistemi fakir öğrencilere ekonomik sınıf atlama olanağı da sunmaktadır. Bu gerekçeler ise ÖSS'nin sosyal eşitliği zedelediği savı ile çelişmektedir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından düzenlenen yüksek öğretime giriş sınavı, 1973 yılında yapılmaya başlanmış ve 1981-1998 yılları arasında iki basamaklı olarak uygulanmıştır. Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adı verilen birinci basamak sınavı, Türkçe, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler alanlarındaki temel kavramlara dayalı olarak, okuduğunu anlama ve yorumlama yeteneklerini ölçen sınavdır. Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) olarak adlandırılan ikinci basamak sınavı ise, esas olarak bilgi ölçen bir sınavdır. Üniversitelere yerleştirme, ÖSS, ÖYS ve Ortaöğretim Başarı Puanlarının (OBP) belirli katsayılarla çarpılarak toplanması sonucunda elde edilen yerleştirme puanları ile öğrencilerin tercihlerine göre yapılmaktaydı. Ortaöğretim Başarı Puanının diğer okullarla denk bir şekilde değerlendirilmediği dönemde fen lisesi ve Anadolu lisesi öğrencilerinin ÖSS başarıları düşük kalmıştır. Bunun bir açıklaması bu seçme okulların sayısının hızlı artışı olabilir. Aşağıdaki grafik bunun bir göstergesidir.

(*MEB verileri incelenerek oluşturulmuştur.)

Halbuki ham puanlara göre yapılan bir karşılaştırma daha objektif olacak, yerleştirme puanına göre saha sağlıklı değerlendirme yapma olanağı sunacaktır.

Sonraki yıllarda Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) uygulamasıyla fen liselerinin son sınıfından başka liselere nakiller kısmen önlenmiş ve fen lisesi çıkışlı yeni mezunların 1998’de % 64 olan lisans programlarına yerleşme oranları 1999’da % 76’ya yükselmiştir. Fakat, bu oran 2006 yılında tekrar %59’a düşmüştür. 2007 yılında ise tekrar yükselmiştir. Başarı oranlarındaki bu büyük farklılıklar da göstermektedir ki liselerin üniversiteye giriş başarısını ÖSYM’nin kararları daha çok belirlemektedir.

Bu şekilde katsayılarla farklılıklarla yerleştirmelerin değişmesi öğrenciler arasında karşılaştırma yaparken ham puanların kullanılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

ÖSS başarısı her alanda yerleştirme puanlarına göre kazanmayı ifade etmektedir ve her alanda katsayılar farklıdır.

Lise mezunlarını ilgilendiren en önemli sınav şüphesiz ÖSS’dir. 1999 yılından itibaren uygulanmaya konulan yeni sınav sisteminde, İkinci Basamak Sınavı (ÖYS) kaldırılmıştır. Üniversiteye yerleştirme, Birinci Basamak Sınavı (ÖSS) sonuçlarına, Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanının (AOBP) bir katsayı ile çarpılarak eklenmesi sonucunda hesaplanan yerleştirme puanı ve öğrencilerin tercihlerine göre yapılmıştır. 2006’dan itibaren de eski ÖYS konuları ÖSS-2 olarak aynı sınav içinde 2. seans olarak sorulmaya başlanmıştır. Bir önceki yıla göre soru sayılarında büyük farklılıklar söz konusudur. Tek sınavın yapıldığı dönemde her bir bölüm için 45 olan soru sayıları yeni sınavla birlikte 30’a düşmüş, fakat ÖSS-2’ye eklenen her bölümdeki 30’ar soru ile soru sayıları toplamda artış göstermiştir. Ayrıca sorulan lise konularında da artış olmuştur. Bu soruların sorulmasının nedeni de önceki sınav sisteminin Ortaöğretim Başarısını fazla ön plana çıkarması, üniversitelerin, gelen öğrencilerin eğitim durumlarından şikayet etmeleri ve sınavda ham puan açısından gerçekten iyi yapan öğrencilerin daha iyi bölümleri kazanamamalarıdır.

Ortak Alan ve Ek Puan Katsayısı : Teorikte bu uygulama devam edecek gözükse dahi pratikte öğrenciye soruları çözmesi için verilen zaman bunu mümkün kılmayacaktır. Dolayısıyla öğrenci, bir puan türünde karar kılmak zorunda

kalmaktadır. 2010 yılına ilişkin olarak ise bununla ilgili büyük değişiklikler yapılması beklenmektedir.

Bir mesleğe yönelik program uygulayan liselerden mezun olacaklar ya da olanlar için ek puan katsayısı 0,24 yerine 0,08 olarak açıklandı. Eski katsayıda (0,24) ise bu fark 12-24 puan arasında olmaktadır ve bu farkın kapanması oldukça zordu. Şimdi ise puan getirisi fazla olan branşta yapılacak az bir netle bu fark diğer liseliler adına rahatlıkla kapatılabilecektir. Tabii alan içi tablolarında ortak olan bölümler için bu durum söz konusu. Bazı bölümler var ki, bu bölümler sadece meslek liseliler için alan içi. Meslek liseleri için öngörülen 0,08 katsayısı özellikle Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerini çok fazla etkileyecektir. Örneğin 2004 taban puanlarına göre Boğaziçi Üniversitesi'nin İngilizce Öğretmenliği bölümünün kontenjanlarını Anadolu öğretmen liseliler doldurmuş durumda. Dolayısıyla bu bölüme farklı bir lise türünden bir öğrencinin yerleşme şansı sıfırdır. Çünkü bütün soruları doğru yanıtlayan ve okul 1.'si olan bir öğrencinin alabileceği maksimum puan 380 olacaktır. Bu bölümün taban puanı ise bu puanın üzerindedir.

Yeni sınav sistemi ile birlikte altı puan türü ortaya çıkmıştır. Eskiye göre karmaşık hale gelen sınav sistemi dershanelere duyulan gereksinimi biraz daha artırmıştır. Çünkü öğrenciler eskiye göre daha fazla yönlendirme ihtiyacı duymaktadırlar. Ayrıca bu sınav sistemi alan dışı öğrencileri daha da sistemin dışına itmiştir. Ancak öte yandan sınavdaki zorlaşma tersi bir işlev görmekte, yani alan dışı öğrencileri sistemin içine çekmektedir.

Yeni sistemle birlikte puanlamada da farklılık ortaya çıkmış, taban puanlar ÖSYM tarafından yükseltilmiştir. Bunun sonucunda birçok bölümde kontenjanlarda açıklar ortaya çıkmıştır. Örneğin yabancı dil alanında ilk kez devlet üniversitelerindeki İngilizce bölümlerde kontenjan açığı oluşmuştur. Dahası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerin çoğu kontenjanlarını dolduramamıştır. 11 bin civarındaki kontenjanın 8 binden fazlası boş kalmıştır.

2008 yılında yapılan ÖSS sonucunda ise yerleştirme, açılan bölümlerin de etkisi ile oneli oranda artmıştır. Yerleşme oranlarının yine artarak devam etmesi beklenmektedir.

Çalışmanın konusu lise ve üniversite seçme sınavları olan OKS ve ÖSS'dir. 2008 verilerine göre OKS'de 874.709 öğrenci arasından 118.000'i belirlenen liselere,

ÖSS’de ise 1.690.000 öğrenci arasından 176.000’i yerleşmiştir. Bu sayının dışında 222.000 öğrenci Açıköğretim’e yerleşmiştir.

OKS sınavlarındaki içerik, sınavı yapan kurum ile eğitimi veren kurum aynı olduğundan fazla sorun olmamaktadır. Müfredat dışı soru oldukça azdır. Ancak ÖSS sınavı ÖSYM kurumu tarafından yapılmaktadır ve sınava giren öğrencilerin aldığı eğitim ile uyuma derecesi her zaman tartışma konusu olmuştur. Bu konuda ÖSYM, sınav içeriğinin Milli Eğitim müfredatı ile örtüşmesini garanti etmemektedir. Öte yandan ÖSS soruları üniversitelerin dahil edilmesini istediği konuları da içermek zorunda değildir. Nitekim geçtiğimiz yıllarda üniversiteler tarafından öğrencilerin yetersiz olduğu eleştirisi yapılmıştır. Bunun da temelinde ÖSS’de sorulan soruların yüksek öğrenimin ilk aşamasında gerekli olan bazı konuları içermemesi vardır. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi öğrencileri üniversiteye yönlendiren bir sınav olduğunu öne sürerken, öte yandan özellikle sayısal alandan öğrenci alan üniversite bölümleri öğrencilerin donanımsız geldiğini ifade etmektedirler.

OKS sınavında yerleştirmeler iki alan üzerinden yapılmaktadır. OKS’de sorulan soru grupları şunlardır: Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler. Her test için hesaplanan standart puanlar, verilen katsayılar ile çarpılarak her bir testin ağırlıklı standart puanları (ASPTürkçe, ASPMat, ASPFen, ASPSosyal) bulunur ve bunlar toplanarak Türkçe Matematik Ağırlıklı Standart Puan (TM-ASP) ve Matematik Fen Ağırlıklı Standart Puan (MF-ASP) olmak üzere iki ayrı puan türü bulunur.

Bütün bunlar göstermektedir ki sınavlarda yapılan küçük değişikliklerin büyük sonuçları olmaktadır. Bu da sınavları tartışılır hale getirmekte, yapılan sınavların gerçekten amacına ulaşp ulaşmadığını tartışmaya açmaktadır.

Bu sınavlarda bölgesel farklılıkların, alınan eğitimin niteliğinin, öğrencilerin cinsiyet durumlarının ne şekilde etki ettiği, eşitlik olup olmadığı cevaplanması gereken önemli problemler arasındadır.

Liseler arasındaki nitelik farkını ölçmek de çok kolay değildir. Her yıl sınavların sonunda açıklanan ÖSS başarıları liselerin başarı durumlarını vermesi açısından yeterli değildir. Liselerin girdilerinde de büyük farklılıklar vardır. Dolayısıyla okulların birbirleri ile direkt olarak karşılaştırılması pek de sağlıklı değildir. Çünkü birçok okul başarılı olmuş olabilir. Fakat tam bir standarda göre

başarı çizgisi belirlemek de olanaksızdır. Ancak girdileri eşit olursa çıktıları karşılaştırmak doğru olabilir.

Liselerdeki başarı söz konusu olunca bu başarının yabancı ülkelere göre ne derece yeterli olduğu da ayrı bir tartışma konusudur. Bu konuda çeşitli kriterlerin varlığı konuya güçlük katmaktadır.

OECD raporunda ülkeler arası değerlendirme aşağıdaki sonuçları vermiştir. Bu değerlendirme raporuna göre Türkiye oldukça geri durumdadır. 2004 yılı OECD raporuna göre 41 ülke arasında durum aşağıdaki gibidir:

Tablo –1. 3. Okuma-Anlama, Matematik ve Fen bilgisine göre OECD Ortalamaları

Okuma - Anlama		Matematik		Fen	
Finlandiya	546	Japonya	557	Kore	552
Kanada	534	Kore	547	Japonya	550
Yeni Zelanda	529	Yeni Zelanda	537	Finlandiya	538
Avustralya	528	Finlandiya	536	İngiltere	532
İrlanda	527	Avustralya	533	Kanada	529
Kore	525	Kanada	533	Yeni Zelanda	528
İngiltere	523	İsviçre	529	Avustralya	528
Japonya	522	İngiltere	529	Avusturya	519
İsveç	516	Belçika	520	İrlanda	513
Avusturya	507	Fransa	517	İsveç	512
ABD	504	ABD	493	ABD	499
Türkiye (34.)	441	Türkiye (35.)	423	Türkiye (36.)	434
OECD Ortalaması	500		500		500

(Kaynak: OECD)

2006 yılı verilerine göre de 30 ülke içinde matematik alanında Türkiye 29. sırada yer almıştır. Aynı şekilde okuma alanında da 2006 verilerine göre yine 29. sırada yer almıştır.

Bu tablolar liselerde verilen eğitimin başarı düzeyini tartışmaya açmaktadır. Kellaghan ve Greaney (2001) Dünya Bankası'nın 14 Afrika ülkesinde yaptırdığı araştırma taramasında sınavların müfredat, eğitimin niteliği ve öğrenme üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Referanslarının büyük kısmı genel sınavların olumsuz etkileri üzerinedir (Aktaran: Wall, 2003).

Ancak okullardaki başarıların çıktılarının direk olarak üniversiteye girme şeklinde olması teste dayalı başarıyı zorunlu kılmaktadır. Ancak test kendi içinde

barındırdığı niteliklerden dolayı çeşitli kısıtlamalar içerir. Bu kısıtlamalar ilköğretimin ikinci yarısında yapılan OKS için daha az geçerlidir. Bunun temel bir nedeni öğrencilerin Milli Eğitimin belirlediği koşullar çerçevesinde kendilerine en yakın okula devam ediyor olmaları ve OKS sınavının zorunlu olmamasıdır. Ayrıca öğrencinin kendine yakın okulda okuyor olması daha az rekabetçi ve çevre ile daha uyumlu bir eğitim getirmektedir. Dahası, ilköğretim döneminde okullarda yapılan sınavlarda test kullanma eğilimi lise eğitimi ile karşılaştırıldığında daha düşük kalmaktadır. Bu da sınavlarda açık uçlu soruların daha çok olması, daha yaratıcı bir işlev görmesi anlamına gelmektedir. Halbuki sınavlarda test yönteminin kullanılması sınırlı tercihler yapmaya zorlamakta, standart yanıtlar istemektedir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre öğretmenler sadece yazılı ve sözlü sınav yöntemlerini kullanmışlardır. Yapılan ankette öğretmenlerin öğrencilerin bilişsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve sorularla bunun bağıni kuramadıkları da ortaya çıkmıştır (Çepni ve Özsevgeç, 2006). Bu veriler de yerel bazdaki değerlendirmelerin yeterli olmayabileceğini merkezi sınavlara gereksinim olduğunu göstermektedir.

Zorunlu olmayan bir sınava girmek öğrencilerde daha az gerginlik üretmektedir. Bu yüzden OKS sınavındaki sonuçların ÖSS'ye göreceli olarak sağlıklı olduğu ileri sürülebilir. Her iki sınava da giren sayısı arttığı için bu sınavlar benzeşmektedirler. Ancak ÖSS sınavı, sınava giren bütün öğrencilerin yaşamında hayati bir öneme sahiptir. Bu sınavın öneminden dolayı okuldaki eğitimde daha standart, daha tekdüze ders anlatımı ön plana çıkmaktadır. Nitekim, lise eğitiminde yer alan dersler Milli Eğitimin belirlediği kriterler göz önüne alındığında ortak kültür dersleri %53, alan dersleri ve alan seçmeli dersler TM ve SB alanlarında %36, FB alanında %41, YD alanında %44'tür. Seçmeli derslerin dağılımı %9-11'dir (Tolga, Nüzhet. Bildiriler s:80). Ancak lise eğitiminin son iki yılı sınava hazırlık yüzünden büyük ölçüde müfredat ile uyumsuz bir şekilde geçmektedir.

Standart testlerin 3 temel amacı vardır: 1. sınavın sonucu hakkında bilgi vermek, 2. eğitimin kalitesi ve etkililiği hakkında bilgi vermek, 3. sorumlulara rapor vermek (Chahine, 2006)

Standart sınavlarla ilgili tartışmalar genel olarak orta yoldan yoksundur. Standart sınavları destekleyenler açısından bu sınavlar okul geliştirme, başarı ölçümü

gibi birçok yönden yeterlidir. Sınavların karşısında olanlar ise bu sınavları fırsat eşitliğini zedeleyen, müfredatın uygulanabilirliğine zarar veren, eğitim karşıtı, ayrımcı, ezberciliği teşvik eden bir konumda görmektedirler (Covaleskie, 2002).

Her iki bakış açısının da haklı oldukları yönler vardır ancak bu doğruya ulaştırıcı bir işlev görmemektedir.

İster kriter tabanlı sınavlar, isterse norm tabanlı sınavlar olsun standart sınavlar basitleştirici, çeşitliliği azaltan yapıda görülmektedir. Her iki sınav türünün de güçlü ve zayıf olduğu yönler vardır. ÖSS sınavına bakıldığında, bu sınavda öğrencilerin birbirlerine göre durumları belirleyici olduğundan (yüzdelik dilim, standart sapma v.b.) norm tabanlı olarak görülmektedir.

Velilerin en demokratik hakkı olan “benim öğrencimin durumu nedir, diğerlerine göre ne durumdadır” sorularının, her ne kadar tam olmasa da, en iyi yanıtını öğrencileri en adil şekilde sınayan sınavlar vermektedir.

Ülkemizde akademik performans ile ilgili yeteri kadar araştırma yoktur. ÖSYM ve Eğitek gibi kurumlar tarafından sağlanan veriler ise başarı değerlendirmelerine kendi kurumları açısından yaklaşmaktadırlar. Diğer kurumların verileri ile karşılaştırma yapılmamaktadır. Örneğin Ortaöğretim Genel Müdürlüğü lise başarısını ÖSS sonuçları üzerinden değerlendirmektedir. Bu yönden yapılan tezlerdeki araştırmalar iki temel grupta toplanmaktadır. Bunlardan birincisi sorulan soruların müfredata uygunluk derecesini araştırmaktadır, diğeri ise sınavların daha sonraki eğitimi yordama gücü ile ilgilidir. Bu araştırmalarda başlangıç noktası ile bitiş noktası arasındaki ilişkiye bakılmamıştır. Halbuki verilen eğitimde, uygulanan programlarda farklılıklar söz konusudur ve okulun akademik başarısı öğrencilerin okula girişteki ve okuldan çıkıştaki başarı durumlarının karşılaştırılması ile anlaşılabilir.

Konu ile ilgili olarak Türkiye’de alanda yeteri kadar veri bulunmamaktadır. OKS ile yerleştirme yapılan okullardan mezun öğrencilerin sınava girmeyenlere göre başarılı oldukları ortadadır, ancak hangi okulun daha başarılı hangisinin başarısız olduğu eldeki verilerden anlaşılamamaktadır. Çünkü sadece genel bir karşılaştırma söz konusudur. Halbuki ayrı ayrı her okulun süreç içinde takibi gerekmektedir.

Bunlar kadar önemli olan bir başka nokta ise bu zamana kadar yapılan çalışmalarda hep örneklem kullanılmıştır. Halbuki bu araştırma aynı okulda lise

eğitimine başlayıp aynı okulda bitiren bütün öğrencileri kapsamaktadır ve sonuçları da o oranda bulgular ifade etmektedir.

OKS ile yapılan ğrenci seçimlerinin gerçekten başarılı öğrencileri yansıtıp yansıtmadığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Bunun yanında OKS sonucunda en iyi öğrencilerin eğitim aldıkları Anadolu ve fen liselerinin öğrencinin başarisının devamını sağlayıp sağlamadıkları tam olarak bilinmemektedir.

Anadolu ve fen liselerine seçim matematik-fen puanları üzerinden yapılmaktadır. Ancak tek bir zeka türünün var olmadığı göz önüne alındığında bu şekilde bir seçimin sağlıklı olmayabileceğı ortaya çıkmaktadır. Yeni açılan Sosyal Bilimler liselerinin bu açığı ne derece kapatacağı sayılarının da çok az olmasından dolayı ölçülememektedir. Bütün bunların yanında hem OKS’de hem de ÖSS’de tam bir sözel yetenek becerisi ölçümü yapılmamaktadır.

Her ğrencinin kendi alanındaki başarısı bile net olarak anlaşılamamaktadır. Nitekim 2006 ÖSS’de dil alanında Türkiye birincileri sayısal alan öğrencileri olmuştur. Benzer durum 2007 ve 2008 yıllarında da devam etmiştir. Bütün bunların yanında OKS sınavı ve alınan eğitimin sağlıklı olduğu varsayımı ile hareket edildiğinde sık sık değişen SS sınavlarının gerçek başarıyı ne derecede yansıttığı tartışılmalıdır.

Sınavlara giren öğrenciler arasında başarılı olan grubun nasıl bir desen gösterdiği bilinmemektedir. Bu öğrencilerde cinsiyet bir etken midir, başarı hangi illerde daha çok etkilenmiştir ve nasıl bir değişim göstermektedir? gibi sorular cevaplanmayı beklemektedir. Ayrıca bu profillere sahip öğrencilerin lise döneminde nasıl bir süreç geçirdikleri bilinmemektedir. Halbuki akademik başarı öğrencinin akademik geleceğini belirlemede önemli bir yere sahiptir.

Yüksek ğrenim düzeyine sahip ve sağlıklı aile yapısına sahip olanların beklentilerinin ve dolayısıyla başarılarının daha yüksek olduğu bilinmektedir (Trusty, 1998).

OKS ile yerleştirme yapılmış öğrencilerin coğrafı konuma göre durumları hakkında yapılmış yeterli araştırma bulunmamaktadır. Bu araştırmada SS verileri ile OKS verileri birleştirilerek bu konu hakkında bilgi edinilmeye çalışılacaktır.

Genel olarak batı illerindeki okulların başarılı olduğu bilinmektedir. Bu illerdeki okullar hem fiziksel, hem de eğitim kadrosu açısından daha zengin durumdadır. Yine batı illerinin sosyo-ekonomik olarak kısmen avantajlı oldukları kabul edilebilir.

Sayısal olarak fen liselerinden kaç öğrencinin ÖSS'yi kazandığı ve kazanma oranları bilinmektedir. Benzer şekilde Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin başarıları da önceki yıllara göre azalmış olsa da diğer okullara göre daha iyidir ve bu da bilinmektedir. Ancak bu oran tam olarak fen liseleri ve Anadolu liseleri gibi OKS ile öğrenci alan liselerdeki durumu yansıtmamaktadır. Çünkü bu liselere çok yüksek başarı ile giren bir öğrencinin ÖSS'de yeteri kadar başarılı olup olmadığı, ortaokuldaki başarısını ne ölçüde devam ettirdiği, eğitim süreci içinde nasıl bir değişim gösterdiği bilinmemektedir. Bu çalışma bu durumu ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

OKS ile yerleştirme yapılan okulların hazırlık sınıfı dahil dört yıllık eğitim sürelerinin izlenmesi ile okulun başarısının nasıl bir değişim gösterdiği incelenecektir.

Bu başarının sağlıklı bir şekilde ölçülebilmesi için aynı okulların çıktılarının bilinmesi gerekmektedir.

Çalışma ayrıca bu liselerde eğitim gören öğrencilerin profilini de ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. OKS sonuçlarından elde edilen, okulun bulunduğu il incelenerek sınavdaki başarı oranının ülkede nasıl bir coğrafi dağılım gösterdiği ortaya konulacaktır. Batıdaki illerin daha önde olduğu bilinmektedir. Fakat, doğudaki iller zaten OKS'de daha düşük netli öğrencileri almaktadır. Bu yüzden sadece ÖSS'ye bakarak batıdaki illerin lise eğitiminde daha başarılı olduğunu söylemek kesinlikle doğru olmaz. Bu liselerin ancak OKS ham puanları ile ÖSS ham puanları karşılaştırılırsa, iller açısından lise eğitiminin başarısı ortaya konulabilir. Örneğin İstanbul Atatürk Fen Lisesi zaten en iyi öğrencileri almaktadır. OKS'de en iyi girdiye sahip olduğundan ÖSS'de de en iyi çıktının buraya ait olması doğaldır. Durum bütün okullar için geçerlidir, fakat girdi-çıkıtlı açısından gerçekleşen durum bundan farklı olabilir.

2.2 Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar

Ülkede yapılan merkezi sınavlarla ilgili olarak Türkiye’de yapılan araştırmaların büyük kısmı madde yanlılığını incelemektedir. Bunların yanı sıra yordama geçerliliği ile ilgili yapılan araştırmalar konu hakkında yardımcı olmaktadır.

Akhun (1980) tarafından yapılan araştırmada öğrenci seçme sınavı ile öğrencilerin üniversitedeki akademik başarıları arasındaki ilişkiye bakmış, yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda giriş sınavının akademik başarıyı yeteri kadar yordamadığını ortaya konmuştur.

Aşkar’ın 1985 yılında yaptığı araştırmada, araştırmacı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı içindeki test veya alt test puanlarının her birinin ortaöğretimin devamı niteliğinde olan yüksek öğretim birinci sınıf derslerindeki notlarla ilişkisine regresyon analizi ile bakmıştır. Araştırma sonucunda ÖSS testlerinde yordamanın düşük, ÖYS testlerinde ise yüksek olduğunu bulmuştur.

Özdoğan (1988) tarafından yapılan araştırmada 1986-1987 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulunu kazanan 155 öğrencinin akademik başarıları ile ÖSYS başarıları arasındaki ilişki incelenmiş, oldukça yüksek yordama saptanmıştır (Özdoğan, 1988).

Ancak çok eski yıllarda yapılmış araştırmaların, aradan geçen zaman içinde öğrenci yerleştirme politikalarında test türleri ve sınav içeriklerinde yapılmış değişikliklerden dolayı günümüzdeki durum hakkında sağlıklı bilgi vermeleri beklenemez. Bu yüzden yakın zamanda yapılmış araştırmaların sonuçlarının daha yararlı olmaları beklenmektedir.

Tezbaşaran (1991) 1987 yılından sonra yapılan ÖYS’de güvenirlik katsayılarının arttığını belirtmiştir (Tezbaşaran, 1991).

Horoz tarafından 1995 yılında yapılan araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Maarif Kolejlere giriş sınavları güvenilirliği ile öğrencilerin birinci sınıf akademik başarıları arasındaki ilişki düzeyine bakılmıştır. Giriş sınavı alt testlerin güvenirlik testleri ve iç tutarlığı yeterli bulunmuştur. Araştırma köy ve şehir ilkokulu mezunu öğrenciler arasında farka rastlamamıştır (Horoz, 1995).

Sak tarafından 707 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada genel yetenek testinin, seçme geçerliğini ne kadar etkilediğine bakılmıştır. Bulgular ışığında üniversitelere öğrenci seçiminde kullanılan F, M, TM, TS ve S gibi test

puanları yanında genel yetenek testi puanlarının da kullanılmasının genelde seçme işleminin geçerliğini pek fazla etkilemediği, yordama geçerliğinin yeterince yüksek olmadığı ortaya konmuştur (Sak, 1999: iv).

Cumhuriyet Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada girdi çıktı verileri ile oluşturulan dosyalar EMS programında kullanılarak hesaplama yapılmıştır. Analiz türü olarak Veri Zarflama Yöntemi seçilmiştir. Araştırmada fen liselerinin etkinlik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Girdi olarak 1999 yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Okulların Taban Puanları dikkate alınarak hesaplama yapıldığından etkin olan okullar Adana, Gaziantep ve İzmir Fen Liseleri çıkmıştır. ÖSS-SAY, ÖSS-SÖZ ve ÖSS-EA çıktı verilerine karşılık okulların homojen yapıları dikkate alınarak sabit girdilerle hesaplama yapıldığından etkin okul olarak yalnızca İzmir Fen Lisesi olmuştur. Sonuçlarda dikkat çeken önemli bir durum da Kars Fen Lisesi'nin dışındaki tüm okulların etkinlik sonuçları %90'ın üzerinde olduğudur. Bu da bu okulların ÖSS sınavı sonuçlarına göre de birbirlerine yakın sonuçlar aldığı anlamına gelmektedir. Kars Fen lisesi ise Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Okulların Taban Puanına göre de oldukça düşük puana sahip olarak göze çarpmaktadır. Bu düşük puanın öğrencilerin okula geliş düzeylerini göstermesi bakımından dikkate alınarak hesaplama yapıldığında % 82,15 iken okulların sabit girdiler tükettiği varsayımı altındaki etkinlik düzeyinin % 78,77 olmuştur. Yine aynı çıkarımlar Adana ve Gaziantep için de yapılabilir (Yeşilyurt ve Alan, 2003).

Fakat bu araştırmanın kullandığı veriler göz önüne alındığında sağlıklı sonuçlar vermesini beklemek pek de doğru olmaz. Çünkü taban puanlar sadece en düşük puanla kazanan öğrencinin puanını gösterdiğinden öğrencilerin genel durumunu vermez.

Bu akademik başarı araştırmasını farklı yapan ham puanların, yani gerçek netlerin kullanılmasıdır.

Deniz (2003) tarafından yapılan araştırmada İlköğretim akademik başarı ölçütleri ile OKS sınavı puanları arasındaki uygunluk geçerliği çalışması yapılmıştır. 667 öğrenciyi kapsayan çalışmada İlköğretim yıl sonu başarı ortalamalarının hepsinin 2002 OKS'deki değişimin 0,48'ini açıkladığını bulmuştur. Bu da toplamın

ancak yarısını oluşturmaktadır. Bir yönü ile yetersiz kalmaktadır (Deniz, 2003). Ancak genele bakıldığında iyi bir göstergedir.

Durak (2003) tarafından yapılan araştırmada 6 resmi 6 özel toplam 12 fen lisesinde 412 öğrencinin Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nda aldıkları puanlar ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda Türkçe alanında ilgi orta düzeyde, sosyal bilimlerde düşük düzeyde, matematik ve fen bilimleri testlerinde güvenilirlik katsayıları orta düzeyde, sosyal bilgiler testinde 0.05 düzeyinde sıfırdan farklı derecede manidar bulunmuştur (Durak, 2003).

Önen'in 2003 yılında yaptığı araştırmada Lise 1 akademik başarı notları ile OKS'den elde edilen puanlar arasında 0,54 ile 0,64 arasında değişen anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Önen, 2003).

Kelecioğlu (2003) tarafından yapılan araştırmada 1998 yılı ÖSS ve 2000 yılı ÖSS ham puanlarının lise son notları tarafından ne derece yordandığı, bu iki yıl arasındaki fark aranmıştır. Bu araştırmada farklı Anadolu liselerinden 1998 yılında ÖSS'ye giren 1684 öğrenci, yine aynı liselerden 2000 yılında ÖSS'ye giren 2151 öğrenci örnekleme dahil edilmiştir.

Matematik, fizik, kimya ve biyoloji derslerinde sayısal bölüm ile karşılaştırıldığında 2000 yılına ait çoklu korelasyonlar, 1998 yılına göre daha yüksek çıkmıştır. Bu korelasyonlar birinci dönem için 0,58, ikinci dönem yazılı sınav puan ortalamaları ile olan korelasyon ise 0,62'dir (Kelecioğlu, 2003).

Fizik ve biyoloji derslerindeki birinci ve ikinci dönem başarıları 2000 ÖSS fen bilimleri bölümündeki başarı için yordayıcı olurken, kimya dersi bu bölümdeki başarı için yordayıcı görünmemektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı, birinci ve ikinci dönemde 1998 ÖSS başarıları için yordayıcılık gücü en fazla olan derstir. Bu derslere ait birinci ve ikinci dönem başarıları 2000 yılı ÖSS sözel puanlarındaki değişkenliğin 0,47'sini açıklamakta ve ÖSS sözel puanları için yordayıcı olmaktadır. Birinci ve ikinci dönem için, ikinci dönemde daha fazla olmak üzere, Türk Dili ve Edebiyatı ile coğrafya dersleri en fazla yordayıcılığa sahiptir. Tarih ve felsefe derslerinin yordayıcılığında, ikinci dönemde düşme görülmektedir. Bu derslerdeki başarının 2000 yılı ÖSS'deki

değişkenliği açıklama miktarının 1998 yılına göre daha fazla olduğu dikkati çekmektedir.

Araştırmanın bulguları genel olarak incelendiğinde, ortaöğretim başarıları açısından her iki yılda uygulanan sistemlerin birinin diğerine tercih edilebileceği yönünde belirgin bir durum görünmemektedir.

Araştırmada dikkati çeken bir başka nokta da 1998 ve 2000 yılında uygulanan sınavların sayısal alanlarla ilgili bölümlerinin, sözel alan bölümlerine göre lise dersleriyle ilişkisinin daha fazla olmasıdır (Kelecioğlu, 2003).

Karakaya tarafından yapılan araştırmada 1999 yılında uygulanan OKÖSYS’de yer alan testlerin ortaöğretimdeki akademik başarıyı ne derece yordadığı araştırılmıştır. Araştırmada OKÖSYS (Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı) test puanlarına ait güvenirlik katsayıları yüksek bulunmuştur. Testin tümünün güvenirlik katsayısı 0,92’dir. Testte yer alan maddelerin aynı yeteneği ölçtüğü yani testin tek boyutlu olduğunu ve test puanlarının önemli ölçüde tesadüfi hatalardan arınık olduğu da ortaya konulmuştur (Karakaya, 2002: 47).

Kan tarafından yapılan araştırma kapsamında 103 öğrencinin ortaöğretimden mezuniyetlerine ilişkin 7 dersten karne notları ile ÖSS Sayısal puanları karşılaştırılmıştır. Karne notlarının ÖSS Sayısal puanları üzerinde etkili olduğu, en iyi yordayan değişkenin fizik dersi karne notları olduğu ortaya konmuştur. Diskriminant analiz modelinden elde edilen sonuçlar (kestirimler) ile gerçek sonuçlar arasındaki doğru sınıflama yüzdesi toplamda % 78,64, başarısız sınıflamada % 81,48, başarılı sınıflamada ise % 75,51 olarak elde edilmiştir. Başka bir deyişle diskriminant fonksiyonuna göre sınavda başarılı olamaması gereken bazı öğrenciler sınavda başarılı olmuş, başarılı olması gereken bazı öğrencilerin ise başarılı olamadıkları gözlenmiştir (Kan, 2004).

Çalışmalar kronolojik olarak incelendiğinde yapılan çalışmaların daha sonraki seçme sınavlarında niteliğin artırılmasına katkı sağladığı rahatlıkla söylenebilir. Güvenirlik katsayılarındaki yükseklik Balcı’nın sunduğu bilgilerle paralellik göstermektedir. ÖSS sınamaya çalıştığı şeyi sağlıklı bir şekilde test etme yeterliğine sahiptir.

2.3 Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar

Okul etkililiği ile ilgili araştırmaların tarihi 1930lara kadar gitmektedir. Ancak etraflı çalışmalar ve tartışmalar Coleman Raporu ile başlamıştır. Bu dönemde korelasyonel araştırmalar yapılmıştır. Coleman raporu okulların, başarıya etkide SED kadar önemli olmadığını göstermekte idi. Daha sonraki yıllarda Weber'in öncülüğünde gelişen akım örnekölay ve benzeri çalışmalara vurgu yapmıştır. Rand tarafından yapılan araştırma da benzer şekilde okula dayalı etkililikten pek bahsetmiyordu.

Yine aynı yıllarda Murnane (1975) tarafından yapılan araştırma fiziksel olanakların ikincil etkililik faktörleri olduğunu, öğretmenlerin birinci dereceden etkili olduğunu ortaya koymuştu (Aktaran: Balcı, 2007).

Sınav sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilen okul etkililiğinin temel göstergesi öğrenci başarısıdır. Testler daha doğru sonuçlar vermesi için birçok yerde okul dışında hazırlanmaktadır. Bunlar okul etkililiğinde akademik performansın göz önüne alınmasının doğruluğunu göstermektedir. Öte yandan, daha doğru sonuçlar veriyor olmalarına rağmen büyük ölçekli sınavların okul etkililiği amacıyla kullanılmaları yine de eleştirilmektedir (Chahine, 2006).

Tabii ki her araştırmacı okullar arası performansı ölçmek için farklı veriler kullanmaktadır. Goldstein 1996 yılında yaptığı araştırmada İngiltere'de GCSE sınav sonuçlarını açıklayıcı ve A-level ve AS-level sınav sonuçlarını da karşılık değişkeni olarak kullanmıştır.

Yunanistan'da okul etkililiği ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada 1990 ve 1991 yıllarına ait üniversite giriş sınavı sonuçları dört alan olarak, öğrencilerin lise son notları, cinsiyet durumu, okudukları okul türü, öğrenci alanları ve okulun bulunduğu bölge incelenmiştir. Her değişken için model oluşturulmuş ve bu modeller üzerinden etkililik araştırılmıştır.

Bu araştırmada üniversite ham puanları ile okul puanları arasında oldukça yüksek ilişki bulunmuştur (Kosmopoulou ve Panaretos, 2002).

Kırsal kesim öğrencilerinin başarılarını inceleyen bir araştırma kırsal kesimdeki öğrencilerin başarılarını belirlemek için ulusal ortalamayı temel almış ve öğrencilerin durumlarını ulusal ortalamaya göre incelemiştir (Jaekyung, 2001). Lee ve McIntire ise eyaletler arası kırsal öğrenci matematik başarı farklarını yine başarı

sıralamasında üstte olmaya ve ulusal ortalamaya göre incelemiştir (Lee ve McIntire, 2001).

1979 ve 1984 yıllarında iki eyalette okulların başarı verilerinin toplanması ile yapılan araştırmada Brookover ve meslektaşları Michigan, Teddie ve meslektaşları Louisiana’da okullarda sistematik başarı bulmuşlar ve tekrarlanabilir durum olduğunu belirlemişlerdir (Aktaran: Balcı, 2007).

Texas AAS’larda kentsel okulların diğer okullardan belirgin düzeyde daha düşük başarı gösterdikleri ve kentsel fakir okulların en düşük performansı gösterdiği ortaya çıkmıştır (Carnoy, Loeb ve Smith, 2001).

Avustralya’da okul başarılarının incelenmesinde farklı yollar izlenmiştir. Lise öğrencilerinde eyaletler arasında başarı farklarının yüksek olduğu görülmüştür. 1964 yılında Queensland öğrencilerinin Birinci Uluslar arası Matematik Çalışması’nda diğer eyaletlerden 0,4 standart sapma daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. 1978 yılındaki çalışmada ise Avustralya Başkent Bölgesi ve Queensland’den öğrencilerin ortalama matematik puanlarının diğer eyaletlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. 1983 yılında Avustralya Başkent Bölgesi ve Queensland yüzdelik puan olarak en yüksek matematik puanları elde etmişlerdir. Akademik başarı sıralamalarında farklı zamanlarda farklı ölçekler kullanılmıştır. Standart sapma, yüzdelik ölçekler, standart puanlar temel başarı ölçme araçları olmuşlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmaya kaynaklık etmesi için çeşitli yollarla akademik başarı araştırmaları ile ilgili geniş tarama yapılmıştır. Bunların dışında arama motorları aracılığı ile araştırma modelinin belirlenmesi için İngilizce ve Türkçe tarama yapılmıştır. Akademik başarı ile ilgili başarı puanlarından oluşan verilerin başarı düzeyleri açısından ve anlamlılık açısından incelendikleri görülmüştür. Başarı düzeyi ile ilgili araştırmalarda temelde standart sapma ve standart puanlar kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra başarı puanları yordama amaçlı da kullanılmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak iki farklı analiz yapılmıştır. Birincisi, seçilen okul türlerinin OKS ve ÖSS-1'deki akademik başarıları arasındaki farkı belirlemek için bu okul öğrencilerinin standart puanlarının karşılaştırılması, diğeri ise araştırmaya konu olan öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 sınavları arasındaki anlamlılık ve yordama analizidir. Tez Ortaöğretim Kurumları Sınavı'na göre yerleştirme yapılan liseleri kapsadığından bu liselerdeki öğrencilerin verilen eğitim sonrasında Öğrenci Seçme Sınavı'nda elde ettikleri ham puanlar izlenmiştir. OKS ile öğrenci alan okullardaki eğitimin ÖSS'de ne derece başarılı olduğu, başarılı olan bu okullardaki öğrencilerin akademik başarı derecelerini lise eğitimi boyunca ne ölçüde devam ettirdikleri araştırılmıştır. Her bir okul türünün ve ilin başarısı ayrı olarak incelenmiştir. 7 okul türünün akademik başarı düzeyleri ortaya konulmuştur.

Verileri elde edilip kullanılan öğrenciler ve okullar, OKS sonucunda yerleştirme yapılmış liselerdir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında yapılacak iki ayrı işlem ortaya çıkmaktadır. Sayısal veriler içeren OKS ve ÖSS-1 puanları (ve alt test puanları) nicel değişkenlerdir ve dolayısıyla çalışma nicel tarama içermektedir.

İkinci işlem ise nitel değişkenler içermektedir. Baykul'un Eğitim ve Psikolojide Ölçme kitabındaki tanıma göre "Bazı özellikler tür veya kalite yönünden farklılıklar gösterirler. Bu özelliklere sayılar yerine semboller veya sıfatlar karşı getirilebilir.

Sembollerin veya sıfatların karşı getirilebildiği, diğer bir deyişle değerleri semboller veya sıfatlarla ifade edilebilen değişkenlere nitel değişken denilir.”

Bu araştırmada iller, bölgeler, okul türleri ve cinsiyet durumu nitel değişkenlerdir. Bunlar aynı zamanda bağımsız değişkenlerdir.

Araştırma kapsamından dolayı ayrıca anlamlılık testlerine (hipotez testlerine) gereksinim duyulmamıştır. Evrenin tümü üzerinde çalışıldığında, çıkan sonuçlar kesindir. Anlamlılık testi uygulanmaz. Eğer evrenden örneklem alınarak çalışılıyorsa, bir hipotez testi (anlamlılık testi) uygulanır (Ergün, 2008).

3.2. Evren ve Örneklem

Genel evren soyut bir kavramdır; tanımlanması kolay fakat ulaşılması güç hatta çoğu zaman olanaksız bir bütündür. Çalışma evreni ulaşılabilen evrendir (Başaran, 1994). Bu araştırmanın çalışma evreni, sınav sonucu yerleştirme yapılan tüm öğrencilerdir.

Araştırma evrenini Orta Öğretim Kurumlar Sınavı (OKS) sonucuna göre yerleştirilen öğrenciler, çalışma evrenini ise OKS sonucunda yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırmada başarılı öğrencilerin eğitimini üstlenen liselerin durumları incelenmek istenmektedir. Bu yüzden örneklem OKS sınavı sonrasındaki yerleştirme yapılan tüm liseler, dolayısıyla da ana kütle olacaktır. OKS sonucuna göre yerleşmeye hak kazanan öğrenciler izlenerek aynı öğrencilerin dört yıl sonra ÖSS sonucundaki başarıları karşılaştırılmıştır. Bu öğrencilerin ÖSS başarılarının araştırılmasının nedeni liseye donanımlı olarak gelen öğrencilerin bu donanımlarının okuldaki süreçten ne şekilde etkilendiklerinin ortaya konulmasıdır.

OKS ile yerleştirilen öğrencilerin önemli bir kısmı için okul değiştirme söz konusudur. Bu da öğrenci takibini olanaksızlaştırmaktadır. OKS ile yerleştirme yapılan okullarda da öğrenciler eğitimlerini devam ettirmeyebilir. 2002 yılında yerleştirilen 105.000 öğrenci içinde yaklaşık olarak yüzde 57’si okul değiştirmiş, hazırlık okumamış ya da okulu bırakmıştır. Sadece eğitimini aynı okulda tamamlayan öğrencileri incelemenin bir nedeni de okul değiştiren öğrencilerin akademik başarılarının hangi okuldan etkilendiğini belirlemenin transfer yapılan yılı izlemenin çok zor olmasından dolayı olanaksız olmasıdır.

2002 yılında OKS'ye giren öğrenciler arasında kazanan grubun tamamı incelemeye alınmıştır. Ancak bir kısım öğrenciler 3 yıl (hazırlık eğitimi vermeyen bir kısım liseler) bir kısmı da 5 yıl (2 yıl hazırlık eğitimi veren liseler) lise öğrenimi gördükleri için bu öğrenciler kapsam dışında kalmıştır. Genel uygulama bir yıl hazırlık eğitiminden sonra 3 yıllık eğitimidir. Bundan dolayı adı geçen okul türlerine kayıt yaptıran grup içinde 4 yıl eğitim alan öğrencilerin tamamının ÖSS sonuçları ÖSYM Başkanlığı'ndan alınmıştır. OKS sınavı sonucu yerleştirilen öğrencilerin ÖSS sonuçlarına ulaşmak için veriler birleştirilmiştir. SPSS programı ile eşleştirilen öğrenciler 2006 yılı ÖSS'si için toplam 43099'dur.

Ancak kodlama yanlışları, eksik bilgiler gibi veriler göz önüne alınarak bu şekilde bir süzme daha yapılmış, temsil yeteneği olmayan veriler listeden çıkarılmıştır. 3 öğrenciden daha az mezunun olduğu okullar korelasyon ve regresyon analizi için uygun olmadığından bu okullar da il düzeyindeki analizlerde liste dışı bırakılmıştır. Kalan bu sayının içindeki okul adları, okul kodları ve öğrenci sayıları arasındaki eşleşme tekrar kontrol edilmiş, 1110 okulun bulunduğu liste tek tek karşılaştırılmış, incelenmiştir. Bunun için isim değişikliği yapılan, birleştirilen okullar Milli Eğitim Bakanlığı web sayfasından ve okulların internet adreslerinden tek tek bulunmuştur. Son olarak 7 okul türünden 40669 öğrenci araştırmanın kapsamında yer almıştır.

Okul türleri açısından bakıldığında da çalışma verilerinde aşağıdaki okul türleri bulunmaktadır. Okul türlerinin kodları okul eşleştirmeleri için kullanılmıştır.

1. 11033 Anadolu Lisesi (Yabancı dille eğitim yapan resmi liseler) (28976 öğrenci)
2. 11058 Fen Lisesi (1500 öğrenci)
3. 11066 Özel Fen Lisesi (192 öğrenci)
4. 30069 İmam Hatip Lisesi Programı (2 öğrenci)
5. 30085 Anadolu Meslek Lisesi Programı (9öğrenci)
6. 50027 Anadolu Öğretmen Lisesi (4003 öğrenci)
7. 51023 Anadolu İmam Hatip Lisesi (779 öğrenci)
8. 51048 İmam Hatip Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı) (4öğrenci)
9. 52028 Anadolu Ticaret Meslek Lisesi (1003 öğrenci)

10. 53024 Anadolu Teknik Lisesi (Erkek Teknik) (7 öğrenci)
11. 54029 Anadolu Meslek Lisesi (1627 öğrenci)
12. 55025 Anadolu Meslek Lisesi (Kız Meslek) (2167 öğrenci)
13. 56127 Anadolu Sağlık meslek Lisesi (3 öğrenci)
14. 57026 Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi (1406 öğrenci)
15. 80038 Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi (287 öğrenci)
16. 80151 Anadolu Meteoroloji Meslek Lisesi (14 öğrenci)
17. 80168 Anadolu İletişim Meslek Lisesi (109 öğrenci)
18. 80176 Anadolu Tapu Kadastro Meslek Lisesi (3 öğrenci)

Araştırma için seçilen bütün okul türleri aşağıdaki şekilde sınırlandırılmıştır:

11033 Anadolu Lisesi (Yabancı dille eğitim yapan resmi liseler) (28976 öğrenci)

11058 Fen Lisesi (1500 öğrenci)

50027 Anadolu Öğretmen Lisesi (4003 öğrenci)

55025 Anadolu Meslek Lisesi (Kız Meslek) (2167 öğrenci)

54029 Anadolu Meslek Lisesi (1627 öğrenci)

52028 Anadolu Ticaret Meslek Lisesi (1003 öğrenci)

57026 Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi (1406 öğrenci)

Yukarıdaki öğrenci sayıları göz önüne alındığında bu araştırmanın örneklem çalışması değil yukarıda adı geçen 7 okul türü ile ilgili olarak araştırma evrenindeki bütün grubu kapsayan bir araştırma olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Sınav sonuçlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilmesi için eğitimini girdiği lisede tamamlayan öğrencilerin girişteki (2002) OKS sonuçları ve dört yıl sonraki (2006) tüm alanlardan ÖSS-1 puanları gerektiğinden Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile yazışmalar yapılmıştır.

OKS’de sorulan soru grupları şunlardır: Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler. OKS, her grupta 25 soru olmak üzere toplam 100 sorudan oluşan bir testtir.

Bu inceleme için aşağıdaki yol takip edilmiştir: Fen ve Anadolu Liseleri Giriş Sınavlarında (yeni adıyla OKS) başarılı öğrencilerin bu sınavdaki bütün alanlardan (matematik, fen, Türkçe ve sosyal bilgiler) ham puanları kriter olarak alınmıştır. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar sonucunda 2002 OKS’de başarılı olan öğrencilerin matematik, sosyal, Türkçe ve fen doğru ve yanlışları alınmıştır. Bunların yanı sıra öğrencilerin ad ve soyadları, okul kodları, il kodları, okul adları ve cinsiyetleri alınmıştır. Bu veriler araştırmanın OKS ile ilgili sayısal verileridir.

Bu ham puanlarla giriş yapılan okulların girdileri artık belli olduğundan aynı okulların dört yıl sonraki aynı öğrencilere ait verileri gerekmiştir. 2006 yılına ait ÖSS ham puanları ise, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nden elde edilmiştir. Kurum içinde OKS ve ÖSS liste eşleştirmeleri yapılmış, veriler bu şekliyle alınmıştır. Bu veriler içinde yine öğrencinin adı soyadı, mezuniyet durumu, okul kodu, okul türü, ÖSS-1 matematik, sosyal, Türkçe ve fen ham puanları, aynı şekilde ÖSS-2 sosyal matematik, Türkçe ve fen ham puanları elde edilmiştir. Öğrenci mezuniyet durumu daha önce mezun olup da sınava yeniden giren öğrencileri ayıklamak için kullanılmıştır. Ayrıca ÖSS-2 ham puanları incelendiğinde bu verilerin genel durumu belirlemek için kullanılamayacağı anlaşılmıştır. Çünkü her öğrenci grubu kendi alanına göre farklı soru gruplarını yanıtlamaktadır. Meslek lisesi öğrencileri sözele daha çok önem verirken fen lisesi öğrencileri tercih yapacakları bölümlerden dolayı matematik, Türkçe ve fen sorularına daha fazla önem vermişlerdir. Ancak ÖSS-1 soruları bütün alanlardan (dil alanı öğrencileri dahil) öğrencilerin çözmesi gereken ortak müfredata dayalı soru gruplarıdır. Bütün bunlar göz önüne alındığında OKS ham puanları ile ÖSS-1 ham puanlarının karşılaştırılması sınavların uygunluğu açısından en sağlıklı veri işleme yöntemi olacaktır. ÖSS-1 ham puanlarını oluşturan Türkçe, sosyal, matematik ve fen testleri 30’ar sorudan oluşmaktadır. Toplam 120 soru değerlendirme kapsamındadır.

Başarı durumlarının karşılaştırılmasında ÖSS yerleştirme puanına göre başarı değil her alandan ham puanlara göre sıralama esas alınmıştır. Bunun nedeni

puanların hesaplanmasında ortaöğretim başarı puanının objektif olmaması (ek puan ve 0,3 katsayısının uygulanması gibi) ve aynı ham puanlara farklı katsayıların uygulanmasıdır. Her okulda başarı algısı, sınav türü, öğretmen kanaati değiştiğinden bütün öğrencileri aynı şekilde test eden ÖSS-1 ham puanları; yani AOÖBP katılmamış şekli göz önüne alınmıştır. OKS puanları ile ÖSS-1 puanları sınav türü olarak uyum göstermektedir. OKS soruları ilköğretim müfredatını test etmektedir. ÖSS-1 soru grubu ise liselerin ortak müfredatıdır. Dolayısıyla her öğrencinin aldığı ortak eğitimi kapsamaktadır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Akademik başarı ile ilgili bütün incelemeler standart puan üzerinden yapılmıştır. Bu değerlendirme için her ildeki sınava giren öğrencilerin toplamının standart puan ortalaması ile OKS sonucu yerleştirilen öğrencilerin standart puan ortalamalarına bakılmıştır.

Daha sonra aynı okulların OKS'deki ham puanları ve ÖSS-1 ham puanlarındaki farklılık gösterme derecesi karşılaştırılmıştır. Araştırmada 40669 öğrencinin tamamının verileri olduğundan il, cinsiyet ve okul türlerine göre standart puan ortalamalarının yüzdelik değerlere dönüştürülmüş şekilleri arasındaki farklar incelenmiştir. Sınavlardaki başarı ile anlamlılık ifade etmesi farklı yorumlar getirdiğinden her iki şekilde de değerlendirme yapılması gereği görülmüştür.

Birinci aşama olarak OKS ile yerleştirme yapılan okulların türlerine göre her tür okulun kendi içinde puanları incelenmiştir. Bütün okul türlerinde OKS ve ÖSS-1 ham puanları ve Türkçe, sosyal bilimler, matematik ve fen alt testlerinin ham puanları hesaplanmıştır. Daha sonra ham puanlar (40669 öğrencinin ham puanı) 7 okul türünün kendi aralarında değerlendirilebilmeleri için belirtilen formüle göre standart puana dönüştürülmüştür.

$$Z = \frac{x - \mu}{st\ sapma}$$

Daha sonra bu standart puan ortalamaları ayrı ayrı yüzdelik değerlere dönüştürülmüştür. OKS'de 100 soru olduğu için OKS yüzdelik değeri buna göre bulunmuş, ÖSS-1'de 120 soru olduğu için ÖSS-1 standart puanı ortalaması da

yüzdelik değere dönüştürülmüştür. OKS alt testlerinin her biri 25 sorudan oluşmaktadır. Bu ham puanlar da standart puana çevrilip ortalamalar bulunmuş, buna paralel olarak her alanın 30 soru içerdiği ÖSS-1 alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerlere dönüştürülmüştür. Bu yüzdelik değerlerdeki toplam fark ve alanlar arasındaki farklara bakılmıştır.

Araştırma sadece 2002 OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan öğrencileri kapsadığından tüm OKS'ye girenler ya da tüm ÖSS'ye girenlerle ilgili veriler (standart sapma v.s.) kullanılmamıştır.

Ayrıca, aynı gruba ait biri bağımlı biri bağımsız olmak üzere iki farklı değişken söz konusu olduğu için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz ile okula giriş (2002 OKS) ve okuldan çıkıştaki (2006 ÖSS-1) ham puan ortalamalarındaki değişimin yönüne ve aralarındaki anlamlılığa bakılmıştır.

Regresyon iki değişken arasındaki ilişkiyi, matematiksel eşitlikleri belirtir. Bu ilişkiyi belirten eşitliğe regresyon denklemi adı verilir; İlişki birinci, ikinci ve daha yüksek dereceden olabilir; buna göre regresyon denklemi de birinci, ikinci ve daha yüksek dereceden bir denklem olur... Dikkate alınan değişken sayısı iki ve bunlar arasındaki ilişki birinci dereceden ise, böyle regresyona basit doğrusal regresyon denir (Baykul, 2000).

Testler arasında anlamlı ilişki olup olmadığını anlamak için öncelikle anlamlılık ilişkisi (korelasyon) analizi yapılmış, Pearson çarpım-moment korelasyon katsayısına bakılmıştır.

Korelasyon katsayısı bulunduğu aralığa göre şu şekilde nitelendirilmiştir.

<u>r</u>	<u>Nitelik</u>
±0,70 ile ±0,90 arası	Çok yüksek
±0,50 ile ±0,69 arası	Yüksek
±0,30 ile ±0,49 arası	Orta
±0,10 ile ±0,29 arası	Düşük
±0,01 ile ±0,09 arası	göz ardı edilebilir.

Korelasyon düzeyleri incelenmiş, öğrencilerin toplamı için iller düzeyinde ve okul türlerine göre OKS ve ÖSS-1 ham puanları için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu regresyon analizinde anlamlılık düzeyleri genel kabul gören şekliyle kullanılmıştır:

0,00-0,09 göz ardı edilebilecek derecede düşük

0,10-0,30 düşük

0,30-0,70 orta

0,70-1,00 yüksek ilişki kabul edilmektedir. Bu araştırmadaki verilerin yorumlanması da buna göre kararlaştırılmıştır.

Ayrıca anlamlılık inceleme düzeyleri de şu şekilde kullanılmıştır:

($p=0,05$) %95 (ihtimalle) anlamlı demektir.

($p=0,01$) %99 anlamlı demektir.

($p=0,001$) %99,9 anlamlı demektir.

Okul türlerine göre yapılan analizlerde öğrenci sayısı diğerlerine göre çok yüksek olan Anadolu liseleri tüm alanlarda il düzeyinde incelenmiştir. Diğer 6 okul türü ise OKS ve ÖSS-1 ham puanları ve alt test ham puanları alt problemleri ile ilgili olarak iller düzeyinde, cinsiyet alt problemleri ile ilgili olarak ise öğrenci sayılarının ikiye bölünmesinden kaynaklanan öğrenci sayısı azalmasının neden olacağı analiz sorunlarından (regresyon yapılamaması gibi) kaçınmak için bölgeler düzeyinde incelenmiştir. Genel olarak regresyon analizi için 10 ve 15 üzeri sayılar kullanılmaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Türkiye Geneli ile İlgili Bulgular ve Yorum

Bu araştırmada Ortaöğretim Kurumlar Sınavı sonucunda 2002 yılında belirli liselere yerleştirilen öğrencilerin OKS standart puanı yüzdelik değerleri ile 2006 yılında girdikleri ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri karşılaştırılmıştır. Standart puan yüzdelik değerlerinin elde edilmesi için öğrencilerin alanlardaki (Türkçe, matematik, sosyal ve fen) doğrularından yaptıkları her 4 yanlış için 1 doğru çıkarılmıştır. Bu şekilde öğrencilerin net puanlarına yani ham puanlarına ulaşılmıştır. 40669 öğrencinin ham puanları kullanılarak daha sonra standart puan ortalamaları elde edilmiştir.

Ortaöğretim Kurumlar Sınavı'nda öğrencilere Türkçe 25, matematik 25, sosyal bilimler 25 ve fen testi 25 olmak üzere toplam 100 soru sorulmaktadır.

ÖSS-1 testinde ise toplam 4 alt test vardır. Türkçe 30, matematik 30, sosyal bilimler 30 ve fen testi 30 olmak üzere ÖSS-1 testi toplam 120 sorudan oluşmaktadır. Soru sayıları farklı olan bu sınavların öncelikle ortak bir standarda ulaşması gerekmektedir. Bunun için hem OKS standart puan ortalamaları, hem de ÖSS-1 standart puan ortalamaları hesaplanmış, bu standart puanlar yüzdelik değerlere dönüştürülüp bu iki test karşılaştırılmıştır.

Veriler araştırmaya konu olan tüm öğrencilerin standart puanı yüzdelik değerlerini içerdiğinden araştırma evrenini, yani problemi durumunu oluşturan topluluğun tamamını temsil etmektedir. Ve seçilen evrenin anlamlılığını belirlemek için ayrıca bir teste gerek kalmamaktadır (Örneklemden elde edilen ortalama ile ana kütleye ait ortalamanın farkının ortaya çıkarılmasına gereksinim yoktur. Araştırma evrenindeki bir örneklem söz konusu olsaydı örneklemin araştırma evrenini, ana kütleyi, temsil edip etmediğini anlamak için ayrıca z-testi, yine örneklemin alınma olasılığını belirlemek için kullanılabilecek t-testi gibi hipotez testleri gerekecekti).

Evrenin tümü üzerinde çalışıldığında, çıkan sonuçlar kesindir. Anlamlılık testi uygulanmaz. Eğer evrenden örneklem alınarak çalışılıyorsa, bir hipotez testi (anlamlılık testi) uygulanır (Ergün, 2008).

4.1.1. OKS ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorum

7 okul türünde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farkları ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular tablo 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1. 7 okul türünde Türkiye geneli OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, arasındaki farklar ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular

OKL TURU	Öğr. Sayısı	OKS St. Puan Ort	%	OKS St Sapma	ÖSS St. Puan Ort	%	ÖSS-1 St Sapma	Fark *	r	r ²	sig.
Anadolu Lisesi	28976	58,4	58,4	13,2	66,4	55,3	17,9	-3,1	0,606	0,367	0,000
Fen Lisesi	1500	77,9	77,9	8,4	88,6	73,8	15,7	-4,1	0,547	0,299	0,000
And. Öğr. Lis.	4003	64,0	64,0	7,9	70,4	58,7	15,2	-5,3	0,451	0,203	0,000
And. Tic M. Lis.	1003	34,6	34,6	9,4	36,0	30,0	16,7	-4,6	0,450	0,202	0,000
And. Mesl. L.	1614	43,3	43,3	10,7	43,0	35,8	18,8	-7,5	0,444	0,197	0,000
And. Kız M. Lis.	2167	32,2	32,2	11,1	33,5	27,9	16,5	-4,3	0,546	0,298	0,000
And. Otl. Tr. M. Li	1406	30,6	30,6	9,9	30,6	25,5	15,8	-5,1	0,469	0,220	0,000

*Standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark

Eğitimini, kazandığı okulda tamamlayan 28976 öğrencinin sınava girdiği Anadolu liselerinde, OKS standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark -3,1’dir. Fen liselerinde OKS standart puanı yüzdelik değeri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri arasındaki fark pozitif yönde değildir. Bu lise türünde öğrencilerin ÖSS-1 standart puan yüzdelik değeri 4,1 birim daha düşüktür. Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin OKS standart puanı yüzdelik değerlerine göre 5,3 daha düşük olduğu görülmektedir. Anadolu ticaret meslek liselerindeki öğrencilerin OKS standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark -4,6’dır. Anadolu meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri OKS standart puanı yüzdelik değerlerine göre 7,5 daha düşüktür. Anadolu kız meslek liselerinde eğitim

gören öğrencilerin ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri OKS standart puanı yüzdelik değerlerine göre 4,3 daha düşüktür. Anadolu turizm ve otelcilik meslek liselerindeki öğrencilerin ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri OKS standart puanı yüzdelik değerlerine göre 5,1 daha düşüktür.

Bütün okul türleri arasında sadece Anadolu liselerinde OKS'nin ÖSS-1 ham puanını yordama düzeyi (0,367) orta düzeyde çıkmıştır. İkinci sırada (0,299) ile fen liseleri ve yordama düzeyi açısından üçüncü sırada 0,298 ile Anadolu kız meslek liseleri vardır. Bu lise türünde yordama düzeyi düşük çıkmıştır.

4.1.2. 7 Okul Türünde Türkiye Geneli Toplamı, Türkçe, Matematik, Sosyal ve Fen Testlerinin OKS ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farkları ve Anlamlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamındaki 2002 OKS ile yerleştirilip, eğitimini aynı okulda tamamlayan öğrencileri içeren 7 okul türünde Türkiye geneli toplamı, Türkçe, matematik, sosyal ve fen testlerinin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aralarındaki fark ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular tablo 2.2'de verilmiştir.

Tablo 2.2. 7 Okul türünde Türkiye geneli toplamı, Türkçe, matematik, sosyal ve fen testlerinin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki farklar ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular

	OKS St. Puan	OKS St. Puan	Std. Sapma	ÖSS-1 St.Puan Ort.	ÖSS-1 St.Puan Ort. %	Std. Sapma	Fark*	r	r ²	Sig.
Türkçe	12,5	50,2	3,4	17,4	58,0	5,9	7,8	0,430	0,185	0,000
Matematik	9,2	36,7	5,2	17,1	56,9	8,5	20,2	0,669	0,447	0,000
Sosyal	13,8	55,3	5,0	13,5	45,0	8,2	-10,3	0,238	0,057	0,000
Fen	10,3	41,3	5,6	9,2	30,8	9,5	-10,5	0,573	0,328	0,000
TOPLAM	56,1	56,1	15,7	62,9	52,4	21,4	-3,7	0,729	0,531	0,000

*Standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark

7 okul türünde 2002 yılında OKS ile yerleştirilip lise eğitimini aynı okulda sürdüren ve 2006 ÖSS-1 sınavına giren 40669 öğrenci vardır. Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi OKS sonucunda ortaöğretim kurumlarına yerleştirilen öğrencilerin

ÖSS-1 standart puanı yüzdelerinde OKS standart puanı yüzdelerine göre -3,7 fark vardır. Türkçe alt testi standart puanı yüzdelerinde pozitif yönde 7,8 fark varken, matematik alt testi standart puanı yüzdelerinde pozitif yönde 20,2 fark vardır. Negatif yönde en yüksek fark sosyal alt testi standart puanı yüzdelerindedir: -10,3. Fen alt testi standart puanı yüzdelerleri arasında da yine negatif yönde (-10,5) fark vardır.

Türkiye genelinde alanlar arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında OKS Türkçe alt testi ve ÖSS-1 Türkçe alt testi arasındaki korelasyonun 0,43 olduğu görülmektedir. 7 lise türündeki yordayıcı değişken OKS Türkçe ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 Türkçe ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde $\alpha=0,001$ düzeyinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 18,5'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Diğer bir deyişle standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında (r^2) 0,185 anlamlılık vardır. Türkiye genelinde OKS Türkçe ham puanının ÖSS-1 Türkçe ham puanını yordama gücü düşük düzeyde çıkmıştır.

Genel standart puan ortalamaları ve anlamlılık düzeylerinin dışında okul türlerine göre OKS ve ÖSS-1 alt testleri standart puan ortalamalarının yüzdelerli değerleri arasındaki farklara bakılmıştır. Buna ilişkin bulgular tablo 2.3, tablo 2.4, tablo 2.5 ve tablo 2.6'da verilmiştir.

Tablo 2.3. Okul Türlerine Göre OKS Türkçe Standart Puanı Yüzdelerli Değerleri ve ÖSS-1 Türkçe Standart Puanı Yüzdelerli Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri

OKL TURU	OKS Tr St. Puan Ort	OKS Tr St. Puan Ort %	OKS St Sapma	ÖSS-1 Tr St. Puan Ort	ÖSS-1 Tr St. Puan Ort %	ÖSS-1 Tr St Sapma	Fark	r	r^2	sig.
Anadolu Lisesi	13,0	52,0	3,0	18,2	60,5	5,2	8,6	0,282	0,079	0,000
Fen Lisesi	15,2	60,8	2,3	20,1	67,0	4,4	6,2	0,252	0,063	0,000
And. Öğr. Lis.	13,8	55,3	2,5	19,5	65,0	4,8	9,6	0,202	0,041	0,000
And. Tic M. Lis.	9,2	36,7	3,4	12,2	40,7	6,2	4,0	0,393	0,154	0,000
And. Mesl. L.	10,2	40,9	3,3	12,0	39,9	5,7	-1,0	0,367	0,134	0,000
And. Kız M. Lis.	8,7	34,9	3,7	12,2	40,6	6,3	5,7	0,421	0,178	0,000
And. Otl. T M.	7,8	31,3	3,5	10,8	36,0	6,6	4,7	0,373	0,139	0,000

OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında fark olarak OKS’de en yüksek düzeyin Anadolu öğretmen liselerinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Anadolu liseleri vardır. Standart puan yüzdelerik değeri arasındaki fark açısından negatif olan tek okul türü Anadolu otelcilik ve turizm meslek liseleri olmuştur.

Okul türlerine göre OKS Türkçe alt test puanı ile ÖSS-1 alt test Türkçe puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında üç okul türünde ilişkinin düşük düzeyde (Anadolu lisesi: 0,282, fen lisesi: 0,252 ve Anadolu öğretmen lisesi: 0,202) üç okul türünde de orta düzeyde (Anadolu kız meslek lisesi: 0,421, Anadolu ticaret meslek lisesi: 0,393, Anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesi: 0,373 ve Anadolu meslek lisesi:0,367) olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4. Okul Türlerine Göre OKS Matematik Standart Puanı Yüzdelerik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Standart Puanı Yüzdelerik Değeri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri

OKL TURU	OKS Mat St. P. Ort	OKS Mat St. P. Ort %	OKS Mat St Sapma	ÖSS-1 Mat St. Puan Ort	ÖSS-1 Mat St. Puan Ort %	ÖSS-1 Mat St Sapma	Fark	r	r ²	sig.
Anadolu Lisesi	9,7	39,0	4,7	18,8	62,7	6,9	23,7	0,566	0,321	0,000
Fen Lisesi	16,5	65,8	3,1	24,9	83,0	3,1	17,1	0,428	0,183	0,000
And. Öğr. Lis.	11,3	45,4	3,4	19,5	64,9	6,4	19,5	0,411	0,169	0,000
And. Tic M. Lis.	3,1	12,6	3,6	5,5	18,3	6,5	5,8	0,318	0,101	0,000
And. Mesl. L.	5,3	21,2	3,9	9,7	32,4	7,4	11,2	0,333	0,111	0,000
And. Kız M. Lis.	2,6	10,4	3,5	3,7	12,5	6,1	2,1	0,393	0,155	0,000
And. Otl. T M. Lis.	2,3	9,3	3,4	3,2	10,7	5,5	1,4	0,303	0,092	0,000

Okul türlerine göre OKS matematik standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında matematik standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki en yüksek farkın Anadolu liselerinde olduğu görülmektedir. (23,7). Standart puan yüzdelerik değeri arasındaki farkın en yüksek olduğu ikinci okul türü Anadolu öğretmen liseleri (19,5), üçüncüsü ise fen liseleridir (17,1). En az fark Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde gerçekleşmiştir (1,4).

OKS matematik ve ÖSS-1 matematik alt test puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında bütün okul türlerinde iki puan arasında orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Ancak sadece Anadolu liselerinde OKS matematik alt test puanı

ÖSS-1 matematik alt test puanının % 32,1'ini açıklamaktadır. Diğer okul türlerinde yordama düzeyi düşük kalmıştır.

Tablo 2.5. Okul Türlerine Göre OKS Sosyal Bilgiler Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Sosyal Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri

OKL TURU	OKS Sos St. Puan Ort	OKS Sos St. Puan Ort %	OKS Sos St Sapma	ÖSS-1 Sos St. Puan Ort	ÖSS-1 Sos St. P. Ort %	ÖSS-1 Sos St Sapma	Fark	r	r ²	sig.
Anadolu Lisesi	14,5	58,1	4,4	13,5	45,1	8,5	-12,9	0,169	0,029	0,000
Fen Lisesi	18,0	72,0	3,2	16,3	54,4	7,6	-17,6	0,331	0,11	0,000
And. Öğr. Lis.	15,9	63,8	3,5	16,0	53,2	8,1	-10,6	0,174	0,03	0,000
And. Tic M. Lis.	8,1	32,5	4,7	11,4	37,8	5,8	5,4	0,376	0,142	0,000
And. Mesl. L.	10,8	43,4	4,8	10,4	34,6	6,0	-8,8	0,35	0,122	0,000
And. Kız M. Lis.	7,2	28,7	5,0	11,1	37,0	5,8	8,3	0,373	0,139	0,000
And. Ot.T M. Lis.	7,0	28,0	5,0	11,5	38,2	5,9	10,3	0,373	0,139	0,000

Okul türlerine göre OKS sosyal alt test standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasında Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde 10.3'lük bir fark olduğu görülmektedir. Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasında ise 8,3'lük bir fark vardır. Anadolu ticaret meslek liselerinde de standart puan yüzdelik değerleri arasında 5,4'lük bir fark vardır. Sadece bu üç okul türünde pozitif yönde fark vardır. Eksi yönde en yüksek fark fen liselerinde gerçekleşmiştir (-17,6). İkinci en yüksek negatif fark Anadolu liselerindedir (-12,9).

OKS sosyal alt test puanı ve ÖSS-1 sosyal alt test puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişkinin Anadolu ticaret meslek liselerinde (0,376), en düşük ilişkinin de Anadolu liselerinde (0,169) olduğu görülmektedir. Dört okul türünde OKS sosyal puanı ÖSS-1 sosyal puanını düşük düzeyde yordamaktadır. İki okul türünde ise göz ardı edilebilecek derecede düşük yordamaktadır.

Tablo 2.6. Okul Türlerine Göre OKS Fen Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Fen Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farklar ve Anlamlılık Düzeyleri

OKUL TURU	OKS Fen St. Puan	OKS Fen St. Puan	OKS Fen St Sapma	ÖSS-1 Fen St. Puan Ort	ÖSS-1 Fen St. Puan	ÖSS-1 Fen St Sapma	Fark	r	r ²	sig.
Anadolu Lisesi	10,9	43,6	5,1	10,1	33,8	9,4	-9,8	0,502	0,252	0,000
Fen Lisesi	18,0	71,8	3,3	21,5	71,7	5,0	-0,1	0,385	0,149	0,000
And. Öğr. Lis.	12,6	50,3	3,7	9,7	32,4	9,6	-17,9	0,366	0,134	0,000
And. Tic M. Lis.	3,9	15,7	3,5	1,2	4,1	3,6	-11,7	0,102	0,01	0,000
And. Mesl. L.	6,7	26,7	4,2	5,1	17,1	5,4	-9,5	0,247	0,061	0,000
And. Kız M. Lis.	3,5	13,8	3,7	0,7	2,3	3,5	-11,5	0,271	0,074	0,000
And. Otl. T M. Lis.	3,2	12,8	3,5	-0,6	-1,9	1,7	-14,7	0,125	0,016	0,000

Okul türlerine göre OKS ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelik değerleri incelendiğinde bütün okul türlerinde ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelik değerlerinin OKS fen standart puanı yüzdelik değerlerine göre düşük olduğu görülmektedir. Fen liselerinin OKS’de % 71,8 olan başarısı ÖSS-1’de de % 71,7’dir. En düşük negatif fark fen liselerindedir. Fen alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki en yüksek negatif fark (-17,9) Anadolu öğretmen liselerindedir. İkinci en yüksek negatif fark ise Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde gerçekleşmiştir.

OKS fen alt test puanı ve ÖSS-1 fen alt test puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişkinin Anadolu liselerinde (0,502), en düşük ilişkinin de Anadolu ticaret meslek liselerinde (0,102) olduğu görülmektedir. Sadece üç okul türünde OKS fen puanı ÖSS-1 fen puanını düşük düzeyde yordamaktadır.

4.1.3. OKS Sınavının Okul Türlerine ve Alt Testler Arası İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorum

Türkiye genelinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.7’de verilmiştir.

Tablo 2.7. Türkiye genelinde 40669 öğrenciyi içeren 7 okul türünde OKS testlerinin kendi içindeki anlamlılık ilişkisi

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,46	0,456	0,492	0,69
OKS Mat. Puanı	0,46	1	0,7	0,518	0,846
OKS Fen Puanı	0,456	0,7	1	0,587	0,875
OKS Sos Puanı	0,492	0,518	0,587	1	0,808
OKS Puanı	0,69	0,846	0,875	0,808	1

2002 OKS sınavında alanlar arasındaki korelasyona bakıldığında OKS fen puanı ile OKS ham puanı arasındaki çok yüksek korelasyon (0,875) görülmektedir. Matematik alt testi ile OKS ham puanı arasında da çok yüksek korelasyon vardır. OKS Türkçenin diğer alt testlerle korelasyonu 0,46, 0,456 ve 0,492 olarak gerçekleşmiştir. OKS Türkçe diğer alanlarla en düşük korelasyon düzeyine sahiptir.

Anadolu liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.8’de verilmiştir.

Tablo 2. 8. Anadolu Liseleri OKS Alanlar Arası İlişki

11033	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı
OKS Tür. Puanı	1	0,329	0,333	0,354	0,591
OKS Mat. Puanı	0,329	1	0,635	0,404	0,81
OKS Fen Puanı	0,333	0,635	1	0,492	0,852
OKS Sos Puanı	0,354	0,404	0,492	1	0,747
OKS Puanı	0,591	0,81	0,852	0,747	1

Anadolu liselerini kazanan 28976 öğrencinin OKS ham puanı ve alanlar arasındaki korelasyona bakıldığında en yüksek ilişkinin OKS fen alt testi ile OKS ham puanı arasında olduğu görülmektedir. Yine OKS matematik alt testi ile OKS

ham puanı arasında çok yüksek korelasyon çıkmıştır. En düşük korelasyon değerleri 0,329, 0,333, 0,354 ile OKS Türkçe alt testi ile diğer testler arasında olmuştur.

Fen liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.9’da verilmiştir.

Tablo 2. 9. Fen Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,208	0,236	0,266	0,539
OKS Mat. Puanı	0,208	1	0,539	0,311	0,753
OKS Fen Puanı	0,236	0,539	1	0,386	0,795
OKS Sos Puanı	0,266	0,311	0,386	1	0,712
OKS Puanı	0,539	0,753	0,795	0,712	1

Fen liselerinde Türkçe ile diğer alanlar arasındaki korelasyon düşük çıkmıştır: 0,208, 0,236, 0,266. Türkçe alt testi ile OKS ham puanı arasındaki korelasyon 0,539 ile orta düzeyde çıkmıştır. Matematik, fen ve sosyal alanlarında ise OKS ham puanı ile yüksek ilişki çıkmıştır.

Anadolu öğretmen liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.10’da verilmiştir.

Tablo 2. 10. Anadolu Öğretmen Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,025	-0,009	0,119	0,376
OKS Mat. Puanı	0,025	1	0,323	0,095	0,633
OKS Fen Puanı	-0,009	0,323	1	0,237	0,71
OKS Sos Puanı	0,119	0,095	0,237	1	0,627
OKS Puanı	0,376	0,633	0,71	0,627	1

Anadolu öğretmen liselerinde Türkçe alt testi ile fen alt testi arasında göz ardı edilebilir düzeyde negatif korelasyon vardır: -0,009. Türkçe ve matematik alt testlerinde göz ardı edilebilecek düzeyde korelasyon vardır. Yine Türkçe alt testi ile sosyal alt testi arasında 0,119 ile düşük korelasyon vardır. Bu okul türünde en yüksek korelasyon değeri fen alt testi ile OKS ham puanı arasındadır: 0,71.

Anadolu kız meslek liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.11’de verilmiştir.

Tablo 2. 11. Anadolu Kız Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,247	0,251	0,403	0,68
OKS Mat. Puanı	0,247	1	0,306	0,218	0,601
OKS Fen Puanı	0,251	0,306	1	0,383	0,687
OKS Sos Puanı	0,403	0,218	0,383	1	0,782
OKS Puanı	0,68	0,601	0,687	0,782	1

OKS Türkçe alt testi ham puanı ile diğer alt testler arasındaki korelasyona bakıldığında matematik alt testi ile 0,247, fen alt testi ham puanı ile 0,251 korelasyon vardır. Sosyal alt testi ham puanı ile 0,403 korelasyon vardır. Alanlar arasında düşük korelasyon vardır. En yüksek korelasyon sosyal alt testi ham puanı ile OKS ham puanı arasındadır: 0,782.

Anadolu meslek liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.12’de verilmiştir.

Tablo 2. 12. Anadolu Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,188	0,182	0,344	0,604
OKS Mat. Puanı	0,188	1	0,306	0,133	0,607
OKS Fen Puanı	0,182	0,306	1	0,286	0,688
OKS Sos Puanı	0,344	0,133	0,286	1	0,714
OKS Puanı	0,604	0,607	0,688	0,714	1

Anadolu meslek liselerinde Türkçe ile sosyal alt testi arasında 0,344 korelasyon vardır. Matematik ve fen alt testi arasında 0,306 korelasyon vardır. Alanlar arasında korelasyonlar yüksek değildir. OKS ile alt testler arasında korelasyon düzeyleri birbirine yakındır (0,604, 0,607, 0,688). En yüksek korelasyon (0,714) sosyal alt testi ile OKS ham puanı arasındadır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.13'te verilmiştir.

Tablo 2. 13. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,096	0,103	0,253	0,567
OKS Mat. Puanı	0,096	1	0,268	0,003	0,523
OKS Fen Puanı	0,103	0,268	1	0,251	0,645
OKS Sos Puanı	0,253	0,003	0,251	1	0,692
OKS Puanı	0,567	0,523	0,645	0,692	1

Anadolu ticaret meslek liselerinde alanlar arası korelasyonlar düşük düzeydedir (0,096, 0,103, 0,253). En düşük korelasyon Türkçe ve matematik alt testleri arasındadır. Alt testlerle OKS ham puanı arasında orta düzeyde korelasyon vardır (0,567, 0,523, 0,645, 0,692).

Anadolu öğretmen liselerinde OKS testi ve alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine ilişkin bulgular tablo 2.14'te verilmiştir.

Tablo 2. 14. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri OKS Alanlar arası İlişki

	OKS Tür. Puanı	OKS Mat. Puanı	OKS Fen Puanı	OKS Sos Puanı	OKS Puanı.
OKS Tür. Puanı	1	0,164	0,165	0,292	0,614
OKS Mat. Puanı	0,164	1	0,224	0,136	0,546
OKS Fen Puanı	0,165	0,224	1	0,272	0,626
OKS Sos Puanı	0,292	0,136	0,272	1	0,747
OKS Puanı	0,614	0,546	0,626	0,747	1

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde Türkçe alt testi ile diğer testler arasında düşük korelasyon vardır. Alanlar arasındaki en yüksek korelasyon 0,292 ile Türkçe ve sosyal alt testleri arasındadır. Alanlar arasında korelasyonlar düşük düzeydedir. OKS ham puanı ile Türkçe, matematik ve fen alan testleri arasında korelasyon orta düzeydedir. OKS ham puanı ile sosyal alt testi arasındaki korelasyon (0,747) yüksek düzeyde çıkmıştır.

4.1.4. ÖSS-1 Sınavının Okul Türlerine ve Alt Testler Arası İlişki Düzeyine İlişkin Bulguları ve Yorum

ÖSS-1 Sınavının Okul Türlerine ve Alt Testler Arası İlişki Düzeyine İlişkin Bulguları tablo 2.15’te verilmiştir.

Tablo 2.15. Türkiye genelinde 40669 öğrenciyi içeren 7 okul türünde ÖSS-1 testlerinin kendi içindeki ilişkisi

Türkiye Geneli	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,544	0,403	0,131	0,699
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,544	1	0,064	-0,197	0,468
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,403	0,064	1	0,684	0,834
ÖSS-1 Fen Puanı	0,131	-0,197	0,684	1	0,676
ÖSS-1 Puanı	0,699	0,468	0,834	0,676	1

7 lise türünde Türkiye genelinde alt testler arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında sosyal alt testi ile fen alt testi arasında negatif yönde düşük korelasyon (-0,197) olduğu görülmektedir. Alanlar arasında en yüksek korelasyon fen alt testi ve matematik alt testi arasındaki 0,699’luk anlamlılık ilişkisidir. Fen alt testi ile Türkçe alt testi ve sosyal alt testi ile matematik alt testi arasında düşük korelasyon vardır. Türkçe, sosyal ve fen alt testleri ile ÖSS-1 ham puanı arasında orta düzeyde ilişki vardır. Matematik alt testi ile ÖSS-1 ham puanı arasında yüksek korelasyon (0,834) vardır.

Tablo 2. 16. Anadolu Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

11033	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,536	0,175	-0,037	0,595
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,536	1	-0,061	-0,304	0,447
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,175	-0,061	1	0,642	0,747
ÖSS-1 Fen Puanı	-0,037	-0,304	0,642	1	0,619
ÖSS-1 Puanı	0,595	0,447	0,747	0,619	1

Anadolu liselerinde Türkçe ve sosyal alt testleri arasında orta düzeyde korelasyon vardır. Türkçe ve matematik alt testleri arasında ise düşük korelasyon vardır. Türkçe ve fen alt testleri arasında (-0,037) ve sosyal ve matematik alt testleri (-0,061) arasında negatif yönde düşük düzeyde korelasyon vardır. Sosyal alt testi ile fen alt testi arasında ise negatif yönde orta düzeyde korelasyon (-0,304) vardır. Türkçe, sosyal ve fen alt testleri ile ÖSS-1 ham puanı arasında orta düzeyde ilişki vardır. Matematik ve ÖSS-1 ham puanı arasında ise yüksek düzeyde ilişki vardır.

Tablo 2.17. Fen Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

11058	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,518	0,416	0,436	0,75
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,518	1	0,414	0,41	0,841
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,416	0,414	1	0,618	0,71
ÖSS-1 Fen Puanı	0,436	0,41	0,618	1	0,762
ÖSS-1 Puanı	0,75	0,841	0,71	0,762	1

Fen liselerinde bütün alt testlerde (Türkçe, fen, matematik ve sosyal) orta düzeyde ilişki vardır. Bütün alt testlerin ÖSS-1 ham puanı ile yüksek düzeyde (Türkçe: 0,75, sosyal: 0,841, matematik: 0,71, fen: 0,762) ilişkisi vardır.

Tablo 2. 18. Anadolu Öğretmen Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,578	-0,015	-0,228	0,472
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,578	1	-0,2	-0,445	0,35
ÖSS-1 Mat. Puanı	-0,015	-0,2	1	0,618	0,702
ÖSS-1 Fen Puanı	-0,228	-0,445	0,618	1	0,583
ÖSS-1 Puanı	0,472	0,35	0,702	0,583	1

Anadolu öğretmen liselerinde Türkçe ve sosyal alt testleri arasında orta düzeyde korelasyon (0,578), Türkçe ile matematik ve fen alt testleri arasında negatif yönde düşük düzeyde korelasyon vardır (-0,015, -0,228). Sosyal ile fen alt testi arasında negatif yönde orta düzeyde korelasyon ve sosyal ile matematik alt testleri arasında negatif yönde düşük düzeyde (-0,2) korelasyon vardır. Türkçe, sosyal ve fen

alt testleri ile ÖSS-1 ham puanı arasında orta düzeyde ilişki vardır. Matematik ve ÖSS-1 ham puanı arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. 19. Anadolu Kız Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,628	0,517	0,23	0,848
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,628	1	0,336	0,102	0,742
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,517	0,336	1	0,543	0,803
ÖSS-1 Fen Puanı	0,23	0,102	0,543	1	0,538
ÖSS-1 Puanı	0,848	0,742	0,803	0,538	1

Anadolu kız meslek liselerinde Türkçe ile sosyal (0,628,) ve matematik (0,517) alt testleri arasında orta düzeyde ilişki vardır. Türkçe ile fen alt testi arasında ise düşük (0,23) ilişki vardır. En düşük ilişki fen ve sosyal alt testleri arasındadır (0,102). ÖSS-1 ham puanı ile Türkçe (0,848), sosyal (0,742) ve matematik (0,803) alt testleri arasında yüksek düzeyde ilişki, ÖSS-1 ile fen alt testi arasında ise orta düzeyde (0,538) ilişki vardır.

Anadolu meslek liselerinde ÖSS-1 toplam ham puanı ile alt testler arasındaki ilişki düzeyini gösteren korelasyon analiz tablo 2.20’de verilmiştir.

Tablo 2. 20. Anadolu Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,469	0,48	0,463	0,775
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,469	1	0,237	0,3	0,64
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,48	0,237	1	0,741	0,828
ÖSS-1 Fen Puanı	0,463	0,3	0,741	1	0,816
ÖSS-1 Puanı	0,775	0,64	0,828	0,816	1

Anadolu meslek liselerinde Türkçe ve diğer alt testler arasında orta düzeyde ilişki vardır. Matematik ve fen alt testleri arasında yüksek düzeyde (0,741) ilişki vardır. ÖSS-1 ham puanı ile sosyal alt testi arasında orta düzeyde (0,64) ilişki vardır.

ÖSS-1 ham puanı ile Türkçe (0,775), matematik (0,828) ve fen (0,816) alt testleri arasında yüksek düzeyde ilişki vardır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde ÖSS-1 toplam ham puanı ile alt testler arasındaki ilişki düzeyini gösteren korelasyon analizi tablo 2.21’de verilmiştir.

Tablo 2. 21. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ÖSS-1 ve Alanlar arası İlişki

	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,618	0,516	0,171	0,83
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,618	1	0,386	0,092	0,752
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,516	0,386	1	0,446	0,817
ÖSS-1 Fen Puanı	0,171	0,092	0,446	1	0,489
ÖSS-1 Puanı	0,83	0,752	0,817	0,489	1

Anadolu ticaret meslek liselerinde Türkçe ile matematik ve sosyal alt testleri arasında orta düzeyde ilişki vardır. Sosyal ve fen alt testleri arasında göz ardı edilebilecek düzeyde düşük ilişki (0,092) vardır. ÖSS-1 ham puanı ile Türkçe (0,83), sosyal (0,752) ve matematik (0,817) alt testleri arasında yüksek düzeyde ilişki vardır. ÖSS-1 ile fen alt testi arasında orta düzeyde (0,489) ilişki vardır.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde ÖSS-1 toplam ham puanı ile alt testler arasındaki ilişki düzeyini gösteren korelasyon analiz tablo 2.22’de verilmiştir.

Tablo 2. 22. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ÖSS-1 Alanlar arası İlişki

	ÖSS-1 Türkçe Puanı	ÖSS-1 Sosyal Puanı	ÖSS-1 Mat. Puanı	ÖSS-1 Fen Puanı	ÖSS-1 Puanı
ÖSS-1 Türkçe Puanı	1	0,706	0,582	0,076	0,891
ÖSS-1 Sosyal Puanı	0,706	1	0,563	0,07	0,872
ÖSS-1 Mat. Puanı	0,582	0,563	1	0,097	0,81
ÖSS-1 Fen Puanı	0,076	0,07	0,097	1	0,2
ÖSS-1 Puanı	0,891	0,872	0,81	0,2	1

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde Türkçe alt testi ile sosyal alt testi arasında yüksek düzeyde (0,706) ilişki vardır. Fen alt testi ile diğer alt testler arasında göz ardı edilebilecek derecede düşük düzeyde (0,076) ilişki vardır. ÖSS-1

ham puanı ile Türkçe (0,891), matematik (0,81) ve sosyal (0,872) alt testleri arasında yüksek düzeyde ilişki vardır. ÖSS-1 ham puanı ile fen alt testi ham puanı arasında düşük düzeyde (0,2) ilişki vardır.

4.2. İller Düzeyinde Anadolu Liseleri, Fen Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular ve Yorum

4.2.1. Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

4.2.1.1. İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Standart Puanı Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS standart puanı ve ÖSS-1 standart puanı ortalamalarının yüzdelik değere dönüştürülmüş şeklinin ve farkın ifadesi ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. İller düzeyinde Anadolu liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki farkın ifadesi ve anlamlılık düzeyleri

İL ADI	Öğr. Say.	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	% Fark	r	r ²	sig.
Ardahan	27	42,8	42,8	59,3	49,4	6,6	0,859	0,738	0.000***
Şanlıurfa	208	44,6	44,6	60,7	50,6	5,9	0,372	0,139	0.000***
Yozgat	163	46,8	46,8	63,1	52,6	5,7	0,41	0,168	0.000***
Ağrı	67	43,0	43,0	58,2	48,5	5,5	0,434	0,188	0.000***
Artvin	32	50,2	50,2	66,3	55,3	5,1	0,371	0,138	0,037**
Sinop	171	41,6	41,6	54,7	45,6	3,9	0,446	0,199	0.000***
Adıyaman	149	46,9	46,9	60,9	50,7	3,9	0,282	0,079	0,001***
Osmaniye	166	52,8	52,8	67,5	56,3	3,5	0,454	0,207	0.000***
Siirt	45	50,2	50,2	64,3	53,6	3,4	0,435	0,189	0,003***
Çankırı	149	37,4	37,4	48,9	40,7	3,3	0,344	0,118	0.000***
Bayburt	27	41,4	41,4	53,5	44,6	3,2	0,41	0,002	0,820 ^a
Kars	67	46,5	46,5	59,5	49,6	3,1	0,667	0,445	0.000***
Tokat	259	47,8	47,8	61,0	50,9	3,1	0,457	0,209	0.000***
Kilis	80	43,7	43,7	56,1	46,7	3,0	0,392	0,154	0.000***
Hakkari	66	33,5	33,5	43,6	36,3	2,8	0,674	0,455	0.000***
Bitlis	41	47,7	47,7	60,1	50,1	2,4	0,331	0,11	0,035**

Tablo 3.1. devam

Bilecik	176	38,1	38,1	48,3	40,2	2,1	0,507	0,257	0.000***
Bartın	94	51,9	51,9	64,7	53,9	2,0	0,495	0,245	0.000***
Şırnak	15	36,1	36,1	45,6	38,0	1,9	0,312	0,098	0,257 ^a
Bingöl	53	44,5	44,5	55,6	46,3	1,9	0,149	0,022	0,288 ^a
Düzce	125	48,2	48,2	60,0	50,0	1,8	0,538	0,289	0.000***
Erzincan	103	48,1	48,1	59,3	49,4	1,3	0,186	0,035	0,06*
Burdur	145	53,9	53,9	65,7	54,8	0,8	0,268	0,065	0,001***
Mardin	89	41,6	41,6	50,7	42,3	0,6	0,507	0,257	0.000***
Muş	64	41,7	41,7	50,6	42,1	0,4	0,32	0,103	0,010**
Ordu	194	49,7	49,7	60,1	50,1	0,4	0,431	0,186	0.000***
Van	87	54,9	54,9	66,3	55,2	0,3	0,475	0,226	0.000***
Tunceli	34	51,2	51,2	61,7	51,4	0,2	0,33	0,109	0,057*
Hatay	587	53,4	53,4	64,0	53,4	0,0	0,627	0,393	0.000***
Amasya	218	52,0	52,0	62,3	51,9	-0,1	0,316	0,1	0.000***
Gaziantep	387	53,5	53,5	64,1	53,4	-0,1	0,447	0,199	0.000***
Niğde	77	54,1	54,1	64,4	53,7	-0,4	0,264	0,07	0,020**
Kastamonu	131	51,1	51,1	60,7	50,6	-0,5	0,631	0,398	0.000***
Erzurum	253	49,1	49,1	58,3	48,5	-0,5	0,547	0,299	0.000***
K.maraş	394	48,6	48,6	57,7	48,1	-0,5	0,42	0,176	0.000***
Çorum	220	49,7	49,7	58,8	49,0	-0,6	0,55	0,302	0.000***
Rize	119	47,3	47,3	55,9	46,6	-0,7	0,474	0,225	0.000***
Afyon	362	48,6	48,6	57,4	47,9	-0,8	0,48	0,228	0.000***
Karabük	115	58,9	58,9	69,7	58,1	-0,8	0,472	0,223	0.000***
Muğla	508	52,6	52,6	61,6	51,3	-1,3	0,508	0,258	0.000***
Konya	801	54,3	54,3	63,3	52,7	-1,6	0,653	0,427	0.000***
Antalya	891	58,6	58,6	68,2	56,8	-1,8	0,572	0,327	0.000***
Kütahya	243	49,0	49,0	56,6	47,1	-1,8	0,415	0,172	0.000***
Balıkesir	770	59,0	59,0	68,5	57,1	-1,9	0,604	0,365	0.000***
Kırıkkale	129	53,6	53,6	62,1	51,7	-1,9	0,287	0,083	0,001***
Elazığ	115	63,7	63,7	74,2	61,8	-1,9	0,471	0,222	0.000***
Giresun	238	49,0	49,0	56,4	47,0	-2,0	0,436	0,19	0.000***
Isparta	322	49,4	49,4	56,8	47,3	-2,1	0,512	0,262	0.000***
Uşak	129	49,9	49,9	57,3	47,8	-2,1	0,479	0,23	0.000***
Batman	77	52,7	52,7	60,5	50,4	-2,3	0,509	0,259	0.000***
Aydın	598	59,7	59,7	68,9	57,4	-2,3	0,666	0,443	0.000***
Zonguldak	496	54,2	54,2	62,1	51,8	-2,4	0,501	0,251	0.000***
Nevşehir	58	56,3	56,3	64,6	53,8	-2,5	0,149	0,022	0,266 ^a
İçel	1004	59,3	59,3	68,1	56,8	-2,5	0,601	0,36	0.000***
Kırklareli	304	58,9	58,9	67,5	56,3	-2,7	0,598	0,347	0.000***
Aksaray	73	54,6	54,6	62,3	51,9	-2,7	0,203	0,041	0,085*
Samsun	784	53,8	53,8	61,1	50,9	-2,9	0,547	0,3	0.000***
Bursa	1253	60,6	60,6	69,3	57,8	-2,9	0,574	0,329	0.000***
Manisa	687	55,2	55,2	62,7	52,2	-3,0	0,571	0,326	0.000***
Tekirdağ	529	53,0	53,0	59,9	49,9	-3,0	0,558	0,311	0.000***
Denizli	475	59,2	59,2	67,2	56,0	-3,2	0,662	0,439	0.000***
Trabzon	344	57,9	57,9	65,7	54,8	-3,2	0,427	0,182	0.000***
Çanakkale	375	55,2	55,2	62,3	51,9	-3,3	0,461	0,213	0.000***
Sakarya	297	56,9	56,9	64,1	53,4	-3,5	0,51	0,261	0.000***
Iğdır	66	49,9	49,9	55,6	46,4	-3,6	0,438	0,192	0.000***

Tablo 3.1. devam

Malatya	261	57,6	57,6	64,6	53,8	-3,8	0,546	0,299	0.000***
Kayseri	522	58,2	58,2	65,0	54,2	-4,0	0,572	0,327	0.000***
Edirne	369	53,3	53,3	59,1	49,3	-4,0	0,361	0,13	0.000***
Kırşehir	65	58,4	58,4	65,2	54,4	-4,0	0,161	0,026	0,201 ^a
Ankara	2468	65,8	65,8	73,8	61,5	-4,4	0,62	0,384	0.000***
Kocaeli	725	58,0	58,0	63,6	53,0	-5,0	0,552	0,305	0.000***
Sivas	228	55,0	55,0	59,9	50,0	-5,0	0,44	0,193	0.000***
Adana	841	63,9	63,9	70,6	58,9	-5,0	0,435	0,19	0.000***
Karaman	66	59,8	59,8	65,4	54,5	-5,3	0,469	0,22	0.000***
Eskişehir	470	63,6	63,6	69,9	58,2	-5,4	0,641	0,411	0.000***
Yalova	119	56,3	56,3	60,8	50,7	-5,7	0,34	0,116	0.000***
İzmir	1792	66,1	66,1	72,3	60,2	-5,9	0,547	0,299	0.000***
Diyarbakır	186	60,9	60,9	65,8	54,9	-6,0	0,382	0,146	0.000***
Bolu	111	57,8	57,8	62,0	51,7	-6,1	0,63	0,392	0.000***
İstanbul	3428	71,1	71,1	75,5	63,0	-8,2	0,48	0,23	0.000***

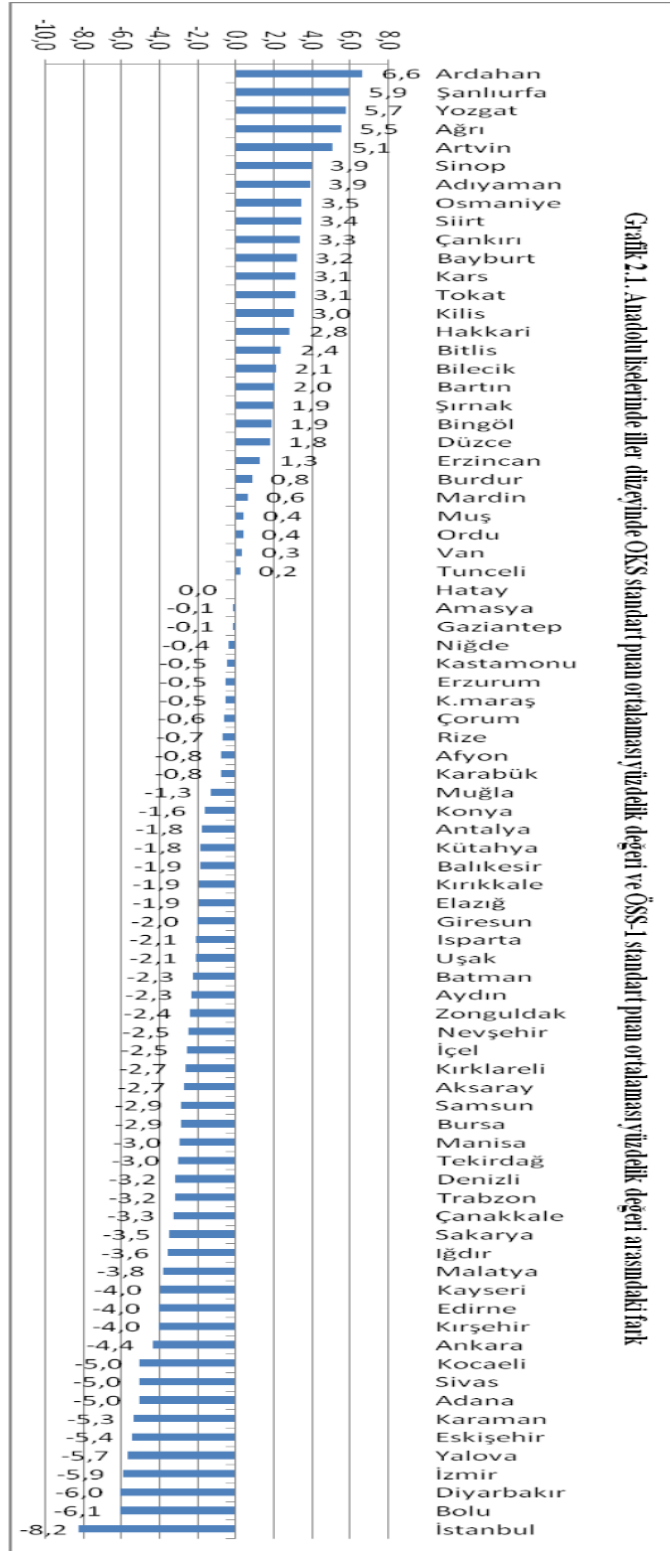
İller düzeyinde OKS toplam standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 toplam standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında pozitif yönde en yüksek farkın 6,6 ile Ardahan ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırayı ise pozitif yönde 5,9'luk fark ile Şanlıurfa ili izlemektedir. Yozgat ilinde OKS standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark ise pozitif yönde 5,7'dir. Anadolu liselerinde OKS standart puanı yüzdelik değeri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri arasındaki pozitif yönde fark Ağrı ilinde 5,5 ve Artvin ilinde 5,1 olmuştur.

Anadolu liseleri arasında OKS standart puan yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 standart puan yüzdelik değerleri karşılaştırıldığında toplam standart puan yüzdelik değerlerinde negatif yönde en yüksek farkın -8,2 ile İstanbul ilinde meydana geldiği görülmektedir. Negatif yönde en yüksek farkın olduğu ikinci sıradaki il ise -6,1 ile Bolu ili olmuştur. Negatif yöndeki en fazla farkın olduğu üçüncü il -6 ile Diyarbakır, 4. il ise -5,9 ile İzmir olmuştur.

OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasındaki ilişki incelendiğinde en yüksek ilişkinin (0,859) ile, pozitif yönde farkın da en yüksek olduğu Ardahan ilinde olduğu ortaya çıkmıştır. Yüksek ilişki sırasıyla Hakkari'de (0,674), Kars ilinde (0,667), Aydın ilinde (0,666), Denizli ilinde (0,662), Konya ilinde (0,653), Eskişehir ilinde (0,641), Kastamonu ilinde (0,631), Bolu ilinde (0,630), Hatay ilinde (0,627), Ankara ilinde (0,620), Balıkesir ilinde (0,604), İçel ilinde ise (0,601) çıkmıştır.

Anadolu liselerinde illerin hiçbirinde negatif yönde ilişki çıkmamıştır. Benzer şekilde hiçbir ilde ilişki anlamsız çıkmamıştır. Şırnak, Erzincan, Burdur, Kırıkkale, Nevşehir, Aksaray ve Kırşehir illerinde düşük ilişki çıkmıştır. 72 ilde OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında orta düzeyde ilişki vardır.

Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı yüzdelerik değerleri ile ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değerlerine ilişkin farklar Grafik 2.1’de verilmiştir.

4.2.1.2. İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS Türkçe standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, bu ortalamaların yüzdelik değerlere dönüştürülmesi sonrası elde edilen farka ilişkin bulgular ve puanlar arasındaki ilişki düzeyleri Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Anadolu liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri ve farkın yüzdelik olarak ifadesi

İl Adı	OKS Tür. St. P. Ort.	OKS Tür. %	ÖSS Tür. St. P. Ort.	ÖSS Tür. %	Fark	r
Ardahan	10,2	41,0	17,9	59,7	18,7	0,275
Sinop	10,5	41,9	17,6	58,7	16,7	0,221
Bilecik	9,1	36,5	15,9	53,0	16,6	0,326
Artvin	12,5	50,0	19,6	65,4	15,3	0,147
Tunceli	12,5	50,1	19,5	65,0	14,8	-0,02
Yozgat	11,6	46,3	18,3	60,8	14,5	0,191
Bingöl	10,6	42,3	17,0	56,7	14,4	0,296
Bartın	12,2	48,8	18,9	63,0	14,2	0,171
Osmaniye	12,3	49,3	19,0	63,2	13,9	-0,07
Hakkari	8,2	32,9	14,1	46,8	13,9	0,267
Bitlis	12,2	48,7	18,5	61,7	13,1	0,48
Edirne	12,4	49,7	18,8	62,7	12,9	0,384
Düzce	11,6	46,5	17,8	59,4	12,9	0,281
Rize	11,0	44,2	17,1	57,0	12,8	0,284
Niğde	13,2	52,7	19,6	65,4	12,7	0,287
Kilis	11,5	46,1	17,6	58,6	12,5	-0,166
Ağrı	10,6	42,3	16,3	54,2	11,9	0,377
Erzincan	11,5	46,1	17,3	57,5	11,4	0,15
Şanlıurfa	11,0	44,0	16,6	55,3	11,2	0,26
Afyon	11,6	46,4	17,3	57,6	11,2	0,122
Ordu	12,1	48,3	17,8	59,5	11,2	0,092
Çankırı	9,6	38,3	14,8	49,4	11,1	0,287
Tekirdağ	12,2	48,8	18,0	59,9	11,1	0,281
Kırıkkale	12,2	48,9	18,0	59,9	11,0	0,106
Uşak	11,8	47,2	17,4	57,9	10,8	0,159
Isparta	11,7	46,9	17,3	57,6	10,7	0,276
Erzurum	11,4	45,5	16,8	56,0	10,5	0,21
Aydın	13,1	52,6	18,9	63,0	10,5	0,225
Burdur	12,2	48,7	17,7	59,1	10,4	0,316
Amasya	12,2	48,8	17,7	59,1	10,3	0,283
Manisa	12,5	50,1	18,1	60,3	10,2	0,248

Tablo 3.2. devam

Bayburt	11,3	45,2	16,6	55,3	10,1	0,162
Kars	11,5	45,8	16,7	55,7	9,9	0,269
Kütahya	11,4	45,5	16,6	55,4	9,9	0,318
Kastamonu	12,0	48,1	17,3	57,8	9,7	0,161
Balıkesir	13,3	53,0	18,8	62,7	9,7	0,293
Muğla	12,4	49,6	17,7	59,1	9,5	0,252
Tokat	11,7	46,8	16,9	56,3	9,5	0,153
Mardin	10,0	40,0	14,8	49,4	9,4	0,152
Muş	10,0	39,8	14,6	48,8	9,0	0,411
Kırklareli	13,2	53,0	18,6	62,0	9,0	0,236
Zonguldak	12,5	50,1	17,7	59,0	8,9	0,264
İçel	13,3	53,2	18,6	62,0	8,8	0,192
Hatay	12,3	49,1	17,4	57,9	8,8	0,297
Kocaeli	12,9	51,4	18,0	60,0	8,5	0,276
Siirt	11,9	47,7	16,9	56,2	8,5	0,216
Bursa	13,5	54,0	18,8	62,5	8,5	-0,055
Karabük	13,4	53,7	18,6	62,1	8,5	0,261
Nevşehir	13,1	52,5	18,3	60,9	8,5	0,416
Van	12,7	50,7	17,7	59,0	8,3	0,318
K.maraş	11,8	47,3	16,7	55,6	8,3	0,172
Trabzon	12,7	50,6	17,7	58,8	8,2	0,247
Konya	12,0	48,0	16,8	56,2	8,1	0,298
Antalya	13,1	52,2	18,1	60,3	8,1	0,267
Ankara	13,8	55,3	19,0	63,3	8,0	0,274
Samsun	12,4	49,8	17,3	57,7	7,9	0,254
Denizli	12,9	51,5	17,8	59,3	7,8	0,338
Adıyaman	11,7	46,8	16,4	54,6	7,8	0,142
Sakarya	12,7	50,9	17,6	58,7	7,7	0,3
İzmir	14,0	56,1	19,1	63,8	7,7	0,224
Giresun	11,9	47,4	16,5	55,1	7,7	0,191
Gaziantep	12,4	49,5	17,1	57,0	7,5	0,165
Çanakkale	12,7	50,7	17,4	58,0	7,3	0,205
İstanbul	14,8	59,2	19,9	66,5	7,3	0,179
Kayseri	12,7	50,7	17,3	57,7	7,0	0,208
Eskişehir	13,3	53,1	18,0	60,0	6,9	0,266
Aksaray	12,7	50,8	17,2	57,3	6,4	0,028
Malatya	12,7	50,8	17,0	56,7	5,9	0,236
Adana	14,0	56,0	18,5	61,7	5,7	0,177
Çorum	12,2	48,7	16,2	54,1	5,4	0,264
Şırnak	10,0	39,9	13,5	45,1	5,2	-0,381
Bolu	13,0	52,0	17,1	56,9	4,9	0,193
Karaman	13,1	52,3	17,0	56,6	4,3	0,121
Elazığ	13,8	55,4	17,9	59,6	4,2	0,108
Sivas	12,9	51,7	16,6	55,4	3,7	0,077
Yalova	13,0	51,9	16,7	55,6	3,6	0,321
Kırşehir	13,0	52,1	16,4	54,7	2,7	0,313
Batman	12,0	48,0	15,1	50,2	2,2	0,48
Diyarbakır	13,2	52,8	16,4	54,6	1,8	0,202
İğdır	12,3	49,2	14,7	48,9	-0,3	0,03

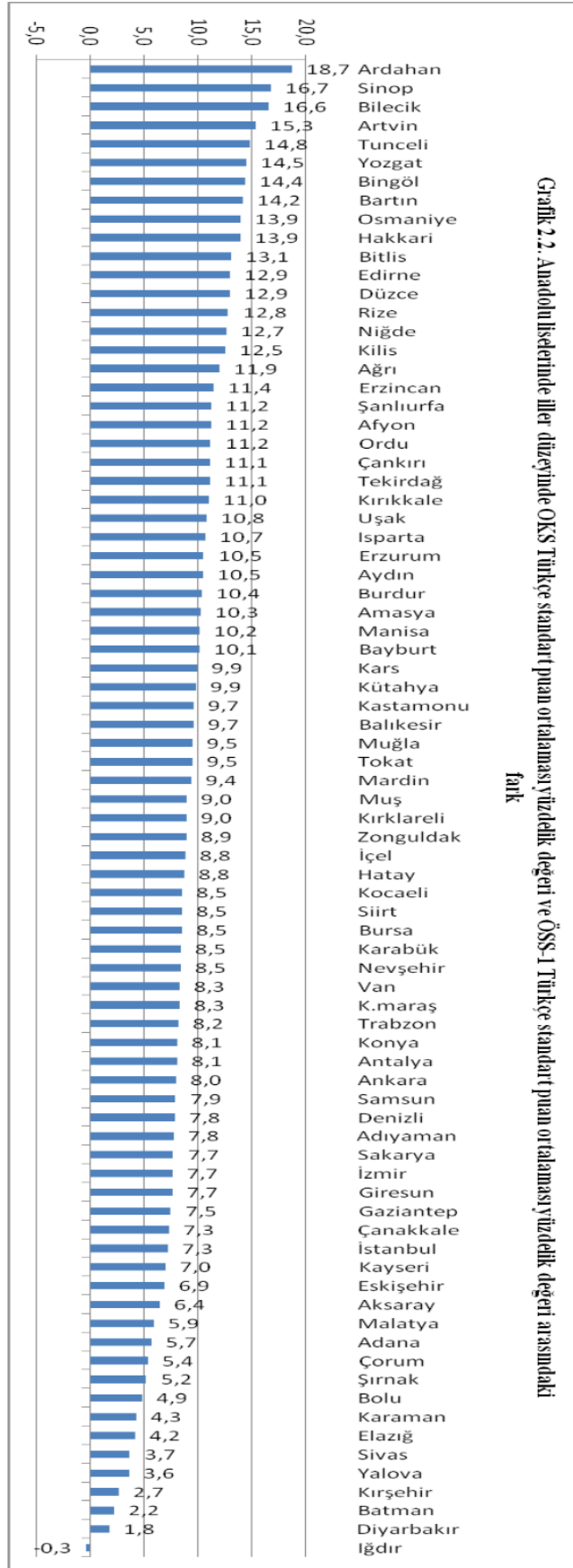
OKS standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farkın incelenmesinden sonra OKS ve ÖSS-1 alt testler düzeyinde analizler yapılmıştır. OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında standart puan yüzdelerik değeri arasındaki pozitif yönde en yüksek farkın 18,7 ile Ardahan ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 16,7 ile Sinop, üçüncü sırada ise yine 16,6 ile Bilecik ili vardır. Dördüncü sırada 15,3 ile Artvin ili vardır.

OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ile ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki toplam farka bakıldığında sadece Iğdır ilinde ÖSS-1 Türkçe standart puanını yüzdelerik değerinin OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değerine göre -0,3 düşük olduğu görülmektedir. OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ile ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farkın en düşük olduğu ile 1,8 ile Diyarbakır olmuştur. Üçüncü en düşük fark 2,2 ile Batman ilinde, dördüncü en düşük fark -6 ile Kırşehir ilinde olmuştur.

Alt testler arasında sadece ilişkinin düzeyine bakılmış, pearson momentler korelasyon analizi yapılmıştır. Yordama analizi OKS ham puanı ve ÖSS-1 ham puanı için yapılmıştır.

OKS Türkçe alt testi ile ÖSS-1 Türkçe alt testi arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişkinin (0,48) Bitlis ve Batman illerinde olduğu görülmektedir. Toplam 14 ilde anlamlılık ilişkisi değeri orta düzeyde çıkmıştır. 57 ilde ise 2 test arasındaki ilişki düşük çıkmıştır. 4 ilde ilişki değeri göz ardı edilebilecek düzeyde düşüktür. Tunceli, Osmaniye, Kilis, Nevşehir ve Çorum illerinde negatif ilişki çıkmıştır.

İllere göre OKS Türkçe alt test standart puanı yüzdelerik değeri ile ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farkın ortaya konulmuş şekli Grafik 2.2’de verilmiştir.

4.2.1.3. İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS sosyal bilimler standart puan ortalamaları, ÖSS-1 sosyal bilimler ham puan ortalamaları, bu ortalamaların yüzdelik değerleri, bu değerlerin farkına ilişkin bulgular ve ham puanlar arasındaki ilişki düzeyleri Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS sosyal ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, değerler arasındaki fark ve bu puanlar arasındaki ilişki düzeyi

İl Adı	OKS Sos. St. P. Ort.	OKS Sos. St. P. %	ÖSS Sos. St. P. Ort.	ÖSS Sos. St. P. %	Fark	r
Ardahan	10,1	40,2	16,6	55,5	15,3	0,448
Artvin	13,4	53,5	19,2	63,9	10,3	0,134
Bilecik	9,5	37,8	14,3	47,7	9,8	0,012
Hakkari	8,6	34,5	13,2	44,1	9,6	0,31
Sinop	10,4	41,4	15,1	50,3	8,9	0,094
Bayburt	10,1	40,4	14,3	47,7	7,2	-0,298
Kilis	10,2	40,7	14,1	47,0	6,3	0,132
Yozgat	12,0	48,0	16,1	53,6	5,6	0,055
Çankırı	8,6	34,4	11,9	39,6	5,2	0,139
Afyon	12,1	48,5	14,8	49,2	0,8	0,311
Bingöl	10,8	43,4	13,2	44,2	0,8	0,127
Niğde	13,5	53,9	16,3	54,4	0,5	0,014
Şanlıurfa	11,0	44,2	13,0	43,3	-0,8	0,28
Bitlis	13,7	54,7	16,0	53,3	-1,4	0,313
Ağrı	11,2	44,9	13,0	43,3	-1,6	-0,066
Muş	10,9	43,7	12,3	41,0	-2,7	0,083
Ordu	12,9	51,7	14,5	48,2	-3,5	0,098
Osmaniye	13,6	54,4	15,2	50,6	-3,8	0,252
Tunceli	14,4	57,6	16,0	53,3	-4,2	0,329
Mardin	10,2	40,7	10,9	36,4	-4,3	0,055
Düzce	12,6	50,6	13,8	46,1	-4,4	-0,015
Tokat	12,1	48,2	12,6	42,0	-6,3	0,19
Tekirdağ	13,4	53,5	14,2	47,2	-6,3	-0,004
Kastamonu	13,1	52,3	13,8	46,0	-6,3	0,266
Uşak	12,7	50,6	13,2	44,0	-6,6	0,104
Muğla	12,9	51,5	13,4	44,6	-6,9	0,13
Edirne	13,7	54,6	14,3	47,6	-7,0	0,144
Kütahya	12,5	50,0	12,9	42,9	-7,1	0,133
Şırnak	9,1	36,3	8,7	29,1	-7,1	-0,247
Erzurum	12,3	49,0	12,6	41,9	-7,2	0,162
Isparta	11,7	46,8	11,7	39,0	-7,7	0,091
Amasya	13,1	52,4	13,3	44,5	-7,9	0,127

Tablo 3.3. devam

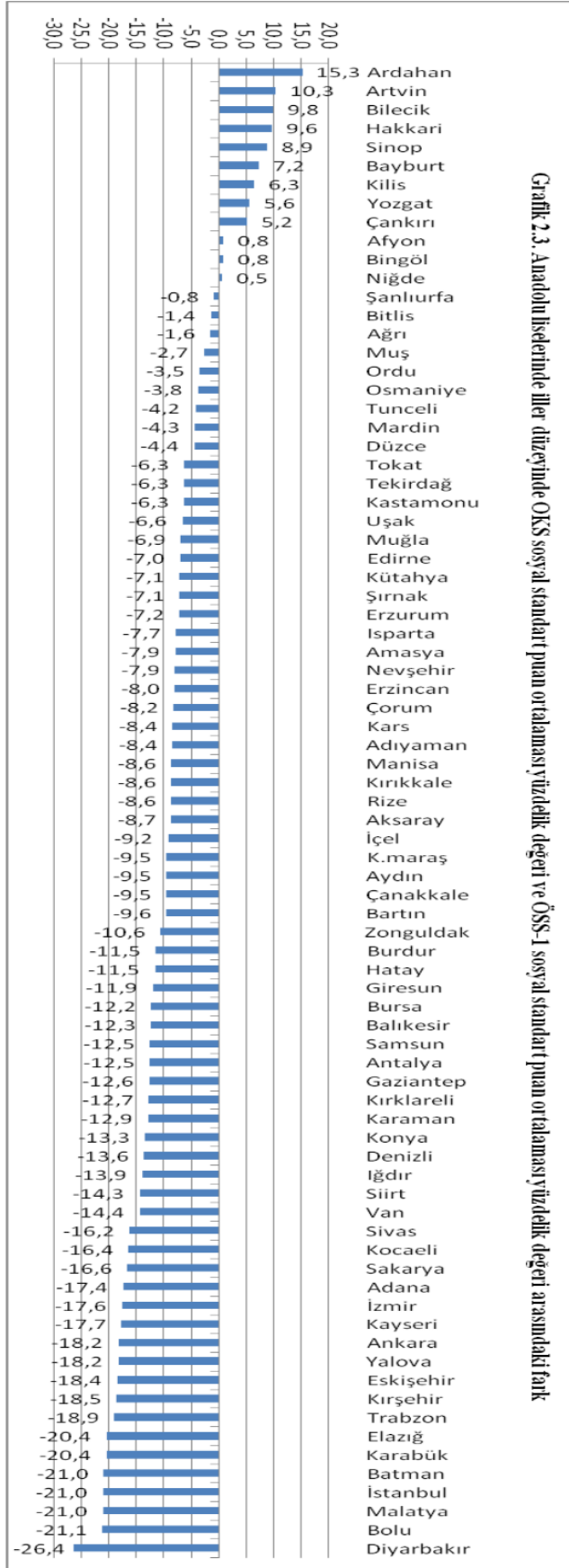
Nevşehir	14,1	56,3	14,5	48,4	-7,9	0,178
Erzincan	13,2	52,8	13,4	44,8	-8,0	0,213
Çorum	12,4	49,8	12,5	41,5	-8,2	0,218
Kars	12,6	50,3	12,6	41,9	-8,4	0,147
Adıyaman	11,0	44,0	10,7	35,6	-8,4	0,109
Manisa	14,2	56,9	14,5	48,3	-8,6	0,113
Kırıkkale	13,3	53,1	13,4	44,5	-8,6	0,367
Rize	11,3	45,3	11,0	36,7	-8,6	0,205
Aksaray	13,4	53,4	13,4	44,7	-8,7	0,009
İçel	14,7	58,7	14,9	49,5	-9,2	0,222
K.maraş	12,7	51,0	12,4	41,5	-9,5	0,125
Aydın	14,9	59,6	15,0	50,1	-9,5	0,212
Çanakkale	13,7	54,7	13,5	45,2	-9,5	0,178
Bartın	13,5	54,0	13,3	44,5	-9,6	0,116
Zonguldak	13,3	53,2	12,8	42,7	-10,6	0,218
Burdur	13,6	54,4	12,9	42,9	-11,5	0,352
Hatay	13,3	53,3	12,5	41,8	-11,5	0,207
Giresun	12,7	50,7	11,6	38,8	-11,9	0,105
Bursa	15,2	60,8	14,6	48,6	-12,2	0,145
Balıkesir	14,8	59,1	14,0	46,8	-12,3	0,169
Samsun	13,2	52,8	12,1	40,3	-12,5	0,134
Antalya	14,6	58,3	13,8	45,8	-12,5	0,216
Gaziantep	13,0	52,0	11,8	39,3	-12,6	0,162
Kırklareli	14,7	58,8	13,8	46,1	-12,7	0,21
Karaman	14,4	57,6	13,4	44,7	-12,9	0,265
Konya	13,2	52,7	11,8	39,4	-13,3	0,091
Denizli	14,6	58,4	13,4	44,8	-13,6	0,182
Iğdır	12,8	51,1	11,2	37,2	-13,9	0,129
Siirt	13,5	54,0	11,9	39,7	-14,3	0,116
Van	14,2	56,9	12,8	42,5	-14,4	0,102
Sivas	13,9	55,5	11,8	39,3	-16,2	0,181
Kocaeli	14,9	59,6	13,0	43,2	-16,4	0,112
Sakarya	14,6	58,6	12,6	42,0	-16,6	0,008
Adana	15,5	61,9	13,3	44,5	-17,4	0,146
İzmir	16,2	64,8	14,2	47,2	-17,6	0,172
Kayseri	14,3	57,3	11,9	39,6	-17,7	0,031
Ankara	16,1	64,3	13,8	46,2	-18,2	0,226
Yalova	14,4	57,8	11,9	39,6	-18,2	0,084
Eskişehir	15,8	63,2	13,4	44,8	-18,4	0,111
Kırşehir	14,7	58,8	12,1	40,2	-18,5	0,241
Trabzon	14,5	58,1	11,8	39,2	-18,9	0,2
Elazığ	15,9	63,7	13,0	43,4	-20,4	0,149
Karabük	14,9	59,6	11,8	39,2	-20,4	0,211
Batman	13,8	55,2	10,3	34,3	-21,0	0,282
İstanbul	17,5	70,1	14,7	49,1	-21,0	0,211
Malatya	14,0	55,9	10,5	34,8	-21,0	0,043
Bolu	14,5	57,8	11,0	36,8	-21,1	0,273
Diyarbakır	14,9	59,6	10,0	33,2	-26,4	0,147

OKS sosyal bilimler testi standart puanı yüzdelerle değerleri ile ÖSS-1 sosyal bilimler testi standart puanı yüzdelerle değerleri arasındaki farka bakıldığında yüzdelerle değer olarak en yüksek farkın 15,3 ile Ardahan ilinde olduğu görölmektedir. İkinci sırada ise 10,3 ile Artvin ili vardır. Bilecik ilinde yüzdelerle değerlerde 9,8, Hakkari ilinde 9,6 fark vardır. ÖSS-1 sosyal testi standart puanı yüzdelerle değerinin OKS sosyal standart puanı yüzdelerle değerine göre yüksek olduğu beşinci il ise 8,9 ile Sinop olmuştur. Diğer illerde ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelerle değeri, OKS standart puan ortalamaları yüzdelerle değerine göre daha düşüktür.

ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı yüzdelerle değerinin OKS standart puanı yüzdelerle değerine göre daha düşük olduğu illere bakıldığında negatif yönde fark açısından Diyarbakır ili -26,4 ile en yüksek negatif yüzdelerle değer farkına sahiptir. Bolu ili -21,1 ile ikinci sıradadır. Malatya, İstanbul ve Batman illeri -21 ile sondan üçüncü sıradadırlar.

Sosyal bilimler testinde alt testler arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında sadece 6 ilde orta düzeyde ilişki olduğu görölmektedir. Bu iller sırasıyla Ardahan (0,448), Rize (0,367), Burdur (0,352), Tunceli (0,329), Bingöl (0,311) ve Hakkari'dir (0,310). Beş ilde negatif ilişki çıkmıştır. Bu iller Bayburt (-0,298), Şırnak (-0,247), Ağrı (-0,066), Düzce (-0,015) ve Tekirdağ (-0,004)'dır. Diğer illerin çoğunda ilişki düşük, az bir kısmında ise çok düşük çıkmıştır.

İllere göre OKS sosyal standart puanı yüzdelerle değerleri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelerle değerleri arasındaki farkın ortaya konmuş şekli Grafik 2.3'te verilmiştir.

4.2.1.4. İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puan Ortalamalarına Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS matematik standart puan ortalamaları, ÖSS-1 matematik standart puan ortalamaları, bu ortalamaların yüzdelik değerlere dönüştürülmüş şekli, yüzdelik değerler arasındaki farka ilişkin bulgular ve puanlar arasındaki ilişki düzeyleri Tablo 3.4’te verilmiştir.

Tablo 3.4. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri, farkın yüzdelik ifadesi ve ilişki düzeyi

İl Adı	OKS Mat. St Puan	OKS Mat St Puan %	ÖSS Mat St Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	Fark	r
Siirt	6,8	27,3	20,0	66,7	39,4	0,24a
Ağrı	4,8	19,3	16,9	56,5	37,2	0,41
Şanlıurfa	5,9	23,7	17,5	58,5	34,8	0,469
Yozgat	6,1	24,6	17,4	58,0	33,4	0,284
Şırnak	3,0	12,0	13,3	44,4	32,4	0,674
Erzincan	5,9	23,6	16,7	55,7	32,1	0,295
Adıyaman	7,0	28,0	18,0	60,0	32,1	0,321
Kars	6,0	24,0	16,8	56,0	32,0	0,571
Batman	7,6	30,4	18,7	62,2	31,8	0,301
Burdur	8,1	32,3	19,2	63,9	31,7	0,28
Tokat	6,7	27,0	17,6	58,6	31,6	0,451
Van	8,3	33,3	19,4	64,7	31,3	0,391
Bitlis	5,6	22,4	15,7	52,3	29,9	0,071a
Amasya	7,5	29,9	17,9	59,7	29,8	0,195
Kırşehir	9,5	38,1	20,3	67,8	29,7	0,445
Bartın	8,0	32,1	18,5	61,8	29,6	0,454
K.maraş	6,2	24,9	16,2	54,0	29,1	0,413
Osmaniye	7,8	31,2	18,1	60,2	29,0	0,38
Elazığ	10,9	43,8	21,8	72,5	28,7	0,479
Artvin	6,9	27,7	16,8	56,1	28,4	0,035a
Iğdır	6,9	27,5	16,6	55,5	28,0	0,414
Nevşehir	9,5	37,9	19,7	65,6	27,8	0,34
Çorum	7,2	28,9	16,9	56,4	27,5	0,514
Karabük	9,6	38,4	19,7	65,6	27,2	0,44
Ordu	6,4	25,6	15,8	52,7	27,1	0,417
Hatay	8,3	33,3	17,9	59,7	26,4	0,549
Düzce	6,3	25,1	15,4	51,3	26,3	0,476
Sakarya	9,2	36,7	18,9	62,9	26,2	0,5
Giresun	6,9	27,6	16,1	53,8	26,2	0,349
Antalya	9,8	39,3	19,6	65,4	26,1	0,526
Erzurum	7,0	28,1	16,3	54,3	26,1	0,532
Gaziantep	8,6	34,4	18,2	60,5	26,1	0,449
Trabzon	10,0	39,9	19,7	65,5	25,6	0,405

Tablo 3.4. devam

Kilis	5,6	22,5	14,4	47,9	25,4	0,497
Balıkesir	9,9	39,5	19,4	64,7	25,2	0,551
Malatya	9,6	38,3	19,1	63,5	25,2	0,61
Muğla	8,0	32,1	17,2	57,2	25,1	0,489
Kırıkkale	8,7	34,8	18,0	59,9	25,1	0,388
Çankırı	3,9	15,5	12,1	40,5	25,0	0,454
Zonguldak	8,5	34,0	17,7	58,9	24,9	0,384
Bingöl	6,1	24,6	14,8	49,4	24,8	0,236
Tunceli	6,9	27,7	15,7	52,4	24,7	0,222a
Diyarbakır	10,8	43,2	20,3	67,7	24,4	0,363
Samsun	8,4	33,7	17,4	58,1	24,4	0,565
Konya	9,0	36,0	18,1	60,2	24,3	0,682
Kırklareli	9,5	38,2	18,7	62,2	24,0	0,61
Kayseri	9,7	38,8	18,8	62,8	24,0	0,626
Bursa	10,2	40,9	19,5	64,9	24,0	0,538
Karaman	10,8	43,2	20,1	67,0	23,8	0,331
Uşak	6,9	27,6	15,4	51,4	23,8	0,473
İçel	10,0	40,0	19,1	63,7	23,7	0,539
Kastamonu	7,5	30,0	16,1	53,8	23,7	0,513
Sinop	5,1	20,3	13,2	43,9	23,5	0,431
Aydın	10,2	40,7	19,3	64,2	23,5	0,578
Aksaray	9,3	37,0	18,1	60,4	23,4	0,391
Muş	4,8	19,2	12,7	42,5	23,3	0,231a
Rize	7,2	28,9	15,6	52,1	23,3	0,353
Denizli	10,2	40,8	19,2	64,0	23,1	0,645
Ardahan	6,3	25,1	14,4	48,1	23,0	0,134a
Çanakkale	8,7	34,9	17,3	57,8	22,9	0,398
Kütahya	7,0	28,0	15,3	50,8	22,8	0,464
Isparta	7,3	29,2	15,6	51,9	22,7	0,549
Adana	11,4	45,7	20,5	68,4	22,7	0,407
Manisa	8,5	33,9	17,0	56,6	22,7	0,509
Afyon	6,8	27,2	14,9	49,6	22,4	0,443
Niğde	8,2	33,0	16,6	55,3	22,3	0,367
Ankara	12,2	48,7	21,3	70,9	22,2	0,579
Sivas	8,5	33,9	16,8	56,1	22,2	0,357
Kocaeli	9,2	36,8	17,7	58,9	22,1	0,561
Bayburt	3,8	15,3	11,1	37,1	21,8	0,49
Bolu	9,3	37,1	17,7	58,9	21,7	0,544
Yalova	8,9	35,5	17,1	57,1	21,6	0,251
İzmir	12,1	48,6	21,0	70,1	21,5	0,5
Mardin	5,9	23,6	13,3	44,4	20,8	0,58
Eskişehir	11,6	46,3	20,1	67,0	20,7	0,688
Tekirdağ	8,0	32,2	15,8	52,5	20,4	0,56
Edirne	7,8	31,3	15,3	51,0	19,6	0,382
İstanbul	13,4	53,5	21,9	73,0	19,5	0,399
Hakkari	3,0	12,0	8,4	28,0	16,0	0,385
Bilecik	4,5	17,8	10,0	33,4	15,5	0,633

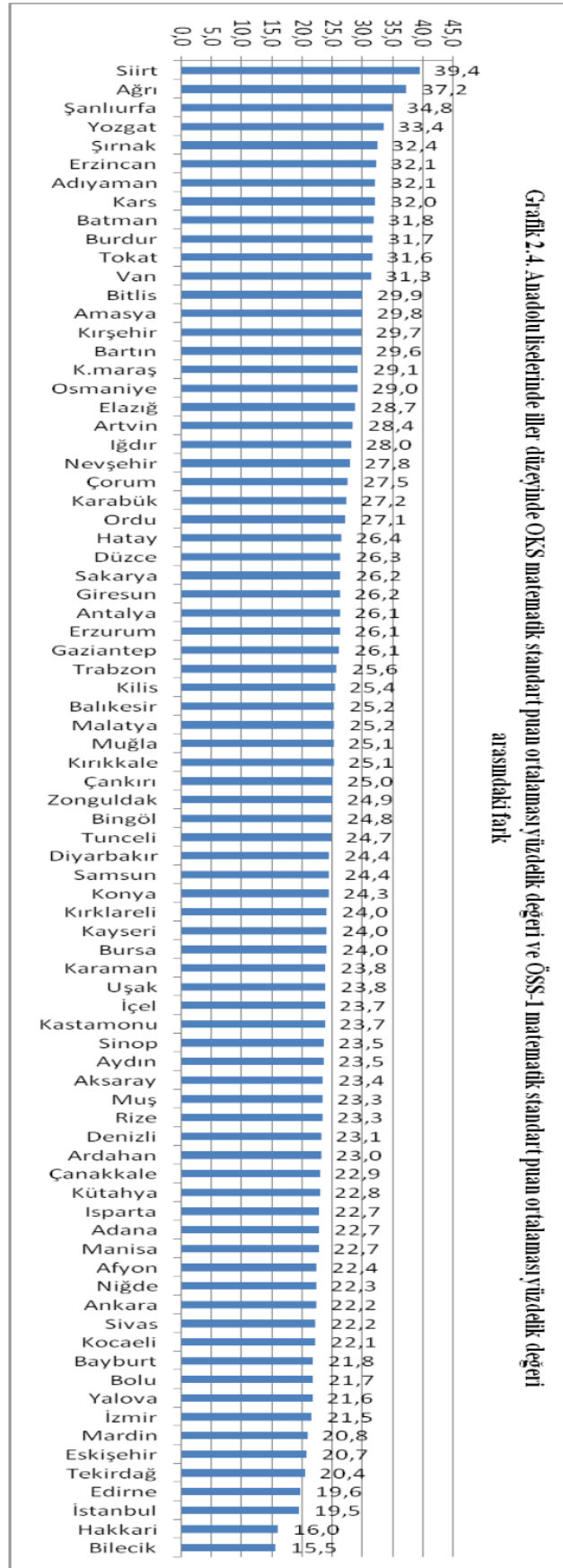
İller düzeyinde matematik alt test standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında bütün illerde ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelerik değeriinin OKS matematik standart puanı yüzdelerik değeriine göre daha yüksek olduğu görölmektedir. ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelerik değeriinde OKS matematik standart puanı yüzdelerik değeriine göre en büyük fark 39,4 ile Siirt ilinde gerçekteşmiştir. İkinci en yüksek düzeyde fark 37,2 ile Ağrı ilinde, üçüncü en büyük fark ise 34,8 ile Şanlıurfa ilinde gerçekteşmiştir.

OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farkın en küçük olduğu il 15 ile Bilecik'tir. Hakkari 16'lık değeri ile ikinci, İstanbul, 19,5 ile üçüncü sıradadır.

Anadolu liselerinde OKS matematik ve ÖSS-1 matematik alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında en yüksek ilişkinin Konya ilinde ($r=0,682$) olduğu görölmektedir. İkinci sırada (0,674) ile Şırnak ili vardır. Anlamlılık ilişkisinin en yüksek olduğu üçüncü il ise 0,645 ile Denizli ilidir. Dördüncü sırada 0,633 ile Bilecik ili, beşinci sırada 0,626 ile Kayseri ili vardır.

OKS ve ÖSS-1 arasında ilişkinin olmadığı, anlamsız çıktığı iller ise Siirt, Bitlis, Artvin, Muş, Tunceli ve Ardahan olmuştur.

İllere göre OKS matematik standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki farkın ortaya konulmuş şekli Grafik 2.4'te verilmiştir.

4.2.1.5. İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puan Ortalamalarına Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 fen standart puan ortalamaları, ortalamaların yüzdelik değer olarak ifadesi, bu yüzdelik değerler arasındaki farka ilişkin bulgular ve puanlar arasındaki ilişki düzeyleri Tablo 3.5’da verilmiştir.

Tablo 3. 5. Anadolu liselerinde Türkiye geneli OKS fen ve ÖSS-1 fen standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Fen St. P. Ort.	OKS Fen %	ÖSS Fen St. P. Ort.	ÖSS Fen %	Fark	r
Adıyaman	6,9	27,8	10,1	33,7	5,9	0,442
Karabük	10,7	42,7	13,9	46,2	3,5	0,291
Siirt	7,7	30,6	9,8	32,5	1,9	0,341
Elazığ	12,7	50,9	15,8	52,6	1,7	0,162
Kars	6,2	24,8	7,7	25,6	0,8	0,146a
Gaziantep	9,2	37,0	11,2	37,5	0,5	0,359
Şanlıurfa	6,4	25,6	7,8	26,1	0,4	0,517
Batman	9,0	36,0	10,7	35,8	-0,2	0,469
Tokat	7,0	28,0	8,2	27,4	-0,6	0,422a
Şırnak	3,8	15,1	4,3	14,3	-0,8	0,536
Mardin	5,3	21,2	5,9	19,8	-1,4	0,564
Hatay	9,2	36,7	10,5	34,9	-1,8	0,545
Diyarbakır	11,7	46,7	13,4	44,8	-1,9	0,46
Van	9,4	37,6	10,7	35,6	-2,0	0,197a
Malatya	11,1	44,3	12,3	41,0	-3,3	-0,183a
Osmaniye	8,9	35,4	9,6	32,0	-3,4	0,45
Konya	9,9	39,5	10,8	35,9	-3,6	0,112a
Ağrı	6,1	24,4	6,2	20,7	-3,7	0,136a
Bartın	7,9	31,5	8,1	27,2	-4,3	0,403
Bayburt	5,9	23,5	5,7	19,1	-4,4	0,209a
Çorum	7,5	30,2	7,5	24,9	-5,2	0,506
Burdur	9,8	39,2	10,2	33,9	-5,3	0,439
Düzce	7,4	29,6	7,2	24,0	-5,7	0,176a
Trabzon	10,5	42,0	10,9	36,3	-5,7	0,449
Muş	5,8	23,2	5,1	17,1	-6,0	0,472
Çankırı	5,1	20,3	4,3	14,2	-6,1	0,265
Iğdır	7,7	30,8	7,4	24,7	-6,2	0,382
Hakkari	3,4	13,4	2,2	7,2	-6,2	0,316
Antalya	10,9	43,6	11,0	36,7	-6,9	0,195
Kastamonu	8,2	32,9	7,7	25,8	-7,1	0,107a
Kayseri	11,2	44,7	11,2	37,4	-7,3	0,378
Ankara	13,5	53,9	13,9	46,3	-7,5	0,554

Tablo 3.5. devam

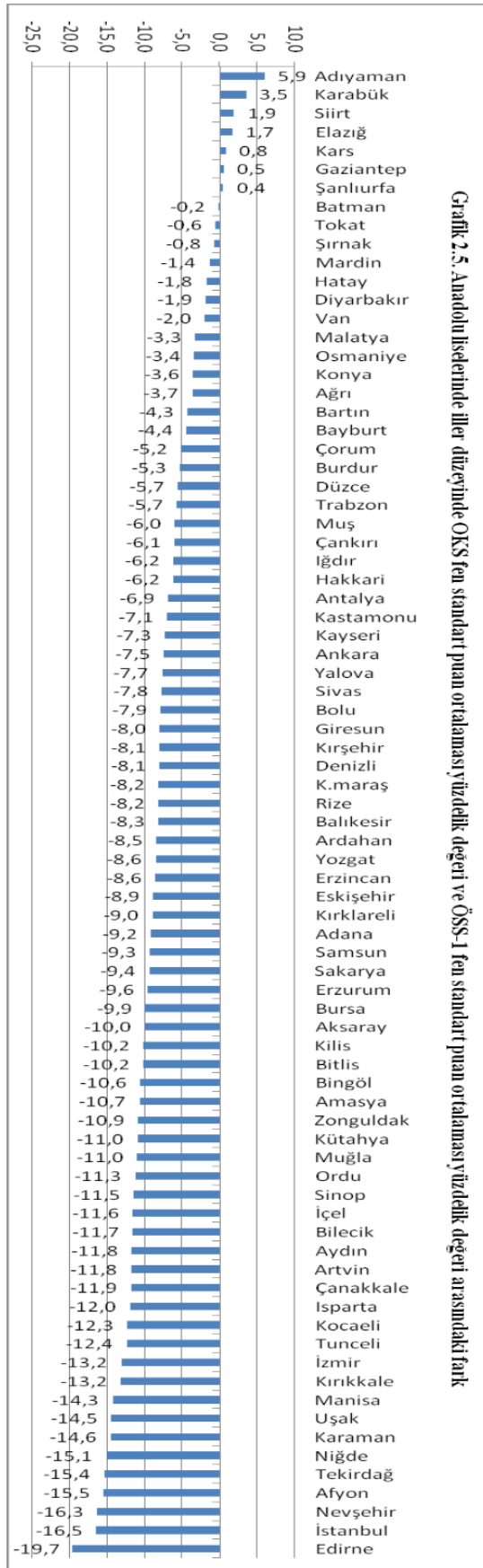
Yalova	9,8	39,0	9,4	31,3	-7,7	0,41
Sivas	9,4	37,6	8,9	29,8	-7,8	0,322
Bolu	10,7	43,0	10,5	35,1	-7,9	0,267a
Giresun	7,3	29,0	6,3	21,0	-8,0	0,525
Kırşehir	10,9	43,6	10,6	35,5	-8,1	0,399
Denizli	11,2	44,8	11,0	36,7	-8,1	0,497
K.maraş	7,6	30,3	6,6	22,1	-8,2	0,543
Rize	7,4	29,7	6,4	21,4	-8,2	0,315
Balıkesir	10,8	43,3	10,5	35,0	-8,3	0,483
Ardahan	5,9	23,7	4,5	15,1	-8,5	0,402
Yozgat	6,8	27,4	5,6	18,8	-8,6	0,352
Erzincan	7,2	29,0	6,1	20,4	-8,6	0,3
Eskişehir	12,7	50,9	12,6	42,0	-8,9	0,345
Kırklareli	11,2	44,7	10,7	35,7	-9,0	0,548
Adana	12,7	50,9	12,5	41,7	-9,2	0,542
Samsun	9,4	37,7	8,5	28,4	-9,3	0,132a
Sakarya	10,1	40,5	9,3	31,1	-9,4	0,452
Erzurum	8,1	32,4	6,8	22,8	-9,6	0,134a
Bursa	11,4	45,7	10,8	35,8	-9,9	0,55
Aksaray	9,0	36,2	7,9	26,2	-10,0	0,504
Kilis	6,1	24,5	4,3	14,3	-10,2	0,587
Bitlis	6,0	24,0	4,1	13,8	-10,2	0,32
Bingöl	6,6	26,5	4,8	15,9	-10,6	0,519
Amasya	9,0	36,0	7,6	25,2	-10,7	0,486
Zonguldak	9,6	38,2	8,2	27,3	-10,9	0,595
Kütahya	7,8	31,2	6,1	20,2	-11,0	0,431
Muğla	9,0	36,2	7,5	25,1	-11,0	0,13a
Ordu	8,0	32,1	6,2	20,8	-11,3	0,124
Sinop	5,4	21,7	3,1	10,3	-11,5	0,249a
İçel	11,1	44,3	9,8	32,7	-11,6	0,295
Bilecik	4,8	19,3	2,3	7,7	-11,7	0,383
Aydın	11,2	44,9	9,9	33,1	-11,8	0,208a
Artvin	7,1	28,5	5,0	16,7	-11,8	0,57
Çanakkale	9,8	39,3	8,2	27,4	-11,9	0,491
Isparta	8,4	33,5	6,5	21,5	-12,0	0,473
Kocaeli	10,8	43,1	9,2	30,8	-12,3	0,379
Tunceli	7,1	28,3	4,8	15,9	-12,4	0,39
İzmir	13,5	53,8	12,2	40,7	-13,2	0,385
Kırıkkale	9,2	36,7	7,0	23,4	-13,2	0,075a
Manisa	9,7	38,8	7,3	24,5	-14,3	0,415
Uşak	8,3	33,1	5,6	18,6	-14,5	0,323
Karaman	11,3	45,1	9,2	30,5	-14,6	0,305
Niğde	8,9	35,7	6,2	20,5	-15,1	0,464
Tekirdağ	9,1	36,2	6,2	20,8	-15,4	0,501
Afyon	7,8	31,4	4,8	15,9	-15,5	0,309
Nevşehir	9,4	37,5	6,3	21,1	-16,3	0,346
İstanbul	15,2	60,6	13,2	44,1	-16,5	0,401
Edirne	9,1	36,4	5,0	16,7	-19,7	0,372

OKS fen alt test standart puanı yüzdelerle değerleri ile ÖSS-1 fen alt test standart puanı yüzdelerle değerleri arasındaki farka bakıldığında yüzdelerle değer olarak pozitif yönde en yüksek farkın Adıyaman ilinde (5,9) olduğu görölmektedir. Karabük ilinde 3,5'lik bir fark, Siirt ilinde de 1,9'luk bir fark vardır.

Fen standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri arasındaki negatif yönde en yüksek fark -19,7 ile Edirne ilinde, ikinci en yüksek fark -16,5 ile İstanbul ilinde, üçüncü en yüksek fark da -16,3 ile Nevşehir ilinde gerçekleşmiştir. Bu illeri sırasıyla Afyon (-15,5) ve Tekirdağ (-15,4) izlemektedir.

Fen alt test puanları arasındaki ilişkinin düzeyine bakıldığında en yüksek ilişkinin Zonguldak ilinde (0,595), ikinci en yüksek ilişkinin Kilis ilinde (0,587), üçüncü en yüksek ilişkinin de Mardin ilinde (0,564) olduğu görölmektedir. 6 ilde testler arasındaki ilişki düşük çıkmıştır. Diğer illerde ise anlamlılık ilişkisi orta düzeydedir. 13 ilde ise OKS matematik alt test puanı ile ÖSS-1 matematik alt test puanı arasında ilişkiye rastlanmamıştır.

İllere göre OKS fen standart puanı yüzdelerle değerleri ve ÖSS-1 fen standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri arasındaki farkın ortaya çıkarılmış şekli Grafik 2.5'te verilmiştir.

4.2.2. Fen Liseleri ile İlgili Bulgular ve Yorum

4. 2. 2. 1. Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puanı Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puanı Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

Fen liselerinde eğitim gören öğrencilerin OKS ham puanı, standart puanlara çevrilerek toplamdaki ve tüm alanlardaki standart puan ortalamalarına bakılmıştır. Bu ortalamalar ile dört yıl sonra girdikleri ÖSS-1 sınavındaki standart puan ortalamaları yüzdelik değerlere dönüştürülüp, karşılaştırılmıştır. Her iki puan grubunda da yüzdelik değerler arasında farka bakılmıştır.

İller düzeyinde fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, bu puanların yüzdelik değerleri, farkın yüzdelik değer olarak ifadesi ve anlamlılık düzeylerine ilişkin bulgular tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6. İller düzeyinde fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, farkın yüzdelik değer olarak ifadesi ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	Fark	r	r ²	sig
Tokat	64,2	64,2	79,9	66,5	2,3	0,552	0,31	0,012**
Aydın	87,0	87,0	106,8	89,0	2,0	0,495	0,25	0,003***
Elazığ	76,7	76,7	93,1	77,6	0,8	0,344	0,12	0,085*
Çorum	73,3	73,3	88,3	73,6	0,3	0,671	0,45	0,145
Rize	67,8	67,8	81,1	67,6	-0,2	0,201	0,04	0,226
Erzincan	68,7	68,7	82,0	68,3	-0,4	0,076	0,01	0,663
Düzce	54,1	54,1	63,7	53,1	-1,0	0,72	0,52	0,001***
Denizli	83,2	83,2	98,7	82,2	-1,0	0,586	0,34	0,000***
Karaman	73,6	73,6	86,9	72,4	-1,2	0,638	0,41	0,000***
Sakarya	79,1	79,1	93,3	77,7	-1,4	0,089	0,01	0,539
Antalya	84,4	84,4	99,2	82,6	-1,7	0,398	0,16	0,005***
İçel	83,1	83,1	97,6	81,3	-1,8	0,129	0,02	0,439
Kırşehir	76,8	76,8	89,0	74,1	-2,6	0,056	0	0,791
Balıkesir	83,7	83,7	97,2	81,0	-2,8	0,39	0,15	0,004***
Kütahya	80,5	80,5	93,0	77,5	-3,0	0,062	0	0,753
Isparta	81,7	81,7	94,2	78,5	-3,2	0,259	0,07	0,232
Osmaniye	74,1	74,1	85,2	71,0	-3,2	0,059	0	0,806

Tablo 3.6. devam

Sinop	71,8	71,8	82,2	68,5	-3,3	0,224	0,05	0,189
Yalova	70,8	70,8	80,5	67,0	-3,8	0,68	0,46	0,005***
Samsun	80,8	80,8	92,3	76,9	-3,8	0,141	0,02	0,287
Çanakkale	81,5	81,5	93,0	77,5	-4,0	0,321	0,1	0,022**
Kırıkkale	76,1	76,1	86,4	72,0	-4,1	0,344	0,12	0,037**
Adana	84,0	84,0	95,3	79,5	-4,5	0,082	0,01	0,711
Erzurum	73,9	73,9	83,1	69,3	-4,6	0,079	0,01	0,668
Batman	66,6	66,6	74,2	61,8	-4,7	0,11	0,01	0,541
Eskişehir	85,1	85,1	96,3	80,2	-4,8	0,181	0,03	0,386
Diyarbakır	76,1	76,1	85,4	71,2	-4,9	0,33	0,11	0,07*
Bilecik	76,3	76,3	85,7	71,4	-4,9	0,625	0,39	0,001***
Edirne	80,8	80,8	90,7	75,6	-5,3	0,26	0,07	0,038**
Tekirdağ	83,5	83,5	93,9	78,2	-5,3	0,416	0,17	0,022**
Ankara	90,2	90,2	101,6	84,6	-5,6	0,058	0	0,809
Muğla	80,8	80,8	90,1	75,1	-5,7	0,612	0,38	0,001***
Bolu	74,2	74,2	82,1	68,4	-5,8	0,589	0,35	0,000***
Çankırı	73,5	73,5	80,7	67,3	-6,2	0,594	0,35	0,000***
Niğde	73,3	73,3	80,3	67,0	-6,3	0,314	0,1	0,376
Zonguldak	76,8	76,8	84,5	70,4	-6,4	0,569	0,32	0,000***
Amasya	71,2	71,2	77,0	64,2	-7,0	0,319	0,1	0,021**
İzmir	91,1	91,1	100,8	84,0	-7,1	0,491	0,24	0,008**
Kocaeli	83,7	83,7	91,8	76,5	-7,2	0,177	0,03	0,192
Uşak	80,1	80,1	87,4	72,8	-7,3	0,469	0,22	0,018**
Kars	62,7	62,7	66,4	55,3	-7,4	0,403	0,16	0,172
Sivas	75,9	75,9	80,4	67,0	-8,9	0,343	0,12	0,101
Konya	84,2	84,2	89,1	74,3	-9,9	0,18	0,03	0,422
Malatya	79,4	79,4	82,8	69,0	-10,4	0,159	0,03	0,32
Kırklareli	63,7	63,7	62,6	52,2	-11,5	0,488	0,24	0,091**

Fen liselerinde OKS standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında 4 ilde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Tokat ilinde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri OKS standart puanı yüzdelik değerinden 2,3 daha yüksektir. Aydın ilinde fark pozitif yönde 2 ve Elazığ ilinde 0,8'dir. Diğer illerin tamamında OKS standart puanı yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri arasındaki fark negatif yöndedir. Yüzdelik değerler arasındaki negatif farkın en yüksek olduğu il -11,5 ile Kırklareli olmuştur. İkinci sırada -10,4 ile Malatya, üçüncü sırada -9,9 ile Konya ili vardır.

Anlamlılık ilişkisine bakıldığında 23 ilde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

12 ilde anlamlılık $\alpha = 0,001$ düzeyinde alınmıştır. En yüksek ilişkinin olduğu illere bakıldığında Düzce ilindeki fen lisesinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 51,8'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Diğer bir deyişle standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında (r^2) 0,518 anlamlılık vardır. Bu ildeki fen lisesinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

Yalova ilindeki fen lisesinin yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 46,2'sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir.

Karaman ilindeki fen lisesinin regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 40,6'sının OKS ile açıklandığı görülmektedir. Bu ildeki fen liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

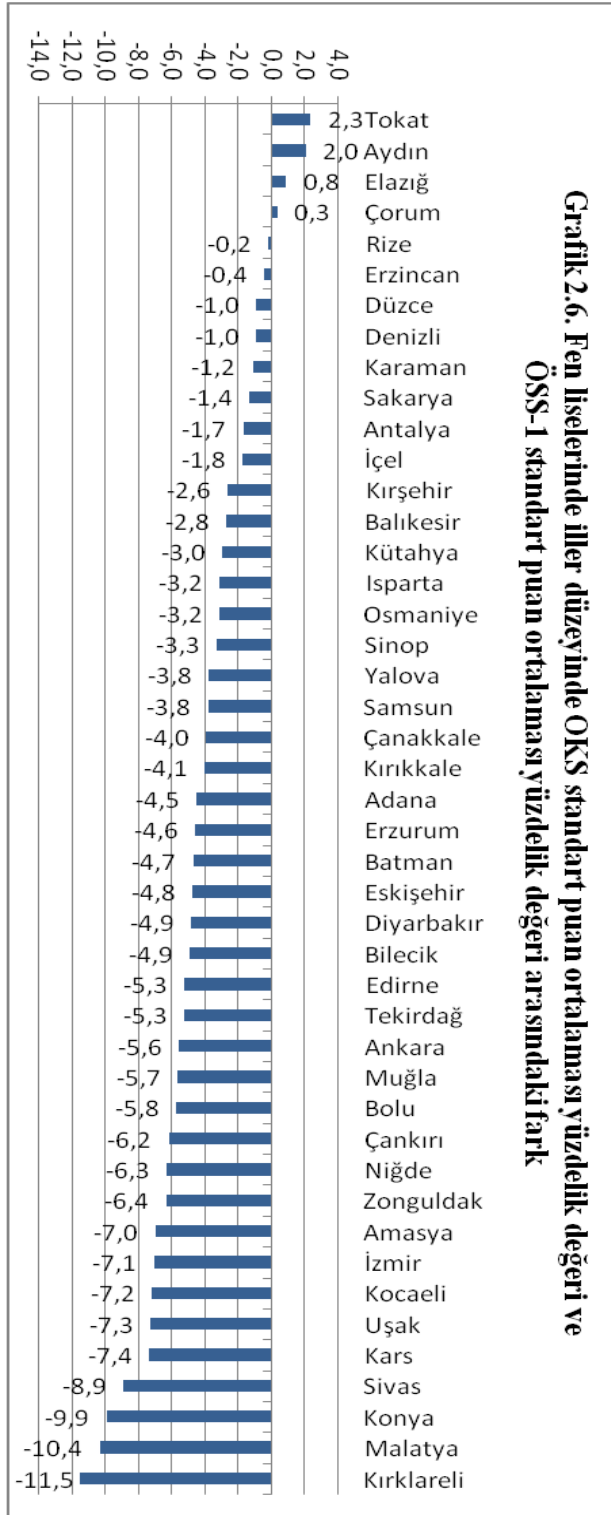
Bu düzeyde sırasıyla Bilecik (0,391), Muğla (0,375), Çankırı (0,353), Bolu (0,347), Denizli (0,344), Zonguldak (0,324), Aydın (0,245), Antalya (0,159) ve Balıkesir (0,152) illeri yer almaktadır.

Tokat ilindeki fen lisesinin yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 30,5'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir.

0,05 düzeyinde anlamlı olan diğer illerde de sonuçlar yine oldukça düşük çıkmıştır. İzmir, Kırklareli, Uşak ve Tekirdağ illerinde de çok düşük çıkmış, Kırıkkale, Çanakkale, Amasya ve Edirne illerinde göz ardı edilebilecek düzeyde çıkmıştır.

Elazığ ve Diyarbakır illerinde ise regresyon analizi sonucu 0,1 düzeyinde yine göz ardı edilebilecek şekilde çıkmıştır.

Fen liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.6'da verilmiştir.

4. 2. 2. 2. Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

OKS Türkçe alt testi ile ÖSS-1 Türkçe alt testi standart puanı, bu puanların yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.7’de verilmiştir.

Tablo 3.7. Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı, bu puanların yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyi

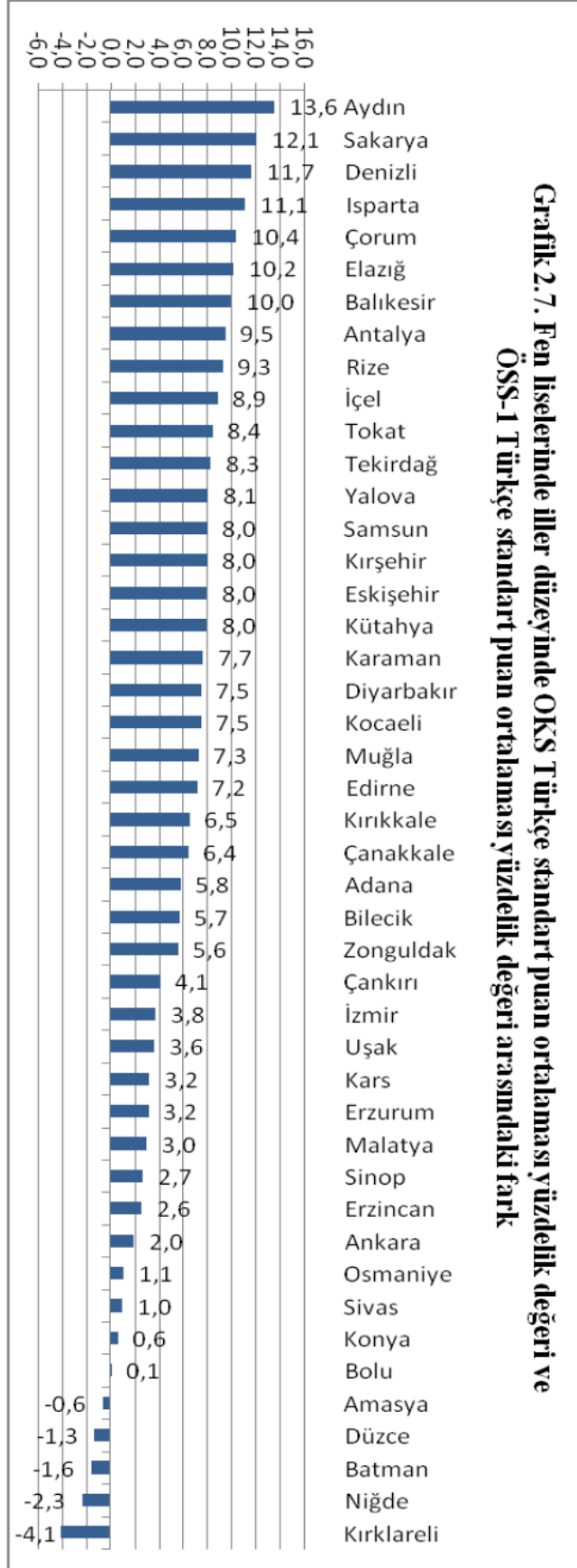
İl Adı	OKS Tür. St. Puan Ort.	OKS Tür. %	ÖSS Tür. St. Puan Ort.	ÖSS Tür. %	% Fark	r	sig.
Aydın	16,4	65,7	23,8	79,3	13,6	0,155	0,479
Sakarya	15,3	61,1	22,0	73,2	12,1	0,000	1,000
Denizli	15,6	62,4	22,2	74,0	11,7	0,096	0,688
Isparta	15,5	61,9	21,9	73,1	11,1	-0,164	0,259
Çorum	15,0	60,1	21,2	70,6	10,4	0,041	0,823
Elazığ	14,6	58,4	20,6	68,6	10,2	-0,023	0,871
Balıkesir	16,2	65,0	22,5	75,0	10,0	0,519	0,002***
Antalya	15,8	63,0	21,8	72,5	9,5	0,076	0,718
Rize	13,1	52,5	18,5	61,8	9,3	0,588	0,000***
İçel	15,9	63,5	21,7	72,4	8,9	-0,072	0,616
Tokat	13,1	52,2	18,2	60,7	8,4	0,148	0,26
Tekirdağ	16,1	64,5	21,8	72,8	8,3	-0,623	0,187
Yalova	14,9	59,4	20,3	67,5	8,1	0,025	0,84
Samsun	15,3	61,2	20,8	69,3	8,0	0,298	0,104
Kırşehir	14,6	58,5	20,0	66,6	8,0	0,217	0,387
Eskişehir	15,9	63,8	21,5	71,8	8,0	-0,071	0,578
Kütahya	15,2	60,6	20,6	68,6	8,0	0,259	0,202
Karaman	14,1	56,5	19,2	64,1	7,7	-0,001	0,994
Diyarbakır	14,6	58,4	19,8	65,9	7,5	0,371	0,068*
Kocaeli	16,2	64,7	21,7	72,2	7,5	0,198	0,277
Muğla	15,6	62,4	20,9	69,8	7,3	-0,007	0,975
Edirne	15,9	63,5	21,2	70,7	7,2	0,218	0,188
Kırıkkale	14,0	56,2	18,8	62,7	6,5	0,307	0,112
Çanakkale	15,6	62,3	20,6	68,7	6,4	0,408	0,028**
Adana	16,2	64,8	21,2	70,6	5,8	0,142	0,642

Bilecik	15,5	62,0	20,3	67,7	5,7	0,126	0,458
Zonguldak	14,8	59,1	19,4	64,8	5,6	0,338	0,258
Çankırı	14,7	59,0	18,9	63,1	4,1	0,312	0,129
İzmir	17,7	71,0	22,4	74,7	3,8	-0,055	0,687
Uşak	15,2	61,0	19,4	64,6	3,6	-0,206	0,357
Kars	12,6	50,5	16,1	53,8	3,2	0,075	0,704
Erzurum	14,9	59,8	18,9	63,0	3,2	-0,167	0,296
Malatya	15,6	62,5	19,6	65,5	3,0	0,366	0,061*
Sinop	15,0	60,2	18,8	62,8	2,7	0,043	0,906
Erzincan	14,5	58,0	18,2	60,6	2,6	0,235	0,319
Ankara	17,4	69,8	21,5	71,8	2,0	0,061	0,717
Osmaniye	15,2	60,9	18,6	62,0	1,1	0,183	0,204
Sivas	15,0	60,1	18,3	61,1	1,0	0,14	0,291
Konya	16,0	63,8	19,3	64,5	0,6	-0,106	0,539
Bolu	14,8	59,3	17,8	59,4	0,1	0,345	0,098*
Amasya	14,5	58,2	17,3	57,6	-0,6	0,341	0,065*
Düzce	12,6	50,2	14,7	48,9	-1,3	0,126	0,597
Batman	13,3	53,2	15,5	51,6	-1,6	0,119	0,57
Niğde	15,3	61,4	17,7	59,1	-2,3	-0,07	0,804
Kırklareli	13,9	55,6	15,4	51,5	-4,1	-0,207	0,158

Fen liselerinde OKS Türkçe standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında pozitif yönde en yüksek farkın 13,6 ile Aydın ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 12,1 ile Sakarya ili vardır. Üçüncü sırada ise 11,7 ile Denizli ili vardır. 5 il dışında fen liselerinde ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı yüzdelik değerleri OKS Türkçe alt test standart puanı yüzdelik değerlerine göre yüksek olmuştur. ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelik değerlerinin OKS Türkçe standart puanı yüzdelik değerlerine göre en düşük olduğu il -4,1 ile Kırklareli'dir. İkinci sırada ise -2,3 ile Niğde ili vardır. Batman ilinde -1,6 ve Düzce ilinde -1,3 daha düşüktür.

Anlamlılık ilişkisine bakıldığında Türkçe alt testinde sadece 7 ilde testler arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek pozitif ilişki Rize ilindedir: 0,588. İkinci sırada ise 0,519 ile Balıkesir ili vardır. 12 ilde anlamsız düzeyde negatif ilişki bulunmuştur.

Fen liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farklar Grafik 2.7'de verilmiştir.

4. 2. 2. 3. Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

Fen liselerinde OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı, bu puanların yüzdelik olarak ifadesi, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular Tablo 3.8’de verilmiştir.

Tablo 3. 8. Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal standart puanı, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve bu puanlar arasındaki ilişki düzeyi

İl Adı	OKS Sos. St. Puan Ort.	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. Puan Ort.	ÖSS Sos. St. Puan %	Fark	r	sig.
Aydın	19,9	79,6	23,9	79,6	0,0	0,386	0,026**
İçel	18,8	75,3	21,2	70,7	-4,6	0,15	0,368
Ankara	20,6	82,3	22,7	75,6	-6,7	0,23	0,328
Adana	18,8	75,2	20,5	68,4	-6,8	0,018	0,936
Antalya	19,0	75,8	20,7	68,9	-6,9	0,161	0,269
Çanakkale	18,5	73,9	20,1	66,8	-7,1	0,193	0,174
İzmir	20,4	81,5	22,1	73,6	-7,9	0,233	0,232
Denizli	19,1	76,4	20,4	67,9	-8,5	0,34	0,006**
Isparta	18,3	73,2	18,8	62,7	-10,5	0,104	0,637
Kütahya	19,5	78,1	20,1	66,9	-11,2	0,073	0,712
Çorum	17,2	69,0	17,2	57,2	-11,8	0,817	0,047**
Elazığ	17,3	69,2	17,1	57,2	-12,1	0,231	0,256
Balıkesir	19,4	77,5	19,4	64,8	-12,7	0,536	0,000***
Tekirdağ	19,4	77,5	19,4	64,5	-13,0	0,394	0,031**
Osmaniye	17,0	68,0	16,3	54,5	-13,5	0,218	0,356
Samsun	18,3	73,2	17,1	57,2	-16,1	0,085	0,522
Karaman	16,9	67,7	15,2	50,6	-17,1	0,532	0,003***
Bilecik	17,9	71,7	16,3	54,2	-17,5	0,531	0,006**
Sakarya	18,7	74,9	17,2	57,2	-17,7	0,047	0,748
Kocaeli	19,3	77,1	17,8	59,3	-17,8	0,325	0,014**
Yalova	17,6	70,3	15,7	52,2	-18,1	0,143	0,612
Tokat	16,5	66,1	14,3	47,6	-18,5	0,157	0,509
Erzurum	16,8	67,3	14,6	48,8	-18,5	-0,12	0,515
Edirne	18,8	75,0	16,9	56,4	-18,6	0,298	0,017**
Eskişehir	19,8	79,1	18,1	60,5	-18,7	-0,143	0,495
Erzincan	17,0	68,1	14,4	47,9	-20,2	-0,105	0,55
Zonguldak	17,6	70,3	15,0	50,1	-20,3	0,36	0,012**

Kırşehir	17,9	71,4	15,3	51,1	-20,3	0,443	0,027**
Sinop	17,4	69,6	14,7	49,0	-20,6	0,136	0,431
Kırıkkale	17,0	68,0	14,1	47,0	-21,0	0,33	0,046**
Bolu	17,6	70,5	14,7	49,1	-21,5	0,208	0,197
Konya	18,8	75,0	15,8	52,7	-22,3	0,083	0,712
Muğla	18,7	74,7	15,7	52,2	-22,5	0,488	0,010**
Rize	15,5	62,1	11,8	39,4	-22,7	0,135	0,419
Çankırı	17,2	68,8	13,7	45,6	-23,1	0,249	0,055*
Düzce	12,5	50,1	7,7	25,8	-24,3	0,253	0,312
Niğde	17,4	69,6	13,5	45,1	-24,5	0,051	0,888
Diyarbakır	17,1	68,3	13,0	43,2	-25,1	-0,075	0,689
Uşak	19,2	76,6	14,9	49,8	-26,8	0,47	0,018**
Batman	14,7	58,6	9,5	31,6	-27,1	-0,018	0,922
Sivas	17,5	70,0	12,8	42,6	-27,4	0,03	0,89
Malatya	18,1	72,4	12,6	41,9	-30,5	0,228	0,152
Amasya	16,7	66,6	10,6	35,5	-31,1	0,116	0,411
Kırklareli	14,6	58,4	5,8	19,2	-39,2	0,294	0,33
Kars	15,3	61,2	4,7	15,6	-45,6	0,504	0,079*

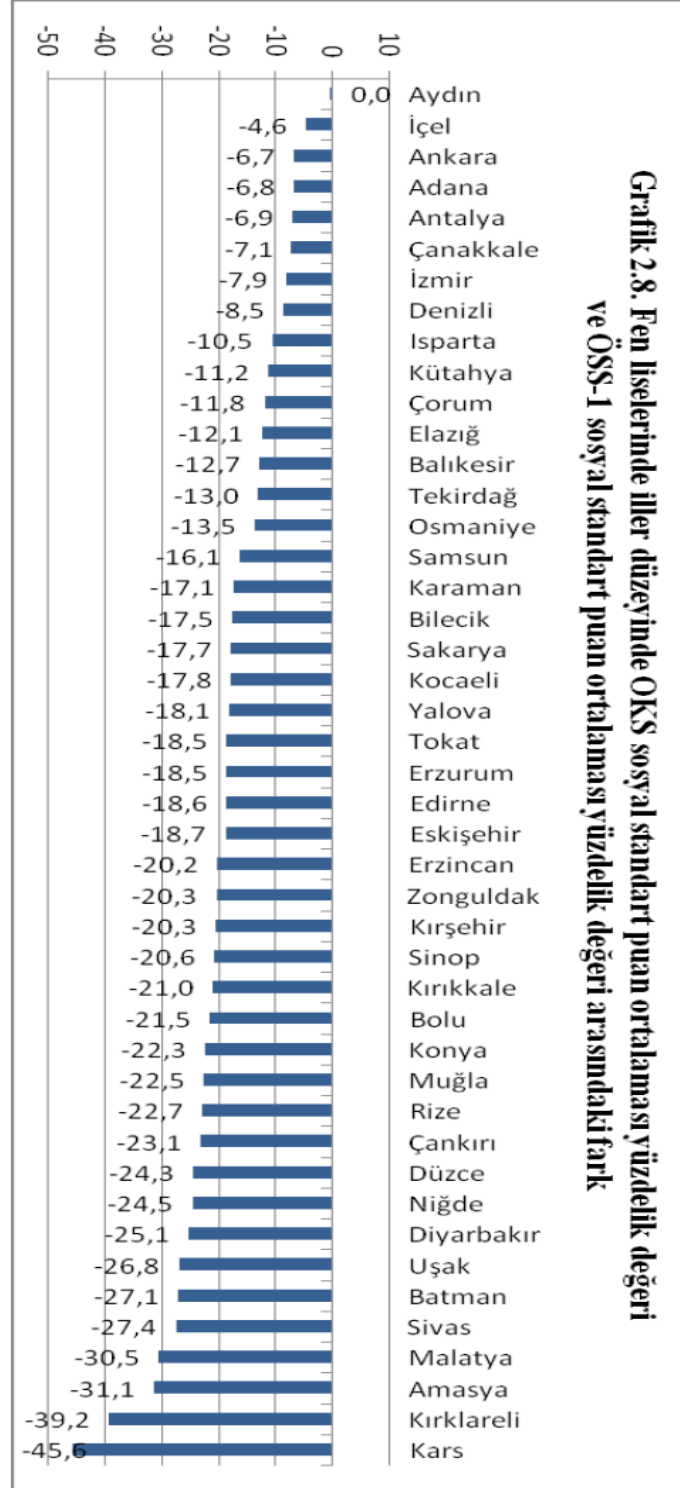
Fen liselerinde Aydın ili dışında bütün illerde ÖSS-1 sosyal bilimler alt test standart puanı yüzdelik değeri OKS sosyal bilimler alt test standart puanı yüzdelik değerine göre daha düşük gerçekleşmiştir.

İçel ilinde ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değeri OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerine göre 4,6 daha düşüktür. Ankara ilinde ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değeri 6,7 daha düşüktür.

ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değerinin OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerine göre en düşük olduğu il -45,6 ile Kars ilidir. İkinci en yüksek negatif fark Kırklareli ilinde (-39,2), üçüncü en yüksek negatif fark ise -31,1 ile Amasya ilinde olmuştur. Dördüncü sırada -30,5 ile Malatya ili vardır.

OKS ve ÖSS-1 sosyal bilimler alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 15 ilde düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Diğer illerde sosyal testleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. En yüksek ilişki 0,536 ile Balıkesir ilindedir. İkinci sırada 0,532 ile Karaman ili, üçüncü sırada da 0,531 ile Bilecik ili vardır. Dördüncü sırada 0,504 ile Kars ili vardır.

Fen liselerinde iller düzeyinde OKS sosyal alt test standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farkları Grafik 2.8’de verilmiştir.

4. 2. 2. 4. Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

Fen liselerinde OKS matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri ile ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri yüzdelik değerleri arasındaki farka bakılmıştır. Buna ilişkin bulgular Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3. 9. Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı, yüzdelik değerleri, bu yüzdelik değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyi

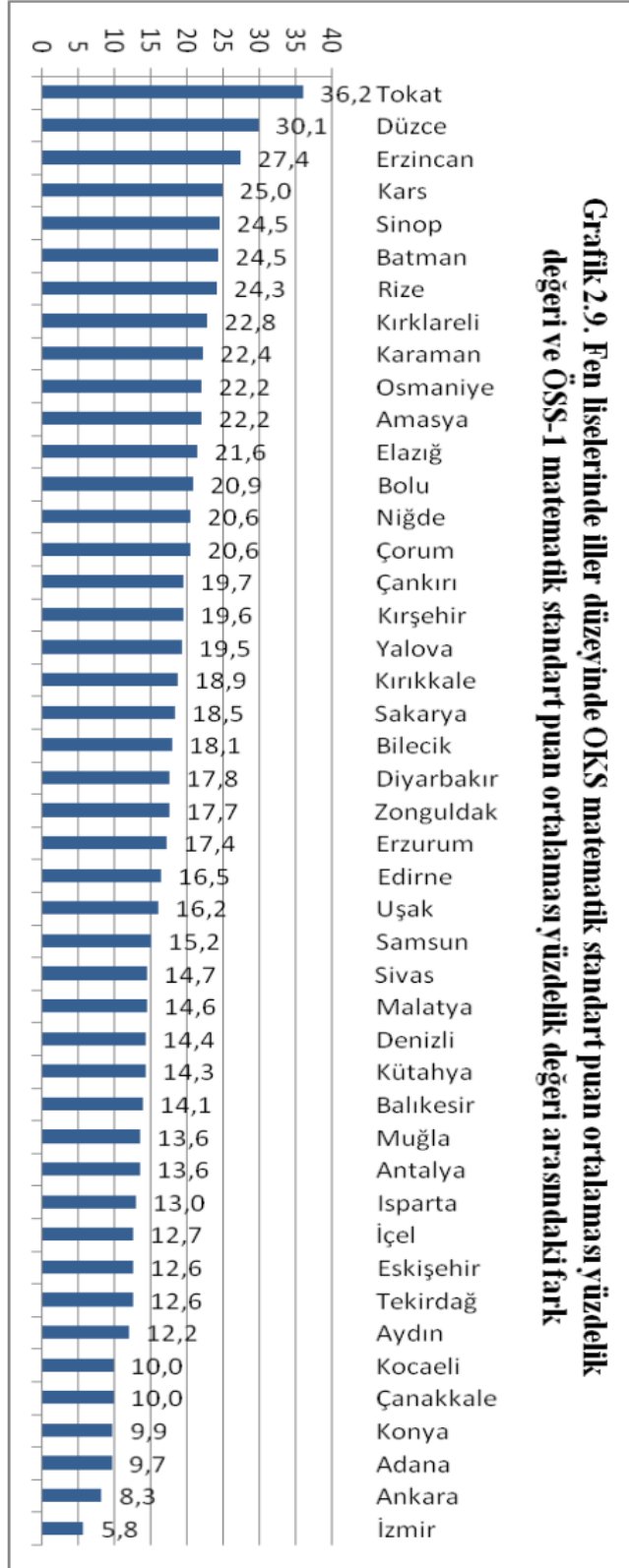
İl Adı	OKS Mat. St. Puan	OKS Mat St Puan %	ÖSS-1 Mat St. Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	% Fark	r	sig.
Tokat	11,3	45,2	24,4	81,4	36,2	0,626	0,003***
Düzce	8,6	34,2	19,3	64,3	30,1	0,687	0,002***
Erzincan	13,0	51,9	23,8	79,3	27,4	0,31	0,07*
Kars	11,8	47,4	21,7	72,4	25,0	0,547	0,053*
Sinop	13,5	53,8	23,5	78,4	24,5	0,226	0,185
Batman	13,4	53,5	23,4	78,0	24,5	-0,02	0,911
Rize	14,3	57,1	24,4	81,3	24,3	0,211	0,203
Kırklareli	11,1	44,3	20,1	67,1	22,8	0,553	0,05**
Karaman	15,9	63,6	25,8	86,0	22,4	0,246	0,199
Osmaniye	14,4	57,8	24,0	80,0	22,2	0,335	0,148
Amasya	14,1	56,5	23,6	78,7	22,2	-0,034	0,813
Elazığ	16,2	64,8	25,9	86,3	21,6	0,179	0,382
Bolu	15,5	62,1	24,9	83,0	20,9	0,461	0,003***
Niğde	14,4	57,5	23,4	78,1	20,6	0,203	0,573
Çorum	15,2	60,8	24,4	81,4	20,6	0,637	0,174
Çankırı	15,0	59,9	23,9	79,6	19,7	0,237	0,069*
Kırşehir	16,2	64,7	25,3	84,2	19,6	-0,084	0,689
Yalova	14,0	56,0	22,6	75,4	19,5	0,436	0,104
Kırıkkale	16,5	66,0	25,5	84,9	18,9	0,097	0,569
Sakarya	16,8	67,0	25,7	85,5	18,5	0,129	0,373
Bilecik	15,6	62,3	24,1	80,4	18,1	0,396	0,05**
Diyarbakır	16,4	65,7	25,0	83,5	17,8	-0,081	0,666
Zonguldak	16,0	63,9	24,5	81,6	17,7	0,421	0,003***
Erzurum	14,6	58,6	22,8	75,9	17,4	0,109	0,554
Edirne	17,0	67,9	25,3	84,5	16,5	0,16	0,206
Uşak	16,9	67,7	25,2	83,9	16,2	0,171	0,414
Samsun	17,6	70,6	25,7	85,8	15,2	0,264	0,043**
Sivas	16,2	64,9	23,9	79,6	14,7	0,327	0,119

Malatya	16,5	66,2	24,2	80,7	14,6	0,361	0,02**
Denizli	18,2	73,0	26,2	87,4	14,4	0,432	0,000***
Kütahya	17,3	69,2	25,1	83,5	14,3	0,722	0,000***
Balıkesir	18,3	73,3	26,2	87,3	14,1	0,23	0,094*
Muğla	17,6	70,6	25,3	84,2	13,6	0,47	0,013**
Antalya	18,8	75,2	26,7	88,8	13,6	0,17	0,242
Isparta	17,7	70,7	25,1	83,7	13,0	0,294	0,173
İçel	18,5	74,1	26,0	86,7	12,7	0,225	0,175
Eskişehir	18,6	74,6	26,2	87,2	12,6	0,069	0,742
Tekirdağ	17,9	71,5	25,2	84,1	12,6	0,441	0,015**
Aydın	19,6	78,4	27,2	90,6	12,2	0,174	0,334
Kocaeli	18,3	73,1	24,9	83,1	10,0	0,144	0,291
Çanakkale	17,8	71,4	24,4	81,3	10,0	0,39	0,005***
Konya	18,7	74,9	25,4	84,8	9,9	0,409	0,059*
Adana	18,5	73,8	25,1	83,5	9,7	0,001	0,996
Ankara	20,2	80,9	26,8	89,3	8,3	0,024	0,92
İzmir	20,7	82,8	26,6	88,5	5,8	0,371	0,052*

Fen liselerinde ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değeri ve bütün illerde OKS standart puanı yüzdelik değerine göre yüksek çıkmıştır. Standart puan yüzdelik değerleri arasında en yüksek fark 36,2 ile Tokat ilinde gerçekleşmiştir. İkinci sırada 30,1 ile Düzce ili vardır. Üçüncü sırada ise 27,4 ile Erzincan ili bulunmaktadır. Toplam 15 ilde % 20'nin üzerinde fark vardır. OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değerlerinde farkın en az olduğu iller ise en alttan sırasıyla İzmir (5,8), Ankara (8,3), Adana (9,7), Konya (9,9) ve Kocaeli ile Çanakkale (10) illeridir.

Matematik alt testleri arasında anlamlılık ilişkisine bakıldığında 18 ilde düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek ilişki 0,687 ile yüzdelik farklarda ikinci sırada olan Düzce ilinde olmuştur. İkinci sırada ise 0,626 ile yüzdelik değerler arasındaki farkın en fazla olduğu Tokat ili vardır. Üçüncü sırada 0,547 ile Kars ili, dördüncü sırada da 0,553 ile Kırklareli ili vardır.

Fen liselerinde iller düzeyinde OKS matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark Grafik 2.9'da verilmiştir.

4. 2. 2. 5. Fen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

Fen liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı, bu puanların yüzdelik değerleri, yüzdelik değerlerarasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3. 10. OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve puanlar arasındaki ilişki düzeyi

İl Adı	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	% Fark	r	sig
Düzce	10,1	40,5	16,3	54,2	13,6	0,608	0,007**
Erzincan	14,0	55,9	19,8	66,1	10,3	-0,018	0,919
Rize	14,6	58,5	20,6	68,8	10,2	-0,187	0,261
Kars	12,7	50,8	18,1	60,5	9,7	0,587	0,035**
Batman	15,0	59,9	20,1	67,1	7,2	0,144	0,425
Elazığ	18,3	73,3	23,7	78,9	5,6	-0,007	0,974
Tokat	13,1	52,3	17,2	57,4	5,1	0,675	0,001***
Karaman	16,3	65,4	20,9	69,8	4,4	0,204	0,288
Aydın	20,8	83,2	26,2	87,4	4,2	0,072	0,69
Kırşehir	17,9	71,5	22,7	75,6	4,1	0,209	0,316
Çorum	15,5	62,2	19,8	66,1	4,0	0,594	0,214
Sakarya	18,1	72,2	22,7	75,8	3,5	0,446	0,001***
Amasya	15,6	62,4	19,7	65,8	3,4	0,445	0,001***
Niğde	15,9	63,6	19,9	66,3	2,7	-0,025	0,946
Diyarbakır	17,7	70,8	21,9	73,0	2,1	0,323	0,077
Sinop	15,7	62,7	19,4	64,6	1,9	0,37	0,026**
Erzurum	17,2	68,9	21,1	70,2	1,3	0,017	0,928
Kırıkkale	18,3	73,1	22,3	74,4	1,3	0,104	0,542
Eskişehir	20,4	81,7	24,7	82,4	0,7	0,156	0,458
Muğla	18,6	74,3	22,5	74,9	0,7	0,078	0,7
Denizli	20,0	79,9	24,1	80,4	0,5	0,336	0,006**
Uşak	18,5	74,1	22,1	73,8	-0,3	0,345	0,092*
Balıkesir	19,5	78,1	23,3	77,6	-0,5	0,146	0,292
Osmaniye	17,2	68,6	20,5	68,2	-0,5	0,047	0,844
Samsun	19,2	76,9	22,9	76,3	-0,6	-0,007	0,959
Bolu	15,9	63,7	18,9	63,0	-0,7	0,102	0,531

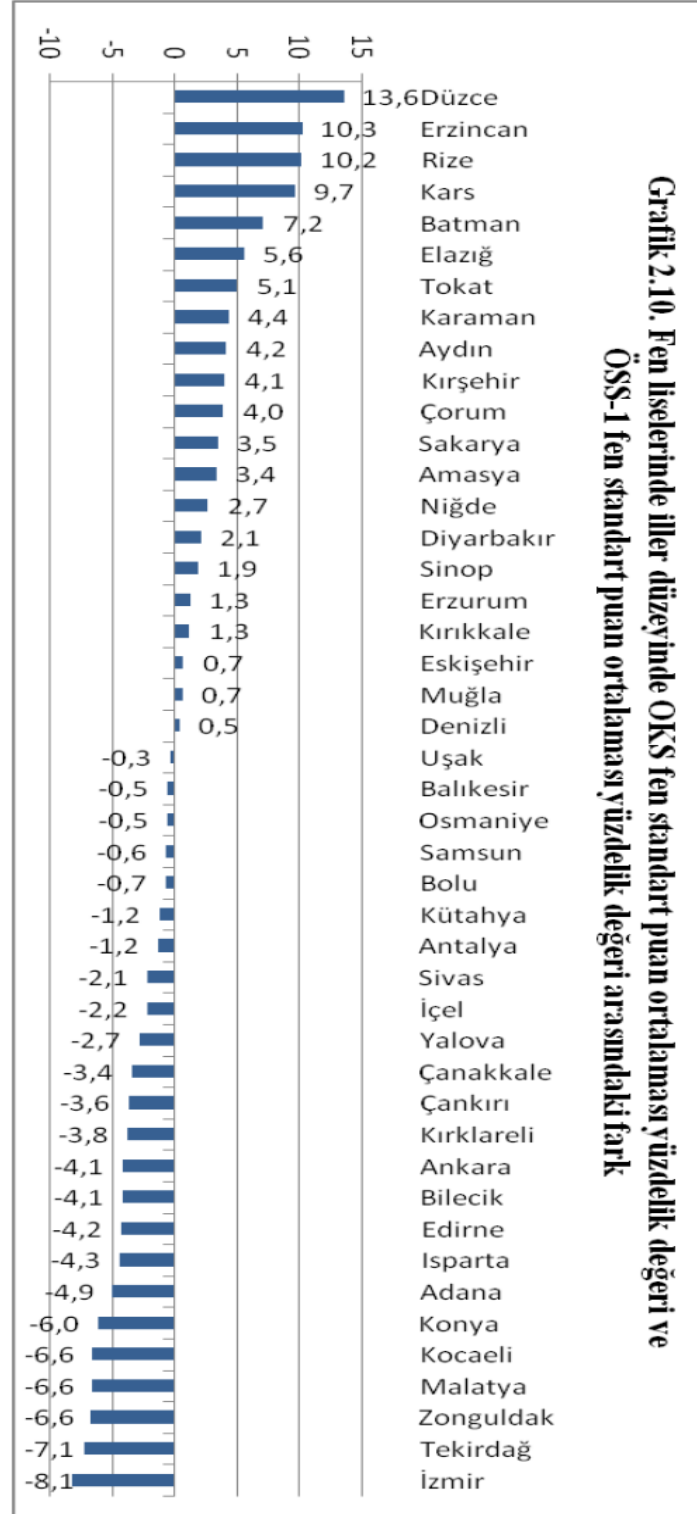
Kütahya	18,3	73,1	21,6	72,0	-1,2	0,127	0,518
Antalya	20,6	82,4	24,3	81,1	-1,2	0,222	0,125
Sivas	16,9	67,7	19,7	65,5	-2,1	-0,006	0,976
İçel	19,6	78,5	22,9	76,3	-2,2	-0,112	0,504
Yalova	14,1	56,5	16,2	53,8	-2,7	0,54	0,038**
Çanakkale	19,4	77,4	22,2	74,1	-3,4	-0,07	0,626
Çankırı	16,3	65,2	18,5	61,6	-3,6	0,446	0,000***
Kırklareli	13,9	55,5	15,5	51,8	-3,8	0,438	0,134
Ankara	21,7	86,7	24,8	82,7	-4,1	-0,278	0,236
Bilecik	17,0	68,1	19,2	64,0	-4,1	0,406	0,044**
Edirne	18,9	75,7	21,5	71,6	-4,2	0,297	0,017**
Isparta	20,0	79,9	22,7	75,5	-4,3	0,187	0,394
Adana	20,3	81,0	22,8	76,1	-4,9	0,161	0,464
Konya	20,5	82,0	22,8	76,0	-6,0	0,261	0,241
Kocaeli	19,7	78,9	21,7	72,3	-6,6	0,314	0,018**
Malatya	18,8	75,3	20,6	68,7	-6,6	-0,183	0,252
Zonguldak	18,2	72,7	19,8	66,0	-6,6	0,485	0,000***
Tekirdağ	19,8	79,4	21,7	72,2	-7,1	0,02	0,918
İzmir	22,0	88,1	24,0	80,0	-8,1	0,271	0,162

OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı yüzdelerik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 13,6 ile Düzce ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 10,3 ile Erzincan, üçüncü sırada 10,2 ile Rize ve dördüncü sırada 9,7 ile Kars ili vardır. ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin OKS yüzdelerik değerine göre en düşük olduğu il ise -8,1 ile İzmir ilidir. En yüksek negatif fark olan ikinci il -7,1 ile Tekirdağ, üçüncü -6,6 ile Zonguldak, Malatya ve Kocaeli'dir.

OKS ve ÖSS-1 fen alt testleri arasında anlamlılık ilişkisine bakıldığında 14 ilde orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek pozitif ilişki 0,675 ile Tokat ilindedir. İkinci sırada (0,608) yüzdelerik değerler arasındaki fark olarak pozitif yönde en fazla farkın olduğu Düzce ili vardır. Üçüncü sırada ise 0,594 ile Çorum ili vardır.

9 ilde anlamsız düzeyde negatif ilişki bulunmuştur.

Fen liselerinde iller düzeyinde OKS fen alt test standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farklar Grafik 2.10'da verilmiştir.

4. 2. 3. Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Bulgular

4.2.3.1. Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamaları, Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 testleri standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri ve bu değerler arasındaki fark ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 11’de verilmiştir.

Tablo 3.11. İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	% Fark	r	r ²	sig.
Bingöl	56,8	56,8	75,5	62,9	6,1	0,258	0,670	0,272a
Şanlıurfa	54,3	54,3	70,9	59,0	4,8	0,525	0,276	0,001***
Bayburt	53,9	53,9	69,7	58,1	4,2	0,156	0,024	0,537a
Elazığ	57,3	57,3	72,9	60,7	3,5	0,047	0,002	0,834a
Bartın	59,8	59,8	75,7	63,1	3,2	0,274	0,075	0,195a
Hatay	65,0	65,0	78,6	65,5	0,5	0,447	0,200	0,000***
Muş	54,2	54,2	65,1	54,2	0,0	0,43	0,185	0,032**
Adıyaman	64,1	64,1	76,5	63,8	-0,3	0,4	0,160	0,016**
Tokat	57,1	57,1	67,9	56,5	-0,5	0,432	0,186	0,001***
Karabük	67,5	67,5	79,9	66,6	-1,0	0,621	0,386	0,000***
Düzce	62,6	62,6	73,7	61,4	-1,2	0,436	0,190	0,007***
Yalova	56,8	56,8	66,8	55,6	-1,2	0,166	0,028	0,326a
Tunceli	54,4	54,4	63,7	53,1	-1,3	0,452	0,204	0,035**
Van	56,0	56,0	65,4	54,5	-1,5	0,008	0,000	0,951a
Ordu	64,2	64,2	74,4	62,0	-2,2	0,382	0,146	0,000***
Samsun	57,5	57,5	65,7	54,8	-2,7	0,442	0,195	0,000***
Rize	57,8	57,8	65,7	54,8	-3,0	0,589	0,347	0,000***
Niğde	68,4	68,4	78,3	65,3	-3,2	0,415	0,172	0,008***
Denizli	61,5	61,5	69,8	58,1	-3,3	0,253	0,064	0,102a
Artvin	56,2	56,2	63,5	52,9	-3,4	0,406	0,165	0,009***
Sinop	60,2	60,2	68,1	56,8	-3,5	0,333	0,111	0,000***
Diyarbakır	60,8	60,8	68,7	57,3	-3,6	0,415	0,172	0,001***
Erzincan	57,4	57,4	64,6	53,8	-3,6	0,407	0,165	0,002***
Muğla	67,6	67,6	76,7	63,9	-3,6	0,356	0,127	0,031**
Bitlis	56,2	56,2	63,0	52,5	-3,7	0,156	0,024	0,428a
Eskişehir	63,0	63,0	70,7	59,0	-4,1	0,603	0,364	0,000***
Hakkari	33,8	33,8	35,6	29,7	-4,1	0,337	0,114	0,201a

Kilis	60,6	60,6	67,5	56,3	-4,4	0,567	0,321	0,000***
Bilecik	63,0	63,0	70,2	58,5	-4,5	0,293	0,086	0,010**
Afyon	69,1	69,1	77,4	64,5	-4,5	0,377	0,142	0,001***
Tekirdağ	73,5	73,5	82,3	68,6	-4,9	0,532	0,283	0,001***
Kırıkkale	63,9	63,9	70,8	59,0	-4,9	0,091	0,008	0,520a
Osmaniye	62,0	62,0	68,6	57,1	-4,9	0,247	0,061	0,032**
Konya	65,3	65,3	72,5	60,4	-4,9	0,283	0,080	0,001***
Manisa	66,5	66,5	73,8	61,5	-5,0	0,634	0,403	0,000***
Kocaeli	52,7	52,7	57,1	47,6	-5,1	0,14	0,020	0,591a
Adana	72,9	72,9	81,3	67,7	-5,2	0,548	0,300	0,000***
Bursa	68,8	68,8	76,3	63,6	-5,2	0,672	0,452	0,000***
İçel	70,7	70,7	78,3	65,3	-5,4	0,444	0,197	0,000***
Amasya	63,7	63,7	70,0	58,3	-5,4	0,48	0,230	0,002***
Çanakkale	61,1	61,1	66,8	55,7	-5,4	0,364	0,133	0,073*
Zonguldak	66,4	66,4	73,1	60,9	-5,4	0,006	0,000	0,975a
Isparta	67,2	67,2	74,1	61,7	-5,5	0,523	0,274	0,000***
İzmir	66,0	66,0	72,1	60,1	-5,9	0,474	0,225	0,000***
Kırşehir	66,9	66,9	73,2	61,0	-5,9	0,29	0,084	0,114a
Antalya	64,9	64,9	70,8	59,0	-5,9	0,375	0,140	0,000***
Erzurum	66,1	66,1	72,0	60,0	-6,1	0,156	0,024	0,248a
Gümüşhane	58,5	58,5	62,9	52,4	-6,1	0,588	0,346	0,001***
K.maraş	67,5	67,5	72,9	60,8	-6,7	0,087	0,008	0,581a
Uşak	64,7	64,7	69,5	57,9	-6,7	0,559	0,313	0,000***
Giresun	64,6	64,6	69,3	57,8	-6,8	0,446	0,199	0,006***
Çankırı	59,5	59,5	63,1	52,5	-6,9	0,323	0,105	0,021**
Aydın	69,5	69,5	74,9	62,4	-7,1	0,33	0,109	0,000***
Kırklareli	65,9	65,9	70,6	58,8	-7,1	-0,276	0,076	0,077*
Kayseri	62,1	62,1	66,0	55,0	-7,1	0,35	0,123	0,023**
Kastamonu	60,7	60,7	64,3	53,6	-7,2	0,457	0,209	0,000***
Sakarya	62,2	62,2	65,9	54,9	-7,3	0,123	0,015	0,401a
Nevşehir	66,5	66,5	71,0	59,1	-7,3	0,267	0,071	0,067*
İstanbul	75,6	75,6	81,8	68,2	-7,4	0,507	0,257	0,000***
Trabzon	58,1	58,1	60,7	50,6	-7,4	0,188	0,035	0,057*
Bolu	61,8	61,8	64,6	53,8	-8,0	0,136	0,019	0,362a
Sivas	69,6	69,6	73,6	61,4	-8,2	0,404	0,163	0,033**
Burdur	68,0	68,0	71,3	59,4	-8,6	0,111	0,012	0,399a
Kütahya	67,6	67,6	70,6	58,9	-8,8	0,276	0,076	0,002***
Yozgat	62,7	62,7	64,3	53,6	-9,1	0,243	0,059	0,160a
Balıkesir	68,2	68,2	70,9	59,1	-9,2	0,348	0,121	0,002***
Ankara	64,6	64,6	66,1	55,1	-9,5	0,312	0,098	0,000***
Malatya	57,8	57,8	57,8	48,2	-9,6	0,181	0,033	0,348a
Çorum	66,6	66,6	68,2	56,8	-9,8	0,361	0,130	0,014**
Kars	53,5	53,5	51,9	43,2	-10,2	-0,387	0,150	0,112a
Edirne	72,0	72,0	74,0	61,7	-10,3	0,399	0,159	0,000***
Aksaray	69,3	69,3	69,7	58,1	-11,3	0,467	0,218	0,009***

OKS standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri ile ÖSS-1 standart puanı yüzdelerle değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 6,1 ile Bingöl ilinde olduğu görölmektedir. İkinci en yüksek fark 4,8 ile Şanlıurfa ilindedir. Üçüncü sırada ise 4,2 ile Bayburt ili vardır. Elazığ ilinde 3,5 ve Bartın ilinde 3,2 ve Hatay ilinde 0,5'lik fark vardır.

Diğer illerin tamamında ÖSS-1 standart puanı yüzdelerle değeri daha düşük gerçekleşmiştir. ÖSS-1 standart puanı yüzdelerle değerinin OKS standart puanı yüzdelerle değerine göre en düşük çıktığı 11,3 ile Aksaray olmuştur. İkinci sırada -10,3 ile Edirne ili vardır. Bu ili -10,2 ile Kars ili ve -9,8 ile Çorum ili izlemektedir.

ÖSS-1 standart puanı yüzdelerle değerlerinin pozitif yönde olduğu 6 ilin dördünde OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Anlamlılık açısından en yüksek ilişki Bursa (0,672), Manisa (0,634), Karabük (0,621) ve Eskişehir (0,603) illerinde gerçekleşmiştir.

20 ilde OKS ham puanları ve ÖSS-1 ham puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kars ilinde OKS ham puanı ve ÖSS-1 ham puanı arasında negatif yönde orta düzeyde (-0,387) ve Kırklareli ilinde negatif yönde düşük düzeyde (-0,276) bir ilişki çıkmıştır.

İller düzeyinde yapılan regresyon analizinde Bursa ilindeki Anadolu öğretmen lisesinde öğrenimini aynı okulda tamamlayan 57 öğrencinin 2002 yılında girdiğı OKS sınavı ile 2006 yılında girdiğı ÖSS-1 sınavı karşılaştırılmıştır. Bu ildeki Anadolu öğretmen Lisesi'nin yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 45,2'sinin OKS ile açıklandığı görölmektedir. Diğer bir deyişle standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında (r^2) 0,452 anlamlılık vardır. Bu ildeki Anadolu öğretmen lisesinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

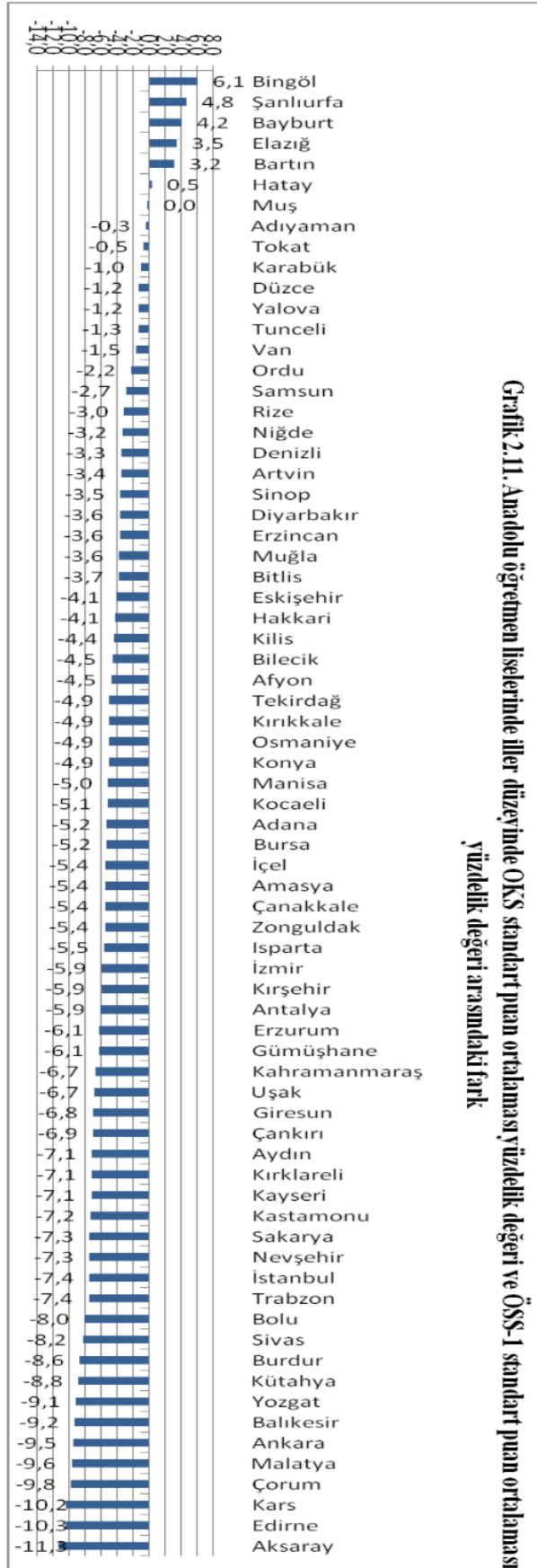
İkinci sıradaki Manisa ilindeki Anadolu öğretmen lisesinin yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 40,3'ünün OKS ile açıklandığı görölmektedir. Bu ildeki Anadolu öğretmen lisesinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

Karabük ilindeki Anadolu öğretmen lisesinin yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 38,6'sının OKS ile açıklandığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında (r^2) 0,386 anlamlılık vardır. Bu ildeki Anadolu öğretmen lisesinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

Yordama derecesi orta düzeyde olan diğer iller şu şekilde sıralanmıştır: Eskişehir (0,364), Rize (0,347), Gümüşhane (0,346), Kilis (0,321) ve Uşak (0,313).8 ilde OKS ve ÖSS-1 hapuanları arasındaki anlamlılık düzeyi göz ardı edilebilecek nitelikte ($\leq 0,10$) çıkmıştır.

20 ilde ise öğrencilerin 2002 yılında girdiği OKS sınavı ile 2006 yılında girdiği ÖSS-1 sınavı arasında anlamlılık ilişkisine rastlanmamıştır. Bu illerde OKS puanları ÖSS-1 puanlarını yordamamaktadır.

Anadolu öğretmen liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.11'de verilmiştir.

4.2.3.2. Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları
Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.12’de verilmiştir.

Tablo 3.12. İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Tur. St. P. Ort.	OKS Tur. %	ÖSS Tur. St. Puan	ÖSS Tur. %	% Fark	r	sig.
Düzce	14,0	56,0	22,2	73,9	18,0	0,098	0,566
Çanakkale	14,1	56,4	22,3	74,3	18,0	0,444	0,026**
Eskişehir	12,9	51,6	20,7	69,1	17,6	0,523	0,001***
Kırıkkale	13,7	54,6	21,5	71,8	17,2	0,193	0,171
Sinop	13,6	54,2	21,1	70,5	16,3	0,276	0,003***
Muş	13,4	53,4	20,8	69,4	15,9	0,319	0,12
Yalova	13,9	55,5	21,4	71,3	15,8	0,34	0,039**
Bayburt	12,4	49,5	19,5	65,1	15,6	0,101	0,689
Bartın	14,2	56,9	21,7	72,4	15,5	-0,197	0,357
Şanlıurfa	12,1	48,6	19,2	63,8	15,3	0,336	0,052*
Elazığ	13,4	53,7	20,5	68,4	14,7	0,009	0,968
Rize	12,6	50,3	19,3	64,2	13,9	0,257	0,072*
Van	12,3	49,2	18,9	62,9	13,6	0,368	0,005**
Denizli	13,1	52,6	19,8	66,1	13,5	-0,147	0,346
Samsun	12,5	50,2	19,1	63,6	13,5	-0,002	0,988
Tekirdağ	14,8	59,4	21,7	72,3	13,0	0,003	0,985
Sakarya	12,4	49,7	18,8	62,6	12,9	-0,186	0,200
Muğla	14,6	58,5	21,3	71,1	12,6	0,595	0,000***
Bilecik	14,0	56,0	20,3	67,6	11,6	0,055	0,636
Bursa	14,7	58,6	21,0	70,1	11,5	0,159	0,238
Hatay	14,1	56,3	20,3	67,6	11,3	0,123	0,352
Kilis	14,0	56,2	20,2	67,4	11,2	-0,024	0,877
Tunceli	13,0	52,2	19,0	63,2	11,0	0,308	0,163
Kocaeli	12,6	50,5	18,5	61,5	11,0	0,661	0,004***
Hakkari	7,5	30,1	12,3	41,0	10,9	0,519	0,039**
Karabük	13,8	55,0	19,8	65,9	10,9	0,101	0,571
Yozgat	13,9	55,7	20,0	66,6	10,8	0,389	0,021**
Niğde	14,4	57,5	20,5	68,3	10,8	0,279	0,082*

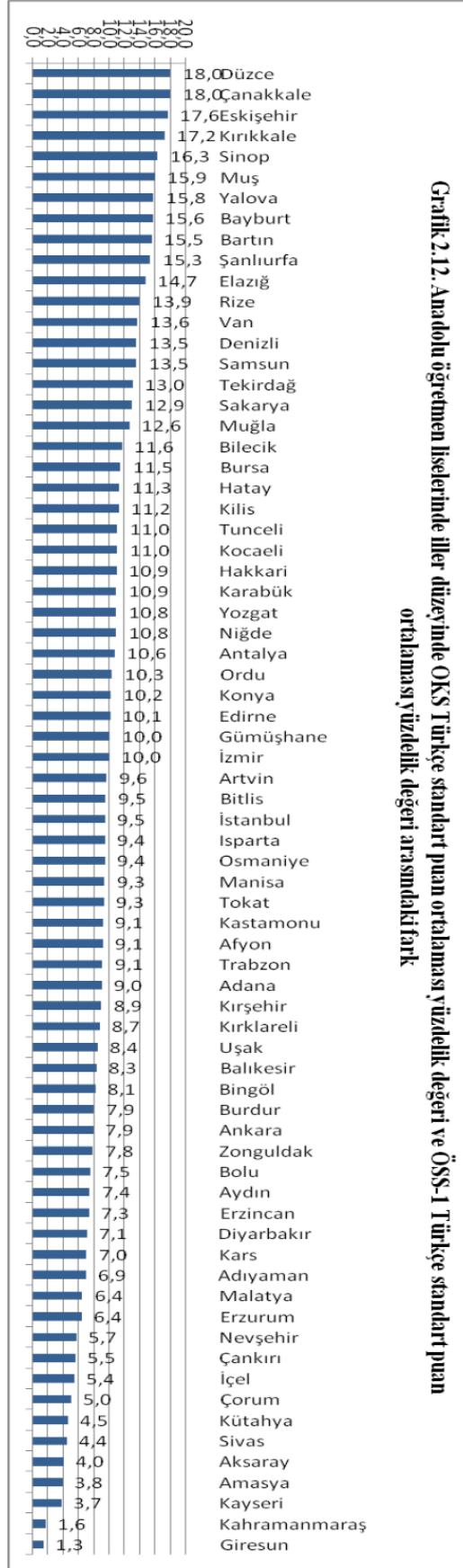
Antalya	13,5	54,1	19,4	64,7	10,6	0,213	0,043**
Ordu	13,8	55,3	19,7	65,5	10,3	0,089	0,403
Konya	14,1	56,2	19,9	66,4	10,2	0,155	0,072*
Edirne	14,8	59,3	20,8	69,5	10,1	0,138	0,209
Gümüşhane	12,7	50,8	18,2	60,8	10,0	0,319	0,085*
İzmir	14,1	56,5	19,9	66,5	10,0	0,221	0,008**
Artvin	13,1	52,5	18,6	62,1	9,6	0,435	0,005***
Bitlis	12,8	51,2	18,2	60,6	9,5	-0,017	0,93
İstanbul	15,4	61,4	21,3	70,9	9,5	0,078	0,503
Isparta	14,3	57,1	20,0	66,5	9,4	0,291	0,013**
Osmaniye	12,5	50,1	17,9	59,5	9,4	0,074	0,528
Manisa	14,3	57,2	20,0	66,6	9,3	0,171	0,054*
Tokat	13,4	53,4	18,8	62,7	9,3	0,069	0,618
Kastamonu	13,6	54,2	19,0	63,4	9,1	0,107	0,337
Afyon	14,3	57,3	19,9	66,5	9,1	0,188	0,099*
Trabzon	13,3	53,2	18,7	62,2	9,1	0,198	0,044**
Adana	15,3	61,0	21,0	70,0	9,0	0,032	0,84
Kırşehir	14,4	57,5	19,9	66,4	8,9	0,317	0,082*
Kırklareli	13,8	55,3	19,2	64,0	8,7	0,213	0,175
Uşak	13,8	55,3	19,1	63,7	8,4	0,027	0,819
Balıkesir	14,7	58,7	20,1	67,0	8,3	0,11	0,349
Bingöl	13,4	53,6	18,5	61,8	8,1	0,179	0,45
Burdur	13,9	55,7	19,1	63,7	7,9	0,243	0,061*
Ankara	13,8	55,4	19,0	63,3	7,9	0,076	0,345
Zonguldak	14,0	56,1	19,2	63,9	7,8	0,125	0,544
Bolu	14,5	57,9	19,6	65,4	7,5	0,148	0,32
Aydın	14,3	57,1	19,3	64,5	7,4	0,208	0,013**
Erzincan	12,9	51,6	17,7	58,9	7,3	0,097	0,471
Diyarbakır	13,0	52,0	17,7	59,0	7,1	0,279	0,031**
Kars	12,6	50,3	17,2	57,3	7,0	0,332	0,178
Adıyaman	13,8	55,2	18,6	62,2	6,9	-0,019	0,911
Malatya	13,1	52,3	17,6	58,7	6,4	0,222	0,246
Erzurum	14,0	55,9	18,7	62,3	6,4	-0,104	0,443
Nevşehir	15,0	60,2	19,8	65,9	5,7	0,364	0,011**
Çankırı	13,0	51,9	17,2	57,4	5,5	0,251	0,076*
İçel	15,0	60,0	19,6	65,3	5,4	0,197	0,119
Çorum	14,4	57,5	18,8	62,5	5,0	0,231	0,123
Kütahya	14,5	58,1	18,8	62,6	4,5	0,072	0,427
Sivas	14,7	58,6	18,9	63,1	4,4	-0,213	0,276
Aksaray	14,9	59,8	19,1	63,8	4,0	0,354	0,055*
Amasya	14,2	56,6	18,1	60,5	3,8	0,253	0,121
Kayseri	12,9	51,6	16,6	55,3	3,7	0,434	0,004***
K.maraş	14,3	57,4	17,7	59,0	1,6	0,114	0,466
Giresun	14,2	56,8	17,4	58,1	1,3	0,03	0,863

ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ve OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında en yüksek pozitif farkın % 18 ile Düzce ve Çanakkale illerinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada % 17,6 ile Eskişehir, üçüncü sırada ise % 17,2 ile Kırıkkale ili vardır. Dördüncü sırada % 16,3 ile Sinop ili vardır.

Pozitif yöndeki farkın en düşük olduğu il % 1,3 ile Giresun ilidir. Bu ili % 1,6 ile Kahramanmaraş izlemektedir. Kayseri ilinde ise fark % 3,7'dir. Amasya ilinde fark % 3,8 ve Aksaray ilinde ise % 4'tür.

OKS Türkçe alt testi ham puanı ile ÖSS-1 Türkçe alt testi ham puanı arasında 29 ilde anlamlı ilişki çıkmıştır. Diğer illerde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. 9 ilde ham puanlar arasında düşük düzeyde negatif korelasyon bulunmuştur. En yüksek ilişki Kocaeli (0,661) ilindedir. İkinci sırada ise (0,595) ile Muğla ili, üçüncü sırada da (0,523) ile Eskişehir ili vardır.

Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.12'de verilmiştir.

4.2.3.3. Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.13'te verilmiştir.

Tablo 3.13. İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Sos. St. P. Ort.	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. P. Ort.	ÖSS Sos. St. Puan %	Fark	r	Sig.
Çanakkale	17,0	67,9	22,7	75,7	7,7	0,114	0,587
Düzce	15,5	61,9	20,6	68,6	6,6	0,183	0,279
Elazığ	14,7	59,0	18,4	61,4	2,5	0,139	0,538
Bingöl	12,7	51,0	15,8	52,6	1,6	0,259	0,27
Malatya	14,4	57,5	17,7	58,8	1,4	0,382	0,041**
Kırıkkale	15,9	63,6	19,4	64,8	1,2	0,16	0,257
Denizli	14,9	59,4	18,1	60,3	0,9	0,439	0,003***
Muş	15,5	62,2	18,6	62,1	-0,1	0,182	0,383
Bartın	16,0	63,8	19,0	63,4	-0,4	0,12	0,576
Gümüşhane	15,0	60,1	17,7	59,0	-1,1	0,075	0,692
Kars	14,6	58,3	16,7	55,8	-2,5	-0,145	0,567
Kocaeli	13,8	55,1	15,8	52,7	-2,5	-0,109	0,678
Bayburt	14,3	57,0	16,3	54,2	-2,8	-0,189	0,452
Sinop	16,0	63,9	18,3	61,1	-2,8	0,087	0,358
Rize	15,1	60,5	17,2	57,4	-3,2	0,309	0,029**
Samsun	14,6	58,3	16,5	55,1	-3,2	0,235	0,051*
Şanlıurfa	13,9	55,7	15,7	52,5	-3,2	0,423	0,013**
Yalova	15,1	60,6	17,0	56,7	-3,8	0,051	0,764
Hakkari	7,7	30,9	8,1	26,9	-4,0	-0,363	0,167
Bitlis	15,0	60,2	16,8	56,0	-4,2	-0,019	0,925
Muğla	16,4	65,5	18,4	61,2	-4,2	0,297	0,074*
Bursa	16,9	67,4	18,7	62,5	-5,0	0,256	0,055*
Hatay	16,0	64,0	17,7	58,9	-5,1	0,271	0,038**
Van	15,1	60,5	16,5	55,1	-5,4	0,353	0,007**
Tunceli	14,3	57,3	15,5	51,6	-5,6	-0,049	0,828
Konya	15,9	63,8	17,4	57,9	-5,9	-0,013	0,878
Tokat	14,2	56,8	15,2	50,6	-6,2	0,3	0,026**
Artvin	14,0	56,1	14,9	49,7	-6,5	0,525	0,001***

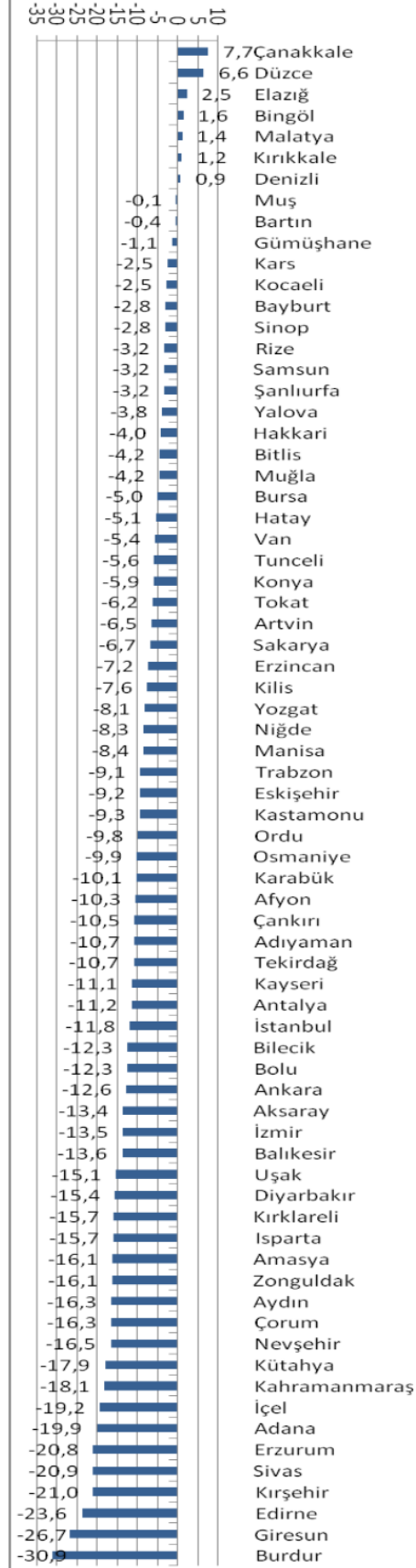
Sakarya	16,3	65,1	17,5	58,4	-6,7	0,06	0,682
Erzincan	14,9	59,5	15,7	52,4	-7,2	0,16	0,234
Kilis	14,6	58,3	15,2	50,7	-7,6	0,303	0,041**
Yozgat	15,9	63,6	16,6	55,4	-8,1	-0,018	0,917
Niğde	16,2	65,0	17,0	56,7	-8,3	0,248	0,122
Manisa	16,4	65,6	17,2	57,2	-8,4	0,143	0,109
Trabzon	14,9	59,8	15,2	50,7	-9,1	0,026	0,792
Eskişehir	15,8	63,2	16,2	54,0	-9,2	0,358	0,034**
Kastamonu	15,1	60,5	15,4	51,2	-9,3	0,218	0,048**
Ordu	15,7	62,7	15,9	53,0	-9,8	-0,002	0,984
Osmaniye	15,0	60,1	15,1	50,2	-9,9	0,252	0,028**
Karabük	16,8	67,3	17,2	57,2	-10,1	0,231	0,188
Afyon	17,0	68,0	17,3	57,6	-10,3	0,367	0,001***
Çankırı	14,7	58,7	14,4	48,2	-10,5	0	0,997
Adıyaman	15,0	60,1	14,8	49,5	-10,7	0,184	0,283
Tekirdağ	18,6	74,3	19,1	63,6	-10,7	0,262	0,129
Kayseri	15,0	59,9	14,6	48,8	-11,1	0,206	0,191
Antalya	16,0	64,2	15,9	53,0	-11,2	0,226	0,031**
İstanbul	18,5	74,1	18,7	62,3	-11,8	-0,049	0,676
Bilecik	15,7	62,7	15,1	50,4	-12,3	0,401	0,000***
Bolu	15,8	63,4	15,3	51,1	-12,3	-0,053	0,721
Ankara	15,7	63,0	15,1	50,4	-12,6	0,058	0,47
Aksaray	17,0	67,9	16,3	54,5	-13,4	0,114	0,548
İzmir	16,2	64,7	15,4	51,2	-13,5	0,217	0,009**
Balıkesir	16,8	67,2	16,1	53,6	-13,6	0,293	0,011**
Uşak	16,1	64,3	14,7	49,2	-15,1	0,092	0,436
Diyarbakır	15,0	60,1	13,4	44,7	-15,4	0,362	0,004***
Kırklareli	17,1	68,4	15,8	52,7	-15,7	-0,175	0,267
Isparta	16,5	66,2	15,1	50,4	-15,7	0,02	0,866
Amasya	16,2	64,9	14,6	48,8	-16,1	0,178	0,279
Zonguldak	16,5	66,1	15,0	50,0	-16,1	0,201	0,324
Aydın	17,5	69,8	16,1	53,6	-16,3	0,095	0,261
Çorum	16,8	67,1	15,2	50,8	-16,3	0,363	0,013**
Nevşehir	16,2	64,7	14,5	48,2	-16,5	0,243	0,096*
Kütahya	16,9	67,6	14,9	49,7	-17,9	0,206	0,021**
K.maraş	16,1	64,3	13,8	46,2	-18,1	0,355	0,019**
İçel	17,5	69,9	15,2	50,7	-19,2	0,401	0,001***
Adana	17,3	69,3	14,8	49,5	-19,9	-0,026	0,869
Erzurum	16,0	63,9	12,9	43,1	-20,8	0,32	0,015**
Sivas	17,0	67,9	14,1	47,0	-20,9	0,339	0,078*
Kırşehir	16,1	64,3	13,0	43,3	-21,0	0,226	0,221
Edirne	18,0	72,2	14,6	48,5	-23,6	0,047	0,669
Giresun	15,8	63,3	11,0	36,6	-26,7	0,454	0,005***
Burdur	16,4	65,7	10,4	34,8	-30,9	0,053	0,686

Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında sadece 7 ilde ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelerik değeri OKS sosyal standart puanı yüzdelerik değeri göre yüksek olduğu görülmektedir. Çanakkale ilinde 7,7'lik bir fark vardır. Düzce ilinde 6,6 ve Elazığ ilinde 2,5'lik fark vardır. Bingöl, Malatya, Kırıkkale ve Denizli illeri de yüzdelerik değeri arasındaki farkın yüksek olduğu iller arasındadır. Diğer bütün illerde yüzdelerik değeri arasındaki fark daha düşüktür. Yüzdelerik değeri arasındaki farkın negatif yönde en yüksek olduğu il Burdur (-30,9) ilidir. İkinci sırada ise -26,7 ile Giresun vardır. Üçüncü -23,6 ile Edirne, devamında Kırşehir (-21), Sivas (-20,9), Erzurum (-20,8) illeri vardır.

İlişki düzeyine bakıldığında OKS sosyal alt test ham puanı ile ÖSS-1 sosyal alt test ham puanı arasında en yüksek ilişkinin Artvin (0,525), Giresun (0,454), Denizli (0,439) ve Şanlıurfa (0,423) illerinde olduğu görülmektedir. 28 ilde sosyal ham puanları arasında orta ve düşük düzeyde ilişki vardır. Diğer illerde sosyal ham puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

İllere göre OKS sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.13'te verilmiştir.

Grafik 2.13. Anadolu öğrenen liselerinde iler düzeyinde OKS sosyal standart puan ortalaması yüzdeleri değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalaması yüzdeleri değeri arasındaki fark

4.2.3.4. Anadolu Öğretmen Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 matematik standart puan ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.14’te verilmiştir.

Tablo 3.14. İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Mat. St Puan	OKS Mat St Puan %	ÖSS Mat St Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	% Fark	r	sig.
Bayburt	7,9	31,5	20,6	68,6	37,1	-0,04	0,878
Bartın	9,1	36,3	20,9	69,6	33,3	-0,03	0,884
Bingöl	10,4	41,6	21,7	72,5	30,9	0,708	0,000***
Hatay	11,3	45,4	22,7	75,6	30,2	0,3	0,021**
Elazığ	9,2	36,7	20,0	66,7	30,0	0,563	0,006**
Şanlıurfa	8,4	33,6	18,6	62,0	28,4	0,444	0,008**
Muş	6,6	26,2	15,9	53,1	26,9	0,316	0,124
Amasya	10,5	42,0	20,5	68,4	26,3	0,056	0,734
Ordu	11,6	46,2	21,7	72,4	26,2	0,311	0,003***
Tokat	9,3	37,2	18,8	62,7	25,5	0,169	0,218
Diyarbakır	10,7	42,8	20,5	68,3	25,5	-0,09	0,476
Erzurum	11,8	47,3	21,7	72,5	25,2	0,243	0,069
Karabük	12,8	51,1	22,8	75,9	24,7	0,483	0,004***
Van	8,3	33,2	17,4	57,8	24,7	0,096	0,475
Bilecik	11,2	44,7	20,5	68,4	23,7	0,149	0,199
Giresun	11,5	45,8	20,7	69,1	23,3	0,393	0,018**
Tunceli	8,5	33,9	17,1	57,1	23,1	0,03	0,894
Adıyaman	12,0	48,0	21,3	71,1	23,1	0,405	0,014**
K.maraş	13,1	52,6	22,7	75,7	23,1	-0,2	0,191
Yalova	8,1	32,2	16,5	55,0	22,7	0,416	0,01**
Düzce	10,2	40,6	19,0	63,2	22,5	0,47	0,003***
Erzincan	9,0	36,1	17,5	58,5	22,3	0,411	0,002***
Kayseri	11,0	44,1	19,9	66,3	22,3	-0,03	0,855
Kırşehir	12,5	50,0	21,4	71,3	21,3	0,329	0,071*
Isparta	12,3	49,2	21,1	70,3	21,2	0,371	0,001***

Kütahya	12,2	48,8	21,0	69,9	21,1	0,304	0,001***
Sivas	12,9	51,7	21,8	72,7	21,0	0,403	0,033**
Çankırı	10,3	41,3	18,6	62,1	20,8	0,266	0,059*
Muğla	12,5	49,9	21,2	70,7	20,8	0,515	0,001***
İzmir	11,9	47,8	20,5	68,5	20,7	0,398	0,000***
Niğde	13,4	53,7	22,3	74,3	20,7	0,665	0,000***
Afyon	12,6	50,5	21,3	70,9	20,5	0,277	0,014**
Bitlis	8,1	32,4	15,8	52,7	20,3	0,108	0,586
İçel	13,2	52,7	21,9	73,0	20,3	0,383	0,002***
Rize	9,3	37,3	17,2	57,4	20,1	0,66	0,000***
Kocaeli	6,8	27,4	14,2	47,4	20,1	0,32	0,211
Eskişehir	11,1	44,5	19,4	64,5	20,0	0,455	0,006**
Burdur	13,1	52,6	21,8	72,5	20,0	0,083	0,527
Kilis	10,4	41,6	18,5	61,5	20,0	0,451	0,002***
Nevşehir	12,0	47,8	20,3	67,5	19,7	0,37	0,01**
Zonguldak	11,7	47,0	20,0	66,5	19,5	0,087	0,674
Samsun	9,5	37,9	17,2	57,3	19,5	0,392	0,001***
Manisa	12,3	49,2	20,5	68,3	19,1	0,442	0,000***
Adana	14,8	59,2	23,5	78,3	19,1	0,339	0,026**
Aydın	13,1	52,3	21,3	71,1	18,8	0,279	0,001***
Uşak	11,8	47,4	19,8	66,0	18,7	0,505	0,000***
Sinop	9,9	39,6	17,4	58,2	18,5	0,35	0,000***
Osmaniye	11,5	46,2	19,4	64,6	18,4	0,327	0,004***
Tekirdağ	14,0	56,2	22,2	74,0	17,9	0,388	0,021**
Edirne	13,4	53,4	21,2	70,8	17,4	0,437	0,000***
Konya	12,1	48,2	19,6	65,5	17,2	0,32	0,000***
Artvin	9,1	36,4	16,0	53,4	17,0	0,605	0,000***
Kırklareli	11,6	46,6	19,0	63,4	16,8	0,214	0,174
Çorum	11,9	47,6	19,3	64,3	16,7	0,139	0,357
Gümüşhane	9,8	39,3	16,6	55,4	16,1	0,435	0,016**
Antalya	12,1	48,6	19,4	64,5	16,0	0,389	0,000***
Trabzon	8,9	35,7	15,5	51,6	15,9	0,426	0,000***
Denizli	11,7	46,9	18,8	62,8	15,9	0,322	0,035**
Bursa	13,6	54,4	21,0	70,1	15,7	0,349	0,008**
Kastamonu	10,6	42,4	17,2	57,4	15,0	0,588	0,000***
Bolu	10,2	40,9	16,8	55,9	14,9	0,46	0,001***
Sakarya	10,7	42,6	17,2	57,3	14,7	0,202	0,164
Balıkesir	12,6	50,4	19,4	64,7	14,3	0,141	0,226
Ankara	11,8	47,2	18,4	61,2	14,0	0,421	0,000***
İstanbul	14,7	58,9	21,8	72,5	13,6	0,576	0,000***

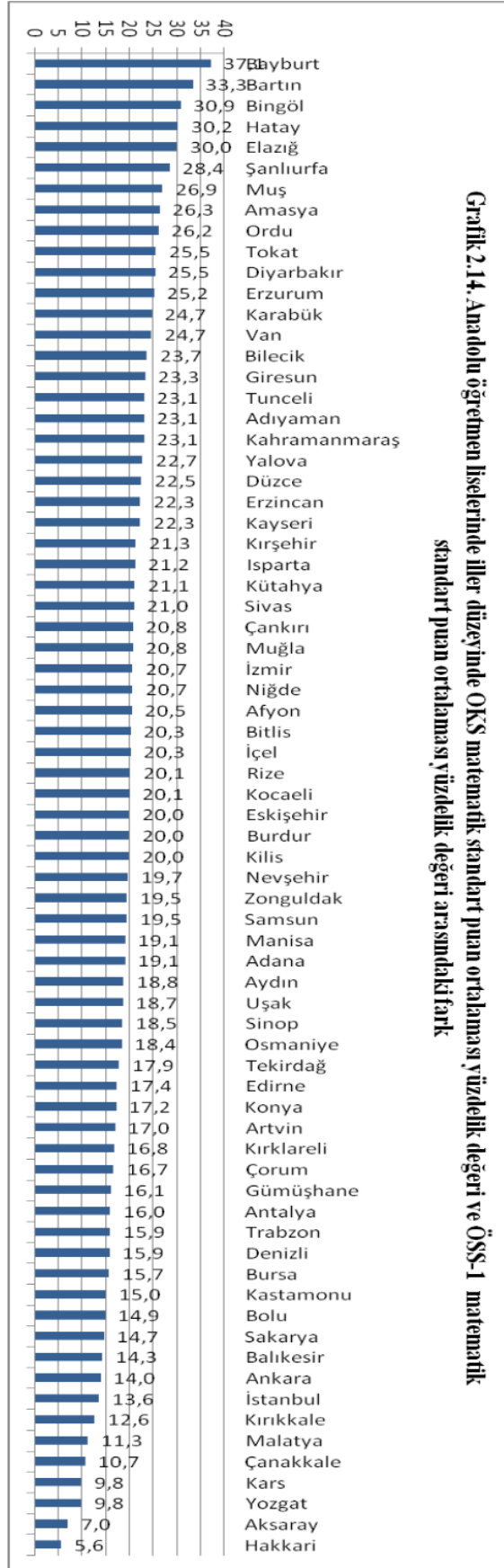
Kırıkkale	12,0	47,8	18,1	60,4	12,6	0,153	0,278
Malatya	9,2	36,7	14,4	48,0	11,3	0,356	0,058*
Çanakkale	9,3	37,2	14,4	47,9	10,7	0,355	0,081
Kars	6,7	26,7	11,0	36,6	9,8	-0,35	0,159
Yozgat	10,2	40,9	15,2	50,7	9,8	0,309	0,071*
Aksaray	12,8	51,4	17,5	58,4	7,0	0,223	0,237
Hakkari	4,3	17,0	6,8	22,7	5,6	-0,44	0,089*

Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri farkına bakıldığında en yüksek farkın 37,1 ile Bayburt ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 33,3 ile Bartın ili vardır. Üçüncü sırada 30,9 ile Bingöl ili bulunmaktadır. Sırasıyla Hatay (30,2), Elazığ (30) ve Şanlıurfa (28,4) illeri bulunmaktadır. OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farkın en düşük olduğu il ise (5,6) ile Hakkari'dir. En alt ikinci sırada Aksaray (7,0), üçüncü sırada 9,8 ile Yozgat ve Kars illeri vardır.

İller düzeyinde ilişki düzeyine bakıldığında en yüksek ilişkinin Bingöl (0,708) ilinde olduğu görülmektedir. İlişki düzeyleri sırasıyla Niğde (0,665), Artvin (0,605), Kastamonu (0,588), İstanbul (0,576), Elazığ (0,563) ve Uşak (0,505) olarak gerçekleşmiştir.

48 ilde orta ve düşük düzeyde ilişki vardır. Diğer illerde ilişkiye rastlanmamıştır. Yüzdelik değerler arasındaki farkın en yüksek olduğu iki ilde ilişkiye rastlanmamıştır. 7 ilde negatif ilişki vardır. Sadece Hakkari ilinde negatif yönde orta düzeyde ilişki vardır.

İllere göre OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.14'te verilmiştir.

4.2.3.5. İller Düzeyinde Anadolu Öğretmen Liselerinde OKS ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.15’te verilmiştir.

Tablo 3.15. İller düzeyinde Anadolu öğretmen liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, yüzdelik değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	% Fark	r	sig.
Bingöl	10,0	39,9	13,7	45,8	5,8	0,127	0,592
Adıyaman	13,0	52,0	16,0	53,2	1,2	0,441	0,007**
Şanlıurfa	9,6	38,2	11,6	38,7	0,5	0,163	0,357
Giresun	12,9	51,4	14,4	48,1	-3,4	0,494	0,002***
İçel	14,7	59,0	15,8	52,8	-6,2	0,355	0,004***
Adana	15,2	61,0	16,2	53,9	-7,1	0,629	0,000***
Hakkari	4,0	16,1	2,7	8,9	-7,1	0,149	0,582
Karabük	13,9	55,6	14,4	48,1	-7,5	0,382	0,026**
Tokat	10,0	39,9	9,3	31,0	-8,9	0,315	0,019
Burdur	14,2	57,0	14,3	47,5	-9,4	0,13	0,323
Diyarbakır	11,8	47,3	11,4	37,9	-9,5	0,299	0,020**
Kırşehir	13,7	54,8	13,2	44,0	-10,8	0,416	0,020**
Zonguldak	13,8	55,2	13,2	44,1	-11,1	0,092	0,655
Bayburt	9,2	36,6	7,6	25,3	-11,3	-0,227	0,365
Elazığ	9,6	38,6	8,2	27,3	-11,3	0,325	0,141
K.maraş	13,6	54,5	12,9	43,0	-11,5	0,207	0,183
Artvin	9,7	38,8	8,2	27,2	-11,7	0,274	0,087*
Tunceli	8,3	33,0	6,4	21,4	-11,7	0,381	0,080*
Hatay	13,3	53,2	12,2	40,7	-12,5	0,245	0,062*
Erzurum	14,0	56,2	12,9	42,9	-13,3	0,181	0,177
Ordu	12,8	51,3	11,4	38,0	-13,4	0,126	0,237
Bartın	10,3	41,3	8,3	27,7	-13,6	0,308	0,143
Amasya	12,6	50,4	11,0	36,5	-13,8	0,327	0,042
Niğde	14,1	56,5	12,7	42,5	-14,0	0,05	0,76
Isparta	13,8	55,3	12,1	40,5	-14,8	0,432	0,000***

Erzincan	10,3	41,2	7,9	26,3	-14,9	0,457	0,000***
Sivas	14,7	58,9	13,1	43,6	-15,4	0,171	0,385
Afyon	14,9	59,4	13,2	43,9	-15,5	0,292	0,009**
Osmaniye	12,7	50,6	10,5	35,0	-15,6	0,327	0,004***
Aydın	14,4	57,6	12,4	41,3	-16,3	0,343	0,000***
Kırklareli	13,1	52,4	10,8	36,1	-16,3	0,172	0,276
Nevşehir	13,0	52,2	10,7	35,8	-16,4	0,099	0,504
Van	10,0	40,1	7,0	23,2	-16,9	0,161	0,23
Uşak	12,7	50,6	10,1	33,6	-17,0	0,399	0,000***
Antalya	12,9	51,8	10,4	34,6	-17,2	0,366	0,000***
Yalova	9,5	37,9	6,1	20,4	-17,5	0,345	0,036**
Tekirdağ	15,7	62,9	13,6	45,3	-17,6	0,559	0,000***
Manisa	13,2	52,8	10,4	34,7	-18,1	0,417	0,000***
Bitlis	10,0	39,8	6,5	21,5	-18,3	0,126	0,524
İzmir	13,4	53,8	10,5	35,1	-18,6	0,417	0,000***
Samsun	10,7	42,6	7,2	23,9	-18,7	0,164	0,175
İstanbul	16,7	66,7	14,3	47,8	-18,9	0,357	0,002***
Bilecik	11,9	47,5	8,5	28,5	-19,0	0,436	0,000***
Kilis	11,4	45,5	7,9	26,4	-19,1	0,239	0,109
Konya	13,0	52,0	9,8	32,6	-19,4	0,349	0,000***
Bolu	11,0	44,0	7,2	23,9	-20,1	0,155	0,298
Muş	8,5	33,9	4,0	13,2	-20,6	0,454	0,023**
Kütahya	13,7	54,8	10,2	34,1	-20,8	0,303	0,001***
Aksaray	14,3	57,2	10,9	36,4	-20,8	-0,02	0,917
Rize	10,5	42,0	6,3	21,1	-21,0	0,328	0,020**
Bursa	13,4	53,8	9,8	32,6	-21,2	0,526	0,000***
Kayseri	12,9	51,7	9,1	30,4	-21,3	0,241	0,124
Çankırı	11,2	44,8	7,0	23,4	-21,5	0,119	0,405
Denizli	11,5	45,8	7,3	24,2	-21,6	0,437	0,003***
Muğla	13,8	55,3	10,1	33,6	-21,7	0,401	0,014**
Kastamonu	11,2	44,8	6,9	23,0	-21,8	0,345	0,001***
Çorum	13,3	53,1	9,2	30,6	-22,6	0,192	0,202
Eskişehir	12,9	51,7	8,7	29,0	-22,7	0,299	0,081*
Edirne	15,5	62,1	11,7	38,9	-23,2	0,194	0,078*
Balıkesir	13,9	55,4	9,5	31,8	-23,6	0,201	0,083*
Trabzon	10,6	42,5	5,6	18,7	-23,8	0,138	0,161
Sinop	10,5	42,1	5,4	18,1	-23,9	0,388	0,000***
Ankara	12,9	51,6	7,9	26,4	-25,2	0,395	0,000***
Yozgat	12,4	49,5	6,8	22,6	-26,9	0,321	0,060*
Kocaeli	9,2	36,6	2,9	9,6	-27,1	0,194	0,456

Gümüşhane	10,7	42,8	4,6	15,3	-27,5	0,147	0,437
Sakarya	12,6	50,4	6,6	22,1	-28,3	-0,022	0,883
Kırıkkale	12,1	48,2	5,9	19,7	-28,5	0,157	0,265
Düzce	12,7	50,7	6,2	20,8	-29,9	0,203	0,229
Kars	9,4	37,5	1,2	4,1	-33,4	0,626	0,005*
Malatya	10,9	43,5	2,4	8,0	-35,5	0,177	0,358
Çanakkale	10,5	41,9	1,7	5,7	-36,2	0,043	0,839

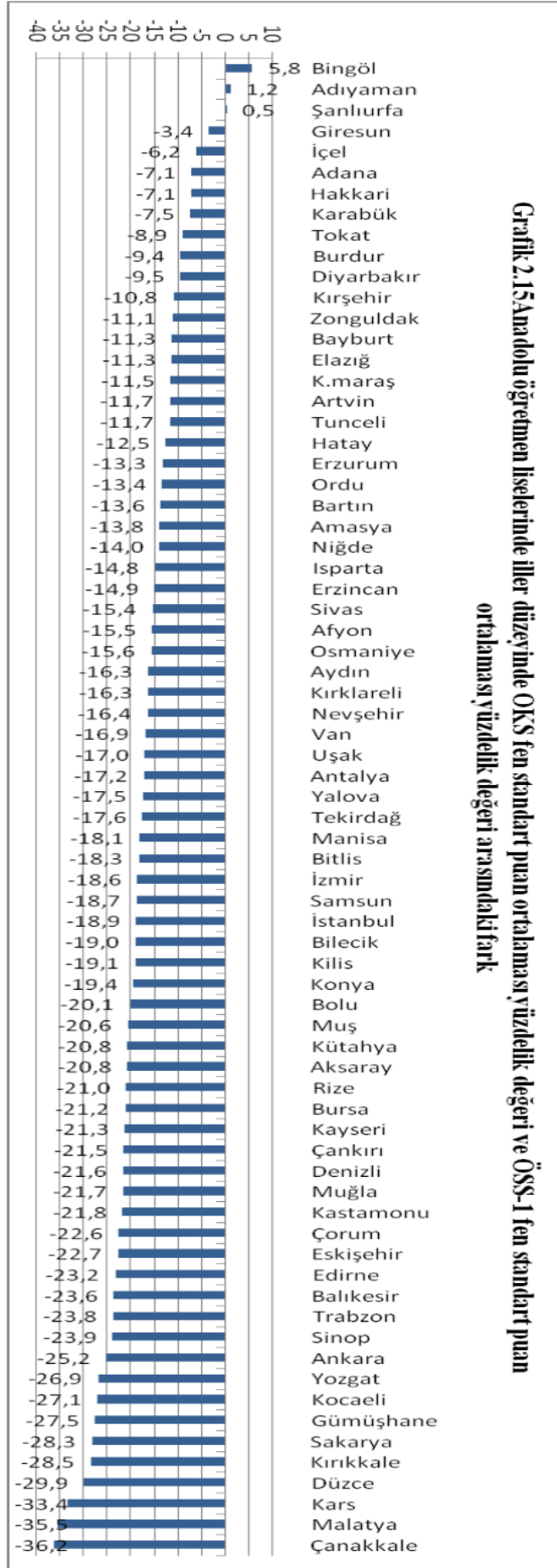
Anadolu öğretmen liselerinde OKS fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalaması yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında sadece 3 ilde yüzdelik değerler arasındaki fark pozitif yöndedir. Bingöl ilinde % 5,8, Adıyaman ilinde % 1,2 ve Şanlıurfa ilinde % 0,5 fark vardır.

Diğer bütün illerde yüzdelik değerler arasındaki fark negatif yönde gerçekleşmiştir. En yüksek negatif fark % -36,2 ile Çanakkale ilindedir. Sonndan ikinci sırada % -35,5 ile Malatya ili, üçüncü sırada % -33,4 ile Kars ili ve dördüncü sırada % -29,9 ile Düzce ili vardır.

38 ilde orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Diğer illerde OKS fen ve ÖSS-1 fen alt testleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

En yüksek pozitif ilişki (0,629) ile Adana ilindedir. İkinci sırada (0,626) ile Kars ili vardır. Giresun ilinde (0,494), Erzincan ilinde (0,457), Muş ilinde (0,454) ve Adıyaman ilinde (0,441) anlamlılık ilişkisine rastlanmıştır.

Anadolu öğretmen liselerinde illere göre OKS fen standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.15'te verilmiştir.

4.2.4. Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

4. 2. 4. 1. Anadolu Kız Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İller düzeyinde OKS ve ÖSS-1 testleri standart puanı ortalaması, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 16’da verilmiştir.

Tablo 3.16. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. P. Ort.	OKS %	ÖSS St. P. Ort.	ÖSS %	Fark	r	r ²	sig.
Artvin	43,4	43,4	71,9	59,9	16,5	0,74	0,55	0,258
Denizli	45,2	45,2	62,7	52,3	7,1	0,09	0,01	0,789
Kırıkkale	31,1	31,1	45,1	37,6	6,5	0,94	0,89	0,016**
Erzincan	29,1	29,1	40,6	33,8	4,8	0,56	0,32	0,19
Muş	21,1	21,1	30,7	25,6	4,4	0,96	0,93	0,396
Kilis	28,7	28,7	39,1	32,6	3,9	0,94	0,89	0,016**
Kırşehir	15,6	15,6	22,8	19,0	3,4	0,57	0,33	0,106
Sivas	36,1	36,1	47,2	39,3	3,2	0,96	0,92	0,186
Isparta	31,3	31,3	41,3	34,4	3,1	0,78	0,61	0,002***
Şanlıurfa	29,0	29,0	37,5	31,3	2,3	0,34	0,11	0,781
Bilecik	28,3	28,3	35,9	30,0	1,7	0,89	0,79	0,000***
Erzurum	26,6	26,6	33,2	27,7	1,1	0,7	0,49	0,003***
Kütahya	29,1	29,1	36,1	30,1	1,0	0,7	0,49	0,000***
Ordu	28,8	28,8	35,8	29,8	1,0	0,28	0,08	0,277
Elazığ	36,2	36,2	44,7	37,2	1,0	0,76	0,58	0,452
Trabzon	33,7	33,7	40,6	33,9	0,2	0,67	0,45	0,048**
Batman	30,9	30,9	37,3	31,0	0,1	0,92	0,85	0,254
Manisa	30,9	30,9	36,8	30,7	-0,2	0,74	0,55	0,000***
Osmaniye	39,4	39,4	46,6	38,8	-0,6	0,12	0,02	0,752
Bayburt	23,7	23,7	27,7	23,1	-0,7	0,82	0,67	0,393
Yalova	24,9	24,9	28,9	24,1	-0,8	0,66	0,43	0,000***
Gaziantep	36,7	36,7	42,8	35,7	-1,1	0,55	0,3	0,453
Antalya	28,2	28,2	31,8	26,5	-1,8	0,41	0,16	0,000***

Van	34,0	34,0	38,7	32,2	-1,8	0,99	0,98	0,088*
Niğde	34,5	34,5	39,1	32,6	-1,9	0,78	0,61	0,022**
Kastamonu	30,0	30,0	33,5	28,0	-2,0	0,18	0,03	0,737
Muğla	25,9	25,9	28,6	23,8	-2,1	0,53	0,28	0,000***
Karabük	20,7	20,7	22,2	18,5	-2,2	0,53	0,28	0,002***
Konya	39,6	39,6	44,9	37,4	-2,2	0,58	0,34	0,000***
Düzce	32,3	32,3	36,1	30,0	-2,3	0,75	0,48	0,17
Balıkesir	25,6	25,6	27,6	23,0	-2,6	0,37	0,14	0,001***
Tekirdağ	37,1	37,1	41,0	34,2	-2,9	0,46	0,21	0,01**
Sakarya	33,2	33,2	36,2	30,2	-3,0	0,51	0,26	0,000***
Malatya	32,1	32,1	34,3	28,6	-3,5	0,99	0,99	0,079*
Adana	21,1	21,1	20,5	17,1	-4,0	0,4	0,16	0,015**
Hatay	30,1	30,1	31,2	26,0	-4,0	0,37	0,14	0,054*
Bolu	29,7	29,7	30,6	25,5	-4,2	0,47	0,22	0,286
Ankara	33,5	33,5	35,0	29,2	-4,4	0,55	0,3	0,000***
Zonguldak	36,1	36,1	37,6	31,4	-4,7	0,55	0,3	0,043**
Burdur	31,0	31,0	31,3	26,1	-4,9	0,65	0,42	0,267
Aydın	29,1	29,1	29,0	24,1	-5,0	0,5	0,25	0,001***
Kırklareli	29,3	29,3	29,0	24,2	-5,2	0,15	0,02	0,436
Kocaeli	31,0	31,0	31,0	25,8	-5,2	0,33	0,11	0,012**
Tokat	31,7	31,7	31,6	26,4	-5,3	0,31	0,1	0,347
İçel	23,2	23,2	21,4	17,8	-5,4	0,17	0,03	0,582
Iğdır	30,7	30,7	30,3	25,3	-5,5	0,21	0,04	0,538
Sinop	22,2	22,2	20,1	16,7	-5,5	0,89	0,8	0,007**
Edirne	35,8	35,8	36,0	30,0	-5,8	0,51	0,26	0,001***
Uşak	31,6	31,6	31,0	25,8	-5,8	0,49	0,24	0,004***
Diyarbakır	38,3	38,3	38,4	32,0	-6,3	0,85	0,73	0,007**
İzmir	32,6	32,6	31,6	26,3	-6,3	0,61	0,37	0,000***
Bursa	35,7	35,7	34,4	28,7	-7,0	0,25	0,06	0,086*
Amasya	30,0	30,0	25,3	21,1	-9,0	0,84	0,7	0,019**
Eskişehir	41,1	41,1	38,6	32,2	-9,0	0,69	0,48	0,004***
İstanbul	40,4	40,4	37,1	30,9	-9,5	0,4	0,16	0,000***
Kars	14,2	14,2	5,2	4,4	-9,8	0,62	0,39	0,378
Samsun	42,5	42,5	35,8	29,9	-12,7	0,41	0,17	0,238
Kayseri	44,3	44,3	35,0	29,1	-15,2	0,72	0,52	0,171

Anadolu kız meslek liselerinde 58 ilde OKS standart puanı ortalamaları ile ÖSS-1 standart puanı ortalamalarının yüzdelik değerleri arasındaki farklar incelenmiştir.

OKS ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri incelendiğinde en yüksek farkın 16,5 ile Artvin ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 7,1 ile Denizli ili vardır. Yüzdelerik değeri arasındaki farkın en yüksek olduğu üçüncü il ise 6,5 ile Kırıkkale'dir. 17 ilde ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değeri OKS standart puanı yüzdelerik değerlerine göre daha yüksek çıkmıştır.

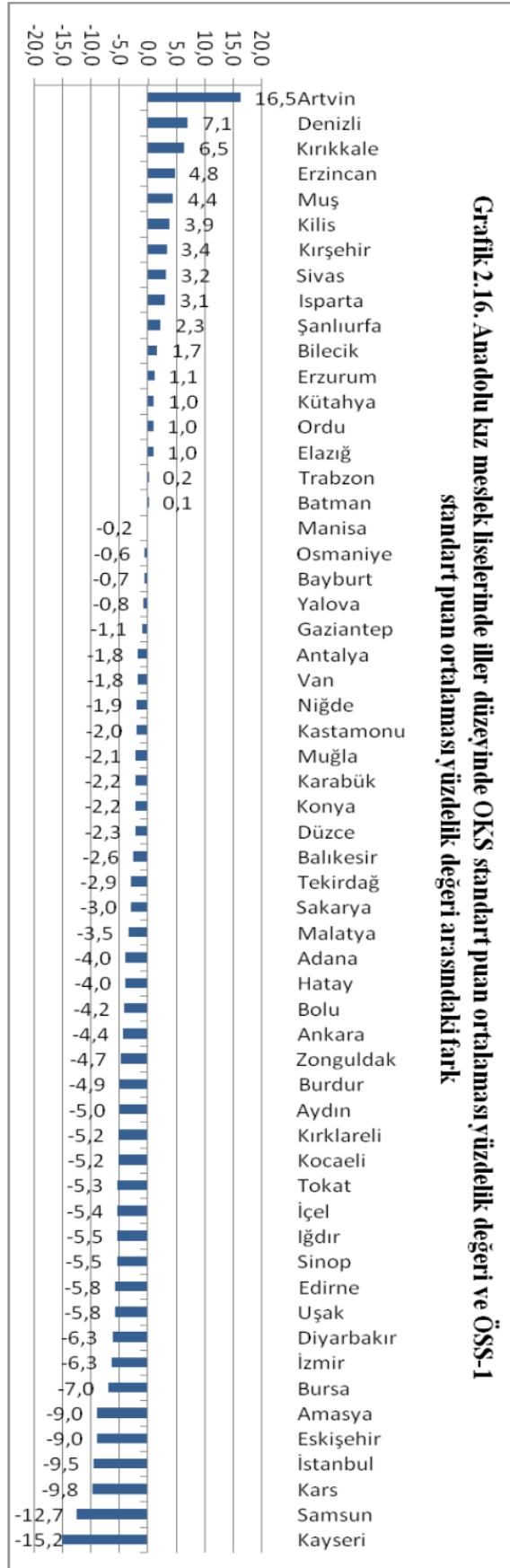
ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin OKS standart puanı yüzdelerik değerine göre en düşük olduğu il -15,2 ile Kayseri olmuştur. Bu il -12,7 ile Samsun ili izlemektedir. Kars ilinde 9,8 daha düşük olmuştur. Bu il -9,5 ile İstanbul takip etmektedir. 42 ilde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değerlerine göre ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri daha düşük gerçekleşmiştir.

Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında 34 ilde OKS ve ÖSS-1 arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. 12 ilde OKS ve ÖSS-1 arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Pozitif yönde en yüksek anlamlı ilişki 0,992 ile Malatya ilinde, sonra Van (0,990) ilinde, daha sonra ise Kırıkkale (0,944) ilindedir. Dördüncü sırada ise 0,943 ile Kilis ilinde yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Kırıkkale, Malatya, Kilis ve Van illerinde OKS ÖSS-1'i çok yüksek düzeyde yordamaktadır.

En yoğun öğrenci grubunun sınava girdiği Ankara ve İzmir illerinde OKS ham puanları ÖSS-1 ham puanlarını orta düzeyde yordamaktadır. İstanbul ilinde ise düşük düzeyde yordamaktadır.

Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.16'da verilmiştir.

4.2.4.2. Anadolu Kız Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt testi standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.17’de verilmiştir.

Tablo 3.17. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve ilişki düzeyi

İl Adı	OKS Tur. St. Puan	OKS Tur. %	ÖSS Tur. St. Puan	ÖSS Tur. %	Fark	r	Sig.
Trabzon	7,1	28,4	16,4	54,5	26,1	0,746	0,021**
Denizli	11,5	45,8	21,3	71,1	25,3	-0,043	0,9
Erzincan	8,3	33,3	14,8	49,4	16,1	0,213	0,647
Artvin	12,5	50,0	19,6	65,4	15,3	0,909	0,091*
Konya	10,7	42,8	16,9	56,2	13,5	0,319	0,066*
Kastamonu	8,2	33,0	13,7	45,7	12,7	-0,3	0,563
Isparta	8,1	32,5	13,3	44,4	11,9	0,643	0,018**
Osmaniye	11,0	44,0	16,8	55,8	11,9	0,122	0,755
Elazığ	9,1	36,3	14,4	48,1	11,8	-0,151	0,903
Kütahya	7,9	31,5	12,6	42,0	10,4	0,481	0,005***
Muş	6,6	26,3	10,9	36,2	9,9	0,805	0,195
Antalya	7,5	30,0	11,8	39,4	9,4	0,354	0,000***
Kırşehir	3,4	13,4	6,7	22,3	8,9	0,404	0,281
Erzurum	8,2	32,8	12,5	41,6	8,9	0,574	0,025**
Kırıkkale	8,7	34,7	13,0	43,4	8,7	0,977	0,004***
Niğde	10,2	40,7	14,6	48,8	8,1	0,108	0,798
Balıkesir	6,9	27,8	10,7	35,8	8,0	0,281	0,016**
Van	10,7	42,6	15,2	50,6	7,9	0,982	0,121
Muğla	6,9	27,4	10,5	34,9	7,5	0,425	0,000***
Yalova	7,0	28,0	10,6	35,4	7,4	0,6	0,001***
Bilecik	6,2	24,6	9,6	32,0	7,4	0,674	0,004***
İçel	5,0	20,1	8,2	27,4	7,3	0,155	0,613
Eskişehir	10,0	40,0	14,1	47,1	7,0	0,235	0,398
Manisa	9,0	36,1	12,9	42,9	6,8	0,53	0,002***
Düzce	9,2	36,8	13,1	43,6	6,8	0,466	0,148
Tekirdağ	10,0	40,0	14,0	46,7	6,7	0,153	0,419

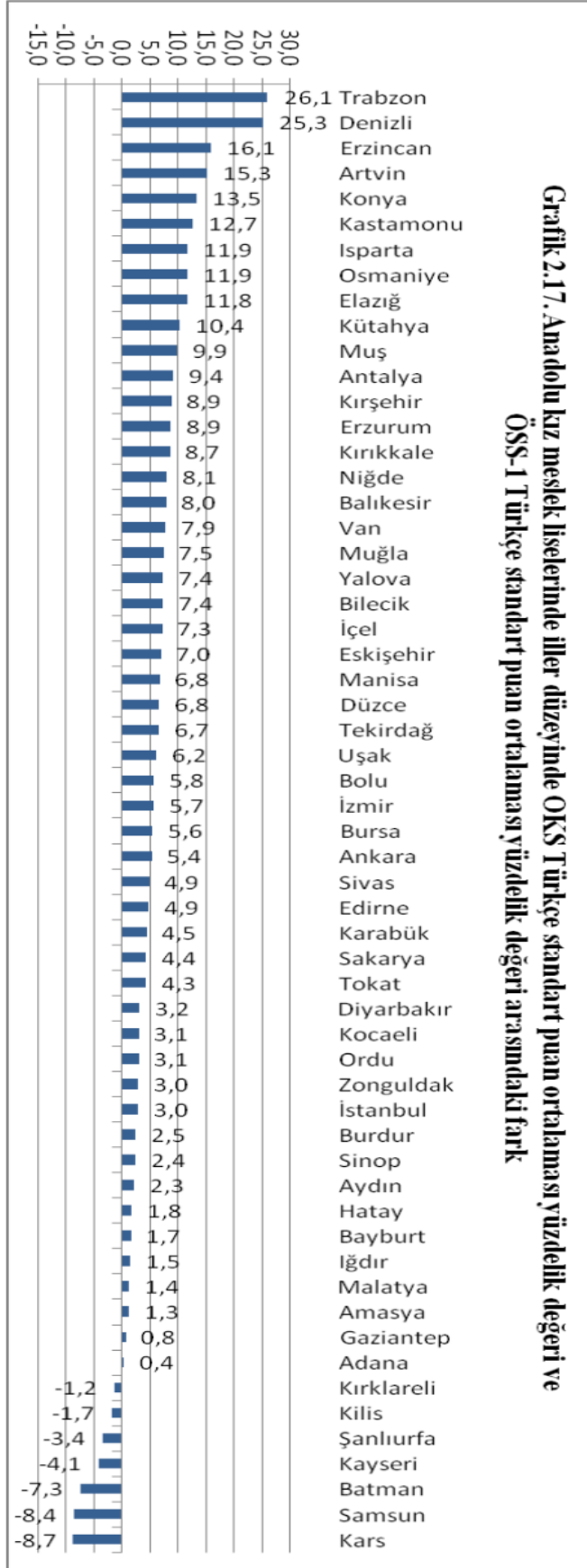
Uşak	8,0	31,9	11,4	38,1	6,2	0,418	0,015**
Bolu	8,4	33,4	11,8	39,3	5,8	-0,186	0,689
İzmir	8,5	33,8	11,9	39,6	5,7	0,402	0,000***
Bursa	9,6	38,4	13,2	44,0	5,6	0,173	0,24
Ankara	9,1	36,4	12,6	41,9	5,4	0,39	0,000***
Sivas	11,8	47,3	15,7	52,2	4,9	0,279	0,82
Edirne	9,4	37,5	12,7	42,4	4,9	0,335	0,03**
Karabük	4,9	19,5	7,2	24,0	4,5	0,076	0,675
Sakarya	9,1	36,5	12,3	40,9	4,4	0,262	0,072*
Tokat	9,9	39,6	13,2	43,9	4,3	0,131	0,702
Diyarbakır	9,4	37,8	12,3	41,0	3,2	0,696	0,055
Kocaeli	8,9	35,8	11,6	38,8	3,1	0,425	0,001***
Ordu	9,2	36,7	11,9	39,8	3,1	0,303	0,237
Zonguldak	10,1	40,5	13,1	43,5	3,0	0,57	0,033**
İstanbul	11,1	44,5	14,3	47,5	3,0	0,218	0,000***
Burdur	8,6	34,5	11,1	36,9	2,5	0,651	0,005***
Sinop	5,4	21,6	7,2	24,0	2,4	0,846	0,016**
Aydın	8,3	33,0	10,6	35,3	2,3	0,554	0,000***
Hatay	7,9	31,4	10,0	33,2	1,8	0,111	0,573
Bayburt	7,1	28,3	9,0	30,0	1,7	-0,459	0,696
Iğdır	9,1	36,5	11,4	38,0	1,5	0,184	0,589
Malatya	9,7	38,6	12,0	40,0	1,4	0,105	0,933
Amasya	8,3	33,3	10,4	34,6	1,3	-0,336	0,462
Gaziantep	11,2	44,8	13,7	45,6	0,8	0,863	0,137
Adana	6,1	24,4	7,4	24,8	0,4	0,489	0,002***
Kırklareli	8,5	34,0	9,8	32,8	-1,2	0,038	0,844
Kilis	8,5	33,9	9,7	32,2	-1,7	0,802	0,102
Şanlıurfa	11,0	44,0	12,2	40,6	-3,4	0,739	0,471
Kayseri	10,8	43,3	11,8	39,2	-4,1	-0,044	0,944
Batman	11,4	45,6	11,5	38,3	-7,3	0,227	0,854
Samsun	11,0	43,9	10,6	35,5	-8,4	0,057	0,876
Kars	2,6	10,5	0,5	1,8	-8,7	0,638	0,362

Anadolu kız meslek liselerinde OKS Türkçe alt test standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri ile ÖSS-1 Türkçe alt test standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 26,1 ile Trabzon'da olduğu görülmektedir. Yüzdelerle değerler arasındaki farkın en yüksek olduğu ikinci il ise 25,3 ile Denizli olmuştur. Üçüncü sırada 16,1 ile Erzincan ve dördüncü sırada 15,3 ile Artvin ili vardır.

ÖSS-1 standart puanı yüzelik değerinin OKS standart puanı yüzelik değrine göre düşük olduğu illere bakıldığında farkın en yüksek olduğu il -8,7 ile Kars ilidir. İkinci sırada -8,4 ile Samsun ili vardır. Üçüncü sırada ise -7,3 ile Batman ili vardır.

OKS Türkçe alt test ham puanı ile ÖSS-1 Türkçe at test ham puanı arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 25 ilde anlamlı ilişki çıktığı görölmektedir. En yüksek düzeyde ilişki 0,977 ile Kırıkkale ilindedir. Artvin ilinde 0,909, Sinop ilinde ise 0,846 ile yüksek düzeyde anlamlı ilişki çıkmıştır. Yüksek düzeyde anlamlı ilişki çıkan dördüncü il ise 0,746 ile Trabzon ilidir.

Anadolu kız meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puanları yüzelik değeri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanları yüzelik değeri arasındaki farklara ilişkin bulgular Grafik 2.17’de verilmiştir.

4.2.4.3. İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular tablo 3.18’de verilmiştir.

Tablo 3.18. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS sosyal alt test ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları, yüzdelik ifadesi, arasındaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri

il adı	OKS Sos. St. Puan	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. Puan	ÖSS Sos. St. Puan %	Fark	r	sig
Denizli	10,3	41,1	20,3	67,7	26,5	0,122	0,722
Erzurum	4,7	19,0	12,9	43,1	24,1	0,546	0,035**
Kırşehir	0,3	1,2	6,4	21,4	20,2	0,438	0,239
Kilis	5,3	21,1	11,7	39,1	17,9	0,81	0,097*
Manisa	6,2	24,9	12,8	42,8	17,9	0,386	0,027**
Muş	4,1	16,3	10,1	33,7	17,4	0,747	0,253
Antalya	5,8	23,3	11,8	39,5	16,2	0,258	0,001***
Karabük	3,0	12,0	8,5	28,2	16,2	0,248	0,164
Bayburt	4,9	19,7	10,7	35,7	16,0	0,731	0,478
Ordu	5,4	21,8	11,3	37,6	15,8	0,263	0,308
Kastamonu	8,1	32,3	14,4	48,0	15,7	0,212	0,687
Adana	3,0	12,0	8,3	27,6	15,6	0,117	0,498
Düzce	7,3	29,1	13,4	44,6	15,5	0,34	0,306
Kırklareli	6,2	24,9	12,0	39,9	15,0	0,371	0,044**
Şanlıurfa	5,2	21,0	10,8	36,0	15,0	0,262	0,831
Yalova	4,5	17,9	9,5	31,8	13,8	0,601	0,001***
Bolu	4,9	19,8	9,8	32,7	12,9	0,676	0,096*
Burdur	5,8	23,1	10,7	35,5	12,5	0,319	0,212
Balıkesir	5,4	21,5	10,1	33,7	12,2	0,413	0,000***
Muğla	5,5	22,2	10,3	34,3	12,1	0,393	0,000***
Gaziantep	7,6	30,3	12,6	42,1	11,7	-0,553	0,447
Malatya	4,7	19,0	9,2	30,7	11,7	0,824	0,383
Van	7,8	31,3	12,8	42,6	11,3	0,997	0,046**
Sivas	7,4	29,7	12,2	40,7	11,0	0,798	0,412

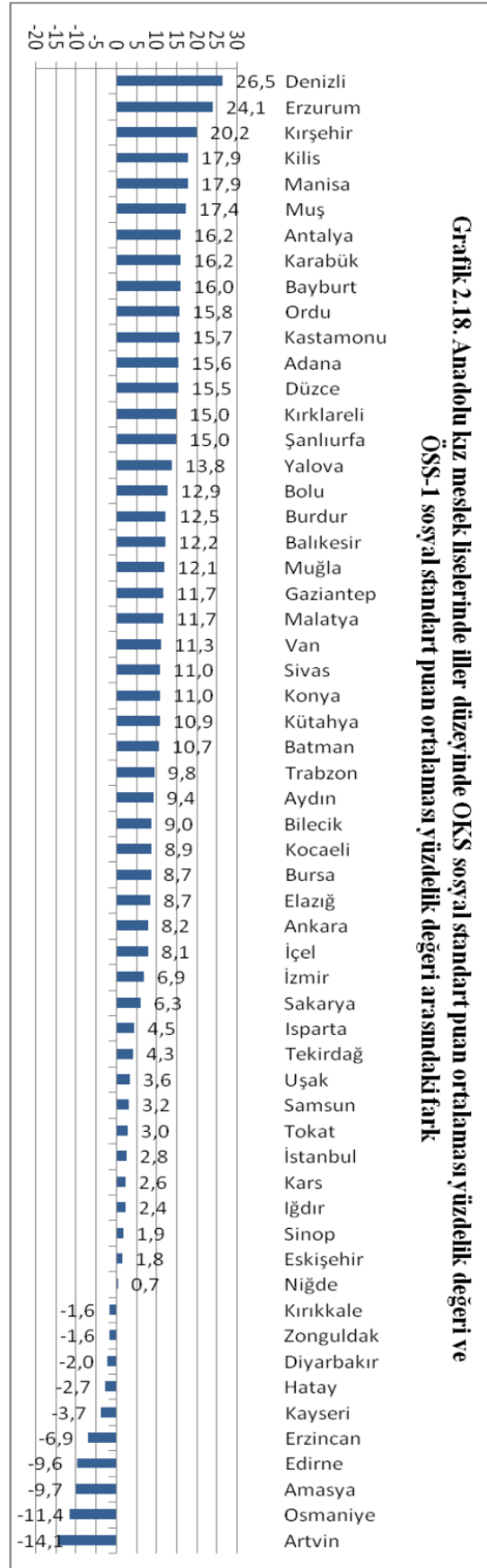
Konya	9,4	37,6	14,6	48,6	11,0	0,396	0,020**
Kütahya	5,8	23,2	10,2	34,1	10,9	0,292	0,105
Batman	5,8	23,3	10,2	34,0	10,7	0,956	0,189
Trabzon	8,1	32,5	12,7	42,3	9,8	0,268	0,485
Aydın	6,0	23,8	10,0	33,3	9,4	0,107	0,486
Bilecik	5,6	22,3	9,4	31,2	9,0	0,811	0,000***
Kocaeli	6,8	27,1	10,8	36,0	8,9	0,283	0,033
Bursa	8,3	33,3	12,6	42,0	8,7	0,243	0,097*
Elazığ	9,2	37,0	13,7	45,7	8,7	0,828	0,378
Ankara	7,4	29,7	11,4	37,9	8,2	0,355	0,000***
İçel	4,5	18,2	7,9	26,3	8,1	0,656	0,015**
İzmir	7,4	29,5	10,9	36,4	6,9	0,457	0,000***
Sakarya	7,9	31,5	11,3	37,8	6,3	0,13	0,377
Isparta	6,5	25,9	9,1	30,4	4,5	0,253	0,405
Tekirdağ	9,1	36,5	12,2	40,8	4,3	0,129	0,497
Uşak	7,2	29,0	9,8	32,5	3,6	0,018	0,921
Samsun	9,7	38,8	12,6	42,1	3,2	-0,195	0,589
Tokat	7,0	28,0	9,3	30,9	3,0	0,144	0,673
İstanbul	9,7	38,8	12,5	41,5	2,8	0,347	0,000***
Kars	2,6	10,3	3,9	12,9	2,6	0,255	0,745
Iğdır	7,9	31,7	10,2	34,1	2,4	0,119	0,728
Sinop	5,3	21,0	6,9	22,9	1,9	0,908	0,005***
Eskişehir	10,9	43,5	13,6	45,3	1,8	0,318	0,248
Niğde	10,0	40,0	12,2	40,6	0,7	0,417	0,304
Kırıkkale	6,8	27,3	7,7	25,7	-1,6	0,666	0,22
Zonguldak	8,4	33,5	9,5	31,8	-1,6	0,741	0,002***
Diyarbakır	9,3	37,1	10,5	35,1	-2,0	0,806	0,016
Hatay	7,1	28,5	7,7	25,8	-2,7	0,023	0,909
Kayseri	11,0	44,1	12,1	40,4	-3,7	0,582	0,303
Erzincan	7,3	29,2	6,7	22,3	-6,9	-0,102	0,828
Edirne	8,6	34,4	7,4	24,8	-9,6	0,208	0,187
Amasya	8,5	34,2	7,3	24,4	-9,7	0,64	0,122
Osmaniye	12,5	49,9	11,5	38,5	-11,4	0,306	0,423
Artvin	13,0	51,8	11,3	37,7	-14,1	0,824	0,176

Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt testi standart puanı ortalamaları yüzdelerik değerleri arasındaki farka bakıldığında OKS sosyal puanı yüzdelerik değerine göre ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelerik değerinin en yüksek olduğu ilin 26,5 ile Denizli olduğu görülmektedir. İkinci en yüksek fark ise 24,1 ile Erzurum ilinde gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada ise 20,2 ile Kırşehir ili gelmektedir.

ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzelik değerinin OKS sosyal standart puanı yüzelik değerinine göre düşük olduğu illere bakıldığında negatif yönde en yüksek farkın -14,1 ile Artvin ilinde olduğu görölmektedir. İkinci sıradaki il ise -11,4 ile Osmaniye'dir. Amasya ili -9,7 ile ÖSS-1 ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzelik değerinin OKS sosyal standart puanı yüzelik değerinine göre en düşük olduğu üçüncü il olmuştur.

OKS sosyal alt test ham puanı ile ÖSS-1 alt test ham puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında 19 ilde OKS ve ÖSS-1 sosyal testleri arasında ilişki olduğu görölmektedir. 4 ilde çok yüksek düzeyde ilişki vardır: Van ilinde 0,997, Sinop ilinde 0,908, Bilecik ilinde 0,811 ve Kilis ilinde 0,810.

İllere göre OKS sosyal alt test standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.18'de verilmiştir.

4.2.4.4. İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerlerine Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu ortalamalar arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular tablo 3.19’da verilmiştir.

Tablo 3.19. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları, ortalamaların yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Mat St P. Ort.	OKS Mat St Puan %	ÖSS Mat. St. P. Ort.	ÖSS Mat. St. Puan %	% Fark	r	sig
Artvin	2,7	10,8	21,5	71,5	60,7	-0,483	0,517
Batman	-0,6	-2,4	8,7	29,0	31,4	-0,697	0,509
Kırıkkale	2,8	11,3	11,6	38,5	27,2	0,956	0,011**
Erzincan	1,8	7,0	9,7	32,4	25,4	0,509	0,243
Elazığ	3,7	15,0	9,8	32,6	17,7	0,189	0,879
Kilis	2,0	8,1	7,4	24,7	16,6	0,731	0,161
Osmaniye	1,9	7,5	7,2	23,9	16,4	-0,104	0,79
Bilecik	2,3	9,0	7,6	25,4	16,4	0,5	0,049**
Şanlıurfa	1,5	6,0	6,5	21,5	15,6	0,052	0,967
Hatay	1,7	6,6	6,4	21,2	14,5	0,306	0,113
Denizli	7,8	31,1	13,6	45,4	14,3	0,322	0,335
Edirne	3,2	12,8	7,6	25,2	12,4	0,346	0,025**
Van	1,7	7,0	5,7	19,0	12,1	-0,417	0,726
Diyarbakır	3,9	15,5	8,0	26,5	11,0	0,419	0,301
Bayburt	-2,0	-8,0	0,8	2,6	10,7	-0,803	0,407
Tekirdağ	3,4	13,6	7,2	24,1	10,5	0,491	0,006**
Kütahya	2,0	7,8	5,5	18,3	10,5	0,591	0,000***
Isparta	3,3	13,3	7,1	23,7	10,4	0,356	0,233
Zonguldak	3,6	14,6	7,5	24,9	10,4	0,466	0,093*
Sivas	4,8	19,3	8,4	27,9	8,6	0,475	0,685
Niğde	1,3	5,3	4,1	13,8	8,5	0,382	0,35
Gaziantep	4,6	18,5	8,0	26,7	8,2	0,151	0,849
Konya	3,7	14,8	6,9	23,0	8,2	0,524	0,001***
Yalova	1,0	3,8	3,3	11,1	7,3	0,232	0,243
Iğdır	0,9	3,7	3,2	10,8	7,0	-0,083	0,808
Ordu	2,3	9,4	4,6	15,3	6,0	0,429	0,086*
Kırşehir	1,4	5,4	3,2	10,8	5,4	0,278	0,469
Sakarya	3,3	13,1	5,4	18,1	5,0	0,381	0,008**

Manisa	2,6	10,2	4,3	14,4	4,2	0,449	0,009**
Antalya	1,5	6,2	2,9	9,6	3,4	0,462	0,000***
Amasya	1,5	6,1	2,9	9,5	3,4	0,536	0,214
Malatya	4,0	16,0	5,8	19,3	3,4	0,882	0,312
Muğla	1,0	3,9	2,2	7,2	3,4	0,276	0,001***
Ankara	2,8	11,4	4,4	14,5	3,2	0,359	0,000***
Muş	0,8	3,3	1,6	5,3	2,0	0,411	0,589
Düzce	3,3	13,0	4,4	14,6	1,5	0,587	0,057*
Burdur	3,3	13,1	4,4	14,6	1,5	0,714	0,001***
Tokat	1,6	6,6	2,1	7,1	0,6	0,751	0,008**
Trabzon	3,9	15,4	4,8	16,0	0,6	-0,26	0,499
İçel	0,2	0,8	0,4	1,3	0,5	0,343	0,252
Karabük	1,0	3,8	1,3	4,3	0,5	0,383	0,028**
Kocaeli	2,0	7,9	2,4	8,1	0,2	0,348	0,008**
Kayseri	3,0	11,9	3,6	12,0	0,1	0,495	0,397
Uşak	2,5	9,9	3,0	9,9	0,0	0,584	0,000***
Eskişehir	4,1	16,6	4,9	16,5	-0,1	-0,118	0,675
Balıkesir	1,3	5,1	1,4	4,7	-0,4	0,246	0,036**
Bolu	3,4	13,4	3,8	12,7	-0,7	0,76	0,048**
Aydın	1,9	7,7	2,1	6,9	-0,9	0,651	0,000***
Kırklareli	1,8	7,0	1,3	4,4	-2,7	0,208	0,271
Erzurum	2,0	8,0	1,6	5,3	-2,8	0,459	0,085*
İzmir	2,9	11,7	2,6	8,7	-3,0	0,47	0,000***
İstanbul	4,2	16,8	4,0	13,3	-3,5	0,329	0,000***
Adana	1,0	3,9	0,1	0,4	-3,6	0,206	0,227
Bursa	3,7	14,8	3,1	10,2	-4,6	0,185	0,209
Kastamonu	1,7	6,8	0,5	1,5	-5,3	0,72	0,107
Kars	-0,5	-2,0	-2,4	-7,8	-5,9	0,2	0,8
Sinop	0,8	3,0	-1,6	-5,5	-8,5	0,221	0,633
Samsun	6,2	25,0	4,9	16,2	-8,8	0,082	0,822

İller düzeyinde OKS matematik alt test standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelik değeri arasındaki farka bakıldığında yüzdelik değerler arasındaki en yüksek farkın 60,7 ile Artvin ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise 31,4 ile Batman ili vardır. Kırıkkale ilinde 27,2'lik fark, Erzincan ilinde de 25,4'lük bir fark söz konusudur.

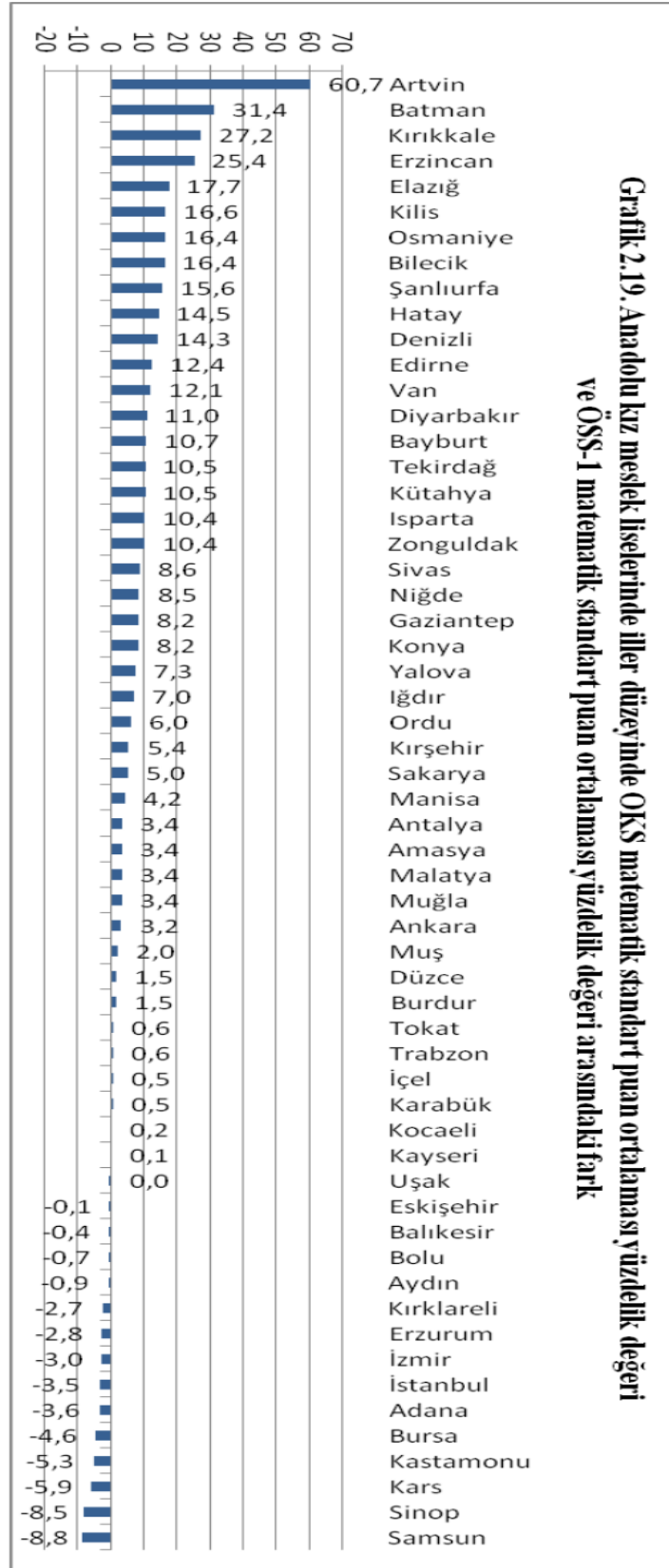
14 ilde ÖSS-1 matematik standart puanı yüzdelik değeri OKS matematik standart puanı yüzdelik değerine göre daha düşük gerçekleşmiştir. ÖSS-1 matematik standart puanı ortalaması yüzdelik değerinin OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değerine göre en düşük olduğu il -8,8 ile Samsun ilidir. İkinci sırada ise -8,5 ile

Sinop ili vardır. Kars ilinde ÖSS-1 matematik standart puanı ortalaması yüzdelik değeri 5,9 Kastamonu ilinde de 5,3'lük bir fark vardır.

Alt testler arasındaki ilişkiye bakıldığında 25 ilde OKS ve ÖSS-1 matematik alt testleri arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek ilişki 0,956 ile Kırıkkale ilinde bulunmuştur. Alt testler arasında Bolu ilinde 0,760, Tokat ilinde 0,751, Burdur ilinde 0,714 ile yüksek düzeyde, ve Aydın ilinde 0,651 ile orta düzeyde ilişki bulunmuştur.

Matematik alt testleri arasında 7 ilde anlamsız düzeyde negatif ilişki bulunmuştur.

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.19'da verilmiştir.

4.2.4.5. Anadolu Kız Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.20’de verilmiştir.

Tablo 3.20. İller düzeyinde Anadolu kız meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve anlamlılık düzeyleri

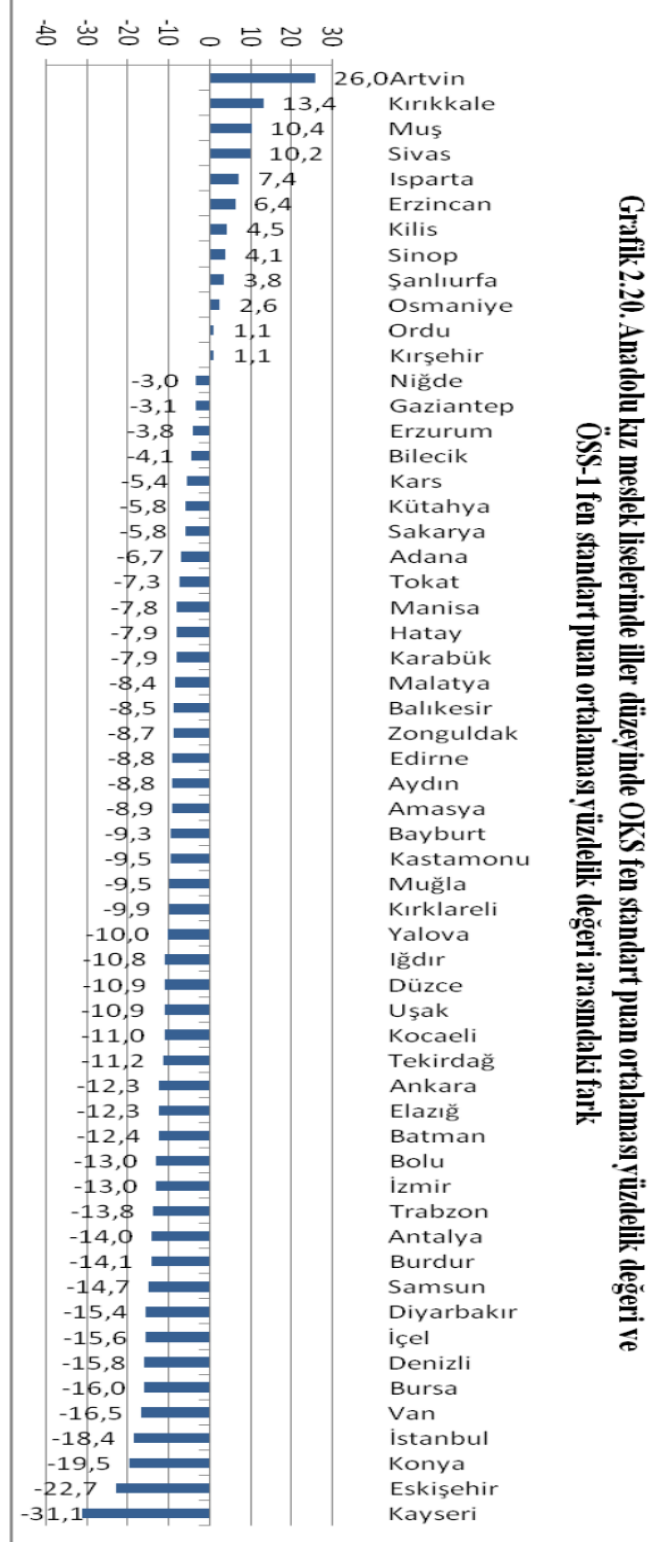
İl Adı	İl Kodu	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	Fark	r	sig.
Artvin	8	5,0	20,0	13,8	46,0	26,0	0,99	0,01**
Kırıkkale	71	2,5	10,0	7,0	23,4	13,4	-0,02	0,974
Muş	49	-0,6	-2,5	2,4	7,9	10,4	-0,413	0,587
Sivas	58	1,7	7,0	5,2	17,2	10,2	0,782	0,429
Isparta	32	3,2	12,6	6,0	20,0	7,4	0,672	0,012**
Erzincan	24	1,4	5,7	3,6	12,1	6,4	0,081	0,863
Kilis	79	2,6	10,6	4,5	15,1	4,5	0,151	0,809
Sinop	57	0,5	2,1	1,9	6,3	4,1	0,598	0,156
Şanlıurfa	63	1,0	4,0	2,3	7,8	3,8	0,518	0,654
Osmaniye	80	3,8	15,3	5,4	18,0	2,6	0,206	0,594
Ordu	52	1,6	6,3	2,2	7,4	1,1	0,349	0,169
Kırşehir	40	0,3	1,3	0,7	2,4	1,1	0,322	0,398
Niğde	51	2,7	10,9	2,4	7,9	-3,0	0,448	0,265
Gaziantep	27	3,1	12,2	2,7	9,1	-3,1	0,213	0,787
Erzurum	25	1,3	5,4	0,5	1,6	-3,8	0,339	0,217
Bilecik	11	4,0	16,1	3,6	12,0	-4,1	0,605	0,013**
Kars	36	-0,8	-3,3	-2,6	-8,6	-5,4	-0,822	0,178
Kütahya	43	3,1	12,6	2,0	6,8	-5,8	0,387	0,029**
Sakarya	54	2,7	10,6	1,4	4,8	-5,8	0,389	0,006**
Adana	1	0,8	3,0	-1,1	-3,6	-6,7	-0,087	0,615
Tokat	60	2,9	11,6	1,3	4,3	-7,3	0,01	0,977
Manisa	45	2,8	11,1	1,0	3,3	-7,8	0,577	0,000***
Hatay	31	3,2	12,6	1,4	4,7	-7,9	0,111	0,572
Karabük	78	1,6	6,4	-0,5	-1,5	-7,9	0,582	0,000***
Malatya	44	3,4	13,7	1,6	5,3	-8,4	0,991	0,087*
Balıkesir	10	1,8	7,0	-0,4	-1,4	-8,5	0,141	0,235
Zonguldak	67	3,7	14,7	1,8	6,0	-8,7	-0,398	0,159
Edirne	22	4,3	17,3	2,5	8,5	-8,8	0,172	2,75
Aydın	9	2,7	10,7	0,6	1,9	-8,8	0,173	0,256
Amasya	5	1,4	5,4	-1,0	-3,5	-8,9	-0,606	0,149
Bayburt	69	3,5	14,0	1,4	4,7	-9,3	0,143	0,909

Kastamonu	37	1,7	6,8	-0,8	-2,6	-9,5	0,027	9,6
Muğla	48	2,3	9,2	-0,1	-0,3	-9,5	0,173	0,036**
Kırklareli	39	2,6	10,3	0,1	0,5	-9,9	-0,104	0,584
Yalova	77	2,2	8,9	-0,3	-1,0	-10,0	0,136	0,5
İğdır	76	2,5	9,8	-0,3	-1,0	-10,8	0,738	0,009**
Düzce	81	2,3	9,2	-0,5	-1,7	-10,9	-0,239	0,479
Uşak	64	3,6	14,5	1,1	3,6	-10,9	0,371	0,033**
Kocaeli	41	3,0	12,2	0,4	1,2	-11,0	0,358	0,006**
Tekirdağ	59	4,3	17,1	1,8	5,9	-11,2	0,324	0,081*
Ankara	6	3,9	15,5	1,0	3,2	-12,3	0,304	0,000***
Elazığ	23	3,9	15,7	1,0	3,3	-12,3	0,399	0,739
Batman	72	4,0	16,0	1,1	3,6	-12,4	0,664	0,538
Bolu	14	2,8	11,1	-0,5	-1,8	-13,0	0,322	0,481
İzmir	35	3,6	14,3	0,4	1,3	-13,0	0,271	0,000***
Trabzon	61	4,3	17,2	1,0	3,4	-13,8	0,431	0,246
Antalya	7	3,1	12,4	-0,5	-1,6	-14,0	0,024	0,768
Burdur	15	3,1	12,2	-0,6	-1,9	-14,1	0,601	0,011**
Samsun	55	5,3	21,3	2,0	6,6	-14,7	0,105	0,772
Diyarbakır	21	5,4	21,7	1,9	6,4	-15,4	0,174	0,68
İçel	33	3,2	12,8	-0,8	-2,8	-15,6	-0,02	0,949
Denizli	20	5,4	21,5	1,7	5,8	-15,8	0,309	0,355
Bursa	16	3,8	15,4	-0,2	-0,6	-16,0	0,361	0,012**
Van	65	3,5	14,0	-0,7	-2,5	-16,5	1	0,000***
İstanbul	34	5,1	20,6	0,6	2,1	-18,4	0,314	0,000***
Konya	42	5,5	22,0	0,8	2,5	-19,5	0,348	0,043**
Eskişehir	26	5,8	23,3	0,2	0,6	-22,7	0,63	0,012
Kayseri	38	9,2	36,8	1,7	5,7	-31,1	0,733	0,159

OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 26 birim ile Artvin ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sıradaki Kırkkale ilinde 13,4'lük bir fark söz konusudur. Üçüncü sıradaki Muş ilinde ise 10,4 fark olmuştur. ÖSS-1 fen alt test standart puanı yüzdelik değerinin OKS fen standart puanı yüzdelik değerine göre daha yüksek olduğu il sayısı toplam 12'dir. Diğer illerin tamamında daha düşük gerçekleşmiştir. En düşük gerçekleştiği il -31,1 ile Kayseri ilidir. Eskişehir ilinde -22,7 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü sıradaki Konya ilinde ise fark -24,9'dur.

Fen alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 20 ilde alt testler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. En yüksek düzeyde ilişkinin 1,00 ile Van ilinde olduğu görülmektedir. Fen alt testleri arasında Malatya ilinde 0,991, Artvin ilinde 0,990 ile çok yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 9 ilde anlamsız düzeyde negatif ilişki vardır.

Anadolu kız meslek liselerinde illere göre OKS fen standart puanları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.20’de verilmiştir.

4. 2. 5. Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

4. 2. 5. 1. Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 testleri standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, bu değerler arasındaki fark ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 21’de verilmiştir.

Tablo 3.21. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	Fark	r	r ²	Sig.
Kütahya	34,9	34,9	57,2	47,7	12,8	0,472	0,222	0,285
Bartın	30,7	30,7	45,0	37,5	6,7	0,736	0,542	0,156
Giresun	36,8	36,8	50,0	41,7	4,9	0,059	0,004	0,847
Nevşehir	35,7	35,7	48,7	40,6	4,8	0,724	0,525	0,166
Burdur	40,4	40,4	54,1	45,1	4,7	0,785	0,617	0,425
Hatay	37,1	37,1	49,3	41,1	4,0	0,442	0,195	0,114
Sinop	38,1	38,1	49,7	41,4	3,3	0,803	0,645	0,002***
Çorum	37,5	37,5	48,9	40,7	3,2	0,238	0,057	0,412
Ordu	33,6	33,6	43,9	36,6	3,1	0,128	0,016	0,743
Sivas	42,5	42,5	54,3	45,2	2,7	0,258	0,067	0,622
Bolu	39,3	39,3	50,2	41,8	2,6	0,456	0,208	0,033**
Erzurum	39,2	39,2	49,0	40,8	1,6	0,596	0,355	0,158
Aksaray	44,9	44,9	55,8	46,5	1,5	0,875	0,765	0,052*
Isparta	41,0	41,0	49,4	41,2	0,1	0,477	0,228	0,084*
Afyon	38,5	38,5	46,2	38,5	0,0	0,478	0,229	0,162
Yozgat	36,3	36,3	43,1	35,9	-0,4	0,447	0,2	0,315
Niğde	38,9	38,9	45,1	37,6	-1,4	0,651	0,423	0,235
İçel	44,1	44,1	50,4	42,0	-2,1	0,546	0,298	0,000***
Karaman	40,8	40,8	46,5	38,7	-2,1	0,619	0,383	0,001***
Antalya	39,0	39,0	44,2	36,8	-2,2	0,535	0,286	0,000***
Yalova	40,4	40,4	44,6	37,2	-3,2	0,124	0,015	0,75
Diyarbakır	41,2	41,2	45,2	37,7	-3,6	0,038	0,001	0,902
Kırşehir	38,2	38,2	40,7	33,9	-4,3	0,397	0,157	0,74
Trabzon	38,9	38,9	41,1	34,2	-4,7	0,643	0,414	0,024**
Aydın	34,7	34,7	35,7	29,8	-4,9	0,569	0,324	0,000***
Kırklareli	39,9	39,9	41,9	34,9	-5,0	0,654	0,428	0,021**
K.maraş	35,4	35,4	36,5	30,4	-5,0	0,443	0,196	0,32

Erzincan	32,7	32,7	33,1	27,6	-5,1	0,779	0,607	0,068*
Muğla	29,2	29,2	28,8	24,0	-5,2	0,684	0,468	0,000***
Balıkesir	38,6	38,6	39,8	33,2	-5,4	0,592	0,351	0,000***
Osmaniye	32,3	32,3	32,1	26,7	-5,5	0,166	0,027	0,723
Denizli	47,3	47,3	49,1	40,9	-6,4	0,503	0,253	0,167
Kayseri	43,4	43,4	44,2	36,8	-6,6	0,632	0,399	0,001***
Bilecik	30,4	30,4	28,6	23,8	-6,6	0,582	0,339	0,002***
Zonguldak	38,2	38,2	37,9	31,6	-6,7	0,617	0,381	0,002***
Uşak	33,3	33,3	31,2	26,0	-7,3	0,843	0,711	0,073*
Sakarya	43,2	43,2	42,2	35,1	-8,1	0,434	0,189	0,093*
Adana	41,1	41,1	39,4	32,8	-8,2	0,378	0,143	0,021**
Düzce	37,5	37,5	34,7	28,9	-8,7	0,182	0,033	0,73
Gaziantep	38,1	38,1	35,4	29,5	-8,7	0,051	0,003	0,89
Bursa	45,5	45,5	44,2	36,8	-8,7	0,384	0,148	0,000***
Manisa	43,8	43,8	42,0	35,0	-8,8	0,627	0,394	0,000***
İzmir	46,5	46,5	45,2	37,6	-8,9	0,509	0,26	0,000***
Çanakkale	40,0	40,0	36,6	30,5	-9,5	0,282	0,08	0,539
Ankara	46,6	46,6	44,4	37,0	-9,6	0,361	0,13	0,000***
Kastamonu	36,9	36,9	32,5	27,1	-9,8	0,142	0,02	0,715
Kocaeli	42,1	42,1	38,7	32,2	-9,9	0,542	0,294	0,000***
Samsun	39,9	39,9	35,1	29,3	-10,6	0,123	0,015	0,704
Konya	47,5	47,5	44,2	36,9	-10,7	0,164	0,027	0,355
İstanbul	50,0	50,0	45,8	38,2	-11,8	0,316	0,1	0,000***
Çankırı	36,8	36,8	29,6	24,7	-12,1	0,356	0,127	0,557
Eskişehir	51,4	51,4	46,4	38,7	-12,8	0,399	0,159	0,003***
Tekirdağ	43,4	43,4	36,5	30,5	-12,9	0,269	0,073	0,452
Kırıkkale	30,5	30,5	20,1	16,8	-13,8	0,218	0,047	0,604

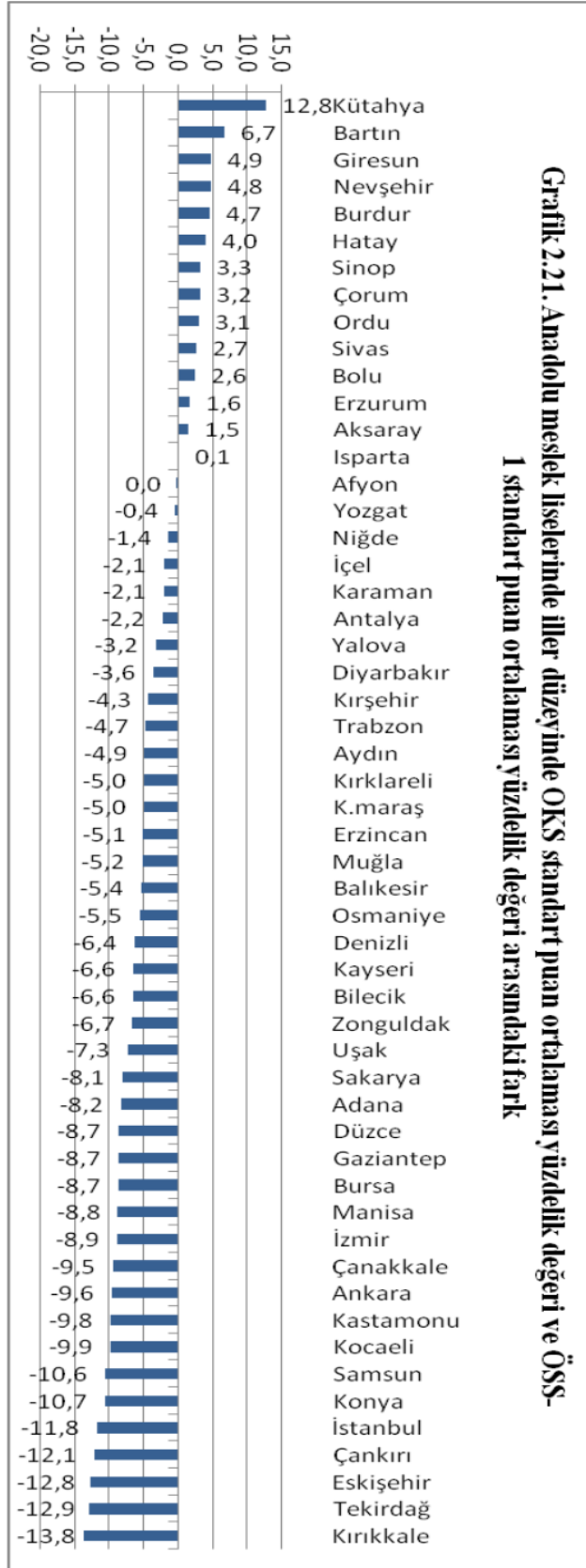
Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 12,8 ile Kütahya ilinde olduğu görülmektedir.. En yüksek ikinci fark ise 6,7 ile Bartın ilindedir. Üçüncü sırada ise 4,9 ile Giresun ve dördüncü sırada 4,8 ile Nevşehir illeri bulunmaktadır. 14 ilde ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri daha yüksek çıkmıştır. ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin OKS standart puanı yüzdelik değerine göre en düşük olduğu il -13,8 ile Kırıkkale olmuştur. İkinci sırada ise -12,9 ile Tekirdağ ili vardır. Fark, Eskişehir ilinde -12,8, Çankırı ilinde ise -12,1 olarak gerçekleşmiştir.

OKS ham puanları ile ÖSS-1 ham puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında 26 ilde bu puanlar arasında anlamlı ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur. En yüksek düzeydeki ilişki 0,875 korelasyon değeri ile Aksaray ilindeki OKS ve ÖSS-1

sonuçları arasındadır. İkinci sırada 0,843 korelasyon değeri ile Uşak ili vardır. 0,803 anlamlılık düzeyi ile Sinop ili üçüncü en yüksek anlamlı ilişkinin olduğu il olmuştur. Bu üç il ve Erzincan 0,779 ilinde OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Hiçbir ilde negatif yönde ilişki çıkmamıştır.

Yordama düzeyleri incelendiğinde OKS ham puanlarının Aksaray (0,765), Uşak (0,711) illerinde ÖSS-1 ham puanlarını yüksek düzeyde yordadığı, 11 ilde orta düzeyde, 10 ilde ise düşük düzeyde yordadığı görülmektedir.

Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdeler değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdeler değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.21’de verilmiştir.

4.2.5.2. Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Türkçe Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3.22’de verilmiştir.

Tablo 3.22. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Tur. St. Puan	OKS Tur. %	ÖSS Tur. St. Puan	ÖSS Tur. %	Fark	r	Sig.
Yalova	7,9	31,6	14,5	48,4	16,8	-0,405	0,28
Bartın	6,7	26,7	11,7	38,9	12,2	0,6	0,285
Diyarbakır	8,6	34,4	13,7	45,7	11,2	0,379	0,202
Afyon	8,0	31,9	12,6	41,9	10,0	0,823	0,003***
Hatay	8,8	35,1	13,4	44,7	9,6	0,371	0,191
İçel	9,7	38,7	14,3	47,6	8,9	0,262	0,107
Ordu	9,5	37,8	14,0	46,8	8,9	0,213	0,582
Erzurum	9,4	37,6	13,6	45,3	7,7	0,565	0,186
Kütahya	9,6	38,4	13,7	45,7	7,2	-0,5	0,253
Nevşehir	10,1	40,3	14,2	47,4	7,1	-0,446	0,452
Aksaray	9,9	39,5	14,0	46,6	7,1	-0,52	0,369
Giresun	8,7	34,6	12,5	41,7	7,1	0,509	0,076*
Isparta	10,3	41,0	14,4	47,9	6,9	0,668	0,009**
Bolu	8,5	34,1	12,2	40,6	6,5	0,183	0,416
Çankırı	5,9	23,5	8,9	29,7	6,2	-0,402	0,502
Niğde	9,7	38,7	13,5	44,9	6,2	0,444	0,454
Sivas	10,7	42,8	14,7	48,9	6,1	0,802	0,055*
Sakarya	9,3	37,0	12,9	42,9	5,8	0,402	0,123
Karaman	9,4	37,5	12,8	42,8	5,3	0,418	0,033*
Çorum	9,8	39,3	12,5	41,8	2,5	0,257	0,375
Kırşehir	7,6	30,3	9,7	32,2	1,9	0,909	0,274
Antalya	9,7	38,9	12,2	40,7	1,8	0,547	0,000***
Gaziantep	9,4	37,7	11,8	39,3	1,6	-0,296	0,407
Balıkesir	9,3	37,3	11,4	37,9	0,6	0,378	0,007**
Kırklareli	9,6	38,3	11,6	38,8	0,5	0,66	0,02**

Denizli	11,1	44,5	13,5	44,9	0,4	0,757	0,018
Burdur	12,0	48,0	14,3	47,8	-0,2	0,958	0,184
Adana	9,7	38,8	11,6	38,6	-0,2	0,122	0,473
Aydın	8,1	32,3	9,6	32,1	-0,2	0,633	0,000***
Sinop	11,4	45,7	13,5	45,1	-0,6	0,408	0,188
Kayseri	10,8	43,2	12,7	42,4	-0,8	0,408	0,053*
Çanakkale	9,0	36,2	10,5	35,0	-1,2	-0,233	0,615
Muğla	7,0	28,1	8,0	26,8	-1,3	0,316	0,057*
Trabzon	8,5	33,9	9,7	32,2	-1,6	-0,13	0,688
İstanbul	11,7	46,9	13,4	44,6	-2,3	0,311	0,000***
Bursa	10,7	42,6	12,0	40,1	-2,5	0,233	0,008**
Ankara	10,6	42,5	12,0	39,9	-2,5	0,367	0,000***
İzmir	11,1	44,3	12,4	41,4	-3,0	0,281	0,002***
Yozgat	7,6	30,4	8,2	27,2	-3,2	0,461	0,298
Manisa	10,3	41,1	11,4	37,9	-3,2	0,357	0,03**
Kocaeli	10,3	41,2	11,2	37,4	-3,8	0,435	0,000***
Tekirdağ	8,8	35,4	9,4	31,5	-3,9	0,172	0,634
Osmaniye	9,0	35,9	9,5	31,8	-4,1	-0,021	0,965
Erzincan	8,1	32,5	8,4	27,9	-4,5	-0,091	0,864
Konya	11,2	44,9	12,1	40,2	-4,7	0,425	0,012**
Kırıkkale	6,6	26,4	6,5	21,6	-4,8	-0,104	0,806
Bilecik	7,6	30,3	7,6	25,3	-5,0	0,481	0,013**
Eskişehir	11,9	47,8	12,7	42,3	-5,5	0,053	0,707
Düzce	8,2	32,6	8,0	26,5	-6,1	-0,11	0,835
Zonguldak	9,3	37,2	9,3	30,9	-6,4	0,282	0,204
K.maraş	10,7	42,9	10,5	34,8	-8,0	-0,044	0,925
Uşak	9,3	37,3	8,3	27,6	-9,7	0,847	0,07*
Kastamonu	9,1	36,4	7,3	24,5	-12,0	0,761	0,017**
Samsun	10,9	43,6	8,8	29,2	-14,4	0,271	0,394

Anadolu meslek liselerinde OKS Türkçe alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek düzeyde farkın 16,8 ile Yalova ilinde olduğu bulunmuştur. İkinci sıradaki Bartın ilinde 12,2'lik fark vardır. Diyarbakır ilinde 11,2, Afyon ilinde ise 10'luk fark söz konusudur.

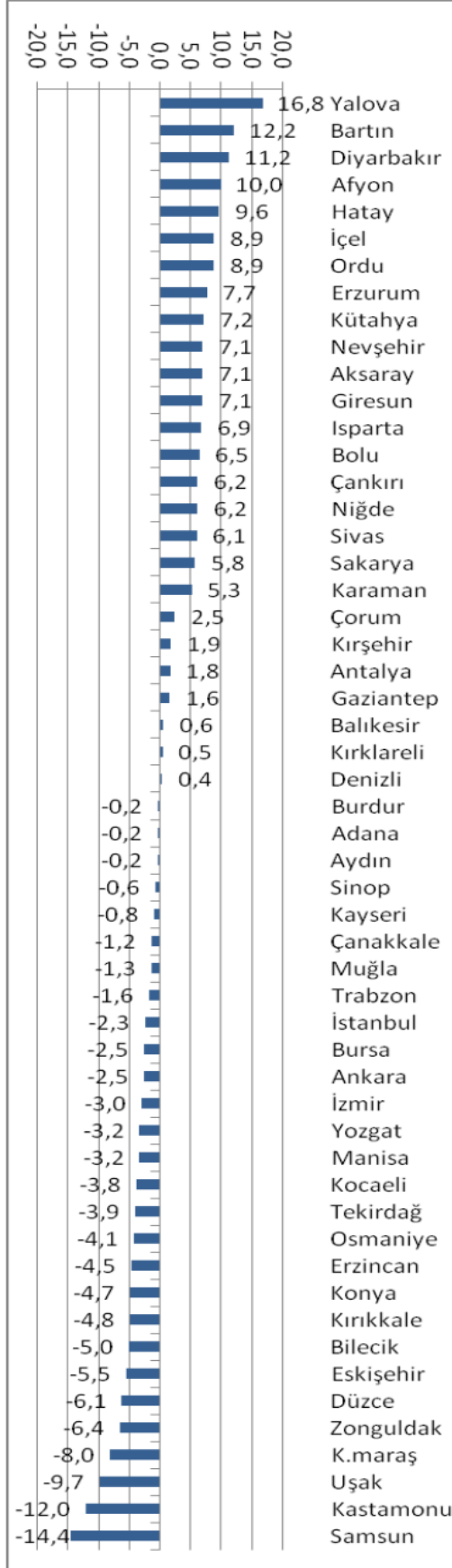
ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değerinin OKS standart puanı yüzdelik değerine göre daha düşük olduğu illere bakıldığında en düşük olduğu ilin -14,4 ile Samsun olduğu görülmektedir. En alttan ikinci sıradaki Kastamonu ilinde

-12'lik bir fark söz konusudur. Uşak ilinde fark -9,7 olarak, Kahramanmaraş ilinde -8 olarak, Zonguldak ilinde ise -6,4 olarak gerçekleşmiştir.

Alt test puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında 20 ilde OKS Türkçe alt testi ve ÖSS-1 Türkçe alt testi arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek düzeyde ilişki 0,847 ile Uşak ilinde gerçekleşmiştir. Afyon ve Sivas illerinde ise sırasıyla 0,823 ve 0,802 ile yine yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Yüksek düzeyde ilişki çıkan son il ise 0,761 ile Kastamonu ilidir. Türkçe alt test puanları arasında 15 ilde orta düzeyde, 2 ilde ise düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. 13 ilde negatif yönde anlamsız düzeyde ilişki vardır.

Anadolu meslek liselerinde illere göre OKS Türkçe standart puanları yüzdelerik değerleri ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı yüzdelerik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.22'de verilmiştir.

Grafik 2.22. Anadolu meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark

4.2.5.3. Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Sosyal Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular tablo 3.23'te verilmiştir.

Tablo 3.23. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Sos. St. Puan	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. Puan	ÖSS Sos. St. P %	Fark	r	Sig.
Bartın	7,3	29,3	12,3	41,1	11,7	0,451	0,446
Kütahya	7,1	28,3	11,7	39,0	10,6	0,638	0,001***
Sivas	9,7	39,0	13,9	46,4	7,4	0,942	0,017**
Sinop	8,5	34,1	12,1	40,3	6,3	0,175	0,778
Ordu	8,2	32,7	11,2	37,3	4,7	0,782	0,038**
Erzurum	9,6	38,3	12,8	42,5	4,2	0,243	0,423
K.maraş	7,0	27,9	9,4	31,2	3,3	0,602	0,038**
Bilecik	6,4	25,4	8,5	28,2	2,8	0,4	0,004***
Muğla	6,0	23,8	7,9	26,5	2,6	-0,132	0,916
Antalya	9,4	37,7	11,9	39,7	2,0	0,318	0,001***
Erzincan	8,7	35,0	10,9	36,2	1,2	-0,107	0,785
Giresun	8,4	33,7	10,3	34,4	0,7	0,653	0,112
Yozgat	9,4	37,6	11,2	37,4	-0,2	-0,26	0,415
Gaziantep	8,1	32,4	8,9	29,8	-2,6	0,91	0,012**
Kırıkkale	6,8	27,2	7,2	23,9	-3,3	0,529	0,077*
Osmaniye	10,1	40,3	10,9	36,5	-3,9	-0,115	0,806
Karaman	10,3	41,2	11,2	37,3	-3,9	0,024	0,947
Balıkesir	8,8	35,3	9,4	31,3	-4,1	0,33	0,005***
İçel	11,1	44,5	11,9	39,7	-4,8	0,235	0,44
Samsun	9,8	39,3	10,3	34,3	-5,0	0,593	0,000***
Hatay	10,0	40,0	10,4	34,7	-5,2	0,303	0,027**
Aydın	9,0	35,9	9,0	30,1	-5,8	0,627	0,000***
Çorum	10,5	41,9	10,8	35,9	-6,0	-0,316	0,489
Aksaray	11,8	47,1	12,2	40,6	-6,6	0,663	0,151
Bolu	10,4	41,6	10,3	34,5	-7,1	0,917	0,028**
Afyon	9,5	38,1	9,3	31,0	-7,1	0,392	0,262

Niğde	11,3	45,1	11,2	37,4	-7,7	0,191	0,28
Çanakkale	8,8	35,2	8,2	27,4	-7,8	-0,412	0,73
İzmir	11,5	46,0	11,3	37,6	-8,3	0,454	0,103
Zonguldak	8,1	32,6	7,3	24,3	-8,3	0,323	0,307
Isparta	10,5	41,9	10,0	33,5	-8,4	0,443	0,2
Kayseri	10,7	42,7	10,2	34,1	-8,6	0,251	0,000***
Kocaeli	10,9	43,7	10,2	33,9	-9,8	0,6	0,001***
Ankara	11,0	44,2	10,3	34,3	-9,9	0,492	0,4
Adana	9,2	36,8	7,7	25,8	-11,0	0,338	0,041**
Konya	12,4	49,4	11,5	38,4	-11,1	-0,033	0,932
Nevşehir	10,0	39,9	8,5	28,4	-11,5	0,315	0,001***
Kırklareli	10,5	41,8	9,0	30,1	-11,8	0,311	0,001***
Diyarbakır	10,6	42,5	9,2	30,5	-12,0	0,102	0,727
İstanbul	12,9	51,7	11,9	39,5	-12,1	0,375	0,186
Bursa	11,5	46,0	10,1	33,8	-12,2	0,485	0,022**
Burdur	7,6	30,3	5,4	17,9	-12,4	0,456	0,019**
Düzce	11,5	46,2	10,0	33,2	-13,0	0,336	0,126
Manisa	11,1	44,4	9,4	31,4	-13,0	-0,062	0,884
Yalova	10,5	41,9	8,4	28,0	-13,9	-0,372	0,324
Kırşehir	12,6	50,3	10,7	35,7	-14,6	-0,239	0,605
Uşak	5,7	22,9	2,5	8,2	-14,7	-0,232	0,388
Denizli	13,2	52,7	11,3	37,7	-14,9	0,511	0,379
Tekirdağ	11,9	47,4	9,3	31,1	-16,3	-0,284	0,459
Eskişehir	13,0	52,0	10,0	33,3	-18,7	0,541	0,267
Trabzon	11,7	46,7	7,9	26,3	-20,4	0,322	0,481
Kastamonu	11,6	46,3	7,1	23,5	-22,8	0,715	0,000***
Sakarya	11,9	47,6	6,8	22,6	-25,0	0,118	0,486
Çankırı	9,8	39,1	3,9	12,9	-26,2	0,299	0,001***

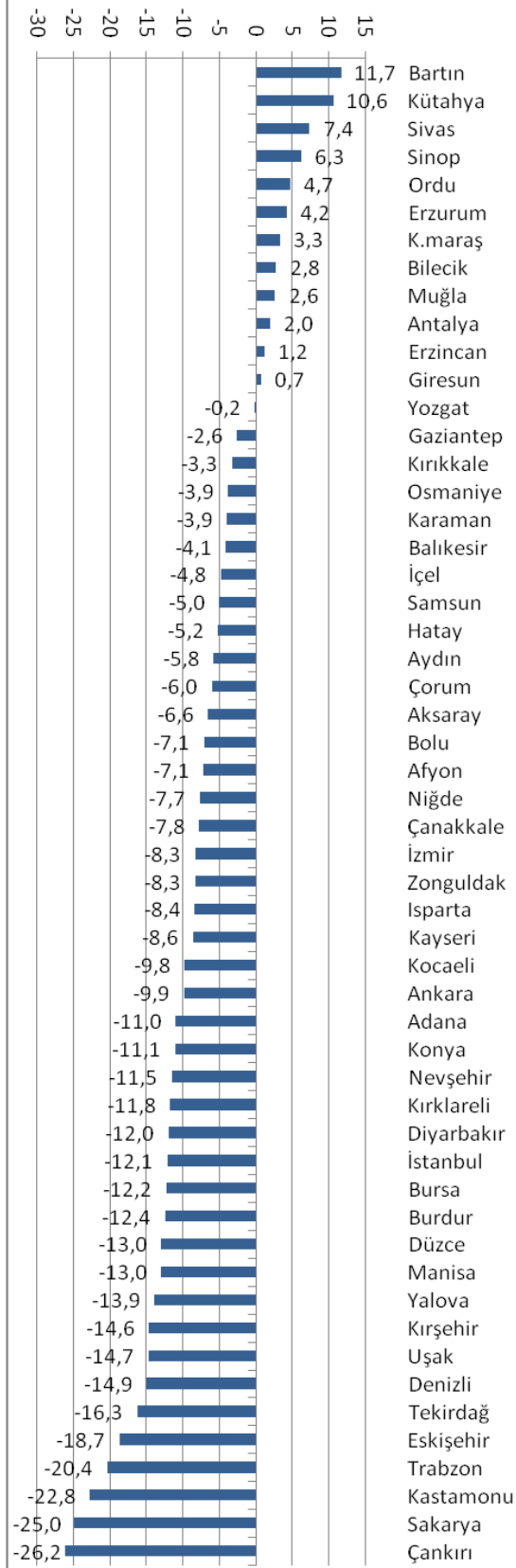
Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 11,7 ile Bartın ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 10,6 ile Kütahya ili vardır. Negatif yönde farkın en yüksek olduğu il -26,2 ile Çankırı ilidir. İkinci sırada -25 ile Sakarya ili, üçüncü sırada -22,8 ile Kastamonu ili vardır.

Sosyal alt test ham puanları arasındaki ilişkiler incelendiğinde 22 ilde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Niğde ilinde 0,942 düzeyinde çok yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bartın ilinde 0,917 ve Erzincan ilinde 0,910 ile çok yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Kütahya ilinde 0,782, İçel ilinde 0,715 ile yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. 15 ilde orta düzeyde ilişki bulunmuştur. İki ilde

düşük düzeyde ilişki vardır. 32 ilde sosyal alt test ham puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

İllere göre OKS sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.23'te verilmiştir.

Gratik 2.23. Anadolu meslek liselerinde ilter dñzeyinde OKS sosyal standart puan ortalaması,yñzdelik değeri ve ÖSS-1 sosyal standart puan ortalaması,yñzdelik değeri arasındakı fark

4.2.5.4. Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Matematik Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve bu ortalamalar arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular tablo 3.24’te verilmiştir.

Tablo 3.24. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Mat St Puan	OKS Mat St Puan %	ÖSS Mat. St. Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	Fark	r	Sig.
Burdur	1,6	6,3	17,7	59,0	52,7	-0,984	0,112
Kütahya	2,7	10,7	16,1	53,7	43,0	0,269	0,559
Çorum	2,9	11,6	13,6	45,5	33,9	0,647	0,012**
Kırşehir	0,9	3,6	10,6	35,4	31,8	0,902	0,285
Giresun	3,9	15,4	13,8	46,0	30,6	0,212	0,487
Bolu	3,9	15,7	13,2	44,2	28,4	0,216	0,334
Trabzon	3,2	12,9	12,3	41,0	28,1	0,361	0,248
Isparta	3,4	13,4	12,2	40,8	27,3	-0,039	0,895
Nevşehir	2,3	9,3	10,9	36,2	26,9	0,784	0,117
Hatay	4,1	16,2	12,2	40,6	24,4	0,5	0,069*
Aksaray	5,8	23,1	14,2	47,4	24,3	0,899	0,038**
Ordu	2,4	9,4	9,9	33,1	23,7	-0,114	0,771
Sinop	3,2	12,8	10,8	36,1	23,3	0,885	0,000***
K.maraş	1,4	5,7	8,2	27,5	21,8	0,114	0,808
Afyon	5,0	20,2	12,6	42,0	21,8	0,391	0,264
Sivas	4,6	18,5	12,0	40,1	21,7	0,45	0,371
Bartın	3,0	11,9	10,0	33,2	21,3	-0,399	0,506
Niğde	2,1	8,3	8,8	29,4	21,1	0,842	0,074
Kırklareli	4,2	16,7	10,8	35,9	19,2	0,787	0,002***
Yozgat	4,0	16,1	10,5	35,0	18,8	0,57	0,182
Erzurum	5,3	21,0	11,5	38,3	17,3	-0,169	0,717
Karaman	5,0	20,0	11,1	37,1	17,1	0,01	0,96
Uşak	4,5	17,9	10,5	34,9	17,0	0,675	0,211
Yalova	4,4	17,7	10,3	34,4	16,7	0,136	0,728
İçel	5,8	23,2	11,9	39,7	16,5	0,222	0,174
Balıkesir	4,1	16,6	9,4	31,5	14,9	0,458	0,001***

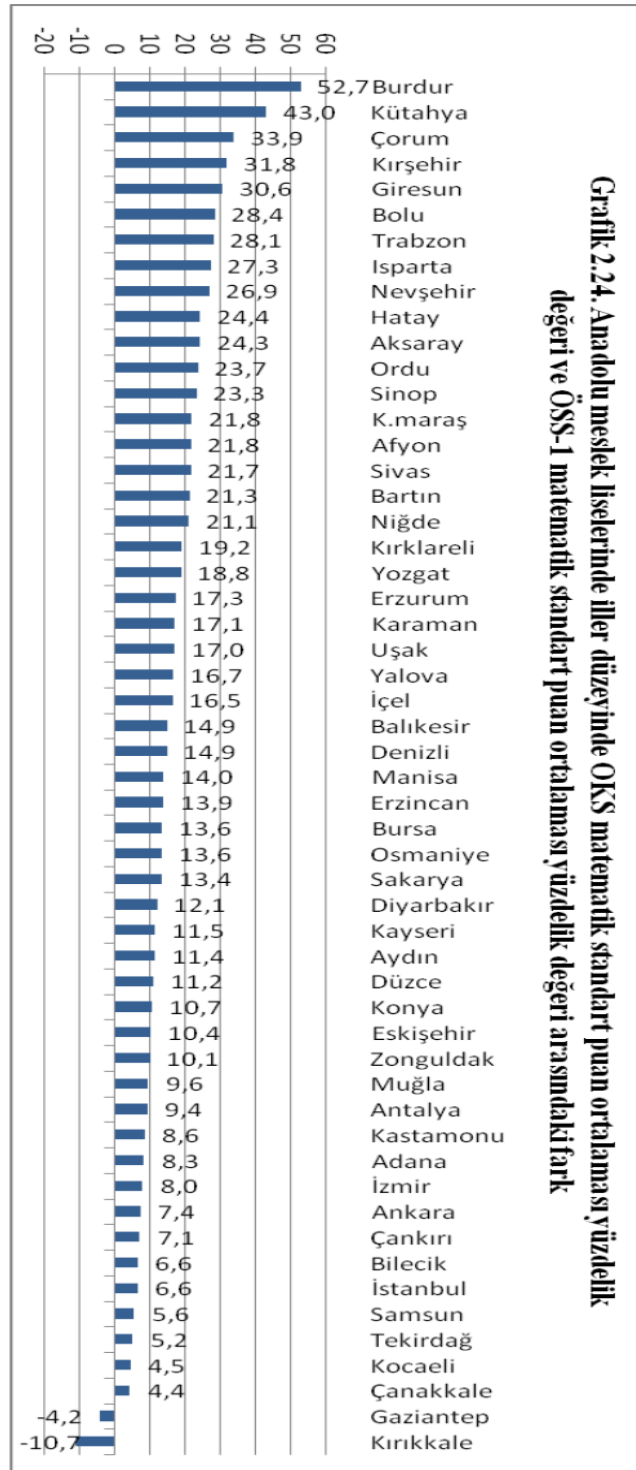
Denizli	5,5	22,2	11,1	37,1	14,9	0,202	0,602
Manisa	5,0	19,9	10,2	33,9	14,0	0,528	0,001***
Erzincan	0,9	3,5	5,2	17,4	13,9	0,427	0,398
Bursa	5,6	22,5	10,8	36,1	13,6	0,255	0,004***
Osmaniye	0,2	0,7	4,3	14,3	13,6	-0,519	0,233
Sakarya	5,5	22,2	10,7	35,6	13,4	0,727	0,001***
Diyarbakır	5,6	22,2	10,3	34,4	12,1	-0,168	0,583
Kayseri	5,7	22,9	10,3	34,5	11,5	0,529	0,009**
Aydın	3,1	12,3	7,1	23,7	11,4	0,363	0,002***
Düzce	3,5	14,1	7,6	25,3	11,2	0,278	0,594
Konya	5,7	22,6	10,0	33,3	10,7	0,316	0,069*
Eskişehir	7,5	29,9	12,1	40,3	10,4	0,451	0,001***
Zonguldak	5,4	21,7	9,5	31,8	10,1	0,644	0,001***
Muğla	1,6	6,6	4,9	16,2	9,6	0,461	0,004***
Antalya	5,1	20,2	8,9	29,6	9,4	0,501	0,001***
Kastamonu	4,4	17,5	7,8	26,1	8,6	0,153	0,695
Adana	5,7	22,7	9,3	31,0	8,3	0,188	0,266
İzmir	6,5	25,9	10,2	33,9	8,0	0,276	0,003***
Ankara	6,9	27,6	10,5	35,0	7,4	0,201	0,043**
Çankırı	4,2	16,9	7,2	24,0	7,1	-0,226	0,715
Bilecik	2,4	9,8	4,9	16,4	6,6	0,493	0,011**
İstanbul	6,5	26,2	9,8	32,8	6,6	0,303	0,000***
Samsun	4,4	17,8	7,0	23,3	5,6	0,466	0,126
Tekirdağ	4,7	18,8	7,2	24,0	5,2	-0,029	0,936
Kocaeli	5,2	20,8	7,6	25,3	4,5	0,437	0,000***
Çanakkale	5,0	19,9	7,3	24,3	4,4	-0,461	0,298
Gaziantep	6,3	25,2	6,3	21,0	-4,2	0,292	0,413
Kırıkkale	2,9	11,4	0,2	0,7	-10,7	0,5	0,207

OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanları ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 52,7 ile Burdur ilinde gerçekleştiği görülmektedir. Kütahya ilinde ise 43'lük bir fark gerçekleşmiştir. Üçüncü sıradaki Çorum ilinde 33,9'luk bir fark bulunmuştur. 54 ilin 52'sinde pozitif yönde fark söz konusudur. Sadece iki ilde (Kırıkkale -10,7 ve Gaziantep -4,2) negatif yönde fark ortaya konmuştur.

Matematik alt testleri arasındaki ilişkiye bakıldığında 21 ilde pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Aksaray (0,899), Sinop (0,885), Kırklareli (0,787) ve Sakarya (0,727) illerinde yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 12 ilde ise orta düzeyde ilişki

bulunmuştur. 3 ilde düşük düzeyde ilişki vardır. 33 ilde ise matematik alt test ham puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.24'te verilmiştir.

4.2.5.5. Anadolu Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS ve ÖSS-1 Fen Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.25'te verilmiştir.

Tablo 3.25. İller düzeyinde Anadolu meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	Fark	r	Sig.
Nevşehir	3,1	12,4	9,4	31,2	18,8	0,177	0,776
Kütahya	5,2	20,9	10,0	33,3	12,4	-0,302	0,51
Hatay	4,0	16,1	7,6	25,2	9,1	0,396	0,161
Kastamonu	1,6	6,2	4,5	15,0	8,8	-0,674	0,047**
Sinop	4,7	18,8	7,5	24,9	6,1	0,522	0,082*
Yozgat	5,0	20,0	7,5	24,8	4,9	0,008	0,986
Bolu	6,2	24,6	8,7	28,9	4,3	0,329	0,135
Çorum	4,1	16,3	6,2	20,6	4,3	0,254	0,38
Bartın	3,5	14,0	5,3	17,6	3,6	0,034	0,956
Aksaray	7,2	29,0	9,7	32,2	3,2	0,395	0,511
Giresun	5,6	22,4	7,6	25,5	3,1	-0,152	0,619
Burdur	9,0	36,0	10,9	36,4	0,4	0,826	0,381
Uşak	3,5	14,0	4,3	14,2	0,2	0,648	0,237
Zonguldak	5,1	20,2	6,0	20,1	-0,1	0,391	0,072*
Antalya	4,6	18,2	5,4	18,2	-0,1	0,027	0,868
Erzurum	4,7	18,7	5,3	17,8	-0,9	0,061	0,897
Sivas	7,2	28,8	7,9	26,4	-2,4	-0,167	0,752
Trabzon	5,2	21,0	5,5	18,2	-2,8	0,633	0,027**
Afyon	5,7	22,8	6,0	20,0	-2,8	0,086	0,813
Aydın	4,3	17,2	4,2	14,1	-3,1	0,344	0,003***
Ordu	3,3	13,2	3,0	10,1	-3,1	0,098	0,801
Niğde	5,6	22,6	5,8	19,4	-3,2	0,268	0,662
Isparta	6,7	26,7	7,0	23,4	-3,4	0,059	0,84
Diyarbakır	6,2	24,8	6,3	20,9	-3,9	0,591	0,033**
Denizli	7,2	28,7	7,4	24,7	-3,9	0,11	0,779
Sakarya	6,2	24,8	6,1	20,2	-4,6	0,202	0,452
Düzce	4,0	16,2	3,4	11,4	-4,8	0,306	0,555

Karaman	5,9	23,5	5,6	18,5	-4,9	0,443	0,023**
Osmaniye	2,8	11,1	1,6	5,3	-5,8	0,013	0,978
Kırklareli	5,4	21,5	4,7	15,6	-5,9	0,406	0,19
Kayseri	5,9	23,7	5,2	17,3	-6,5	0,188	0,39
Samsun	4,4	17,7	3,3	11,0	-6,8	-0,128	0,692
İçel	7,2	29,0	6,6	22,0	-7,0	0,285	0,078*
Gaziantep	4,0	16,2	2,6	8,6	-7,6	-0,346	0,328
Adana	6,3	25,0	5,0	16,8	-8,2	0,146	0,388
Kocaeli	5,4	21,8	3,9	13,1	-8,7	0,211	0,031
Bilecik	3,7	15,0	1,9	6,2	-8,8	0,291	0,15
Erzincan	4,7	18,7	2,9	9,6	-9,1	0,609	0,199
Muğla	4,3	17,3	2,2	7,4	-9,9	0,464	0,004***
İzmir	7,2	29,0	5,6	18,5	-10,4	0,442	0,000***
Yalova	7,3	29,2	5,6	18,6	-10,6	-0,298	0,436
Manisa	7,1	28,6	5,3	17,6	-11,0	0,509	0,001***
Balıkesir	6,0	24,2	3,9	13,0	-11,1	0,498	0,000***
Çanakkale	6,9	27,7	4,9	16,3	-11,4	0,755	0,05
Ankara	7,8	31,2	5,9	19,6	-11,6	0,355	0,000***
Bursa	7,4	29,7	5,4	18,0	-11,6	0,194	0,028**
Çankırı	6,6	26,6	3,9	12,9	-13,7	-0,913	0,03**
Kırşehir	6,8	27,3	3,9	13,1	-14,3	-0,996	0,056*
Kırıkkale	4,0	16,0	0,5	1,6	-14,4	0,69	0,058*
Tekirdağ	7,7	30,9	4,8	16,1	-14,8	-0,567	0,088*
K.maraş	6,0	24,1	2,7	8,9	-15,2	0,012	0,98
Eskişehir	8,7	34,9	5,9	19,6	-15,3	0,089	0,528
Konya	8,0	32,1	4,9	16,4	-15,7	0,097	0,587
İstanbul	8,6	34,2	5,0	16,7	-17,5	0,17	0,002***

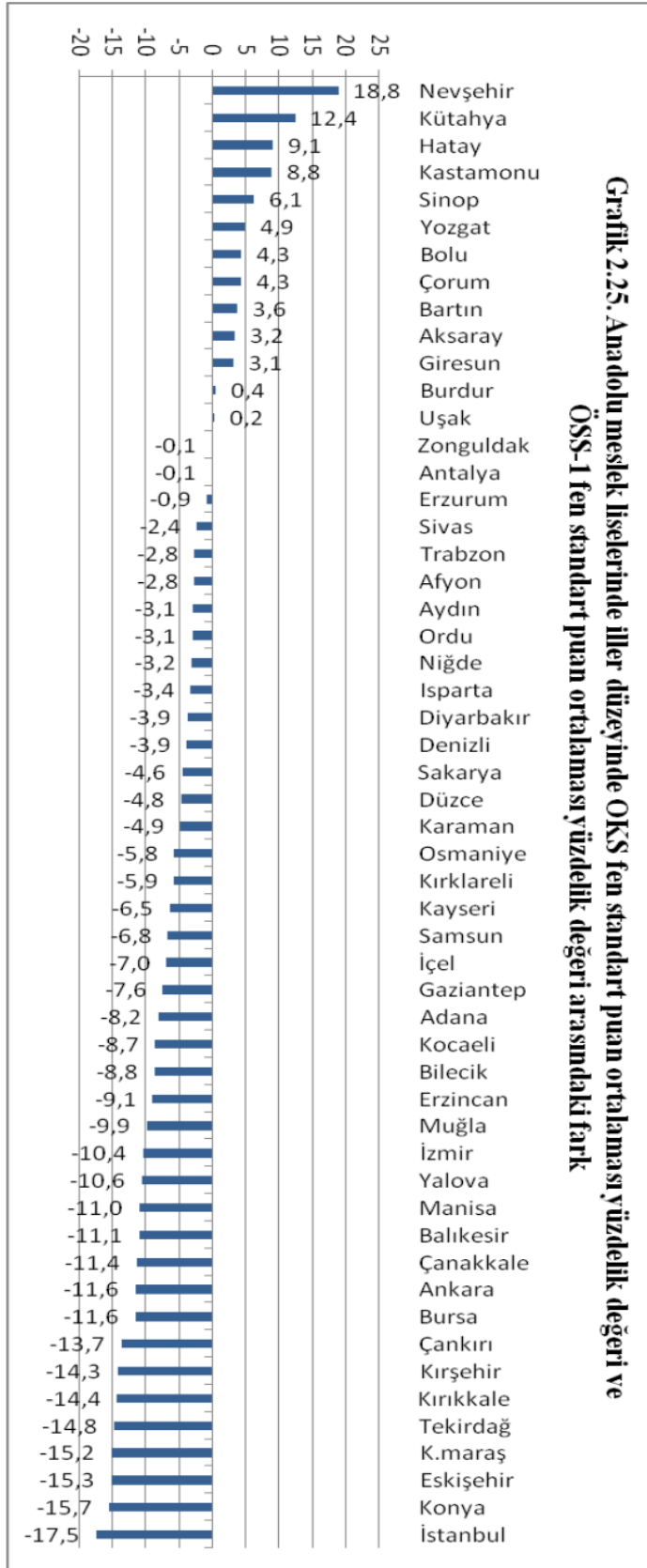
Fen alt test standart puanlarında yüzdelik değerler arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 18,8 ile Nevşehir ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 12,4 ile Kütahya ili vardır. Hatay 9,1 ile üçüncü, Kastamonu 8,8 ile dördüncü sıradadır. Sadece 13 ilde ÖSS-1 standart puanları daha yüksek gerçekleşmiştir. 41 ilde negatif yönde fark söz konusudur. ÖSS-1 standart puanının OKS standart puanına göre en düşük olduğu il -17,5 ile İstanbul ilidir. İkinci sırada -15,7 ile Konya vardır. Eskişehir’de -15,3, Kahramanmaraş’ta -15,2 ve Tekirdağ’da -14,8 fark vardır.

OKS fen alt test ham puanı ve ÖSS-1 alt test ham puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında 15 ilde fen alt testleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en yüksek düzeydeki ilişki 0,690 ile orta düzeyde

anlamli olan Kırıkkale ilindedir. Diyarbakır ilinde 0,591 ile pozitif yönde orta düzeyde ilişki bulunmuştur. 35 ilde OKS fen alt test ham puanları ile ÖSS-1 fen alt test ham puanları arasında ilişkiye rastlanmamıştır.

4 ilde negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Negatif yönde en yüksek düzeyde anlamlı ilişki -0,996 ile Kırşehir ilinde ve -0,913 ile Çankırı ilinde gerçekleşmiştir.

İllere göre OKS fen standart puan ortalamaları yüzdelerle değerleri ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelerle değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.25'te verilmiştir.

4.2.6. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

4.2.6.1. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İller düzeyinde OKS ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 26’da verilmiştir.

Tablo 3.26. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri, farkın yüzdelik ifadesi ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	Fark	r	r ²	Sig.
Nevşehir	30,5	30,5	46,7	38,9	8,4	0,229	0,052	0,771
Bilecik	28,7	28,7	42,5	35,4	6,7	0,555	0,308	0,026**
Sinop	20,2	20,2	30,6	25,5	5,2	0,703	0,494	0,12
Adıyaman	26,5	26,5	37,5	31,2	4,7	0,264	0,07	0,667
Denizli	38,0	38,0	49,6	41,3	3,3	0,351	0,123	0,264
Karabük	39,6	39,6	50,5	42,1	2,5	0,541	0,293	0,636
Bolu	30,4	30,4	39,3	32,7	2,4	0,487	0,237	0,108
Ordu	35,4	35,4	45,0	37,5	2,1	0,565	0,32	0,242
Kütahya	24,9	24,9	31,7	26,4	1,6	0,601	0,361	0,399
Tekirdağ	39,1	39,1	48,7	40,6	1,4	0,324	0,105	0,531
K.maraş	26,1	26,1	33,0	27,5	1,4	0,315	0,099	0,273
Kastamonu	33,5	33,5	41,6	34,7	1,1	0,746	0,557	0,008**
Isparta	26,5	26,5	32,0	26,7	0,2	0,116	0,013	0,637
Çankırı	32,4	32,4	39,1	32,6	0,2	0,92	0,846	0,257
Zonguldak	29,1	29,1	34,1	28,5	-0,6	0,354	0,125	0,286
Aydın	24,6	24,6	28,7	23,9	-0,7	0,569	0,323	0,017**
Kayseri	37,7	37,7	43,1	35,9	-1,8	0,355	0,126	0,284
Tokat	27,3	27,3	30,6	25,5	-1,8	0,946	0,896	0,209
Erzincan	21,6	21,6	23,5	19,6	-1,9	0,041	0,002	0,916
Adana	32,1	32,1	36,0	30,0	-2,1	0,632	0,399	0,093*
Muğla	22,5	22,5	24,5	20,4	-2,1	0,513	0,263	0,344
Manisa	32,8	32,8	36,5	30,4	-2,4	0,272	0,074	0,139

Yalova	36,7	36,7	40,9	34,0	-2,6	0,538	0,29	0,462
Gaziantep	33,0	33,0	35,9	29,9	-3,1	0,196	0,038	0,503
Rize	30,8	30,8	33,1	27,6	-3,2	0,234	0,055	0,421
Osmaniye	23,0	23,0	23,7	19,8	-3,2	0,608	0,369	0,392
Erzurum	25,7	25,7	26,9	22,4	-3,3	0,114	0,013	0,886
Yozgat	28,0	28,0	29,2	24,4	-3,6	0,491	0,241	0,509
Bursa	37,7	37,7	40,8	34,0	-3,7	0,598	0,358	0,000***
Sakarya	35,8	35,8	38,4	32,0	-3,7	0,845	0,714	0,002***
Hatay	27,3	27,3	28,1	23,4	-3,9	0,457	0,209	0,157
Çanakkale	31,9	31,9	33,5	27,9	-4,0	0,8	0,64	0,104
Eskişehir	42,1	42,1	45,5	37,9	-4,2	0,624	0,389	0,073*
Giresun	31,2	31,2	32,3	26,9	-4,3	0,94	0,885	0,017**
Bartın	27,6	27,6	27,8	23,2	-4,4	0,751	0,564	0,032**
Aksaray	34,1	34,1	35,4	29,5	-4,5	0,993	0,985	0,007***
Burdur	21,3	21,3	19,5	16,3	-5,0	0,83	0,69	0,17
Antalya	34,9	34,9	35,7	29,7	-5,2	0,415	0,172	0,002***
Balıkesir	36,5	36,5	36,9	30,7	-5,8	0,673	0,452	0,008***
Amasya	25,3	25,3	23,2	19,3	-6,0	0,544	0,296	0,016**
İzmir	35,8	35,8	35,3	29,5	-6,4	0,396	0,157	0,000***
Sivas	30,4	30,4	28,8	24,0	-6,4	0,631	0,398	0,179
Samsun	34,2	34,2	33,2	27,7	-6,6	0,137	0,019	0,77
Ankara	36,4	36,4	35,4	29,5	-6,9	0,286	0,082	0,024**
Konya	36,2	36,2	34,9	29,1	-7,2	0,554	0,307	0,014**
İstanbul	42,3	42,3	42,1	35,1	-7,2	0,302	0,091	0,000***
Çorum	27,3	27,3	23,5	19,6	-7,7	0,084	0,007	0,817
Edirne	35,9	35,9	33,9	28,3	-7,7	0,634	0,401	0,127
Malatya	33,9	33,9	31,1	25,9	-8,0	0,21	0,044	0,587
Trabzon	27,4	27,4	23,1	19,3	-8,1	0,801	0,642	0,055*
Kırklareli	35,1	35,1	32,2	26,8	-8,3	0,315	0,099	0,189
Uşak	27,7	27,7	20,0	16,7	-11,0	0,089	0,008	0,835
Kocaeli	36,0	36,0	25,7	21,4	-14,5	0,188	0,035	0,52
İçel	25,7	25,7	11,3	9,4	-16,3	0,806	0,649	0,403

Anadolu ticaret meslek liselerinde 1003 öğrenci eğitimini OKS sınavı ile girdiği okulda tamamlamıştır. 54 ilde ÖSS-1 ile OKS standart puanları ortalamalarının yüzdelik değerleri arasındaki farklar incelenmiştir. OKS standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki en yüksek fark 8,4 ile Nevşehir ilinde gerçekleşmiştir. İkinci sırada ise 6,7 ile Bilecik ili vardır. Sinop ilinde 5,2 ve Adıyaman ilinde 4,7 fark vardır. 14 ilde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri OKS standart puanı yüzdelik değerine göre daha yüksek,

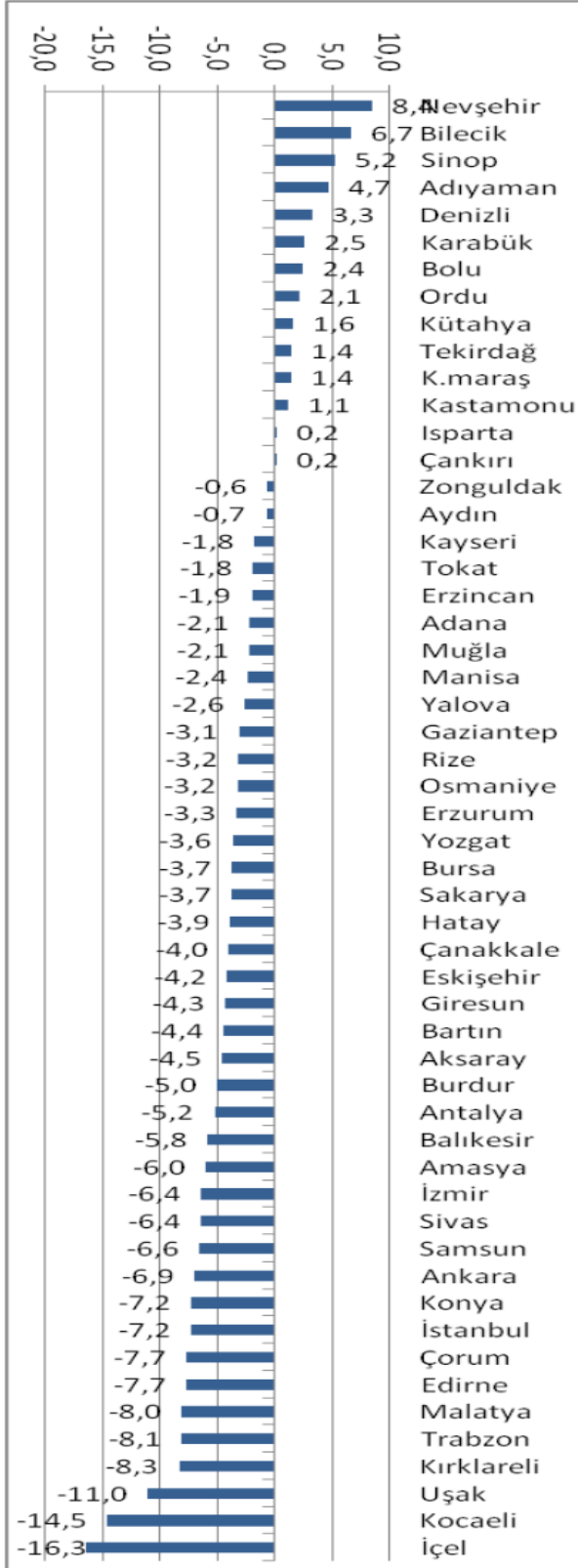
kalan 41 ilde ise daha düşük gerçekleşmiştir. En düşük gerçekleşen il -16,3 ile İçel olmuştur. İkinci sırada -14,5 ile Kocaeli ili vardır. Üçüncü sırada ise -11 ile Uşak ili vardır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasındaki ilişkiye bakıldığında 18 ilde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. En yüksek düzeyde ilişki 0,993 ile Aksaray ilindedir. İkinci çok yüksek düzeyde ilişki ise 0,940 ile Giresun ilindedir. Anlamlı ilişkinin yüksek düzeyde olduğu iller ise 0,845 ile Sakarya, 0,801 ile Trabzon, 0,751 ile Bartın ve 0,746 ile Kastamonu ilidir. 11 ilde orta düzeyde, bir ilde ise düşük düzeyde ilişki vardır. 36 ilde anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

OKS ham puanının ÖSS-1 ham puanını yordama derecesine bakıldığında 2 ilde göz ardı edilebilecek düzeyde düşük derecede, 3 ilde düşük düzeyde ve 10 ilde orta düzeyde yordadığı görölmektedir. Giresun ve Sakarya illerinde OKS'nin ÖSS-1 ham puanını yordama derecesi 0,885 ve 0,714 ile yüksek düzeyde çıkmıştır. Aksaray ilinde ise OKS'nin ÖSS-1 ham puanını 0,985 ile çok yüksek düzeyde yordadığı görölmektedir.

Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.26'da verilmiştir.

Grafik 2.26. Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puan ortalaması, yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması, yüzdelik değeri arasındaki fark

4.2.6.2. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt testi standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.27’de verilmiştir.

Tablo 3.27. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri, değerler arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Tur. St. Puan	OKS Tur. %	ÖSS Tur. St. Puan	ÖSS Tur. %	Fark	r	Sig.
Nevşehir	7,2	28,8	16,8	56,0	27,2	-0,568	0,432
Eskişehir	9,5	37,8	17,4	58,1	20,2	0,761	0,017**
Karabük	8,2	32,6	15,6	52,0	19,3	0,996	0,058*
Ordu	9,7	39,0	16,6	55,4	16,5	0,439	0,384
Denizli	10,7	42,8	17,7	59,0	16,2	0,655	0,021**
Zonguldak	6,3	25,0	11,5	38,4	13,4	0,153	0,654
Aydın	6,1	24,3	10,8	36,2	11,9	0,418	0,095*
Bilecik	7,2	28,6	11,9	39,7	11,1	0,208	0,439
Tekirdağ	11,5	46,1	17,1	57,1	11,0	0,337	0,514
Isparta	7,0	28,1	11,6	38,6	10,5	0,32	0,182
Kütahya	6,7	26,8	11,2	37,2	10,4	0,5	0,5
Aksaray	9,9	39,8	14,7	49,1	9,3	0,226	0,774
Çankırı	9,2	37,0	13,8	46,1	9,2	-0,803	0,407
Adana	7,4	29,8	11,5	38,2	8,4	0,405	0,32
Gaziantep	8,8	35,2	13,0	43,4	8,2	0,016	0,956
Bursa	10,1	40,4	14,6	48,6	8,2	0,512	0
Sinop	5,7	23,0	9,2	30,7	7,7	0,611	0,197
Tokat	7,0	28,0	10,6	35,3	7,3	0,945	0,212
Adıyaman	7,2	28,9	10,7	35,7	6,8	0,609	0,276
Rize	7,1	28,6	10,3	34,2	5,6	-0,152	0,604
Antalya	9,9	39,8	13,5	44,9	5,1	0,316	0,02**
Muğla	5,3	21,3	7,8	25,8	4,5	0,493	0,014**
Bartın	5,8	23,3	8,3	27,6	4,4	0,684	0,061*
İstanbul	11,1	44,5	14,6	48,7	4,2	0,292	0,000***
Yozgat	6,4	25,5	8,9	29,7	4,2	0,621	0,379
Manisa	8,7	35,0	11,6	38,7	3,7	0,235	0,203

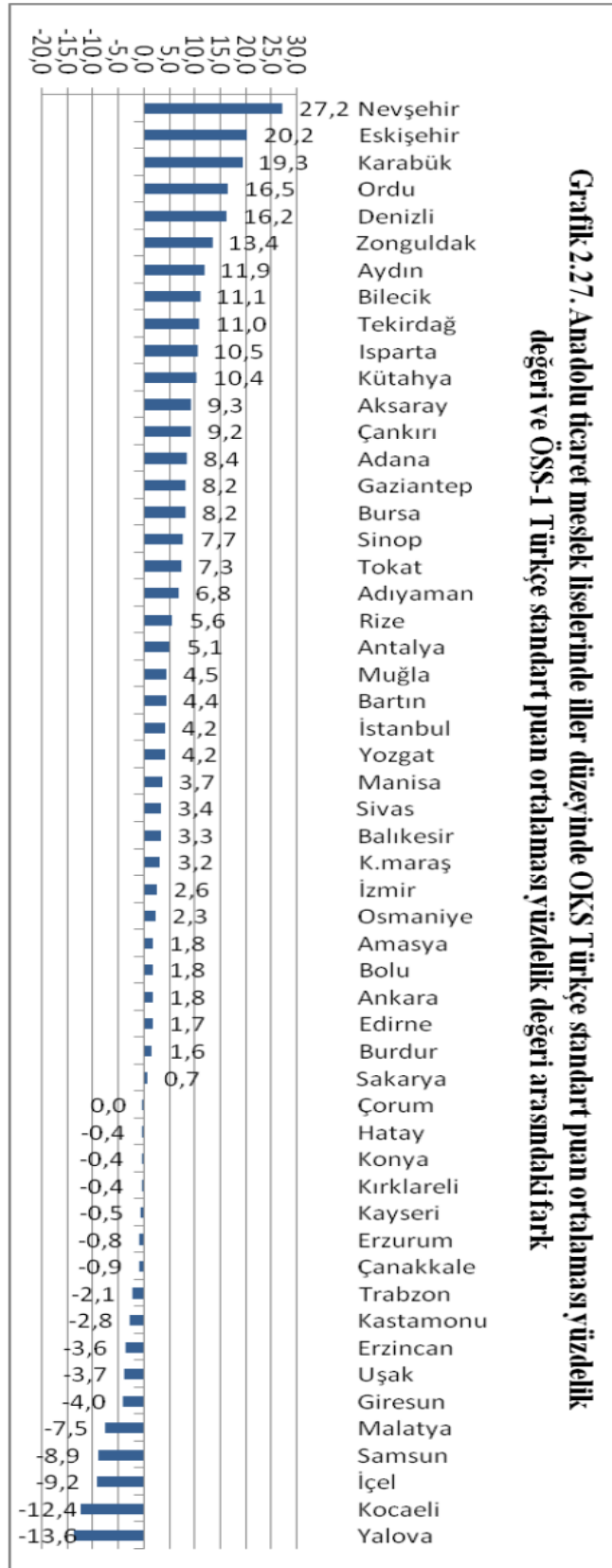
Sivas	7,2	29,0	9,7	32,4	3,4	0,409	0,421
Balıkesir	8,7	34,7	11,4	38,1	3,3	0,403	0,153
K.maraş	8,2	32,9	10,8	36,1	3,2	0,181	0,535
İzmir	9,4	37,6	12,0	40,1	2,6	0,334	0,000***
Osmaniye	7,4	29,5	9,5	31,8	2,3	0,347	0,653
Amasya	6,6	26,5	8,5	28,3	1,8	0,572	0,01**
Bolu	9,6	38,5	12,1	40,3	1,8	0,604	0,038
Ankara	9,5	37,9	11,9	39,6	1,8	0,301	0,018**
Edirne	9,7	38,7	12,1	40,4	1,7	-0,018	0,97
Burdur	5,9	23,5	7,5	25,1	1,6	0,704	0,296
Sakarya	9,6	38,5	11,8	39,2	0,7	0,1	0,784
Çorum	7,9	31,7	9,5	31,6	0,0	0,197	0,585
Hatay	8,2	32,8	9,7	32,5	-0,4	0,506	0,113
Konya	9,0	36,2	10,7	35,8	-0,4	-0,016	0,949
Kırklareli	8,3	33,2	9,8	32,8	-0,4	0,251	0,3
Kayseri	9,3	37,3	11,0	36,8	-0,5	0,274	0,415
Erzurum	8,3	33,0	9,7	32,2	-0,8	0,134	0,866
Çanakkale	10,3	41,3	12,1	40,4	-0,9	0,839	0,076
Trabzon	7,8	31,3	8,8	29,2	-2,1	-0,315	0,543
Kastamonu	10,2	40,7	11,4	38,0	-2,8	0,233	0,491
Erzincan	7,4	29,7	7,8	26,1	-3,6	-0,039	0,92
Uşak	6,3	25,2	6,5	21,5	-3,7	-0,106	0,803
Giresun	8,7	34,9	9,3	30,9	-4,0	0,616	0,268
Malatya	8,9	35,7	8,5	28,2	-7,5	-0,092	0,814
Samsun	10,5	42,0	9,9	33,1	-8,9	-0,008	0,986
İçel	6,7	27,0	5,3	17,8	-9,2	0,359	0,766
Kocaeli	10,2	40,8	8,5	28,4	-12,4	0,615	0,019**
Yalova	12,2	48,8	10,5	35,1	-13,6	0,624	0,376

Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalaması yüzdelik değerinin OKS yüzdelik değerlerine göre en yüksek olduğu ilin 27,2 ile Nevşehir olduğu görülmektedir. İkinci sırada 20,2 ile Eskişehir, üçüncü sırada 19,3 ile Karabük vardır. Daha düşük olduğu illere bakıldığında en düşük olduğu ilin -13,6 ile Yalova olduğu görülmektedir. İkinci sırada -12,4 ile Kocaeli ili vardır. İçel ilinde -9,7'lik bir fark, Samsun ilinde de yine -8,9'luk bir fark vardır.

Türkçe alt testleri arasındaki ilişkiye bakıldığında sadece 12 ilde Türkçe testleri arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Karabük ilinde 0,996 ile testler

arasında çok yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 0,761 ile ham puanlar arasında Eskişehir ilinde yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 9 ilde orta düzeyde, bir ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. 10 ilde negatif yönde ilişki vardır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puanları ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanları yüzdelik değerleri arasındaki farklara ilişkin bulgular Grafik 2.27’de verilmiştir.

4.2.6.3. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular tablo 3.28’de verilmiştir.

Tablo 3.28. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri

İl Adı	OKS Sos. St. Puan	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. Puan	ÖSS Sos. St. Puan %	Fark	r	Sig.
Erzurum	2,0	7,8	10,1	33,7	25,9	0,869	0,131
Sinop	2,9	11,7	11,1	37,1	25,4	0,17	0,748
Tokat	6,9	27,7	15,3	51,0	23,3	0,55	0,629
Erzincan	2,0	7,9	8,7	29,1	21,2	0,344	0,364
Nevşehir	7,3	29,3	14,9	49,8	20,4	0,852	0,148
Bilecik	6,0	23,9	12,7	42,3	18,4	0,636	0,008**
Adıyaman	5,3	21,1	11,7	38,9	17,8	0,21	0,735
Giresun	5,3	21,3	11,7	39,1	17,7	0,883	0,047**
Çankırı	5,8	23,3	12,2	40,7	17,4	-0,109	0,93
Ordu	8,7	35,0	15,6	51,9	16,9	0,37	0,471
Aksaray	7,8	31,3	14,2	47,3	15,9	-0,291	0,709
K.maraş	5,2	20,8	10,4	34,6	13,7	0,63	0,016**
Isparta	6,3	25,1	11,5	38,2	13,1	0,038	0,878
Tekirdağ	10,0	39,8	15,5	51,6	11,8	-0,185	0,725
Gaziantep	6,5	26,2	11,3	37,7	11,5	0,175	0,549
Bartın	6,4	25,6	11,1	37,0	11,4	0,796	0,018**
Aydın	5,6	22,2	9,6	32,0	9,8	0,229	0,376
Antalya	7,6	30,5	12,1	40,3	9,7	0,125	0,367
Bolu	4,9	19,5	8,6	28,7	9,2	-0,212	0,508
Bursa	8,6	34,4	12,9	43,0	8,5	0,415	0,001***
Zonguldak	5,2	20,8	8,6	28,7	8,0	0,498	0,119
Rize	5,9	23,6	9,4	31,2	7,6	0,061	0,836
Denizli	9,6	38,6	13,7	45,8	7,2	0,549	0,065*
Samsun	5,7	22,6	8,9	29,7	7,1	-0,54	0,211

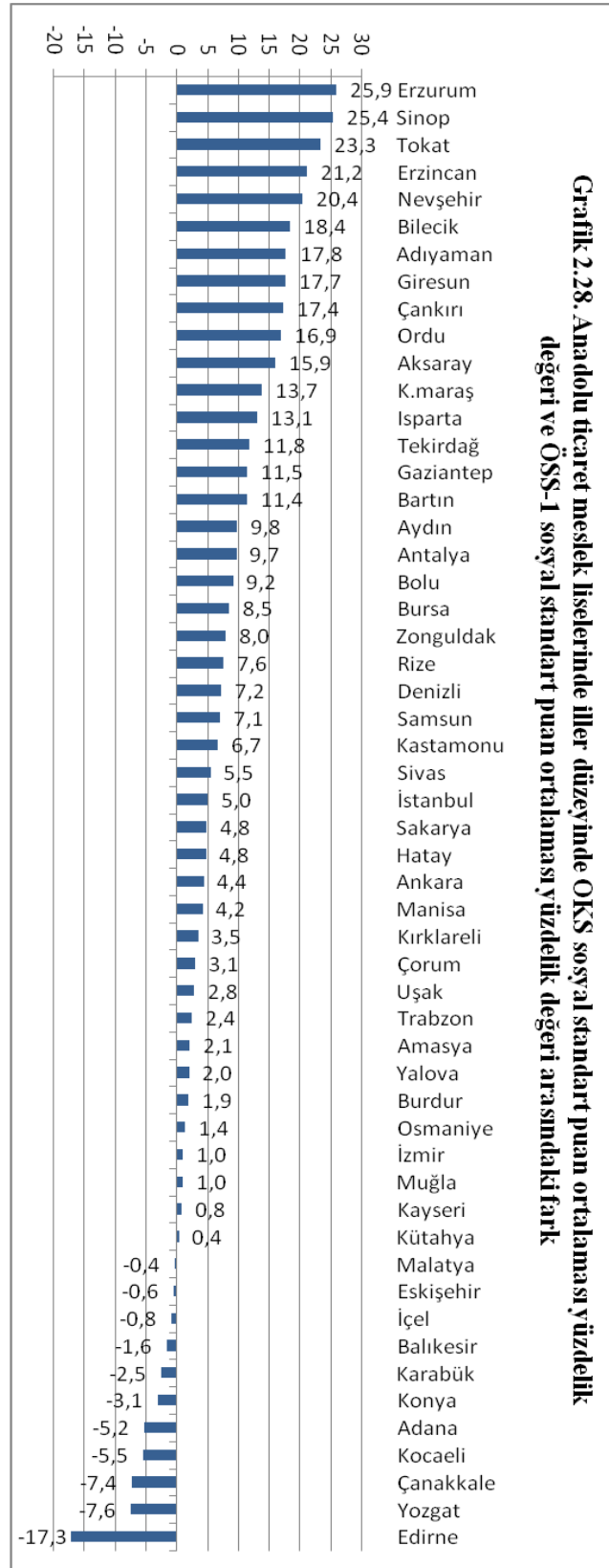
Kastamonu	7,1	28,4	10,5	35,1	6,7	0,194	0,567
Sivas	5,7	22,7	8,5	28,2	5,5	0,827	0,043**
İstanbul	10,7	42,8	14,3	47,8	5,0	0,334	0,000***
Sakarya	6,3	25,0	8,9	29,8	4,8	0,803	0,005***
Hatay	4,9	19,4	7,3	24,2	4,8	0,469	0,146
Ankara	8,6	34,2	11,6	38,6	4,4	0,372	0,003**
Manisa	8,5	33,9	11,4	38,1	4,2	0,184	0,323
Kırklareli	7,6	30,5	10,2	34,0	3,5	0,396	0,093*
Çorum	4,2	16,9	6,0	20,0	3,1	0,456	0,185
Uşak	5,2	20,7	7,1	23,5	2,8	0,602	0,115
Trabzon	5,5	22,2	7,4	24,6	2,4	0,768	0,075*
Amasya	5,9	23,6	7,7	25,7	2,1	0,699	0,001***
Yalova	9,4	37,6	11,9	39,6	2,0	-0,354	0,646
Burdur	3,6	14,6	4,9	16,4	1,9	-0,858	0,142
Osmaniye	7,8	31,1	9,7	32,5	1,4	0,405	0,595
İzmir	9,0	35,9	11,1	36,9	1,0	0,204	0,011**
Muğla	5,2	20,8	6,5	21,8	1,0	0,509	0,011**
Kayseri	10,1	40,3	12,3	41,2	0,8	0,806	0,003***
Kütahya	5,6	22,3	6,8	22,7	0,4	-0,839	0,161
Malatya	7,6	30,2	9,0	29,8	-0,4	0,634	0,067*
Eskişehir	13,1	52,4	15,6	51,9	-0,6	0,093	0,812
İçel	4,3	17,3	5,0	16,5	-0,8	-0,599	0,591
Balıkesir	8,9	35,6	10,2	34,0	-1,6	0,146	0,618
Karabük	10,6	42,3	12,0	39,8	-2,5	-0,259	0,833
Konya	7,8	31,1	8,4	28,0	-3,1	0,283	0,24
Adana	9,5	37,8	9,8	32,6	-5,2	0,066	0,876
Kocaeli	10,0	40,1	10,4	34,6	-5,5	0,181	0,537
Çanakkale	8,2	32,9	7,7	25,6	-7,4	0,392	0,514
Yozgat	5,9	23,6	4,8	16,0	-7,6	-0,663	0,337
Edirne	8,9	35,8	5,5	18,5	-17,3	0,396	0,38

Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ile ÖSS-1 sosyal alt testi standart puanı yüzdelerik değerleri arasındaki fark incelendiğinde en yüksek düzeyde farkın 25,9 ile Erzurum ilinde gerçekleştiği görülmektedir. İkinci sırada 25,4 ile Sinop, üçüncü sırada 23,3 ile Tokat vardır. Toplam 43 ilde ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri OKS standart puanı yüzdelerik değerine göre daha yüksek gerçekleşmiştir. 11 ilde ise ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerleri daha düşük gerçekleşmiştir. ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değerinin en düşük

olduğu il -17,3 ile Edirne'dir. İkinci sırada -7,6 ile Yozgat, üçüncü sırada -7,4 ile Çanakkale ili vardır.

Sosyal alt testleri arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 17 ilde anlamlı ilişki çıktığı görülmektedir. 0,883 ile Giresun, 0,827 ile Sivas, 0,806 ile Kayseri, 0,803 ile Sakarya, 0,796 ile Bartın ve 0,768 ile Trabzon illerinde OKS ve ÖSS-1 sosyal alt test ham puanlarında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 9 ilde orta düzeyde, 1 ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. 11 ilde negatif yönde ilişki vardır.

İllere göre OKS sosyal alt test standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelerle değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.28'de verilmiştir.

4.2.1.6.4. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu ortalamalar arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular tablo 3.29’da verilmiştir.

Tablo 3.29. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

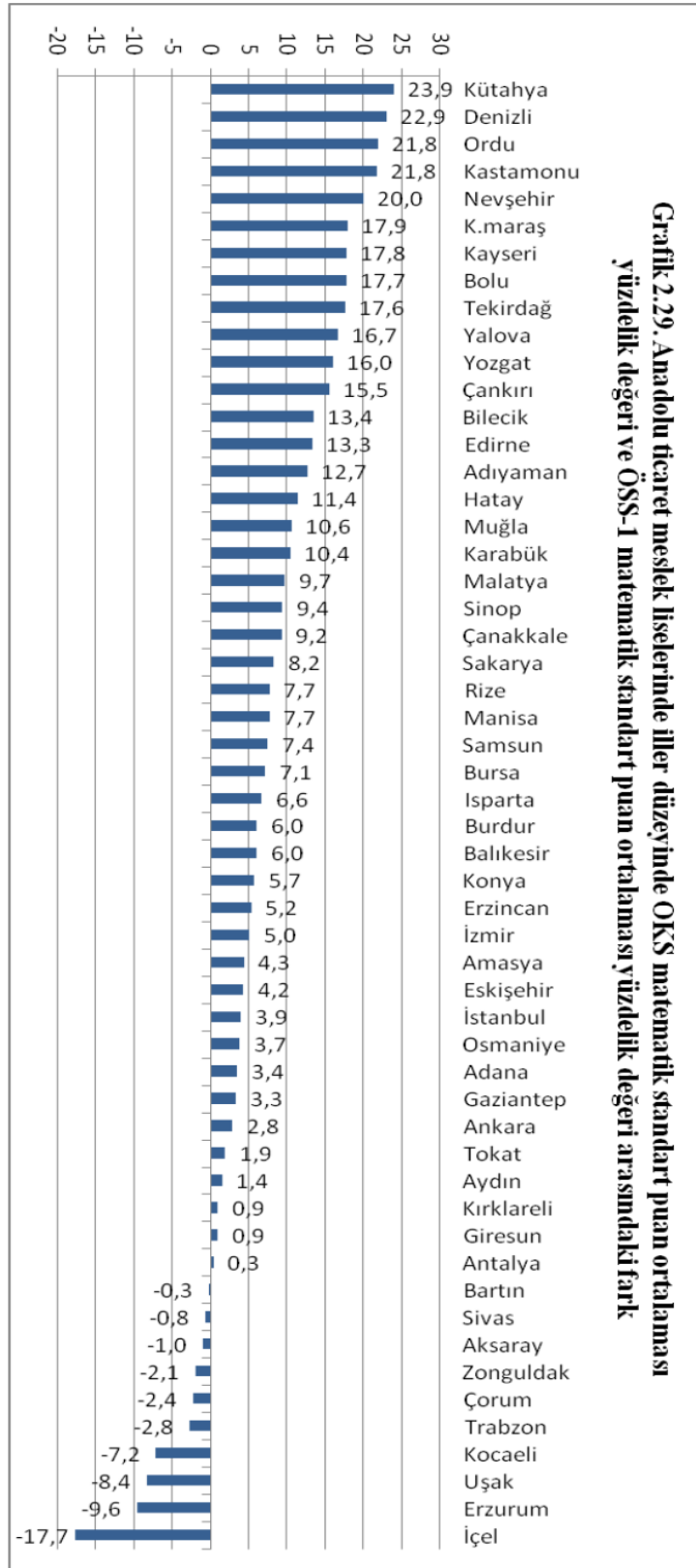
İl Adı	OKS Mat St Puan	OKS Mat St P. %	OSS Mat St Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	Fark	r	sig
Kütahya	-0,7	-3,0	6,3	20,9	23,9	0,217	0,783
Denizli	3,7	14,8	11,3	37,7	22,9	-0,338	0,282
Ordu	1,3	5,3	8,1	27,1	21,8	-0,261	0,618
Kastamonu	2,0	8,1	9,0	29,9	21,8	0,781	0,005***
Nevşehir	2,3	9,0	8,7	29,0	20,0	-0,378	0,622
K.maraş	-0,1	-0,4	5,2	17,5	17,9	0,173	0,554
Kayseri	3,5	13,9	9,5	31,7	17,8	0,305	0,361
Bolu	2,4	9,7	8,2	27,4	17,7	0,431	0,161
Tekirdağ	2,2	8,6	7,9	26,3	17,6	0,323	0,532
Yalova	3,2	12,8	8,8	29,5	16,7	0,125	0,875
Yozgat	2,3	9,3	7,6	25,3	16,0	-0,343	0,657
Çankırı	3,2	13,0	8,5	28,5	15,5	0,58	0,606
Bilecik	2,1	8,5	6,6	22,0	13,4	0,32	0,226
Edirne	3,4	13,6	8,1	26,9	13,3	0,644	0,119
Adıyaman	1,7	6,7	5,8	19,4	12,7	0,426	0,474
Hatay	0,2	0,7	3,6	12,1	11,4	0,666	0,025**
Muğla	0,5	1,8	3,7	12,4	10,6	-0,046	0,831
Karabük	5,6	22,3	9,8	32,6	10,4	-0,284	0,817
Malatya	3,4	13,5	7,0	23,2	9,7	-0,104	0,791
Sinop	0,8	3,3	3,8	12,6	9,4	0,918	0,01**
Çanakkale	2,3	9,3	5,6	18,5	9,2	0,835	0,079*
Sakarya	5,1	20,5	8,6	28,7	8,2	-0,153	0,673
Rize	3,4	13,6	6,4	21,2	7,7	0,413	0,142
Manisa	2,3	9,1	5,0	16,7	7,7	0,25	0,175
Samsun	4,4	17,4	7,5	24,9	7,4	-0,108	0,817

Bursa	3,9	15,6	6,8	22,6	7,1	0,428	0,000***
Isparta	0,1	0,6	2,1	7,2	6,6	0,416	0,077*
Burdur	-0,5	-2,0	1,2	4,0	6,0	0,555	0,445
Balıkesir	4,8	19,0	7,5	25,0	6,0	0,469	0,091*
Konya	4,9	19,5	7,6	25,2	5,7	0,66	0,002***
Erzincan	-0,1	-0,4	1,5	4,9	5,2	-0,274	0,476
İzmir	3,1	12,4	5,2	17,4	5,0	0,277	0,000***
Amasya	0,3	1,1	1,6	5,4	4,3	0,338	0,157
Eskişehir	4,2	17,0	6,3	21,2	4,2	0,123	0,753
İstanbul	4,7	18,7	6,8	22,6	3,9	0,313	0,000***
Osmaniye	-1,8	-7,2	-1,0	-3,5	3,7	-0,989	0,011**
Adana	2,6	10,4	4,1	13,8	3,4	0,662	0,074*
Gaziantep	3,8	15,1	5,5	18,4	3,3	0,294	0,308
Ankara	4,0	15,9	5,6	18,7	2,8	-0,117	0,366
Tokat	-0,4	-1,7	0,0	0,1	1,9	0,908	0,275
Aydın	1,5	6,0	2,2	7,4	1,4	0,159	0,543
Kırklareli	3,5	13,9	4,4	14,8	0,9	0,746	0,000***
Giresun	3,6	14,5	4,6	15,4	0,9	-0,334	0,583
Antalya	3,2	12,6	3,9	13,0	0,3	0,462	0,000***
Bartın	2,3	9,0	2,6	8,7	-0,3	0,656	0,078*
Sivas	4,2	16,6	4,8	15,8	-0,8	-0,219	0,677
Aksaray	2,2	8,8	2,3	7,8	-1,0	0,791	0,209
Zonguldak	4,7	18,8	5,0	16,8	-2,1	-0,116	0,734
Çorum	2,4	9,5	2,1	7,1	-2,4	-0,314	0,377
Trabzon	3,2	13,0	3,0	10,1	-2,8	0,563	0,245
Kocaeli	2,6	10,6	1,0	3,4	-7,2	-0,265	0,359
Uşak	2,3	9,0	0,2	0,6	-8,4	0,109	0,797
Erzurum	1,3	5,3	-1,3	-4,3	-9,6	0,693	0,307
İçel	1,8	7,3	-3,1	-10,4	-17,7	0,778	0,433

Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS matematik alt testi standart puan ortalaması yüzdellik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı ortalaması yüzdellik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular incelendiğinde en yüksek düzeyde farkın 23,9 ile Kütahya ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 22,9 ile Denizli ili gelmektedir. Üçüncü sırada 21,8 ile Ordu ve Kastamonu illeri vardır. Matematik alt test ham puanında 44 ilde pozitif yönde fark söz konusudur. 10 ilde ise negatif yönde fark bulunmuştur. ÖSS-1 standart puanının OKS standart puanına göre en düşük olduğu il -17,7 ile İçel ili olmuştur. İkinci sırada -9,6 ile Erzurum ili vardır. Üçüncü sıradaki Uşak ilinde fark -8,4 olarak gerçekleşmiştir.

Alt testler arasındaki ilişkiye bakıldığında 15 ilde testler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Sinop ilinde alt testler arasında 0,918 ile çok yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Çanakkale ilinde 0,835 ve Kastamonu ilinde 0,781 ile yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. 9 ilde orta düzeyde, 1 ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. 17 ilde negatif yönde ilişki vardır. Osmaniye ilinde ise negatif yönde çok yüksek düzeyde (0,989) anlamlı ilişki bulunmuştur.

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.29'da verilmiştir.

4.2.6.5. Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular tablo 3.30’da verilmiştir.

Tablo 3.30. İller düzeyinde Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS fen alt test ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	Fark	r	Sig.
Adana	2,3	9,4	4,9	16,2	6,8	0,493	0,215
Yalova	1,6	6,5	3,9	12,9	6,4	0,764	0,236
Bilecik	3,2	12,7	5,5	18,4	5,7	0,249	0,353
Çanakkale	0,7	3,0	2,4	8,1	5,1	0,322	0,597
Karabük	5,0	20,0	7,4	24,7	4,7	-0,996	0,058*
Adıyaman	2,1	8,4	3,5	11,7	3,3	-0,329	0,588
Bolu	3,2	12,7	4,6	15,4	2,8	0,292	0,358
Osmaniye	-0,6	-2,5	-0,3	-0,9	1,6	-0,218	0,782
Kastamonu	4,0	15,8	5,0	16,6	0,8	0,255	0,449
Sinop	0,5	2,0	0,7	2,4	0,4	0,33	0,524
Zonguldak	2,7	10,6	3,2	10,7	0,1	-0,013	0,97
Muğla	1,3	5,1	0,7	2,3	-2,8	0,152	0,48
Manisa	3,0	12,0	2,7	9,0	-3,1	0,165	0,376
Kayseri	4,5	18,1	4,4	14,8	-3,3	0,047	0,891
Aydın	1,2	5,0	0,3	1,0	-4,0	-0,143	0,584
Yozgat	3,1	12,5	2,2	7,2	-5,3	0,643	0,357
Kütahya	3,1	12,2	1,7	5,8	-6,5	-0,396	0,604
Edirne	3,6	14,6	2,4	8,1	-6,5	0,696	0,082*
Sakarya	4,5	18,0	3,4	11,2	-6,8	0,693	0,026**
Erzurum	3,9	15,5	2,6	8,7	-6,8	0,339	0,661
K.maraş	2,5	10,1	0,8	2,8	-7,3	0,454	0,103
Isparta	2,8	11,0	1,1	3,7	-7,3	-0,301	0,21
Burdur	2,0	8,0	0,1	0,4	-7,6	0,447	0,553
Trabzon	0,5	2,0	-1,8	-6,0	-8,0	-0,625	0,184
Erzincan	2,0	7,9	-0,2	-0,8	-8,7	0,507	0,163

Balıkesir	3,9	15,7	2,0	6,8	-8,9	-0,219	0,452
Konya	4,3	17,1	2,4	8,1	-9,0	0,38	0,108
Çorum	2,5	9,9	0,2	0,6	-9,3	-0,141	0,698
Hatay	3,8	15,2	1,7	5,7	-9,5	0,288	0,39
Giresun	3,2	13,0	1,0	3,2	-9,8	0,343	0,572
Samsun	3,5	13,9	1,2	3,9	-10,0	-0,055	0,907
Amasya	2,2	8,7	-0,4	-1,5	-10,2	-0,06	0,807
Kocaeli	2,8	11,3	0,1	0,2	-11,1	0,172	0,557
Bartın	2,8	11,2	0,0	0,1	-11,1	-0,569	0,141
Denizli	3,7	14,8	1,0	3,5	-11,4	-0,133	0,68
Rize	4,1	16,4	1,4	4,7	-11,7	0,231	0,427
Sivas	3,1	12,3	0,2	0,6	-11,8	0,7	0,122
Nevşehir	3,4	13,7	0,5	1,8	-11,9	-0,95	0,050**
Malatya	3,8	15,2	0,9	3,2	-12,1	-0,174	0,655
İzmir	4,1	16,4	1,3	4,2	-12,2	0,163	0,044**
Tekirdağ	5,2	20,8	2,4	8,1	-12,8	0,865	0,026**
Uşak	3,7	14,7	0,6	1,9	-12,8	-0,034	0,936
Gaziantep	3,6	14,4	0,3	1,0	-13,4	-0,26	0,37
Antalya	3,9	15,7	0,5	1,7	-13,9	0,365	0,007**
Ankara	4,2	16,6	0,5	1,8	-14,8	-0,086	0,507
Kırklareli	5,4	21,6	1,9	6,4	-15,2	0,552	0,014
İçel	2,6	10,3	-1,6	-5,3	-15,6	-0,926	0,246
Bursa	4,9	19,5	0,8	2,7	-16,8	0,11	0,386
Tokat	3,6	14,3	-1,1	-3,6	-17,9	0	0
Eskişehir	5,0	19,9	0,4	1,3	-18,6	0,66	0,053*
Çankırı	3,8	15,3	-1,2	-4,2	-19,5	0,603	0,588
İstanbul	5,5	21,9	0,6	1,9	-19,9	0,013	0,861
Aksaray	3,8	15,2	-1,6	-5,3	-20,5	-0,675	0,325
Ordu	5,3	21,3	-1,0	-3,5	-24,8	-0,268	0,607

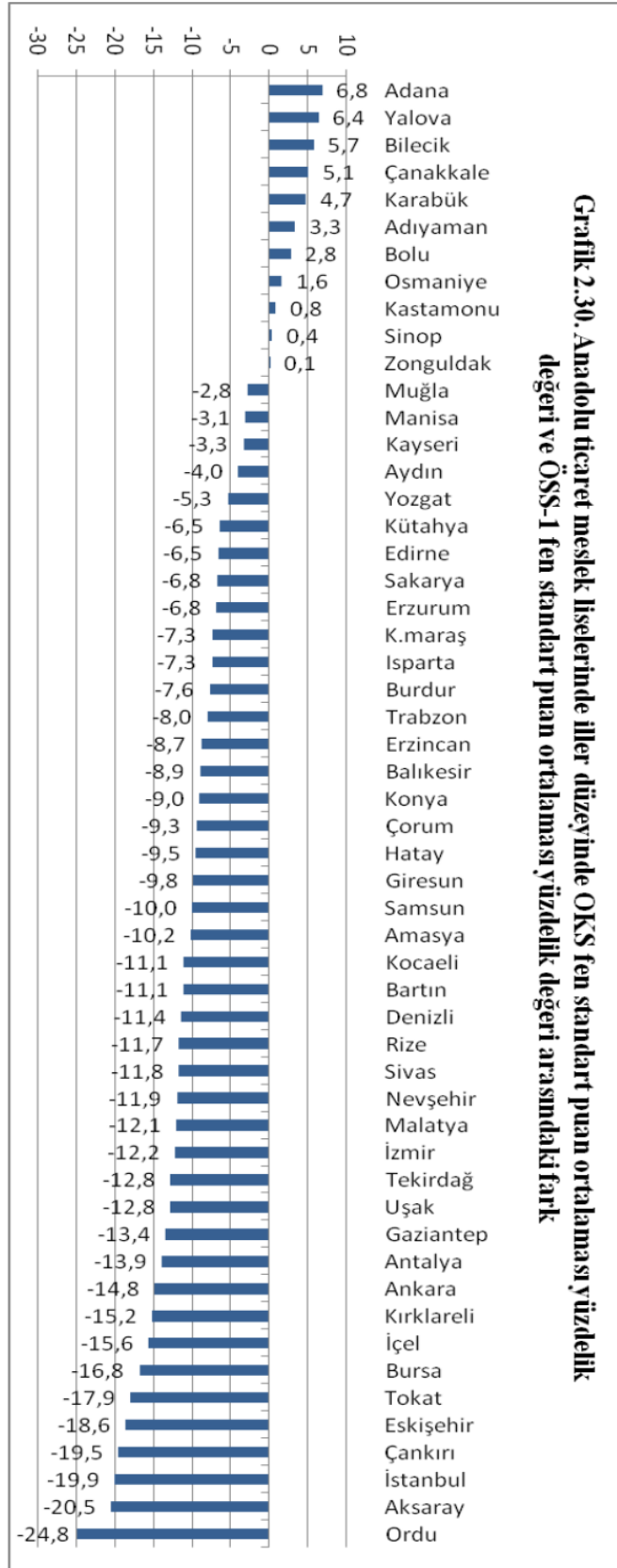
Anadolu ticaret meslek liselerinde fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerlerindeki farka bakıldığında en yüksek farkın Adana ilinde (6,8) olduğu görülmektedir. Yalova ilinde 6,4 ve Bilecik ilinde 5,7 fark olmuştur. ÖSS-1 standart puanı ortalamasının daha düşük olduğu illere bakıldığında en düşük olduğu il -24,8 ile Ordu ili olmuştur. İkinci sırada ise -20,5 ile Aksaray ili vardır. Üçüncü sırada -19,9 ile İstanbul, dördüncü sırada -19,9 ile Çankırı ve beşinci sırada -18,6 ile Eskişehir illeri vardır.

Anlamlılık ilişkine bakıldığında 8 ilde alt testler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Tekirdağ ilinde 0,865 ile yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Alt testler arasında 4 ilde orta düzeyde 1 ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki vardır. Karabük (-0,996) ve Nevşehir (-0,950) illerinde negatif yönde çok yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tokat ilinde korelasyon analizi için yeterli öğrenci sayısı bulunmamaktadır.

İllere göre OKS ve ÖSS-1 fen standart puanları ortalamalarının yüzdelik değerlere dönüştürülerek OKS ve ÖSS-1 arasındaki farkın ortaya konmuş şekli Grafik 2.30’te verilmiştir.

4.2.7. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Bulgular

4.2.7.1. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri ve ÖSS-1 Standart Puan Ortalamaları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ve bu testlere ilişkin anlamlılık düzeyleri tablo 3. 31’de verilmiştir.

Tablo 3.31. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri, farkın yüzdelik ifadesi ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS St. Puan Ort.	OKS %	ÖSS St. Puan Ort.	ÖSS %	Fark	r	r ²	Sig.
Hatay	23,6	23,6	31,1	25,9	2,3	0,250	0,063	0,109
Uşak	26,6	26,6	34,7	28,9	2,3	0,272	0,074	0,677
Tokat	24,6	24,6	31,6	26,3	1,7	0,403	0,162	0,004***
Denizli	32,3	32,3	40,7	33,9	1,6	0,574	0,33	0,000***
Erzincan	25,6	25,6	32,6	27,2	1,6	0,350	0,122	0,011**
Malatya	30,1	30,1	37,1	30,9	0,9	0,621	0,386	0,016**
Kırıkkale	25,1	25,1	31,1	25,9	0,8	0,279	0,078	0,08*
Nevşehir	34,5	34,5	42,0	35,0	0,5	0,250	0,063	0,006**
Çorum	25,4	25,4	30,9	25,8	0,4	0,005	0	0,057*
Bartın	19,2	19,2	22,6	18,8	-0,4	0,517	0,268	0,007**
Erzurum	25,9	25,9	30,3	25,2	-0,7	0,593	0,352	0,987
Kilis	16,3	16,3	18,4	15,3	-1,0	0,899	0,808	0,032**
Samsun	32,6	32,6	37,8	31,5	-1,1	0,564	0,318	0,248
Konya	35,0	35,0	40,6	33,9	-1,1	0,378	0,143	0,445
Ordu	30,8	30,8	35,5	29,6	-1,3	0,468	0,219	0,155
Sakarya	35,0	35,0	40,2	33,5	-1,5	0,220	0,048	0,007**
Isparta	26,5	26,5	30,0	25,0	-1,5	0,225	0,05	0,666
Trabzon	27,7	27,7	31,0	25,8	-1,9	0,264	0,07	0,302
Aksaray	25,6	25,6	27,4	22,8	-2,7	0,774	0,598	0,483

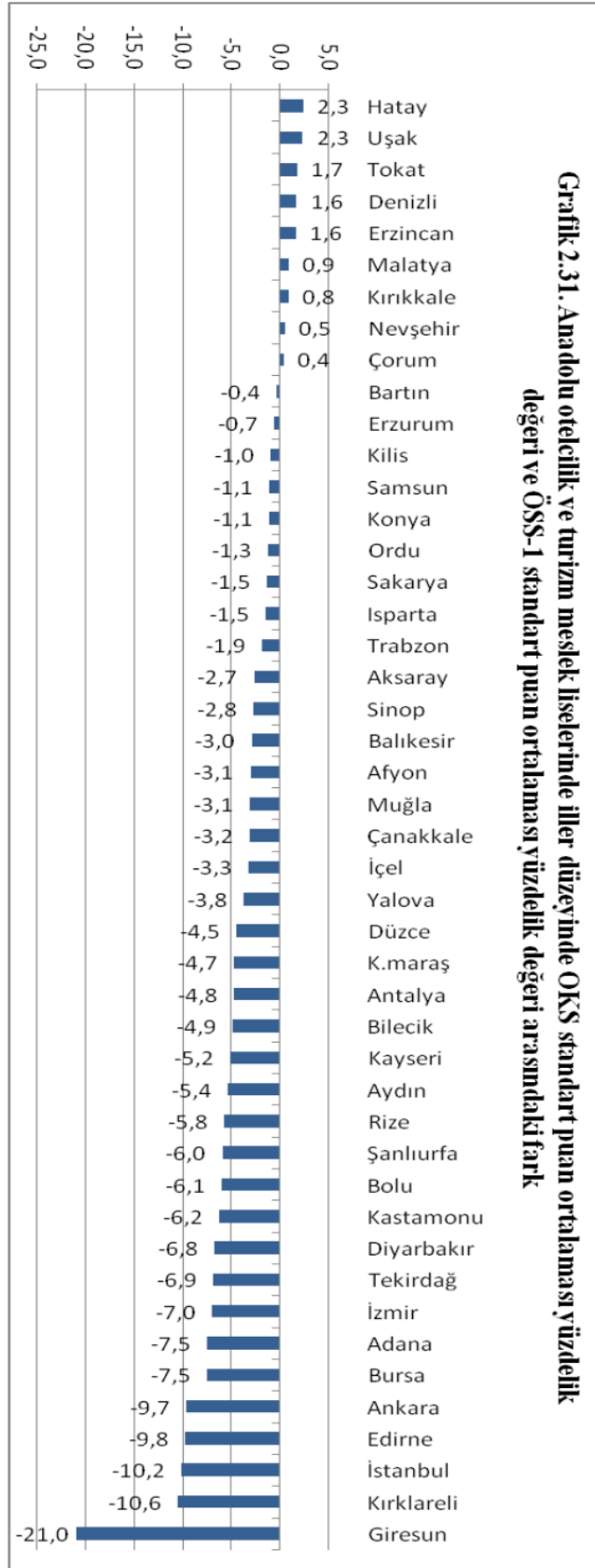
Sinop	23,7	23,7	25,1	20,9	-2,8	0,157	0,025	0,127
Balıkesir	31,6	31,6	34,3	28,6	-3,0	0,423	0,179	0,125
Afyon	27,2	27,2	28,9	24,1	-3,1	0,097	0,009	0,000***
Muğla	20,3	20,3	20,7	17,2	-3,1	0,505	0,255	0,685
Çanakkale	27,3	27,3	29,0	24,1	-3,2	0,475	0,225	0,003***
İçel	31,7	31,7	34,0	28,4	-3,3	0,271	0,074	0,945
Yalova	33,0	33,0	35,0	29,2	-3,8	0,684	0,467	0,083*
Düzce	26,9	26,9	26,8	22,4	-4,5	0,385	0,149	0,055*
K.maraş	23,7	23,7	22,8	19,0	-4,7	0,273	0,074	0,478
Antalya	31,1	31,1	31,6	26,3	-4,8	0,502	0,252	0,000***
Bilecik	27,9	27,9	27,6	23,0	-4,9	0,483	0,234	0,588
Kayseri	27,6	27,6	26,9	22,4	-5,2	0,511	0,261	0,028**
Aydın	21,5	21,5	19,3	16,1	-5,4	0,374	0,14	0,512
Rize	27,3	27,3	25,9	21,6	-5,8	0,236	0,056	0,57
Şanlıurfa	17,6	17,6	13,9	11,6	-6,0	0,697	0,485	0,146
Bolu	32,6	32,6	31,8	26,5	-6,1	0,381	0,146	0,591
Kastamonu	31,2	31,2	29,9	24,9	-6,2	0,131	0,017	0,000***
Diyarbakır	26,3	26,3	23,4	19,5	-6,8	0,752	0,566	0,078*
Tekirdağ	34,3	34,3	32,9	27,5	-6,9	0,656	0,43	0,261
İzmir	34,5	34,5	33,0	27,5	-7,0	0,351	0,123	0,082*
Adana	28,7	28,7	25,4	21,2	-7,5	0,309	0,096	0,514
Bursa	39,2	39,2	38,0	31,6	-7,5	0,364	0,133	0,001***
Ankara	37,8	37,8	33,7	28,1	-9,7	0,267	0,071	0,649
Edirne	26,7	26,7	20,4	17,0	-9,8	0,555	0,308	0,000***
İstanbul	42,4	42,4	38,5	32,1	-10,2	0,144	0,021	0,01**
Kırklareli	26,3	26,3	18,8	15,7	-10,6	0,015	0	0,038**
Giresun	34,8	34,8	16,6	13,8	-21,0	0,500	0,25	0,193

2167 öğrencinin eğitimini OKS sınavı ile girdiği okulda tamamladığı Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde 46 ilde ÖSS-1 standart puanı ortalamaları ile OKS standart puanı ortalamalarının yüzdelik değere dönüştürülmüş farkları incelenmiştir. Toplam 9 ilde ÖSS-1 standart puanları daha yüksek çıkmıştır. Standart puanlarda yüzdelik değer olarak farkın en yüksek olduğu iki il 2,3 ile Hatay ve Uşak olmuştur. İkinci sırada 1,7 ile Tokat ve üçüncü sırada 1,6 ile Denizli ve Erzincan illeri vardır. 37 ilde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri daha düşük gerçekleşmiştir. Negatif yönde farkın en yüksek olduğu ile -21 ile Giresun ilidir.

İkinci sıradaki Kırklareli ilindeki fark -10,6, İstanbul ilinde -10,2 ve Edirne ilinde -9,8 olarak gerçekleşmiştir.

OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyine bakıldığında 23 ilde ham puanlar arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. En yüksek düzeyde anlamlı ilişki 0,899 ile Kilis ilindedir. Bu ilde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanını arasındaki regresyon analizi sonuçları incelendiğinde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 80,8'nin OKS ile açıklandığı görülmektedir. OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında $\alpha=0,005$ için 0,808 anlamlılık vardır. OKS ham puanları ÖSS-1 ham puanlarını 4 ilde orta düzeyde, 9 ilde düşük düzeyde, 5 ilde ise göz ardı edilebilecek düzeyde yordamaktadır.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.31'de verilmiştir.

4. 2. 7. 2. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Türkçe Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

OKS Türkçe alt testi ile ÖSS-1 Türkçe alt testi standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.32’de verilmiştir.

Tablo 3.32. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamaları, yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Tur. St. Puan	OKS Tur. %	ÖSS Tur. St. Puan	ÖSS Tur. %	Fark	r	Sig.
Nevşehir	7,7	30,7	16,2	53,9	23,2	-0,261	0,572
Uşak	6,2	24,7	12,9	43,1	18,4	0,349	0,397
Denizli	8,3	33,0	14,2	47,5	14,5	0,062	0,834
Konya	9,3	37,2	15,1	50,4	13,2	0,413	0,056*
Trabzon	6,3	25,2	11,4	38,1	13,0	0,349	0,131
Ordu	7,5	29,9	12,8	42,6	12,7	0,511	0,015**
Tokat	5,9	23,8	10,9	36,3	12,5	0,236	0,317
Erzincan	6,8	27,3	11,9	39,6	12,3	0,219	0,383
Sakarya	8,7	34,7	14,1	47,0	12,2	0,542	0,131
Hatay	6,5	26,1	11,4	37,9	11,8	-0,075	0,76
Samsun	8,3	33,2	13,4	44,7	11,6	-0,174	0,681
Malatya	7,5	30,0	11,9	39,6	9,7	0,191	0,596
Erzurum	6,6	26,2	10,8	35,9	9,6	0,471	0,042**
Kastamonu	6,4	25,5	10,4	34,8	9,3	0,868	0,000***
K.maraş	4,5	17,8	7,9	26,4	8,5	-0,154	0,693
Bilecik	6,9	27,5	10,8	35,9	8,4	0,399	0,158
Bartın	4,7	18,8	7,8	26,1	7,3	0,491	0,001***
Isparta	5,9	23,5	9,2	30,8	7,2	0,506	0,094*
Kırıkkale	6,2	24,9	9,6	32,1	7,2	-0,869	0,055*
Tekirdağ	8,7	34,8	12,4	41,2	6,5	0,432	0,004***
İçel	8,6	34,6	12,1	40,5	5,9	0,344	0,05**
Afyon	7,6	30,4	10,8	36,2	5,7	-0,016	0,946
Aksaray	6,9	27,4	9,9	33,1	5,7	0,67	0,006**
Antalya	7,7	30,6	10,8	36,1	5,5	0,268	0,001***

Balıkesir	9,3	37,2	12,5	41,5	4,3	-0,055	0,763
Bursa	9,8	39,3	13,0	43,4	4,1	0,316	0,102
Çorum	6,9	27,6	9,5	31,6	4,0	-0,136	0,644
Muğla	4,9	19,6	7,1	23,6	4,0	0,5	0,000***
İzmir	8,5	34,2	11,4	38,1	3,9	0,369	0,000***
Çanakkale	7,7	30,9	10,3	34,4	3,5	0,321	0,079*
İstanbul	11,0	44,0	14,2	47,4	3,4	0,134	0,153
Bolu	8,5	33,8	11,1	37,0	3,2	0,328	0,019**
Yalova	10,7	42,9	13,6	45,2	2,3	0,415	0,158
Ankara	9,3	37,1	11,7	38,9	1,8	0,126	0,173
Diyarbakır	6,4	25,8	8,2	27,2	1,4	0,937	0,063*
Kayseri	7,7	30,6	9,6	31,9	1,3	0,288	0,11
Sinop	7,3	29,4	8,8	29,3	-0,1	-0,366	0,198
Edirne	7,7	30,8	9,2	30,6	-0,2	-0,644	0,356
Düzce	7,8	31,4	9,0	29,9	-1,5	0,024	0,939
Rize	7,2	28,8	8,1	27,1	-1,6	0,18	0,619
Şanlıurfa	5,6	22,6	6,3	20,9	-1,7	-0,235	0,613
Adana	7,9	31,8	8,9	29,7	-2,0	0,475	0,011**
Kilis	5,5	21,9	5,8	19,2	-2,7	0,797	0,107
Aydın	5,6	22,4	5,8	19,3	-3,1	0,069	0,65
Kırklareli	7,0	28,2	7,0	23,4	-4,8	0,494	0,012**
Giresun	8,7	35,0	4,8	15,8	-19,1	0,273	0,824

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS Türkçe alt test standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark incelenmiştir. En yüksek farkın 23,2 ile Nevşehir ilinde olduğu bulunmuştur. İkinci sırada 18,4 ile Uşak ili vardır. Üçüncü sırada ise 14,5 ile Denizli ili vardır. 36 ilde ÖSS-1 Türkçe alt test standart puanı ortalamaları daha yüksek çıkmıştır. 10 ilde ise OKS Türkçe alt test standart puanı ortalamaları daha yüksektir.

ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamasının OKS standart puanı ortalamasına göre daha düşük olduğu illere bakıldığında en düşük ilin -19,1 ile Giresun ilinde, sonra -4,8 ile Kırklareli ilinde olduğu görülmektedir. ÖSS-1 Türkçe standart puanı ortalamasının en düşük olduğu üçüncü il ise -3,1 ile Aydın ilidir.

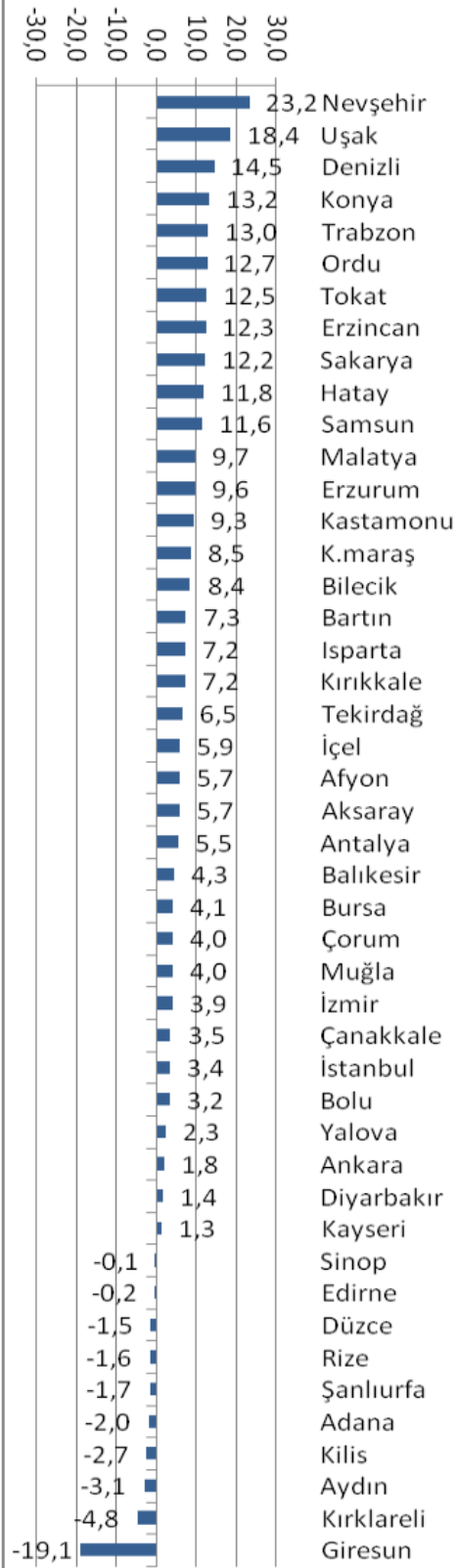
Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt test puanlarındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 18 ilde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Diyarbakır ilinde 0,937 ile çok yüksek düzeyde anlamlılık vardır.

Kastamonu ilinde 0,868 ile yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 13 ilde OKS ve ÖSS-1 Türkçe alt test ham puanlarında orta, 1 ilde ise düşük düzeyde ilişki bulunmuştur.

Kırıkkale ilinde negatif yönde yüksek düzeyde (-,869) ilişki bulunmuştur.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 Türkçe alt test standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farklılara ilişkin bulgular Grafik 2.27’de verilmiştir.

Grafik 2.32. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS Türkçe standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 Türkçe standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark

4.2.7.3. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Sosyal Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS sosyal standart puanı yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 sosyal standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark ve ilişki düzeyine ilişkin bulgular tablo 3.33'te verilmiştir.

Tablo 3.33. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS sosyal alt test ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puan ortalamaları yüzdelik ifadesi, arasındaki fark ve testler arasındaki ilişki düzeyleri

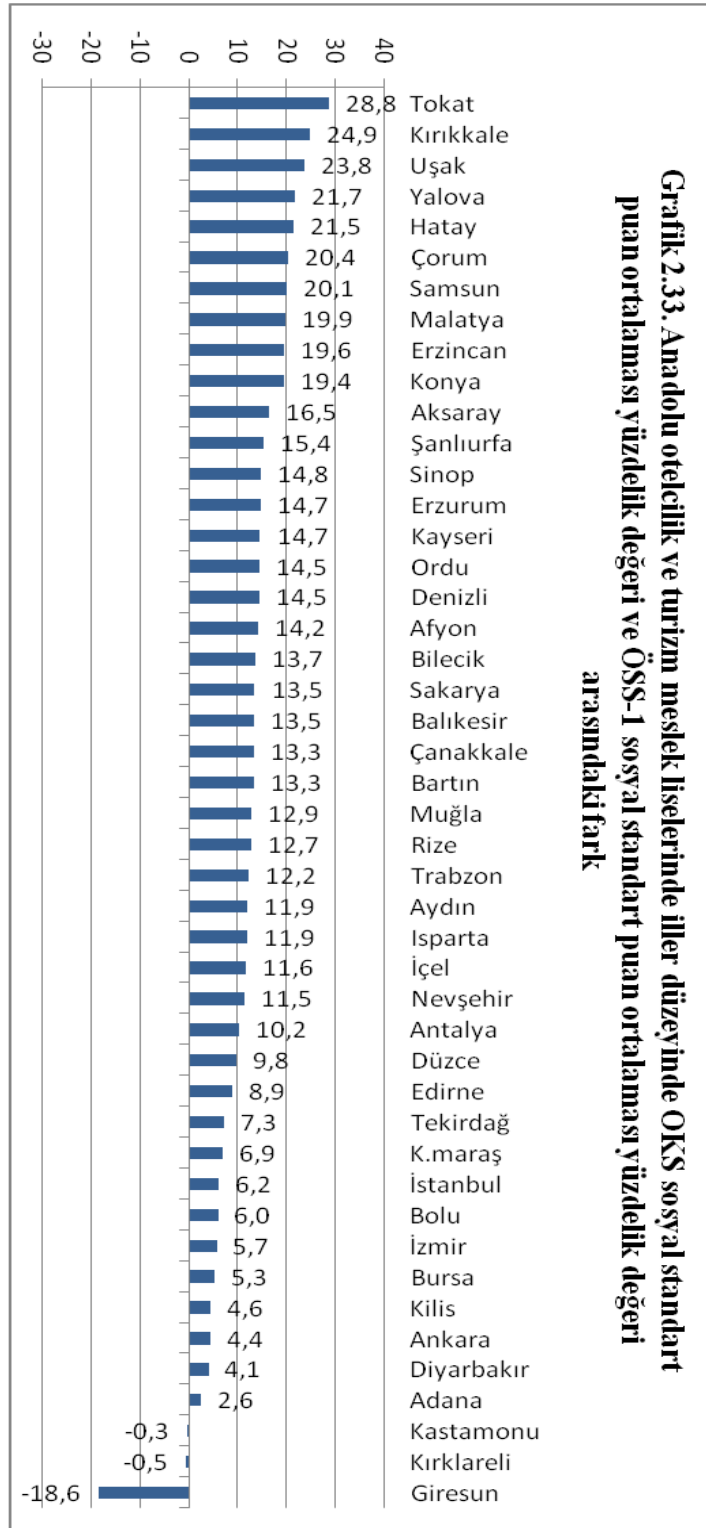
İl Adı	OKS Sos. St. Puan	OKS Sos. St. Puan %	ÖSS Sos. St. Puan	ÖSS Sos. St. Puan %	Fark	r	Sig.
Tokat	3,6	14,3	12,9	43,1	28,8	0,484	0,031**
Kırıkkale	4,8	19,1	13,2	44,1	24,9	-0,457	0,439
Uşak	4,7	18,8	12,8	42,6	23,8	0,112	0,792
Yalova	5,8	23,1	13,4	44,8	21,7	0,489	0,09*
Hatay	4,1	16,5	11,4	38,0	21,5	0,219	0,368
Çorum	4,9	19,6	12,0	40,0	20,4	0,125	0,67
Samsun	6,9	27,5	14,3	47,6	20,1	0,494	0,213
Malatya	6,7	26,8	14,0	46,7	19,9	0,509	0,133
Erzincan	5,0	20,0	11,9	39,6	19,6	0,396	0,104
Konya	7,7	30,9	15,1	50,4	19,4	0,193	0,389
Aksaray	5,1	20,3	11,0	36,8	16,5	0,29	0,294
Şanlıurfa	-0,2	-1,0	4,3	14,4	15,4	0,064	0,892
Sinop	4,6	18,5	10,0	33,3	14,8	0,488	0,076*
Erzurum	6,0	24,0	11,6	38,7	14,7	0,362	0,128
Kayseri	5,5	22,0	11,0	36,7	14,7	0,351	0,049**
Ordu	8,1	32,6	14,1	47,1	14,5	0,235	0,292
Denizli	7,4	29,8	13,3	44,2	14,5	0,324	0,259
Afyon	6,1	24,3	11,5	38,5	14,2	-0,023	0,923
Bilecik	5,2	21,0	10,4	34,6	13,7	0,429	0,126
Sakarya	9,5	38,0	15,5	51,5	13,5	0,083	0,832
Balıkesir	7,1	28,3	12,5	41,8	13,5	0,377	0,033**
Çanakkale	5,8	23,1	10,9	36,4	13,3	0,214	0,247
Bartın	3,8	15,3	8,6	28,6	13,3	0,394	0,009**

Muğla	3,6	14,5	8,2	27,4	12,9	0,397	0,000***
Rize	5,5	22,0	10,4	34,7	12,7	0,696	0,025**
Trabzon	5,6	22,6	10,4	34,7	12,2	0,377	0,101
Aydın	3,3	13,4	7,6	25,3	11,9	0,153	0,31
Isparta	5,8	23,2	10,5	35,1	11,9	-0,046	0,887
İçel	7,3	29,1	12,2	40,7	11,6	0,254	0,155
Nevşehir	9,5	38,0	14,9	49,6	11,5	0,129	0,783
Antalya	7,4	29,4	11,9	39,6	10,2	0,327	0,000***
Düzce	6,2	24,8	10,4	34,6	9,8	0,618	0,024**
Edirne	6,0	23,8	9,8	32,7	8,9	0,11	0,89
Tekirdağ	8,5	34,1	12,4	41,4	7,3	0,434	0,004***
K.maraş	5,8	23,2	9,0	30,1	6,9	0,662	0,052*
İstanbul	10,5	42,1	14,5	48,3	6,2	0,335	0,000***
Bolu	8,3	33,0	11,7	39,0	6,0	0,21	0,139
İzmir	8,7	34,7	12,1	40,4	5,7	0,376	0,000***
Bursa	9,5	38,1	13,0	43,4	5,3	0,322	0,095*
Kilis	2,6	10,3	4,5	14,9	4,6	-0,874	0,053*
Ankara	9,2	36,8	12,4	41,2	4,4	0,161	0,083*
Diyarbakır	5,6	22,6	8,0	26,6	4,1	0,193	0,807
Adana	6,8	27,1	8,9	29,7	2,6	0,165	0,401
Kastamonu	9,0	36,0	10,7	35,7	-0,3	-0,203	0,528
Kırklareli	5,6	22,5	6,6	22,0	-0,5	0,194	0,354
Giresun	11,5	46,0	8,2	27,3	-18,6	-0,985	0,111

OKS sosyal alt testi ile ÖSS-1 sosyal alt testi standart puanı ortalamalarının yüzdelerik değeri olarak farkına bakıldığında en yüksek farkın 28,8 ile Tokat ilinde olduğu görülmektedir. İkinci en yüksek fark 24,9 ile Kırıkkale ilindedir. Uşak ilinde 23,8'lik fark meydana gelmiştir. ÖSS-1 standart puanı ortalamalarının OKS standart puanı ortalamalarına göre en düşük olduğu il -18,6 ile Giresun olmuştur. İkinci sırada -0,5 ile Kırklareli ili, üçüncü sırada ise -0,3 ile Kastamonu ili vardır.

OKS ve ÖSS-1 sosyal alt testleri arasında anlamlılık ilişkisine bakıldığında 17 ilde anlamlı ilişki bulunmuştur. Hiçbir ilde pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki bulunamamıştır. 15 ilde orta düzeyde 1 ilde ise düşük düzeyde ilişki bulunmuştur.

İllere göre OKS sosyal alt test standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 sosyal alt test standart puanı ortalamaları yüzdelerik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.33'te verilmiştir.

4.2.7.4. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Matematik Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu ortalamalar arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular tablo 3.34’te verilmiştir.

Tablo 3.34. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS matematik alt test ve ÖSS-1 matematik alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve anlamlılık düzeyleri

İl Adı	OKS Mat St Puan	OKS Mat St Puan %	ÖSS Mat. St. Puan	ÖSS Mat. St. Puan %	Fark	r	sig
Denizli	2,0	7,9	8,4	28,1	20,3	0,618	0,018**
Isparta	1,5	6,1	5,1	17,2	11,0	-0,304	0,337
Sakarya	2,2	8,7	5,8	19,5	10,8	-0,111	0,776
Kilis	-1,0	-4,1	1,5	5,0	9,1	-0,635	0,25
Malatya	2,8	11,1	5,9	19,7	8,6	0,315	0,375
Erzincan	1,0	4,1	3,6	11,9	7,8	0,158	0,532
Kırıkkale	0,0	0,1	2,3	7,7	7,6	0,542	0,345
Çorum	1,6	6,2	3,9	13,1	6,9	0,467	0,092*
Sinop	-0,4	-1,6	1,5	5,1	6,7	-0,366	0,198
Bartın	-0,1	-0,3	1,7	5,5	5,8	0,28	0,069*
Düzce	0,9	3,8	2,7	9,1	5,3	0,34	0,256
İçel	2,2	8,7	4,2	14,0	5,3	0,16	0,373
Balıkesir	2,0	7,8	3,9	12,8	5,0	0,03	0,871
Trabzon	2,6	10,3	4,4	14,6	4,3	0,009	0,97
Antalya	2,2	9,0	3,9	13,1	4,1	0,409	0,000***
Çanakkale	0,7	2,7	2,0	6,7	3,9	0,316	0,083*
Erzurum	1,4	5,6	2,8	9,3	3,7	0,516	0,024**
Uşak	1,6	6,3	2,9	9,8	3,5	0,284	0,495
Hatay	2,0	7,8	3,3	11,1	3,3	0,292	0,225
Diyarbakır	1,5	6,0	2,7	9,0	3,0	0,759	0,241
Ordu	2,3	9,3	3,7	12,3	3,0	0,059	0,796
Tokat	1,9	7,5	3,0	10,1	2,6	0,129	0,587
Konya	4,1	16,5	5,7	19,0	2,5	0,115	0,61

Bursa	4,1	16,5	5,7	19,0	2,5	0,422	0,025**
Bolu	2,7	10,8	4,0	13,2	2,3	0,419	0,002***
K.maraş	0,5	1,8	1,2	4,1	2,3	-0,139	0,173
Yalova	2,1	8,5	3,2	10,6	2,1	0,231	0,447
Nevşehir	3,6	14,3	4,9	16,2	1,9	0,737	0,059*
İzmir	2,8	11,2	3,9	13,0	1,8	0,196	0,014**
Aksaray	0,4	1,8	1,1	3,5	1,8	-0,464	0,081*
Muğla	0,3	1,2	0,6	2,1	0,9	0,364	0,000***
Adana	1,7	6,7	2,0	6,7	0,0	0,129	0,512
Afyon	1,3	5,3	1,6	5,2	-0,2	0,099	0,671
Tekirdağ	2,5	9,9	2,9	9,5	-0,4	0,472	0,001***
Kastamonu	2,8	11,4	3,0	10,0	-1,4	0,501	0,097*
Rize	2,0	8,1	2,0	6,7	-1,4	-0,345	0,328
Kayseri	1,7	7,0	1,6	5,4	-1,5	0,464	0,007**
Samsun	4,4	17,7	4,7	15,6	-2,1	0,477	0,232
Ankara	4,1	16,6	4,2	14,0	-2,6	0,245	0,007**
Aydın	1,1	4,3	0,3	1,1	-3,2	0,114	0,452
Kırklareli	1,4	5,6	0,3	0,9	-4,6	-0,138	0,512
İstanbul	5,2	20,6	4,7	15,7	-4,9	0,191	0,041**
Bilecik	2,7	10,6	1,4	4,8	-5,9	0,157	0,592
Şanlıurfa	0,9	3,4	-0,8	-2,6	-6,1	0,377	0,404
Edirne	1,9	7,5	-1,9	-6,2	-13,7	0,791	0,209
Giresun	3,7	14,6	-1,9	-6,2	-20,9	-0,106	0,932

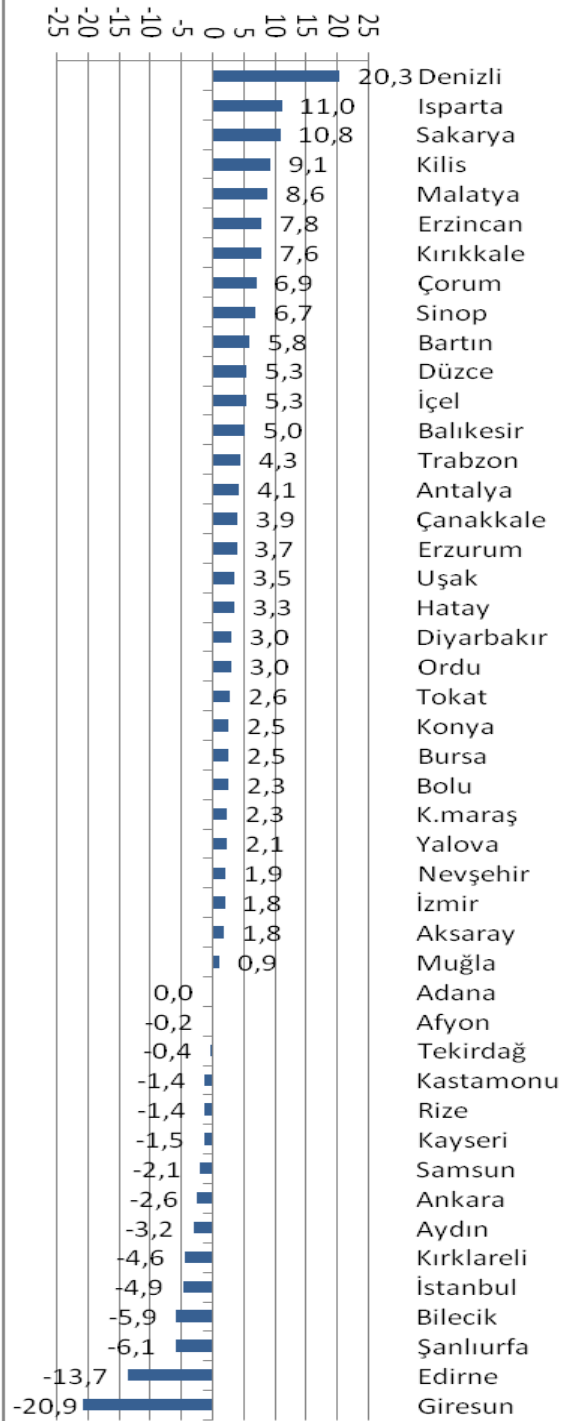
İller düzeyinde OKS matematik alt test standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 matematik alt test standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 20,3 ile Denizli ilinde olduğu görülmektedir. En yüksek düzeyde ikinci fark 11,0 ile Isparta ilindedir. Üçüncü sırada ise 10,8 ile Sakarya ili vardır. 21 ilde ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değeri daha yüksek çıkmıştır. 14 ilde ise ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değeri daha düşük olmuştur. ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin OKS standart puanı yüzdelerik değerine göre en düşük olduğu il -20,9 ile Giresun ilidir. ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin en düşük olduğu 2. il -13,7 ile Edirne ilidir. Üçüncü sırada ise -6,1 ile Şanlıurfa ili vardır.

OKS ve ÖSS-1 matematik alt test ham puanları arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında 17 ilde matematik alt testleri arasında anlamlı ilişki

bulunmuştur. Nevşehir ilinde 0,737 ile yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. 11 ilde orta düzeyde, 4 ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Aksaray ilinde -0,464 ile negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

İllere göre OKS matematik standart puanı ortalamaları ve ÖSS-1 matematik standart puanı ortalamaları yüzdelerle değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.34’te verilmiştir.

Grafik 2.34. Anadolu otellilik ve turizm meslek liselerinde iller düzeyinde OKS matematik standart puan ortalaması,yüzdelik değeri ve ÖSS-1 matematik standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark

4.2.7.5. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde İller Düzeyinde OKS Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri ve ÖSS-1 Fen Alt Test Standart Puanı Ortalamaları Yüzdelik Değeri Arasındaki Fark ve İlişki Düzeyine İlişkin Bulgular

İllere göre OKS fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 fen alt test standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular tablo 3.35’te verilmiştir.

Tablo 3.35. İller düzeyinde Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS fen alt test ve ÖSS-1 fen alt test standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri, aradaki fark ve anlamlılık düzeyleri

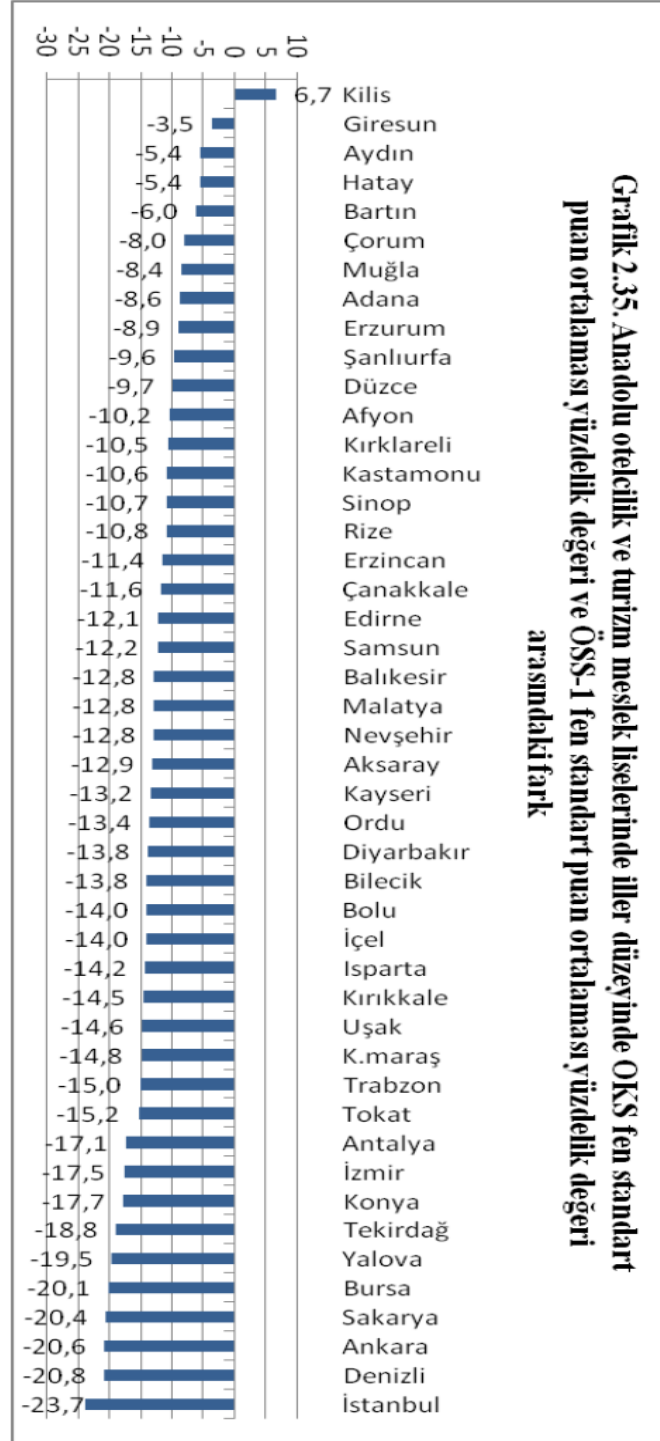
İl Adı	OKS Fen St. Puan	OKS Fen %	ÖSS Fen St. Puan	ÖSS Fen %	Fark	r	Sig.
Kilis	-1,0	-3,8	0,9	2,9	6,7	-0,237	0,701
Giresun	0,7	2,7	-0,2	-0,8	-3,5	0,991	0,084*
Aydın	1,2	4,8	-0,2	-0,6	-5,4	0,363	0,013**
Hatay	0,7	2,7	-0,8	-2,7	-5,4	0,25	0,302
Bartın	0,5	2,0	-1,2	-4,0	-6,0	0,324	0,034**
Çorum	1,8	7,2	-0,2	-0,8	-8,0	0,025	0,931
Muğla	1,2	4,9	-1,0	-3,4	-8,4	0,092	0,342
Adana	2,0	8,1	-0,1	-0,5	-8,6	-0,025	0,899
Erzurum	1,7	6,7	-0,6	-2,2	-8,9	-0,158	0,518
Şanlıurfa	1,0	4,1	-1,7	-5,5	-9,6	0,013	0,979
Düzce	1,6	6,5	-1,0	-3,2	-9,7	-0,049	0,875
Afyon	1,9	7,5	-0,8	-2,7	-10,2	0,152	0,51
Kırklareli	1,9	7,8	-0,8	-2,7	-10,5	0,1	0,635
Kastamonu	2,7	10,7	0,0	0,1	-10,6	0,401	0,197
Sinop	1,9	7,4	-1,0	-3,3	-10,7	0,082	0,779
Rize	2,3	9,4	-0,4	-1,4	-10,8	-0,769	0,009**
Erzincan	2,5	9,9	-0,5	-1,5	-11,4	0,222	0,376
Çanakkale	2,9	11,5	0,0	-0,1	-11,6	0,366	0,043**
Edirne	0,9	3,7	-2,5	-8,4	-12,1	-0,315	0,685
Samsun	2,7	11,0	-0,4	-1,2	-12,2	-0,371	0,366
Balıkesir	3,0	11,9	-0,3	-0,9	-12,8	0,559	0,001***
Malatya	2,8	11,3	-0,5	-1,5	-12,8	0,156	0,666
Nevşehir	3,5	14,0	0,3	1,2	-12,8	-0,361	0,426

Aksaray	2,9	11,7	-0,4	-1,2	-12,9	0,522	0,046**
Kayseri	2,4	9,6	-1,1	-3,6	-13,2	-0,148	0,419
Ordu	2,6	10,5	-0,9	-2,8	-13,4	-0,101	0,656
Diyarbakır	2,4	9,7	-1,2	-4,0	-13,8	0,244	0,756
Bilecik	2,9	11,4	-0,7	-2,4	-13,8	0,146	0,618
Bolu	2,9	11,7	-0,7	-2,3	-14,0	0,224	0,115
İçel	3,3	13,1	-0,3	-0,9	-14,0	-0,031	0,864
Isparta	3,0	12,0	-0,7	-2,2	-14,2	-0,28	0,378
Kırıkkale	3,8	15,2	0,2	0,7	-14,5	0,308	0,614
Uşak	3,9	15,6	0,3	1,0	-14,6	-0,132	0,756
K.maraş	2,7	10,9	-1,2	-3,9	-14,8	0,232	0,549
Trabzon	2,9	11,5	-1,0	-3,5	-15,0	0,121	0,61
Tokat	3,0	11,9	-1,0	-3,3	-15,2	0,36	0,119
Antalya	3,6	14,3	-0,8	-2,8	-17,1	0,186	0,026**
İzmir	4,2	16,7	-0,2	-0,8	-17,5	-0,021	0,791
Konya	3,6	14,3	-1,0	-3,5	-17,7	0,412	0,057*
Tekirdağ	4,3	17,3	-0,4	-1,5	-18,8	0,286	0,063*
Yalova	4,1	16,3	-0,9	-3,2	-19,5	0,159	0,604
Bursa	5,4	21,6	0,5	1,5	-20,1	0,1	0,611
Sakarya	4,3	17,3	-0,9	-3,1	-20,4	0,124	0,751
Ankara	4,9	19,6	-0,3	-1,0	-20,6	-0,047	0,617
Denizli	4,4	17,6	-1,0	-3,2	-20,8	0,403	0,153
İstanbul	5,4	21,6	-0,6	-2,1	-23,7	0,021	0,823

OKS fen alt test ham puanları ile ÖSS-1 fen alt test standart puanları yüzdelik değerleri arasındaki farka bakıldığında pozitif yönde farkın 6,7 ile sadece Kilis ilinde olduğu bulunmuştur. Diğer 45 ilde ÖSS-1 fen standart puanı ortalaması yüzdelik değeri daha düşük gerçekleşmiştir. ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin en düşük olduğu il -23,7 ile İstanbul ilidir. İkinci en düşük il ise -20,8 ile Denizli'dir. Üçüncü sırada ise -20,6 ile Ankara ili vardır.

Bu okul türünde iller düzeyinde fen alt testleri arasında anlamlılık ilişkisine bakıldığında 10 ilde alt test ham puanları arasında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. En yüksek düzeyde ilişki 0,991 ile Giresun ilindedir. 6 ilde orta düzeyde, 2 ilde ise düşük düzeyde anlamlı ilişki vardır. Rize ilinde yüksek düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki çıkmıştır. 26 ilde OKS ve ÖSS-1 fen alt test ham puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

İllere göre OKS fen standart puanları yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 fen standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 2.35'te verilmiştir.

4.3 Anadolu Liselerinde İller Düzeyinde, Fen Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Bölgeler Düzeyinde Cinsiyete Göre 2002 OKS ve 2006 ÖSS-1 Standart Puanları Yüzdelik Değerleri Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular ve Yorum

4.3.1 Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada 40669 öğrenci değerlendirilmiştir. Bu öğrencilerin 28976'sı Anadolu lisesi öğrencisidir. Toplam öğrenci grubunun kız ve erkek olarak ikiye bölünmesi, sayının azalmasından dolayı verileri iller düzeyinde inceleme problem kaynağı olduğundan 6 okul türünde cinsiyete göre öğrenci grupları bölgesel düzeyde incelenmiştir. Öğrenci kitlesinin büyüklüğünden dolayı cinsiyet alt değişkenine ilişkin olarak sadece Anadolu liseleri iller düzeyinde araştırılmıştır.

Okul türlerinde cinsiyete göre kız ve erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında ilişkinin anlamlılığına bakılmıştır. Bölgeler düzeyinde de standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark ve testler arasındaki anlamlılık incelenmiştir.

Erkek öğrenciler için Anadolu liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4. 1. Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	17,459	0,595	29,356	0,000	-	-
OKS ham puan	0,844	0,009	89,870	0,000	0,591	0,349
N = 15067						

Anadolu liselerinde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 15067 erkek öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 34,9'unun OKS ile açıklandığı

görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,349 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü orta düzeydedir.

Anadolu Liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark ve anlamlılık ilişkisi tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Anadolu Liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalamaları ve yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark ve anlamlılık ilişkisi

IL ADI	OKS St. Puan	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. Puan	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
Artvin	50,7	50,7	71,0	59,2	8,4	0,328	0,108	0,184
Ardahan	44,7	44,7	63,2	52,6	8,0	0,864	0,747	0,000***
Adıyaman	48,3	48,3	65,3	54,4	6,2	0,262	0,069	0,025**
Şanlıurfa	45,7	45,7	61,6	51,3	5,6	0,433	0,188	0,000***
Ağrı	42,7	42,7	56,6	47,2	4,5	0,469	0,22	0,000***
Yozgat	48,3	48,3	63,0	52,5	4,2	0,365	0,134	0,002***
Osmaniye	52,2	52,2	66,9	55,8	3,6	0,547	0,299	0,000***
Hakkari	34,7	34,7	45,8	38,1	3,5	0,63	0,397	0,000***
Kilis	45,9	45,9	58,9	49,1	3,1	0,26	0,068	0,081*
Tokat	48,5	48,5	61,8	51,5	3,0	0,499	0,249	0,000***
Şırnak	35,5	35,5	46,2	38,5	3,0	0,332	0,11	0,268
Sinop	42,1	42,1	54,1	45,1	2,9	0,395	0,156	0,000***
Çankırı	37,7	37,7	48,7	40,6	2,9	0,43	0,185	0,000***
Siirt	50,8	50,8	64,3	53,6	2,8	0,399	0,159	0,024**
Bingöl	44,2	44,2	56,2	46,8	2,6	0,324	0,105	0,042**
Mardin	42,8	42,8	54,1	45,1	2,3	0,442	0,195	0,001***
Tunceli	53,1	53,1	66,0	55,0	1,9	0,239	0,057	0,41
Van	53,9	53,9	66,7	55,6	1,7	0,375	0,14	0,008**
Karabük	58,6	58,6	72,0	60,0	1,4	0,534	0,285	0,000***
Kars	50,1	50,1	61,8	51,5	1,4	0,603	0,364	0,001***
Düzce	50,0	50,0	61,5	51,2	1,2	0,535	0,286	0,000***
Bitlis	47,3	47,3	58,1	48,4	1,1	0,488	0,238	0,004***
Bartın	52,5	52,5	64,2	53,5	1,0	0,297	0,088	0,038**
Erzincan	48,4	48,4	58,9	49,0	0,7	0,168	0,028	0,205
Hatay	55,0	55,0	66,8	55,7	0,7	0,634	0,401	0,000***
Gaziantep	53,7	53,7	65,0	54,2	0,5	0,326	0,106	0,000***
Ordu	50,6	50,6	60,4	50,3	-0,3	0,433	0,187	0,000***
K.maraş	49,7	49,7	59,1	49,2	-0,5	0,406	0,165	0,000***

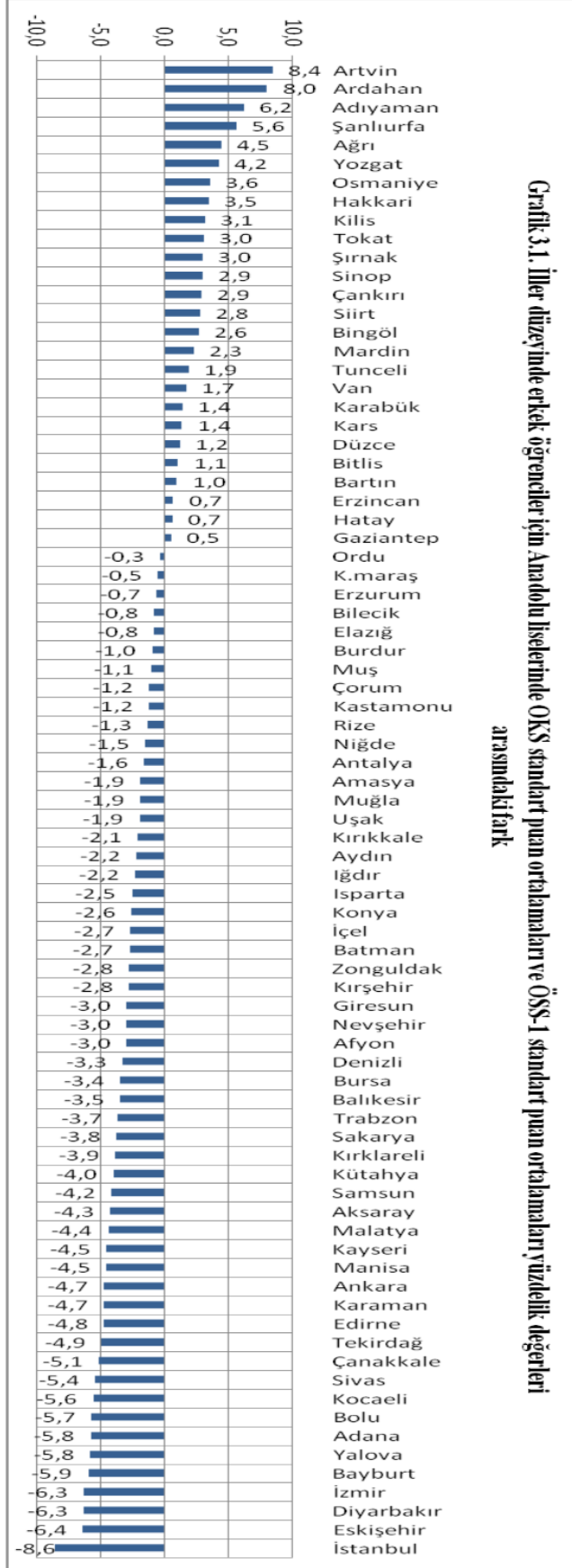
Erzurum	48,8	48,8	57,8	48,2	-0,7	0,5	0,25	0,000***
Bilecik	39,2	39,2	46,0	38,4	-0,8	0,459	0,21	0,000***
Elazığ	63,9	63,9	75,7	63,1	-0,8	0,538	0,289	0,000***
Burdur	54,4	54,4	64,2	53,5	-1,0	0,266	0,071	0,026**
Muş	41,9	41,9	49,0	40,8	-1,1	0,383	0,146	0,005***
Çorum	49,3	49,3	57,7	48,1	-1,2	0,567	0,321	0,000***
Kastamonu	50,5	50,5	59,2	49,3	-1,2	0,558	0,311	0,000***
Rize	47,9	47,9	56,0	46,7	-1,3	0,471	0,222	0,000***
Niğde	56,9	56,9	66,4	55,4	-1,5	0,187	0,035	0,249
Antalya	59,3	59,3	69,2	57,7	-1,6	0,498	0,248	0,000***
Amasya	51,8	51,8	59,9	49,9	-1,9	0,279	0,078	0,004***
Muğla	53,0	53,0	61,3	51,0	-1,9	0,536	0,287	0,000***
Uşak	50,8	50,8	58,7	48,9	-1,9	0,413	0,17	0,001***
Kırıkkale	54,6	54,6	63,1	52,5	-2,1	0,287	0,082	0,011**
Aydın	60,7	60,7	70,2	58,5	-2,2	0,642	0,412	0,000***
Iğdır	52,0	52,0	59,7	49,7	-2,2	0,486	0,236	0,009**
Isparta	49,6	49,6	56,5	47,1	-2,5	0,508	0,258	0,000***
Konya	55,7	55,7	63,8	53,1	-2,6	0,64	0,41	0,000***
İçel	59,9	59,9	68,6	57,2	-2,7	0,585	0,342	0,000***
Batman	52,9	52,9	60,2	50,2	-2,7	0,542	0,293	0,000***
Zonguldak	54,8	54,8	62,5	52,1	-2,8	0,467	0,218	0,000***
Kırşehir	57,5	57,5	65,6	54,7	-2,8	0,274	0,075	0,158
Giresun	49,2	49,2	55,4	46,2	-3,0	0,47	0,221	0,000***
Nevşehir	56,9	56,9	64,7	53,9	-3,0	0,289	0,084	0,109
Afyon	48,6	48,6	54,8	45,7	-3,0	0,421	0,177	0,000***
Denizli	59,3	59,3	67,3	56,1	-3,3	0,627	0,393	0,000***
Bursa	61,9	61,9	70,1	58,4	-3,4	0,583	0,339	0,000***
Balıkesir	60,0	60,0	67,8	56,5	-3,5	0,599	0,359	0,000***
Trabzon	57,8	57,8	64,9	54,1	-3,7	0,399	0,159	0,000***
Sakarya	58,1	58,1	65,3	54,4	-3,8	0,486	0,237	0,000***
Kırklareli	60,0	60,0	67,3	56,1	-3,9	0,701	0,491	0,000***
Kütahya	49,0	49,0	54,0	45,0	-4,0	0,3	0,09	0,001***
Samsun	55,1	55,1	61,1	50,9	-4,2	0,523	0,274	0,000***
Aksaray	55,2	55,2	61,2	51,0	-4,3	0,449	0,202	0,006**
Malatya	57,7	57,7	64,0	53,3	-4,4	0,499	0,249	0,000***
Kayseri	59,7	59,7	66,2	55,2	-4,5	0,483	0,233	0,000***
Manisa	56,0	56,0	61,7	51,4	-4,5	0,568	0,323	0,000***
Ankara	66,9	66,9	74,6	62,2	-4,7	0,607	0,368	0,000***
Karaman	60,5	60,5	66,9	55,7	-4,7	0,596	0,355	0,000***
Edirne	53,2	53,2	58,2	48,5	-4,8	0,33	0,109	0,000***
Tekirdağ	52,9	52,9	57,6	48,0	-4,9	0,551	0,304	0,000***
Çanakkale	55,3	55,3	60,2	50,2	-5,1	0,423	0,179	0,000***
Sivas	55,1	55,1	59,6	49,7	-5,4	0,455	0,207	0,000***
Kocaeli	58,3	58,3	63,3	52,8	-5,6	0,517	0,267	0,000***

Bolu	57,2	57,2	61,8	51,5	-5,7	0,583	0,34	0,000***
Adana	64,6	64,6	70,6	58,8	-5,8	0,47	0,221	0,000***
Yalova	57,9	57,9	62,6	52,2	-5,8	0,282	0,08	0,015
Bayburt	41,7	41,7	42,9	35,7	-5,9	0,046	0,002	0,876
İzmir	67,1	67,1	73,1	60,9	-6,3	0,546	0,299	0,000***
Diyarbakır	61,0	61,0	65,7	54,7	-6,3	0,42	0,177	0,000***
Eskişehir	64,2	64,2	69,4	57,8	-6,4	0,657	0,431	0,000***
İstanbul	71,3	71,3	75,3	62,7	-8,6	0,484	0,234	0,000***

Anadolu liselerinde erkek öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark en yüksek Artvin (8,4) ilinde gerçekleşmiştir. İkinci sırada 8 ile Ardahan ili vardır. Üçüncü sırada 6,2 ile Adıyaman ili, dördüncü sırada ise 5,6 ile Şanlıurfa ili vardır. Ağrı ilinde 4,5, Yozgat ilinde ise 4,2 fark vardır. ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin OKS standart puanı yüzdelik değerine göre düşük olduğu illere bakıldığında en düşük ilin -8,6 ile İstanbul ili olduğu görülmektedir. Eskişehir ilinde fark -6,4, Diyarbakır ve İzmir illerinde ise -6,3 olarak gerçekleşmiştir.

Erkek öğrencilerde Anadolu liselerinde illere göre OKS ve ÖSS-1 sınavları arasındaki anlamlılık düzeylerine bakıldığında farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Genel sıralamada (kız ve erkek dahil) en üst anlamlılık düzeyinde olan Ardahan ili erkek öğrencilere göre yapılan sıralamada da yordama düzeyi açısından en üst sırada yer almıştır (0,747). İkinci sırada genel sıralamada daha alt sıralarda (14. sırada) yer alan Kırklareli ili (0,491) bulunmaktadır. Sırasıyla Eskişehir ili 3. sırada (genel sıralamada 6.) (0,431), Aydın ili 4. sırada (genel sıralamada 4.) (0,412) ve Konya ili de 5. sırada (0,410) (genel sıralamada 6.) yer almışlardır. Hatay ili 6. sırada, Hakkari ili 7. sırada, Denizli ili 8. sırada, Ankara ili 9. sırada ve Kars ili 10. sıradadır. Bu illerin genel anlamlılık düzeyleri ile erkek öğrenci anlamlılık düzeyleri arasında farklılık vardır.

İller düzeyinde erkek öğrenciler için Anadolu liselerinde OKS puan ortalamaları ve ÖSS-1 puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.1’de verilmiştir.

Tablo 4. 3. Cinsiyete Göre Anadolu Liseleri’nde OKS’nin ÖSS-1’i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	20,685	0,524	39,461	0,000	-	-
OKS_ ham puan	0,804	0,008	94,697	0,000	0,626	0,392

N = 13909

Anadolu liselerinde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini 2006 yılında aynı okulda tamamlayan 13909 kız öğrenci vardır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS’nin bağımlı değişken ÖSS-1’i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1’e ilişkin toplam değişimin % 39,2’sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,392 anlamlılık vardır.

Tablo 4.4. Anadolu liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalamaları ve yüzdelik değerleri ve ÖSS-1 standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark ve anlamlılık ilişkisi

İL ADI	OKS St. Puan	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. Puan	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
Bayburt	41,1	41,1	64,9	54,1	13,0	0,18	0,033	0,555
Ağrı	43,9	43,9	63,5	52,9	9,0	0,266	0,071	0,338
Bitlis	49,4	49,4	68,5	57,1	7,7	-0,59	0,346	0,125
Yozgat	45,8	45,8	63,2	52,7	6,8	0,451	0,204	0,000***
Muş	41,0	41,0	57,3	47,8	6,8	0,005	0	0,988
Şanlıurfa	42,8	42,8	59,1	49,3	6,4	0,205	0,042	0,074*
Ardahan	41,0	41,0	55,7	46,4	5,4	0,859	0,737	0,000***
Siirt	48,6	48,6	64,2	53,5	4,9	0,642	0,413	0,018**
Sinop	41,2	41,2	55,2	46,0	4,8	0,495	0,245	0,000***
Bilecik	37,3	37,3	50,1	41,7	4,5	0,584	0,341	0,000***
Kars	44,2	44,2	58,1	48,4	4,2	0,692	0,478	0,000***
Çankırı	36,9	36,9	49,0	40,8	4,0	0,188	0,035	0,143
Osmaniye	53,4	53,4	68,1	56,7	3,4	0,373	0,139	0,000***
Tokat	46,9	46,9	60,1	50,1	3,2	0,389	0,151	0,000***
Bartın	51,2	51,2	65,2	54,3	3,1	0,709	0,502	0,000***
Kilis	40,7	40,7	52,3	43,6	2,9	0,518	0,269	0,002***
Burdur	53,4	53,4	67,1	55,9	2,5	0,297	0,088	0,01
Düzce	46,0	46,0	58,2	48,5	2,5	0,524	0,275	0,000***
Erzincan	47,8	47,8	59,8	49,8	2,0	0,258	0,066	0,091*

Adıyaman	45,5	45,5	56,6	47,2	1,6	0,232	0,054	0,044**
Hakkari	31,0	31,0	38,9	32,4	1,5	0,729	0,532	0,000***
Amasya	52,3	52,3	64,5	53,8	1,5	0,347	0,12	0,000***
Afyon	48,6	48,6	59,7	49,8	1,2	0,543	0,295	0,000***
Ordu	48,8	48,8	59,9	49,9	1,1	0,436	0,19	0,000***
Niğde	51,1	51,1	62,3	51,9	0,8	0,287	0,083	0,085*
Artvin	49,5	49,5	60,3	50,3	0,8	0,393	0,154	0,165
Kütahya	49,0	49,0	59,1	49,2	0,3	0,535	0,286	0,000***
Kastamonu	51,6	51,6	62,0	51,7	0,1	0,679	0,46	0,000***
Rize	46,6	46,6	55,8	46,5	-0,1	0,483	0,233	0,000***
Çorum	50,0	50,0	59,8	49,8	-0,1	0,543	0,294	0,000***
Erzurum	49,4	49,4	58,9	49,1	-0,3	0,623	0,388	0,000***
Balıkesir	58,1	58,1	69,1	57,6	-0,5	0,622	0,387	0,000***
Konya	52,8	52,8	62,7	52,3	-0,5	0,669	0,447	0,000***
Bingöl	45,4	45,4	53,8	44,8	-0,5	-0,28	0,077	0,358
K.maraş	47,6	47,6	56,4	47,0	-0,6	0,435	0,189	0,000***
Hatay	51,8	51,8	61,3	51,1	-0,7	0,606	0,368	0,000***
Muğla	52,3	52,3	61,8	51,5	-0,8	0,482	0,232	0,000***
Batman	52,1	52,1	61,4	51,2	-0,9	0,404	0,163	0,086*
Giresun	48,8	48,8	57,5	47,9	-0,9	0,388	0,151	0,000***
Gaziantep	53,3	53,3	62,9	52,4	-0,9	0,603	0,363	0,000***
Tunceli	49,9	49,9	58,7	48,9	-0,9	0,333	0,111	0,152
Aksaray	54,1	54,1	63,5	52,9	-1,2	0,052	0,003	0,759
Van	56,2	56,2	65,7	54,8	-1,4	0,59	0,348	0,000***
Çanakkale	55,0	55,0	64,4	53,6	-1,4	0,511	0,261	0,000***
Samsun	52,3	52,3	61,1	50,9	-1,4	0,583	0,34	0,000***
Manisa	54,4	54,4	63,6	53,0	-1,5	0,586	0,344	0,000***
Mardin	40,1	40,1	46,2	38,5	-1,6	0,532	0,283	0,001***
Kırklareli	58,1	58,1	67,7	56,5	-1,6	0,459	0,211	0,000***
Kırıkkale	52,1	52,1	60,6	50,5	-1,6	0,257	0,066	0,068*
Isparta	49,2	49,2	56,9	47,4	-1,7	0,518	0,268	0,000***
Tekirdağ	53,0	53,0	61,4	51,2	-1,8	0,572	0,328	0,000***
Nevşehir	55,6	55,6	64,5	53,7	-1,9	-0,08	0,006	0,707
Antalya	57,9	57,9	67,1	55,9	-1,9	0,649	0,422	0,000***
Zonguldak	53,4	53,4	61,7	51,5	-2,0	0,543	0,295	0,000***
Uşak	49,0	49,0	56,1	46,7	-2,3	0,587	0,344	0,000***
Bursa	59,3	59,3	68,4	57,0	-2,3	0,565	0,319	0,000***
İçel	58,8	58,8	67,7	56,4	-2,4	0,621	0,386	0,000***
Aydın	58,8	58,8	67,6	56,3	-2,4	0,685	0,469	0,000***
Trabzon	58,2	58,2	66,8	55,7	-2,5	0,485	0,235	0,000***
Denizli	59,0	59,0	67,1	55,9	-3,0	0,706	0,499	0,000***
Karabük	59,2	59,2	67,4	56,1	-3,0	0,436	0,19	0,001***
Sakarya	55,2	55,2	62,6	52,1	-3,1	0,525	0,276	0,000***
Malatya	57,4	57,4	65,2	54,3	-3,1	0,612	0,374	0,000***

Kayseri	56,5	56,5	63,7	53,1	-3,4	0,649	0,421	0,000***
Edirne	53,4	53,4	59,8	49,9	-3,5	0,389	0,151	0,000***
Elazığ	63,4	63,4	71,7	59,8	-3,7	0,366	0,134	0,014**
Ankara	64,7	64,7	72,9	60,7	-4,0	0,633	0,401	0,000***
Adana	63,2	63,2	70,7	58,9	-4,3	0,395	0,156	0,000***
Kocaeli	57,6	57,6	63,9	53,3	-4,3	0,605	0,366	0,000***
Eskişehir	63,1	63,1	70,5	58,7	-4,3	0,628	0,395	0,000***
Sivas	54,7	54,7	60,4	50,3	-4,4	0,426	0,182	0,000***
Iğdır	48,4	48,4	52,6	43,9	-4,6	0,315	0,099	0,054*
Şırnak	39,5	39,5	41,7	34,7	-4,8	...	...	...
Kırşehir	59,1	59,1	64,9	54,1	-5,0	0,1	0,01	0,558
Diyarbakır	60,5	60,5	66,2	55,2	-5,4	0,321	0,103	0,012**
İzmir	65,0	65,0	71,5	59,5	-5,4	0,548	0,3	0,000***
Yalova	53,8	53,8	58,0	48,3	-5,5	0,459	0,21	0,001***
Karaman	59,1	59,1	63,8	53,2	-5,9	0,343	0,117	0,055*
Bolu	58,3	58,3	62,3	51,9	-6,4	0,671	0,45	0,000***
İstanbul	70,9	70,9	75,9	63,3	-7,6	0,48	0,23	0,000***

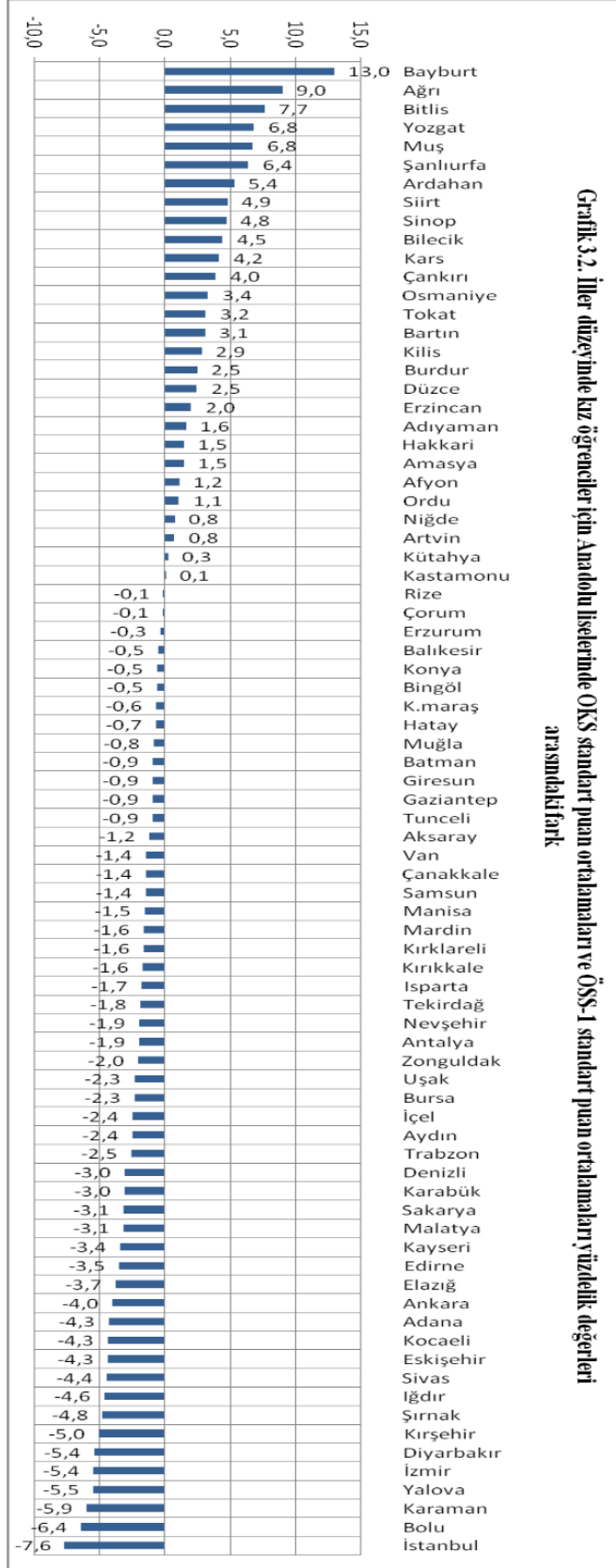
Anadolu liselerinde kız öğrenciler grubunda OKS standart puanı ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik arasındaki farka bakıldığında en yüksek farkın 13 ile Bayburt ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada 9 ile Ağrı ili vardır. Bitlis'te 7,7'lik, Yozgat ve Muş'ta 6,8'lik bir fark vardır.

ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değerinin düşük olduğu illere bakıldığında ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değerinin en düşük -7,6 ile İstanbul ilinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada -6,4 ile Bolu, üçüncü sırada -5,9 ile Karaman gelmektedir.

Kız öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 sınavları arasındaki anlamlılık düzeylerine bakıldığında farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Standardize regresyon katsayısına göre Ardahan'daki kız öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında 0,737 anlamlılık vardır. Bu düzey iller arasında en yüksek düzeydir. İkinci sırada 0,532 ile Hakkari ili, üçüncü sırada ise 0,502 ile Bartın ili vardır. Sırasıyla Denizli ili dördüncü (0,499), Kars ili beşinci (0,478), Aydın ili altıncı (0,469) sırada yer almıştır.

Şırnak ilindeki Anadolu lisesinde 2 kız öğrenci olduğu için analiz yapılamamıştır. 11 ilde OKS, ÖSS-1'i yordamamaktadır.

İller düzeyinde kız öğrenciler için Anadolu liselerinde OKS puan ortalamaları ve ÖSS-1 puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.2'de verilmiştir.

4.3.2 Cinsiyete Göre Fen Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Fen liselerinde cinsiyete göre - erkek öğrencilerde - OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları tablo 4. 5'te verilmiştir.

Tablo 4. 5. Cinsiyete Göre Fen Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		t	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	7,475	4,149	1,802	0,072	-	-
OKS_Ham puan	1,040	0,051	20,392	0,000	0,538	0,289

Fen liselerinde, 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı lisede tamamlayan 1025 erkek öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 28,9'unun OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,289 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük düzeyde çıkmıştır.

Fen liselerinde cinsiyete göre yapılan regresyon analizinde illere göre analiz yapıldığında öğrenci sayısının ikiye bölünmesinden dolayı azalması regresyon analizi yapılmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle cinsiyete göre analizlerde zorunlu olarak iller yerine bölgelere göre inceleme yapılmıştır.

Bölgelendirme tercihinde Türkiye'deki resmi kurumlar tarafından yapılan sınıflandırma esas alınmış, iller bölgelere göre sınıflandırılmıştır.

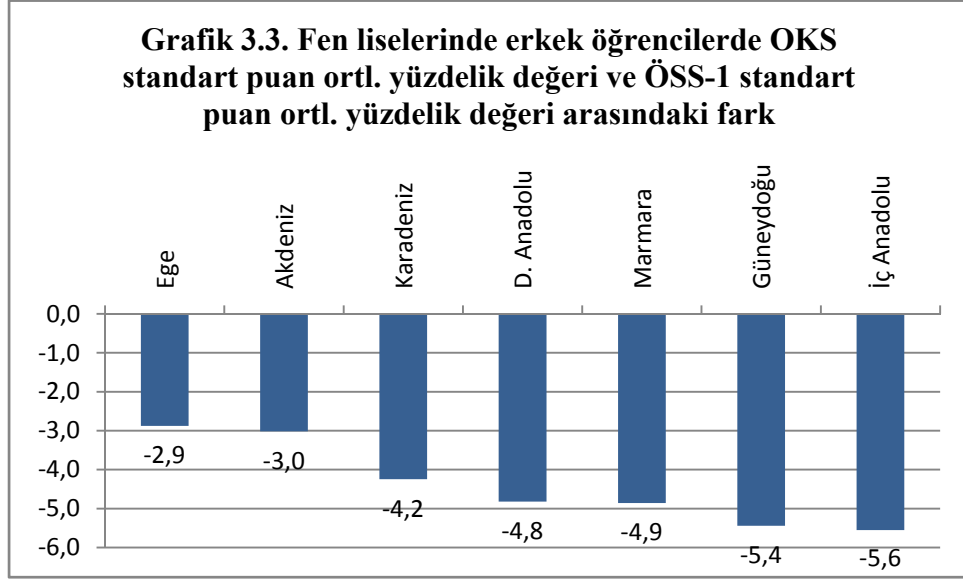
Bölgelere göre fen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4. 6. Fen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
Ege	142	83,9	83,9	97,2	81,0	-2,9	0,578	0,334	0,000***
Akdeniz	110	82,6	82,6	95,5	79,6	-3,0	0,353	0,125	0,000***
Karadeniz	213	74,1	74,1	83,8	69,9	-4,2	0,479	0,229	0,000***
D. Anadolu	94	73,6	73,6	82,6	68,8	-4,8	0,125	0,016	0,23
Marmara	260	79,1	79,1	89,1	74,2	-4,9	0,587	0,344	0,000***
Güneydoğu	56	71,1	71,1	78,8	65,6	-5,4	0,383	0,147	0,004***
İç Anadolu	150	79,5	79,5	88,7	73,9	-5,6	0,462	0,214	0,000***

Fen liselerinde Ege Bölgesi'nden 142 erkek öğrencinin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelerik değerleri karşılaştırılmıştır. Yüzdelerik değerlerdeki farka bakıldığında bu bölgede erkek öğrenci ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerlerinin OKS standart puanı yüzdelerik değerlerine göre 2,9 daha düşük olduğu görülmektedir. İkinci sıradaki Akdeniz Bölgesi'nde -3'lük, 213 öğrencinin dahil edildiği Karadeniz Bölgesi'nde de -4,2 fark vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri 4,8 ve Marmara Bölge'sinde 4,9 daha düşük gerçekleşmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri 5,4 ve son sıradaki İç Anadolu Bölgesi'nde de 5,6 daha düşük gerçekleşmiştir.

Bölgelere göre fen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3. 3'te verilmiştir.

Erkek öğrencilerde 110 öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'deki değişimin % 12,5'ini açıkladığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,125 anlamlılık vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında anlamlılık ilişkisine rastlanmamıştır. 142 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %33,4'ünü, 56 öğrencinin sınava girdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde % 14,7'sini açıklamaktadır. 150 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesinde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 21,4'ünü, 213 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde %22,9'unu, 260 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 34,4'ünü açıklamaktadır.

Fen liselerinde kız öğrencilerde OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları tablo 4. 7'de verilmiştir.

Tablo 4. 7. Cinsiyete Göre Fen Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	St.Hata				
Sabit	13,25	5,225	2,536	0,012	-	-
OKS_Ham puan	0,980	0,065	15,089	0,000	0,570	0,325

Fen Liseleri'nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 475 kız öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 32,5'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,325 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü bu grupta orta düzeyde çıkmıştır.

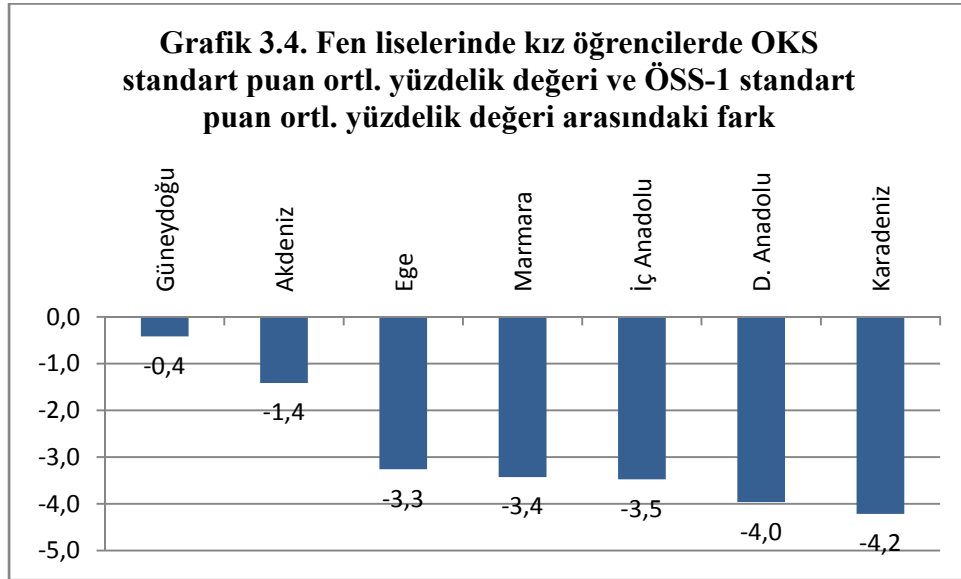
Bölgelere göre fen liselerinde kız öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değerleri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4. 8. Fen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	% Fark	r	r ²	sig.
Güneydoğu	8	71,9	71,9	85,8	71,5	-0,4	0,121	0,015	0,775
Akdeniz	43	81,4	81,4	96,0	80,0	-1,4	0,292	0,085	0,058*
Ege	64	83,8	83,8	96,6	80,5	-3,3	0,559	0,312	0,000***
Marmara	159	77,7	77,7	89,1	74,2	-3,4	0,613	0,376	0,000***
İç Anadolu	42	78,2	78,2	89,7	74,7	-3,5	0,534	0,285	0,000***
D. Anadolu	53	73,8	73,8	83,9	69,9	-4,0	0,426	0,182	0,001***
Karadeniz	106	72,3	72,3	81,8	68,1	-4,2	0,414	0,172	0,000***

Fen liselerinde kız öğrencilerde bölgelere göre OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelik değeri arasındaki fark incelendiğinde bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değerlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Farkın en düşük olduğu bölge -0,4 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmuştur. Yüzdelik değerlerdeki en düşük ikinci fark ise -1,4 ile Akdeniz Bölgesi'ndedir. ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değerinin OKS standart puan ortalaması yüzdelik değerine göre en düşük olduğu bölge -4,2 ile Karadeniz Bölgesi'dir. İkinci sırada ise -4 ile Doğu Anadolu Bölgesi vardır.

Bölgelere göre fen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3. 4'te verilmiştir.

43 kız öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i $\alpha=0,05$ için yordama gücü incelendiğinde OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'deki değişimin % 8,5'ini açıkladığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,085 anlamlılık vardır. 53 öğrencinin sınava girdiği Doğu Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanının ÖSS-1 ham puanını yordama gücü 0,182 çıkmıştır. 64 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde OKS

ham puanı, ÖSS-1 ham puanının % 31,2'sini açıklamaktadır. 8 öğrencinin sınava girdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanını yordamamaktadır. 42 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 28,5'ini, 106 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesinde %17,2'sini, 159 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 37,6'sını açıklamaktadır. Bu, bölgeler arasındaki en yüksek düzeydir.

4.3.3 Cinsiyete Göre Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin bulgular tablo 4.9'da verilmiştir.

Tablo 4. 9. Cinsiyete Göre Anadolu öğretmen Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	14,375	2,752	5,224	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,877	0,041	21,324	0,000	0,421	0,177

N = 2115

Anadolu öğretmen Liseleri'nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 2115 erkek öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 17,7'sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,177 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük çıkmıştır.

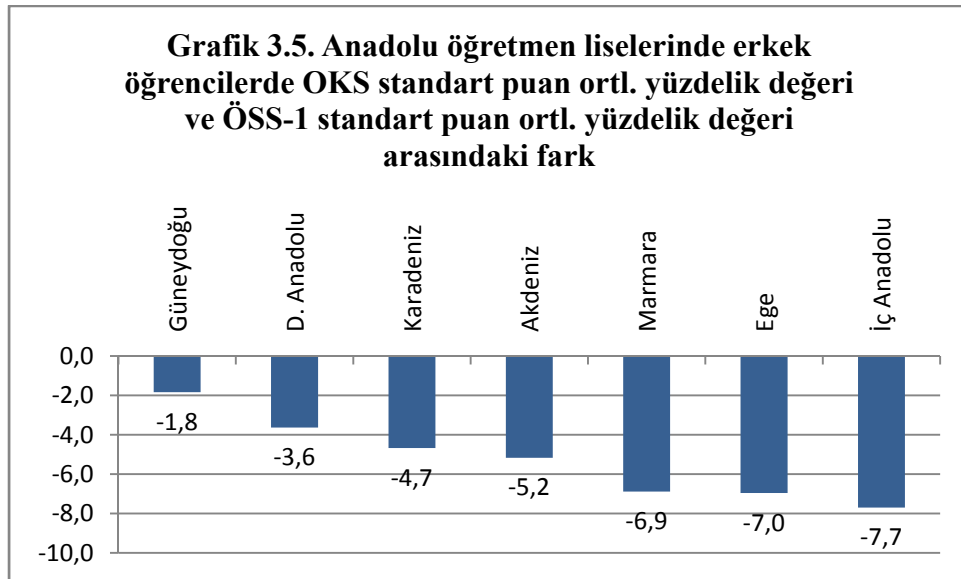
Bölgelere göre Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 10'da verilmiştir.

Tablo 4. 10. Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
Güneydoğu	93	61,0	61,0	71,0	59,2	-1,8	0,452	0,204	0,000***
D. Anadolu	251	56,8	56,8	63,8	53,2	-3,6	0,341	0,117	0,000***
Karadeniz	466	60,6	60,6	67,0	55,9	-4,7	0,461	0,213	0,000***
Akdeniz	272	66,4	66,4	73,4	61,2	-5,2	0,381	0,145	0,000***
Marmara	332	66,5	66,5	71,5	59,6	-6,9	0,442	0,196	0,000***
Ege	352	67,0	67,0	72,0	60,0	-7,0	0,4	0,16	0,000***
İç Anadolu	349	65,5	65,5	69,4	57,8	-7,7	0,302	0,091	0,000***

Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrenci grubunda OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamaları yüzdelerik değerleri incelendiğinde bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin daha düşük olduğu bulunmuştur. En düşük fark -1,8 ile 93 öğrencinin sınava girdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir. İkinci en düşük fark ise -3,6 ile Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. ÖSS-1 standart puanının en düşük olduğu bölge -7,7 ile İç Anadolu Bölgesi'dir. İkinci sırada (-7,0) ise 352 öğrenci ile Ege Bölgesi ve 332 öğrenci ile Marmara Bölgesi (-6,9) vardır.

Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.5'te verilmiştir.

OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasındaki anlamlılık ilişkisine bakıldığında bölgelerin tamamında düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. İç Anadolu Bölgesi'nde ise standardize regresyon katsayısı göz ardı edilebilecek derecede düşük çıkmıştır.

Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerde OKS puanlarının ÖSS-1 puanlarını yordama dereceleri Tablo 4. 11'de verilmiştir.

Tablo 4. 11. Cinsiyete Göre Anadolu Öğretmen Liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	17,600	2,347	7,489	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,847	0,035	24,368	0,000	0,489	0,239

N = 1888

Anadolu öğretmen Liseleri'nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 1888 kız öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 23,9'unun OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,239 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük çıkmıştır.

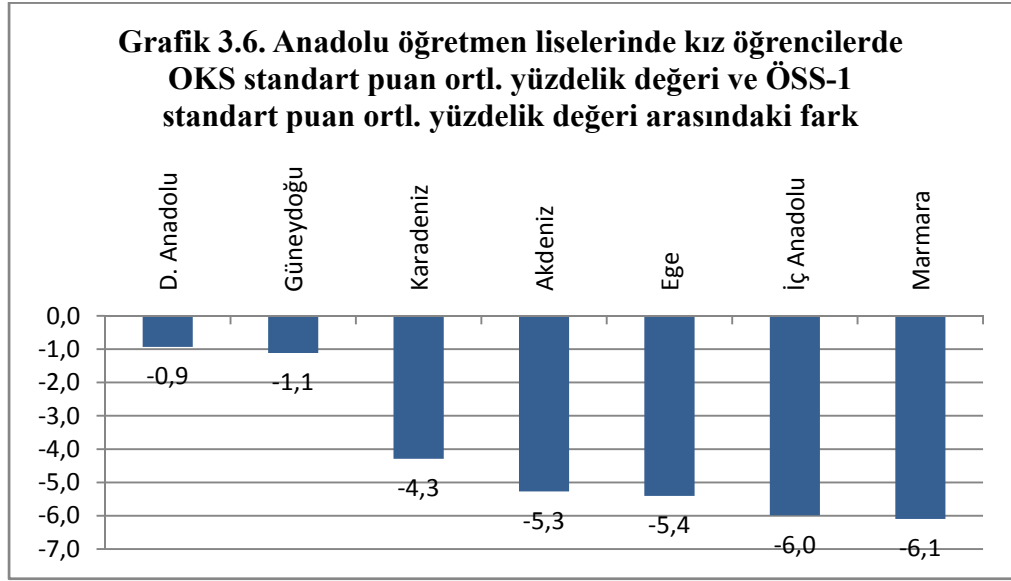
Bölgelere göre Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 12'de verilmiştir.

Tablo 4. 12. Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. Puan	OKS St. Puan %	ÖSS-1 St. Puan	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
D. Anadolu	118	56,3	56,3	66,4	55,3	-0,9	0,554	0,306	0,000***
Güneydoğu	83	59,2	59,2	69,8	58,1	-1,1	0,432	0,187	0,000***
Karadeniz	425	60,9	60,9	67,9	56,6	-4,3	0,425	0,18	0,000***
Akdeniz	236	67,3	67,3	74,5	62,0	-5,3	0,145	0,199	0,000***
Ege	418	67,0	67,0	73,9	61,6	-5,4	0,498	0,248	0,000***
İç Anadolu	283	64,9	64,9	70,8	59,0	-6,0	0,367	0,134	0,000***
Marmara	325	66,7	66,7	72,8	60,7	-6,1	0,538	0,289	0,000***

Anadolu Öğretmen liselerinde kız öğrenciler için bölgeler düzeyinde OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 h standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri arasındaki fark incelendiğinde bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin daha düşük olduğu ortaya konulmuştur. Farkın en küçük olduğu bölge -0,9 ile Doğu Anadolu Bölgesi'dir. İkinci sırada -1,1 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi vardır. En yüksek fark ise -6,1 ile Marmara Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. -6 ile İç Anadolu Bölgesi farkın en yüksek olduğu ikinci bölgedir.

Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.6'da verilmiştir.

Bütün bölgelerde OKS ve ÖSS-1 puanları arasında orta düzeyde ilişki vardır. OKS ve ÖSS-1 puanları arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyine bakıldığında sadece Doğu Anadolu Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i orta düzeyde (0,306) yordadığı görülmektedir. 6 bölgede OKS ham puanları ÖSS-1 ham puanlarını düşük düzeyde yordamaktadır. En düşük düzeyde yordama derecesi ise İç Anadolu Bölgesi'nde gerçekleşmiştir.

4.3.4 Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Anadolu kız meslek liselerinde, erkek öğrenciler grubunda OKS ham puanının ÖSS-1 puanını yordama düzeyine ilişkin bulgular tablo 4.13'te verilmiştir.

Tablo 4. 13. Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	9,123	1,913	4,768	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,683	0,053	12,862	0,000	0,526	0,275

Anadolu kız meslek liselerinde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 435 erkek öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 27,5'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında 0,275 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük çıkmıştır.

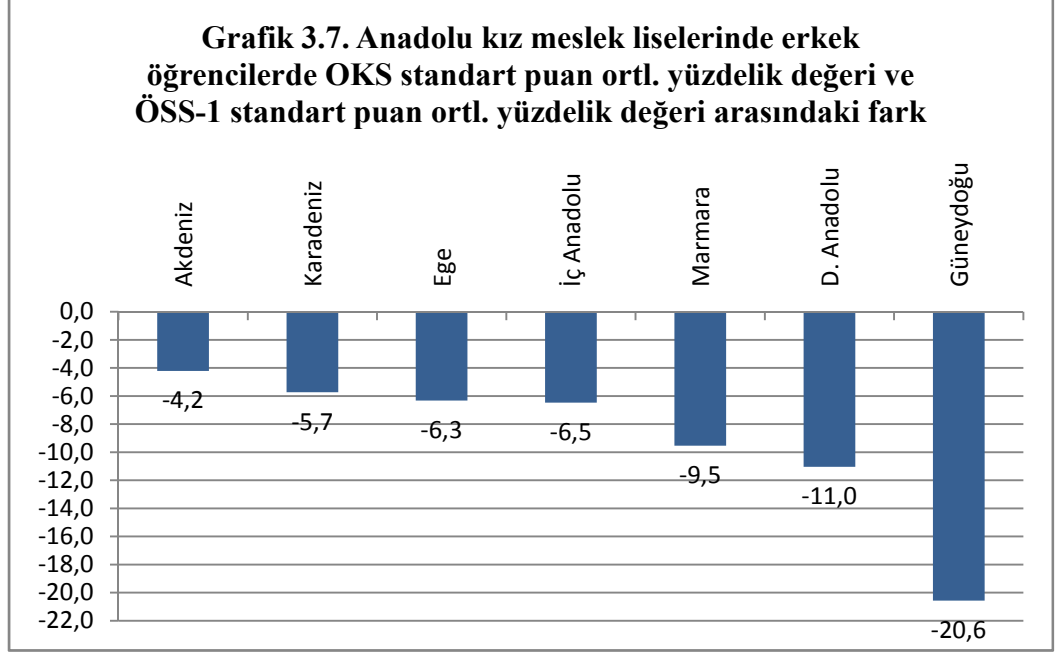
Bölgelere göre Anadolu kız meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 14'te verilmiştir.

Tablo 4. 14. Anadolu kız meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. P. %	Fark	r	r ²	sig.
Akdeniz	68	25,9	25,9	26,1	21,7	-4,2	0,213	0,045	0,081*
Karadeniz	29	27,4	27,4	25,9	21,6	-5,7	0,488	0,238	0,007**
Ege	150	29,6	29,6	28,0	23,3	-6,3	0,601	0,361	0,000***
İç Anadolu	77	35,9	35,9	35,3	29,4	-6,5	0,551	0,303	0,000***
Marmara	106	35,0	35,0	30,5	25,4	-9,5	0,466	0,217	0,000***
D. Anadolu	4	20,5	20,5	11,4	9,5	-11,0	0,881	0,775	0,119
Güneydoğu	1	26,7	26,7	7,4	6,2	-20,6	...	...	...

Anadolu kız meslek liselerinde 435 erkek öğrenci OKS sınavı sonucunda yerleştikleri lisede eğitimini tamamlayıp ÖSS-1 sınavına girmiştir. OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark incelenmiştir. Bu okul türünde bütün bölgelerde ÖSS-1 yüzdelerik değerleri daha düşük gerçekleşmiştir. En düşük fark -4,2 ile Akdeniz Bölgesi'ndedir. 29 erkek öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde -5,7'lik fark vardır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden sadece 1 öğrenci sınava girmiştir. Farkın en yüksek olduğu bölge -11 ile Doğu Anadolu Bölgesi'dir. 106 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde fark -9,5 olarak gerçekleşmiştir.

Anadolu kız meslek liselerinde erkek öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.7’de verilmiştir.

OKS ve ÖSS-1 testleri arasındaki ilişkinin anlamlılığına bakıldığında Doğu Anadolu Bölgesi’nde yüksek düzeyde ilişki, diğer bölgelerde ise orta düzeyde ilişki bulunmuştur. Erkek öğrencilerde 68 öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi’nde OKS’nin ÖSS-1’i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,05$ için OKS’nin bağımlı değişken ÖSS-1’deki değişimin % 4,5’ini açıklamaktadır. Bu göz ardı edilebilecek bir düzeydir. Sadece 4 öğrencinin mezun olduğu Doğu Anadolu Bölgesi’nde OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında anlamlılık ilişkisine rastlanmamıştır. 150 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi’nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %36,1’ini açıklamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde bu grupta 1 öğrenci olduğu için analiz dışı kalmıştır. 77 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi’nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 30,3’ünü, 29 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi’nde $\alpha=0,01$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %23,8’ini, 106 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi’nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 21,7’sini açıklamaktadır.

Cinsiyete göre Anadolu meslek kız liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları (kız öğrenci) tablo 4. 15'te verilmiştir.

Tablo 4. 15. Cinsiyete Göre Anadolu Kız Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	8,060	1,126	7,159	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,839	0,031	27,476	0,000	0,551	0,304

Anadolu kız meslek liselerinde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 1732 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 30,4'ünün OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,304 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

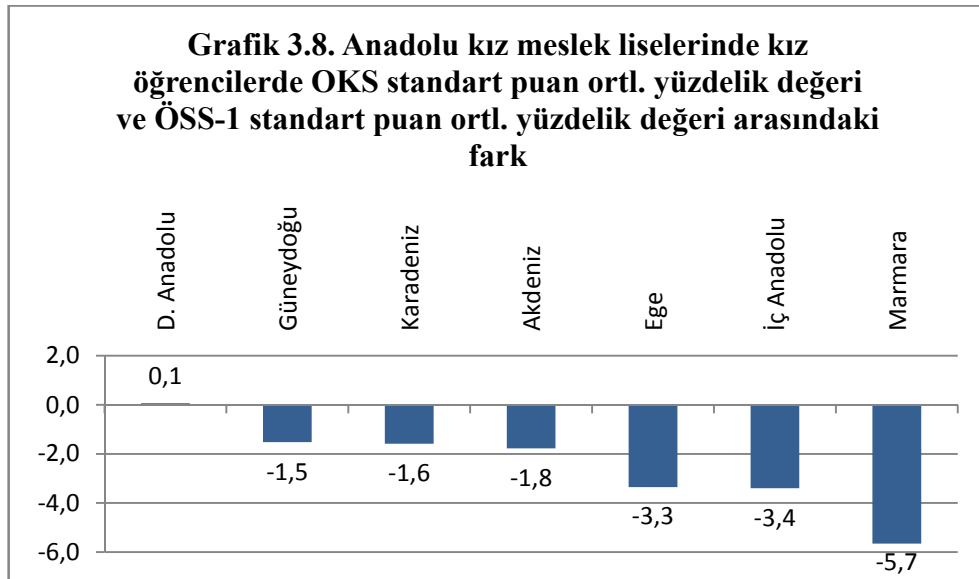
Bölgelere göre Anadolu kız meslek liselerinde OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Tablo 4. 16'da verilmiştir.

Tablo 4. 16. Anadolu kız meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. Puan %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
D. Anadolu	53	27,9	27,9	33,5	28,0	0,1	0,648	0,42	0,000***
Güneydoğu	25	34,1	34,1	39,1	32,6	-1,5	0,761	0,579	0,000***
Karadeniz	97	30,5	30,5	34,7	28,9	-1,6	0,59	0,348	0,000***
Akdeniz	210	28,5	28,5	32,1	26,7	-1,8	0,545	0,297	0,000***
Ege	434	30,8	30,8	33,0	27,5	-3,3	0,599	0,359	0,000***
İç Anadolu	340	33,7	33,7	36,4	30,3	-3,4	0,592	0,351	0,000***
Marmara	573	35,1	35,1	35,4	29,5	-5,7	0,467	0,218	0,000***

Anadolu kız meslek liselerinde bölgelere göre kız öğrencilerin OKS standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark incelendiğinde Doğu Anadolu (0,1) dışında bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin OKS'ye göre daha düşük olduğu görülmektedir. Negatif yönde farkın en az olduğu bölge -1,5 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Karadeniz Bölgesi'nde -1,6'lık bir fark, Akdeniz Bölgesi'nde ise -1,8 fark vardır. Negatif yönde farkın en yüksek olduğu bölge -5,7 ile Marmara Bölgesi'dir. Farkın en yüksek olduğu ikinci bölge ise -3,4 ile 340 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi'dir.

Anadolu kız meslek liselerinde kız öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.8'de verilmiştir.

Kız öğrencilerde 210 öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanının, bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanındaki değişimin % 29,7'sini açıkladığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,297 anlamlılık vardır ve bu düzey düşük derecededir. 53 öğrencinin mezun olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı ÖSS-1 ham

puanındaki değişimin % 42'sini açıklamaktadır. 434 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %35,9'unu açıklamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 25 kız öğrenci mezun olmuştur. Bu bölgede OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanındaki değişimin % 57,9'unu açıklamaktadır. 340 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 35,1'ini, 97 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde %34,8'ini açıklamaktadır. Doğu Anadolu, Ege, Güneydoğu, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde OKS ham puanının ÖSS-1 ham puanını yordaması orta düzeydedir. 573 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 21,8'ini açıklamaktadır. Bu bölgede de yordama gücü düşük kalmıştır.

4.3.5 Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Anadolu meslek liselerinde, erkek öğrenciler grubunda OKS ham puanının ÖSS-1 ham puanını yordama düzeyine ilişkin bulgular tablo 4.17'de verilmiştir.

Tablo 4. 17. Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	10,225	2,057	4,970	0,000***	-	-
OKS_Ham puan	0,774	0,043	17,815	0,000***	0,427	0,182

Anadolu Meslek Liseleri'nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okullarda tamamlayan 1427 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 18,2'sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,182 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük düzeyde çıkmıştır.

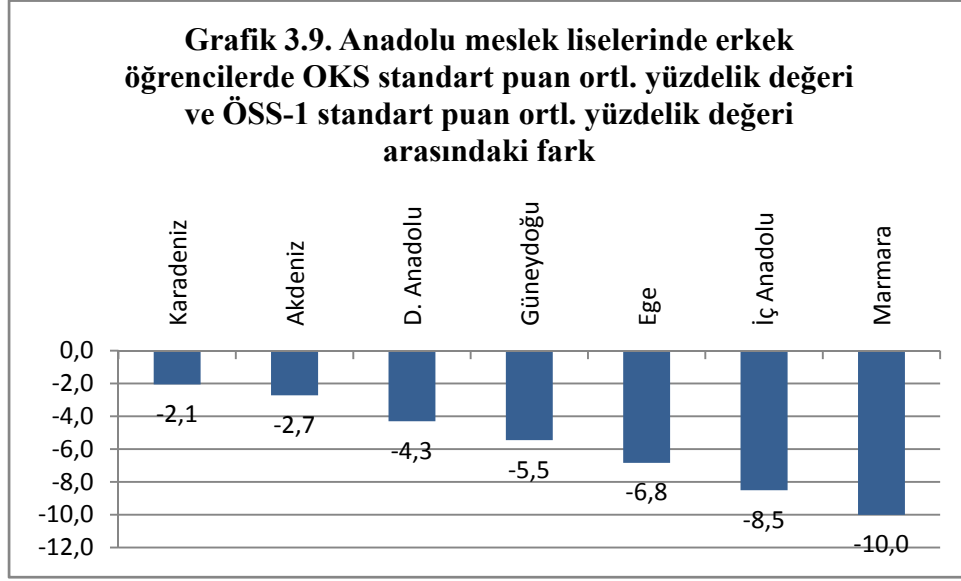
Bölgelere göre Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 18’de verilmiştir.

Tablo 4. 18. Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
Karadeniz	109	37,1	37,1	42,1	35,1	-2,1	0,351	0,123	0,000***
Akdeniz	141	40,4	40,4	45,2	37,7	-2,7	0,549	0,301	0,000***
D. Anadolu	11	35,5	35,5	37,5	31,2	-4,3	0,67	0,449	0,024**
Güneydoğu	19	40,6	40,6	42,2	35,2	-5,5	0,058	0,003	0,814
Ege	256	41,1	41,1	41,1	34,2	-6,8	0,598	0,357	0,000***
İç Anadolu	237	45,5	45,5	44,3	36,9	-8,5	0,373	0,139	0,000***
Marmara	641	45,7	45,7	42,9	35,7	-10,0	0,386	0,149	0,000***

Anadolu meslek liselerinde 1427 erkek öğrencinin OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark bölgeler düzeyinde incelenmiştir. Bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerleri daha düşük çıkmıştır. Farkın en düşük olduğu bölge -2,1 ile Karadeniz Bölgesi olmuştur. İkinci sırada -2,7 ile Akdeniz Bölgesi vardır. Farkın en yüksek olduğu bölge -10 ile Marmara Bölgesi olmuştur.

Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.9’da verilmiştir.

Erkek öğrencilerde 141 öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'deki değişimin % 30,1'ini açıklamaktadır. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,301 anlamlılık vardır. 11 öğrencinin mezun olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,01$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanına ilişkin değişimin % 44,9'unu açıklamaktadır. 256 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %35,7'sini açıklamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 19 öğrenci mezun olmuştur. Bu bölgede OKS, ÖSS-1'e ilişkin değişimi açıklamamaktadır. 237 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 13,9'unu, 109 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde $\alpha=0,01$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %12,3'ünü, 641 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %14,9'unu açıklamaktadır.

Anadolu meslek liselerinde, kız öğrenciler grubunda OKS ham puanının ÖSS-1 ham puanını yordama düzeyine ilişkin regresyon analizi sonucu tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4. 19. Cinsiyete Göre Anadolu Meslek Liseleri’nde OKS’nin ÖSS-1’i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		T	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	9,247	3,960	2,335	0,021	-	-
OKS_Ham puan	0,823	0,085	9,736	0,000***	0,569	0,324

Anadolu Meslek Liseleri’nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 200 kız öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS’nin bağımlı değişken ÖSS-1’i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1’e ilişkin toplam değişimin % 32,4’ünün OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,324 anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS’nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü orta düzeyde çıkmıştır.

Bölgelere göre Anadolu meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Tablo 4. 20’de verilmiştir.

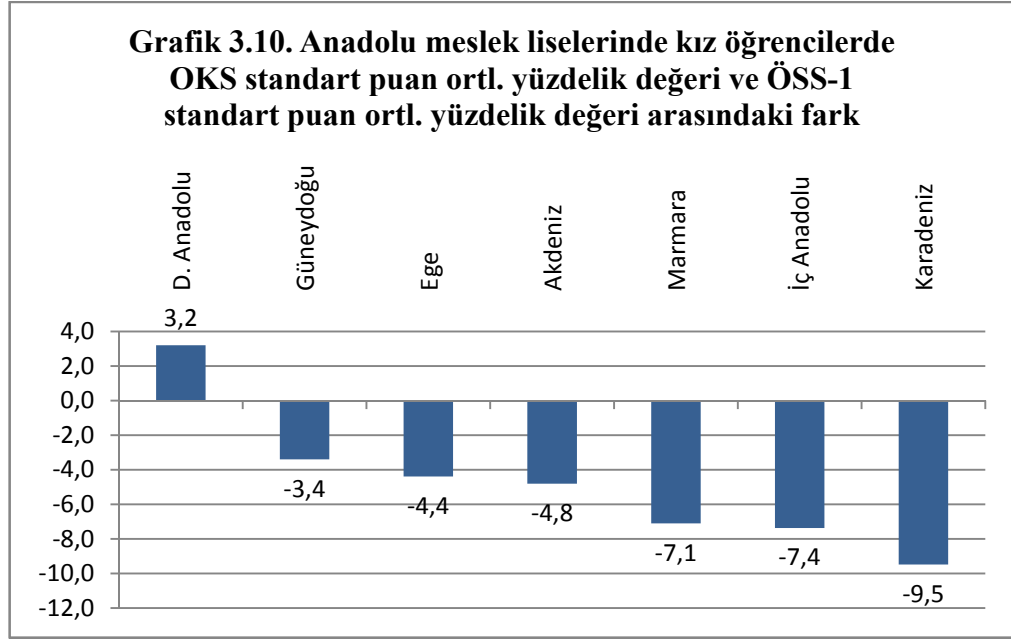
Tablo 4. 20 Anadolu meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. P. %	Fark	r	r ²	sig.
D. Anadolu	2	34,1	34,1	44,8	37,3	3,2	0,000	0,000	0,000
Güneydoğu	4	33,1	33,1	35,7	29,7	-3,4	-0,016	0,000	0,984
Ege	38	35,6	35,6	37,4	31,2	-4,4	0,563	0,317	0,000***
Akdeniz	19	39,6	39,6	41,8	34,8	-4,8	-0,012	0,000	0,960
Marmara	93	44,7	44,7	45,2	37,6	-7,1	0,623	0,388	0,000***
İç Anadolu	40	46,3	46,3	46,7	38,9	-7,4	0,552	0,305	0,000***
Karadeniz	4	42,4	42,4	39,5	33,0	-9,5	0,583	0,340	0,417

Anadolu meslek liselerinde 200 kız öğrenci eğitimini OKS sonucunda yerleştirildiği okulda tamamlayarak ÖSS-1 sınavına girmiştir. Doğu Anadolu Bölgesi’nden sadece 2 öğrenci girmiştir. 4 öğrencinin sınava girdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde -3,4 negatif yönde fark vardır. Ege Bölgesi’nde negatif yönde

fark -4,4 olmuştur. Negatif yönde en yüksek düzeyde fark -9,5 ile Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. İç Anadolu Bölgesi'nde -7,4'lük fark meydana gelmiştir.

Anadolu meslek liselerinde kız öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.10'da verilmiştir.

Kız öğrencilerde 19 öğrencinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,05$ için OKS'nin ÖSS-1'deki değişimi açıklamadığı görülmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sadece 1 öğrenci mezun olmuştur. 38 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %31,7'sini açıklamaktadır. Ege Bölgesi'nde standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,317 anlamlılık vardır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bu grupta sadece 4 öğrenci mezun olmuştur. Bu bölgede de OKS ÖSS-1'i yordamamaktadır. 40 öğrencinin sınava girdiği İç Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 30,5'ini açıklamaktadır. 4 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde ise OKS ÖSS-1'i yordamamaktadır. 93 öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 38,8'ini

açıklamaktadır. Bu bölgede standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,388 anlamlılık vardır. Bu bölgede OKS'nin ÖSS-1'i yordaması orta düzeydedir.

4.3.6. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Cinsiyete göre Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrenciler için OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 4. 21'de verilmiştir.

Tablo 4. 21. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		t	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	5,406	2,703	2,000	0,046	-	-
OKS Ham puan	0,874	0,070	12,483	0,000	0,479	0,229

Anadolu Ticaret Meslek Liseleri'nde 2002 yılında OKS sınavı ile yerleştirilip eğitimini aynı okulda tamamlayan 526 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 22,9'unun OKS ile açıklandığı görülmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,229 anlamlılık vardır. Erkeklerde OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük çıkmıştır.

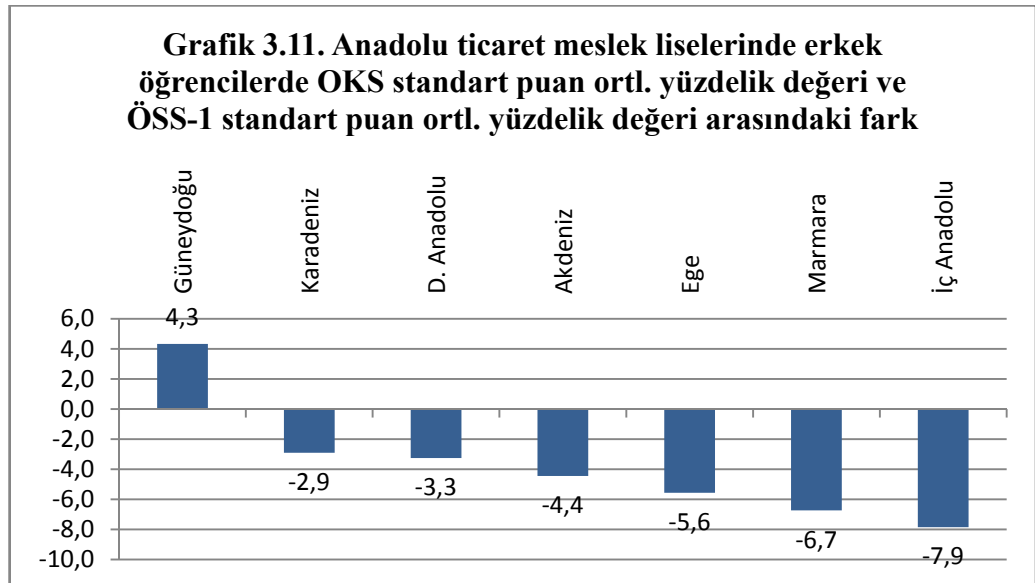
Bölgelere göre Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 22'de verilmiştir.

Tablo 4. 22. Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. P. %	Fark	r	r ²	sig.
Güneydoğu	17	28,1	28,1	38,9	32,4	4,3	0,586	0,343	0,013**
Karadeniz	139	30,7	30,7	33,3	27,8	-2,9	0,438	0,192	0,000***
D. Anadolu	40	26,0	26,0	27,2	22,7	-3,3	0,545	0,297	0,000***
Akdeniz	175	30,6	30,6	31,4	26,2	-4,4	0,299	0,089	0,000***
Ege	279	33,8	33,8	33,9	28,3	-5,6	0,537	0,289	0,000***
Marmara	255	38,8	38,8	38,5	32,1	-6,7	0,416	0,173	0,000***
İç Anadolu	150	37,9	37,9	36,1	30,0	-7,9	0,278	0,077	0,001***

Anadolu ticaret meslek liselerinde sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri OKS standart puan ortalaması yüzdelerik değerine göre (4,3) daha yüksek çıkmıştır. Diğer altı bölgede ÖSS-1 standart puanı yüzdelerik değerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Farkın en düşük olduğu bölge -2,9 ile Karadeniz Bölgesi'dir. Negatif yönde farkın en yüksek olduğu bölge -7,9 ile İç Anadolu Bölgesi, ikinci bölge ise -6,7 ile Marmara Bölgesi'dir. Ege Bölgesi'nde -5,6 ve Akdeniz Bölgesi'nde -4,4 fark vardır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.11'de verilmiştir.

Erkek öğrencilerde 175 Anadolu ticaret meslek lisesi öğrencisinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'deki değişimin % 8,9'unu açıklamaktadır. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,089 anlamlılık vardır. Bu, göz ardı edilebilecek düşük bir düzeydir. 40 öğrencinin mezun olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanına ilişkin değişimin % 29,7'sini açıklamaktadır. 279 öğrencinin sınava girdiği Ege Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %28,9'unu açıklamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,005$ için OKS, ÖSS-1'e ilişkin değişimin % 34,3'ünü açıklamaktadır. İç Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 7,7'sini açıklamaktadır. Bu düzey göz ardı edilebilecek derecede düşük bir düzeydir. Karadeniz Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %19,2'sini, 255 erkek öğrencinin sınava girdiği Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %17,3'ünü açıklamaktadır. Sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde OKS, ÖSS-1'i orta düzeyde yordamaktadır. Diğer bölgelerde yordama düzeyi düşük çıkmıştır.

Kız öğrenciler için cinsiyete göre Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları tablo 4.23'te verilmiştir.

Tablo 4. 23. Cinsiyete Göre Anadolu Ticaret Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		t	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	12,617	2,764	4,564	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,738	0,072	10,268	0,000	0,426	0,182

Anadolu Ticaret Meslek Liseleri'nde 477 kız öğrenci değerlendirme kapsamındadır. Bu öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 18,2'sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Yani standardize edilmiş regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,182

anlamlılık vardır. Cinsiyete göre OKS'nin ÖSS-1 sonucunu yordama gücü düşük düzeyde çıkmıştır.

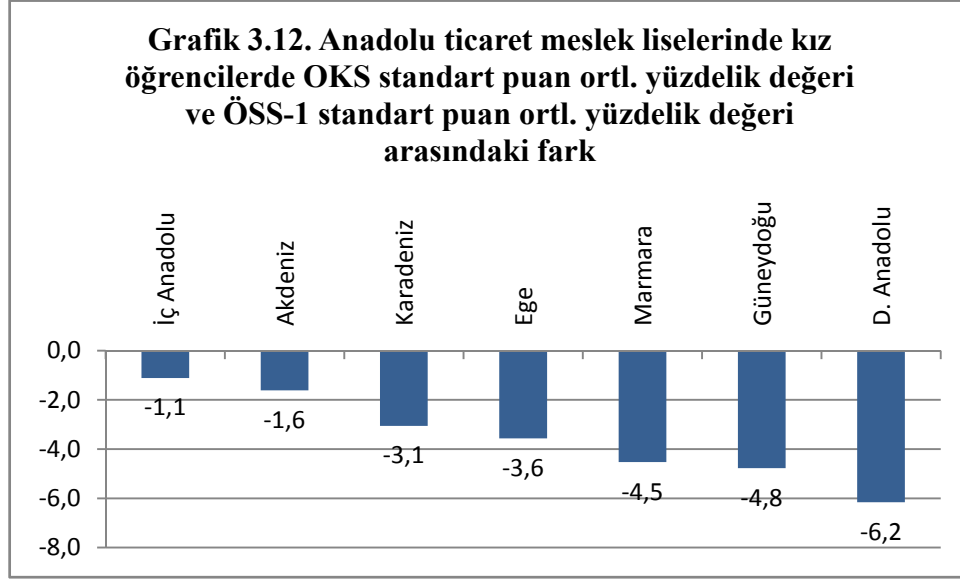
Bölgelere göre Anadolu ticaret meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 24'te verilmiştir.

Tablo 4. 24. Anadolu ticaret meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. P. %	% Fark	r	r ²	sig.
İç Anadolu	49	32,5	32,5	37,7	31,4	-1,1	0,593	0,351	0,000***
Akdeniz	69	30,3	30,3	34,4	28,6	-1,6	0,629	0,395	0,000***
Karadeniz	27	27,8	27,8	29,7	24,7	-3,1	0,283	0,08	0,153
Ege	74	32,2	32,2	34,4	28,7	-3,6	0,532	0,283	0,000***
Marmara	123	39,2	39,2	41,6	34,6	-4,5	0,551	0,303	0,000***
Güneydoğu	2	32,2	32,2	33,0	27,5	-4,8	0,000	0,000	0,000
D. Anadolu	7	28,1	28,1	26,4	22,0	-6,2	0,743	0,552	0,056*

Anadolu ticaret meslek liselerinde 477 kız öğrencinin OKS ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka bakılmıştır. Bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı daha düşük çıkmıştır. Farkın en az olduğu bölge -1,1 ile İç Anadolu Bölgesi olmuştur. İkinci sırada -1,6 ile Akdeniz Bölgesi vardır. Farkın negatif yönde en yüksek olduğu bölge ise -6,2 ile Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Bu bölgeden hemen sonra sadece 2 öğrencinin sınava girdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi vardır.

Anadolu ticaret meslek liselerinde kız öğrencilerin OKS standart puan ortalamaları yüzdelerik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.12'de verilmiştir.

Kız öğrencilerde 69 Anadolu ticaret meslek lisesi öğrencisinin mezun olduğu Akdeniz Bölgesi'nde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'deki değişimin % 39,5'ini açıkladığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,395 anlamlılık vardır. Bu bölgede kız öğrenci grubunda OKS ÖSS-1'i orta düzeyde yordamaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,05$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanına ilişkin değişimin % 55,2'sini açıklamaktadır. Ege Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %28,3'ünü açıklamakta düşük düzeyde yordamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sadece 1 öğrenci mezun olduğu için kız öğrencilerde analiz yapılamamıştır. İç Anadolu Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının % 35,1'ini açıklamaktadır. İç Anadolu Bölgesi'nde OKS ham puanı, ÖSS-1 ham puanını orta düzeyde yordamaktadır. Bu bölgede OKS ÖSS-1'i orta düzeyde yordamaktadır. 27 öğrencinin sınava girdiği Karadeniz Bölgesi'nde $\alpha=0,001$ için OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında anlamlılık ilişkisine rastlanmamıştır. Marmara Bölgesi'nde ise OKS ham puanı ÖSS-1 ham puanının %30,3'ünü açıklamaktadır. Bu bölgede standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında 0,303 anlamlılık vardır ve yordama derecesi orta düzeyde çıkmıştır.

4.3.7. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Cinsiyete göre Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrenciler için OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 4. 25'te verilmiştir.

Tablo 4. 25. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Erkek Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		t	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	9,982	1,511	6,607	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,695	0,043	16,008	0,000	0,442	0,195

1054 erkek öğrenci sınava girdiği Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 19,5'i OKS ile açıklanmaktadır. Bu grupta OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü düşük çıkmıştır.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 26'da verilmiştir.

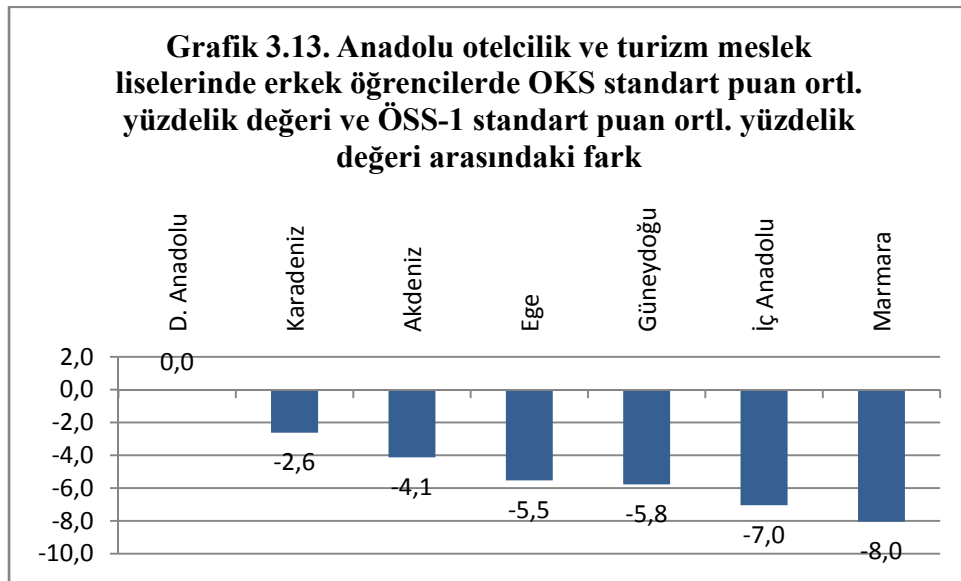
Tablo 4. 26. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. Puan %	Fark	r	r ²	sig.
D. Anadolu	11	26,7	26,7	32,1	26,7	0,0	0,688	0,473	0,000***
Karadeniz	60	25,8	25,8	27,9	23,2	-2,6	0,553	0,306	0,000***
Akdeniz	74	29,5	29,5	30,5	25,4	-4,1	0,398	0,159	0,000***
Ege	135	28,2	28,2	27,2	22,7	-5,5	0,545	0,297	0,000***
Güneydoğu	11	20,9	20,9	18,1	15,1	-5,8	0,532	0,283	0,092*
İç Anadolu	78	35,5	35,5	34,1	28,5	-7,0	0,479	0,229	0,000***
Marmara	157	34,8	34,8	32,1	26,7	-8,0	0,366	0,134	0,000***

Anadolu otelcilik ve turizm liselerinde erkek öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka bakıldığında Doğu Anadolu Bölgesi'nde fark olmadığı görülmektedir. Yüzdelerik değelerdeki negatif yönde en düşük fark sırasıyla -2,6 ile Karadeniz, -4,1 ile Akdeniz ve -5,5 ile Ege Bölgesi'ndedir. Negatif yönde en yüksek fark -8 ile Marmara Bölgesi'ndedir. İkinci sırada -7 ile İç Anadolu Bölgesi vardır.

Erkek öğrenciler grubunda OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü bölgeler düzeyinde incelendiğinde en yüksek yordama gücünün 0,473 ile orta düzeyde Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmektedir. ÖSS-1 ham puanlarının % 47,3'ü OKS tarafından açıklanmaktadır. İkinci sıradaki Karadeniz Bölgesi'nde OKS ham puanları ÖSS-1 ham puanlarını 0,306 ile orta düzeyde yordamaktadır. Karadeniz Bölgesi'nde ÖSS-1 ham puanlarının % 30,6'sı OKS tarafından açıklanmaktadır. Diğer 5 bölgede OKS ham puanlarının ÖSS-1 ham puanlarını yordama düzeyleri düşük düzeyde kalmıştır. En düşük yordama gücü 0,159 anlamlılık ile Akdeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelerik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.13'te verilmiştir.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrenciler için OKS'nin ÖSS-1'i yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 4. 27'de verilmiştir.

Tablo 4. 27. Cinsiyete Göre Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri'nde OKS'nin ÖSS-1'i Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Kız Öğrenci)

Değişken	St. Edilmemiş. Kats.		t	p	r	r ²
	B	Standart Hata				
Sabit	4,216	2,584	1,631	0,000	-	-
OKS_Ham puan	0,934	0,074	12,563	0,000	0,558	0,311

Bu okul türünde 350 kız öğrenci araştırma kapsamındadır. Yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 31,1'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Kız öğrenciler grubunda yordama düzeyi orta derecede çıkmıştır.

Bölgelere göre Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve yordama düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4. 26'da verilmiştir.

Tablo 4. 28. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS standart puanı ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki fark ve bu iki test arasındaki ilişki

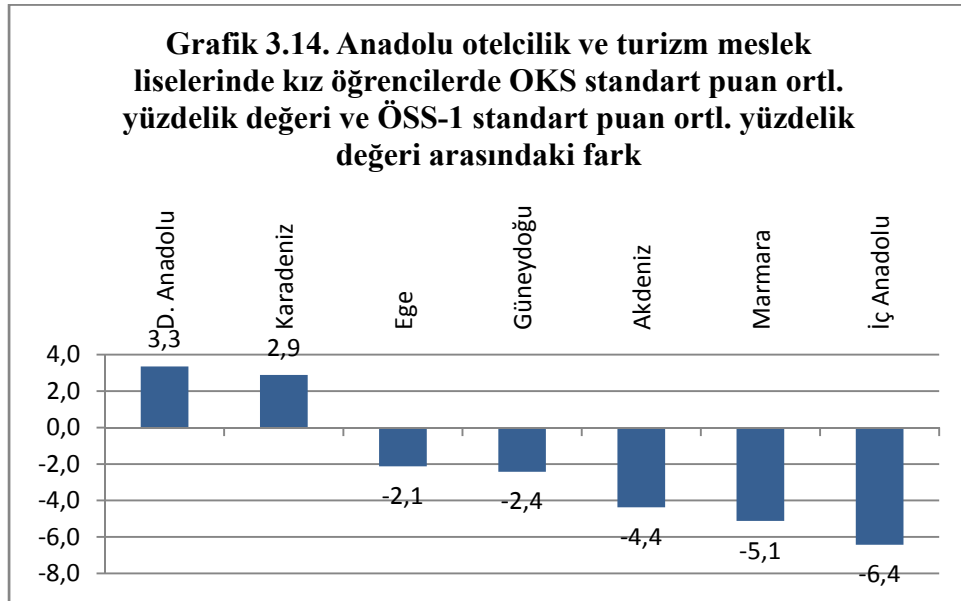
Bölge	N	OKS St. P. Ort.	OKS St. P. %	ÖSS-1 P. Ort.	ÖSS-1 St. P. %	Fark	r	r ²	sig.
D. Anadolu	12	26,5	26,5	35,8	29,8	3,3	0,318	0,101	0,314
Karadeniz	52	24,4	24,4	32,8	27,3	2,9	0,422	0,178	0,002***
Ege	115	26,0	26,0	28,6	23,8	-2,1	0,343	0,117	0,000***
Güneydoğu	10	16,6	16,6	17,0	14,2	-2,4	0,286	0,082	0,423
Akdeniz	43	30,6	30,6	31,4	26,2	-4,4	0,515	0,265	0,019**
Marmara	202	35,3	35,3	36,2	30,2	-5,1	0,393	0,155	0,000***
İç Anadolu	43	31,4	31,4	30,0	25,0	-6,4	0,349	0,122	0,022**

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS ve ÖSS-1 standart puanı ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka bakılmıştır. Farkın en yüksek olduğu bölge 3,3 ile Doğu Anadolu Bölgesi olmuştur. İkinci sırada ise 2,9 ile Karadeniz Bölgesi vardır. Diğer bölgelerde negatif yönde fark söz konusudur. En

düşük düzeyde fark ise -2,1 ile Ege Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. İkinci sırada ise -2,4 ile Güneydoğu Anadolu, -4,4'lük negatif yönde fark ile beşinci sırada Akdeniz Bölgesi vardır. Negatif yönde farkın en yüksek olduğu bölge -6,4 ile İç Anadolu Bölgesi olmuştur. Bu bölgeyi -5,1 ile Marmara Bölgesi izlemektedir.

Bölgelere göre Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde yordayıcı değişken OKS ham puanı ile bağımlı değişken ÖSS-1 ham puanı arasındaki regresyon analiz sonuçları incelendiğinde Akdeniz Bölgesi'nde ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 26,5'inin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Standardize regresyon katsayısına göre OKS ham puanı ile ÖSS-1 ham puanı arasında (r^2) 0,265 anlamlılık vardır. Akdeniz Bölgesi'ndeki Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü düşük düzeyde çıkmıştır. Karadeniz Bölgesi'nde 0,178, Marmara Bölgesi'nde ise 0,155 anlamlılık bulunmuştur. İç Anadolu Bölgesi'nde 0,122, Ege Bölgesi'nde 0,117 ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde 0,101 ile düşük düzeyde anlamlılık vardır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ise OKS ve ÖSS-1 ham puanları arasında göz ardı edilebilecek düzeyde (0,082) anlamlılık vardır.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde kız öğrencilerin OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farka ilişkin bulgular Grafik 3.14'te verilmiştir.

SONUÇ, YARGI VE ÖNERİLER

Türkiye Geneli ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Yüzdelik Değerlerdeki Farklar

Araştırmada taban puanlar ve ağırlıklı ortaöğretim başarı puanları (AOÖBP) değil de ham puanlar, netler, yani öğrencilerin doğru ve yanlışları değerlendirildiği için üniversiteye yerleştirmeye, bölüm kazanma durumuna bakarak yapılan değerlendirmelerin neden olduğu kusurlu akademik başarı analizi burada söz konusu değildir. Yani başarılı olmak ve başarısız olmak öğrencilerin üniversitede lisans ya da önlisans programlarına yerleşme oranlarına, miktarlarına bina edilmemiştir. Dolayısıyla ham puanlarda bir kısım öğrencilerde yükselme görülürken bir kısmında düşüş görülmesi gibi bir gereklilik yoktur. Puan barajı gibi bir durum da söz konusu olmadığından buradaki başarı düzeyleri genel başarıyı açıklamak için kullanılabilir.

7 okul türü arasındaki OKS standart puan ortalaması yüzdelik değeri ve ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değeri arasındaki farklara bakıldığında bütün okul gruplarında ÖSS-1 standart puan ortalaması yüzdelik değerinin OKS yüzdelik değerine göre daha düşük olduğu görülmektedir (-3,7 Bkz. Tablo 2.2.). Ancak bu, bütün illerde düşük olduğu anlamına gelmemektedir. Okul türleri açısından negatif yönde farkın en düşük olduğu grup Anadolu liseleridir (Bkz. Tablo 2.1.). İkinci sırada fen liseleri, üçüncü sırada ise Anadolu kız meslek liseleri gelmektedir.

OKS standart puanı yüzdelik değerlerine bakarak Anadolu öğretmen liselerinin daha yukarıda olması beklenebilirdi. Bu okul türünde ek puan olmasının öğrencilerde başarı için odaklanmayı azalttığı söylenebilir. Zira bu okul türü mezunları ilgili bölümlere ek puanlı olarak yerleştirilmektedirler. En yüksek negatif fark ise Anadolu meslek liselerindedir. Bu okul türü öğrencileri çok büyük ağırlıkla erkektir. Ve üniversite beklentisi olmayan gruplar tarafından bu okul türünün tercih edildiği düşünülebilir. Çünkü tercih edebilecekleri bölüm sayısı çok sınırlıdır.

Test gruplarına genel olarak bakıldığında matematik testinde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerinin bütün gruplar içinde en yüksek olduğu görülmektedir

(20,2). Bu, iki sınavdaki madde güçlükleri ile ilgili olabilir. Bunu 7,8 ile Türkçe testi izlemektedir. Fen testinde ise, yine ortak alan olmasına rağmen ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri düşük gerçekleşmiştir.

Fizik, kimya ve biyoloji gibi üç farklı alanı içermesinden dolayı öğrenciler çok konunun az soru ile test edilmesine bağlı olarak daha az yanıtlamış olabilirler. Çoğu öğrenci grubu için fen alt testi ikinci derecede öneme sahiptir. Getireceği puan göz önüne alınınca çalışmaya değmediğini düşündükleri kabul edilebilir.

Okul türleri alanlar düzeyinde incelendiğinde Türkçe alt testi standart puanı yüzdelik değerlerindeki en yüksek farkın (8,6) Anadolu öğretmen liselerinde olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Anadolu liseleri vardır. Anadolu öğretmen liselerinin Türkçe testi başarısının yüksek olmasında okulda alınan eğitimin, formasyon odaklı okul müfredatının etkisi olabilir. Anadolu meslek liselerinde ise grup içinde en düşük ortalama görülmektedir (Bkz. Tablo 2.3).

Anadolu meslek liselerinde okul kitaplarına dayalı eğitimin az olması, teknik derslerin ağırlıklı olması, ya da öğrencilerin “okuma” konusunda zayıf olması nedenlerden sayılabilir.

Matematik alt testinde okul türleri karşılaştırıldığında yüzdelik değerlerdeki en yüksek farkın Anadolu liselerinde olduğu görülmektedir. Bu okul türünü Anadolu öğretmen liseleri ve fen liseleri izlemiştir. Bu grubu Anadolu meslek liseleri izlemektedir. Türkçe’de en düşük farka sahip olan bu grup üniversiteye öğrenci yetiştiren Anadolu, fen ve Anadolu öğretmen liselerinin arkasından gelmektedir. Kendi grubuna göre oldukça yüksektir. Bu durum Anadolu meslek liselerindeki öğrencilerin tercihleri ile ilgili olabilir(Bkz. Tablo 2.4).

Sosyal standart puanı yüzdelik değerlerindeki farklara bakıldığında en yüksek farkın Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde ÖSS-1 puanı yüzdelik değerlerinde olduğu görülmektedir. Mesleki lise öğrencileri sosyal standart puanı yüzdelik değerlerinde daha fazla yukarı çıkmıştır (Bkz. Tablo 2.5).

Bu, başlangıçtaki puanlarının çok daha düşük olması ya da üniversite tercihlerinde diğer alanlara göre daha fazla rol oynaması, ya da diğer okul türlerindeki öğrencilerin sosyal alanlarda daha az başarılı olmalarıdır.

Fen standart puanına bakıldığında bütün okul türlerinin bu alt testte daha az başarılı oldukları görülmektedir. Ancak fen liseleri öğrencileri yüksek puanlı

bölümleri tercih edebilmek için her testten iyi yapmak zorunda olduklarından daha çok çalışmış olabilirler. Bu alt testin sorularının diğer testlere göre daha zor olması, lisede verilen eğitimde fen alanının öneminin vurgulanmaması, öğrencilerin yönlendirilmemesi nedenler arasında olabilir.

Türkiye genelinde fen testinde öğrencilerin başarıları OKS standart puanı yüzdelik değerlerine göre daha düşüktür. Bunda kısmen fen alt testi katsayıları etkilidir. Ancak geneldeki büyük eğilim öğrenci yönelimlerinin de fen alanlarından uzaklaştığı sonucunu vermektedir. Lise eğitimi öğrencilerin fen alanına eğilimini, ilgisini azaltmaktadır denilebilir. Fen alanından uzaklaşma genelde çok yetkin öğrencilerin bu alanda eğitim almaması sonucunu getirmektedir.

İller ve okul türleri arasındaki başarı farklarına bakıldığında başarılı okulların belirgin bir düzene sahip olmadıkları görülmektedir. Yüksek OKS başarısı ile öğrenci alan bir kısım okullar başarılı olurken bir kısmı başarısız olmuş, düşük başarılı öğrenci alan okulların bir kısmı da yine başarılı olurken bir kısmı başarısız olmuştur. İl düzeyinde de benzer durumlar geçerlidir. İller arasında başarı açısından doğu-batı ya da güney-kuzey ayrımı net değildir. Ülkedeki gelir düzeyi, sosyal yapı göz önüne alındığında illerdeki başarı farklılıklarının okul içi etkenlerle daha çok ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu çıkarım, başarı ile öğretim kalitesinin yüksek korelasyona sahip olduğunu gösteren, 7827 bağımsız araştırmadan elde edilen 134 meta analizin sentezindeki ana kategorilerde ifade edilen, öğretmenlerin okul başarısında daha önemli bir etken olduğu (Scheerens, 1992 s:42) bulguları ile örtüşmektedir.

OKS Alanlar Korelasyonları ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Türkiye genelinde OKS ham puanı ile en yüksek ilişkiye fen alt test ham puanı (0,875) sahiptir. Anadolu liselerinde OKS ham puanı ve fen alt test ham puanı (0,852), fen liselerinde OKS ham puanı ile fen alt test ham puanı (0,795), Anadolu öğretmen liselerinde OKS ham puanı ile OKS fen alt test ham puanı (0,71), Anadolu kız meslek liselerinde OKS ham puanı ile OKS sosyal alt test ham puanı (0,782), Anadolu meslek liselerinde OKS ham puanı ile OKS sosyal alt test ham puanı (0,714), Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS ham puanı ile OKS sosyal alt test ham puanı (0,692) ve Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde OKS ham puanı

ile OKS sosyal alt test ham puanı arasında (0,747) arasında diğer alanlara göre daha yüksek ilişki çıkmıştır.

ÖSS-1 Alanlar Korelasyonları ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Türkiye genelinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 matematik ham puanı (0,834) arasındadır. Anadolu liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 matematik ham puanı (0,747) arasındadır. Fen liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 sosyal ham puanı (0,841) arasındadır. Anadolu öğretmen liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 matematik ham puanı (0,702) arasındadır. Anadolu kız meslek liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 Türkçe ham puanı (0,848) arasındadır. Anadolu meslek liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 matematik ham puanı (0,828) arasındadır. Anadolu ticaret meslek liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 Türkçe ham puanı (0,747) arasındadır. Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişki ÖSS-1 Türkçe ham puanı (0,891) arasındadır.

Tablo 5.1 OKS ham puanı ile en yüksek ilişkiye sahip OKS alt test ve ÖSS-1 ham puanı ile en yüksek ilişkiye sahip ÖSS-1 alt test

Okul Türü	Öğr. S.	OKS Ham Puanı-ilişki	ÖSS-1 Ham Puanı-ilişki
Anadolu Lisesi	28976	Fen Testi (0,852)	Matematik Testi (0,747)
Fen Lisesi	1500	Fen Testi (0,795)	Sosyal Testi (0,841)
And. Öğretmen L.	4003	Fen Testi (0,71)	Matematik Testi (0,702)
And. Meslek L.	1614	Sosyal Testi (0,714)	Matematik Testi (0,828)
And. Kız Ms. L.	2167	Sosyal Testi (0,782)	Türkçe Testi (0,848)
And. Tic. Ms. L.	1003	Sosyal Testi (0,692)	Türkçe Testi (0,747)
And O. Tr. Ms. L.	1406	Sosyal Testi (0,747)	Türkçe Testi (0,891)
Türkiye Geneli	40669	Fen Testi (0,875)	Matematik Testi (0,834)

Yukarıdaki tablo ilköğretimden gelen öğrencilerin 4 yıllık lise eğitimi sürecinde eğilimlerinde meydana gelen değişimi de özetlemektedir. İlköğretimin sonunda fen ve sosyal alt test ham puanları daha belirleyici iken bunun büyük olasılıkla ÖSS'nin belirleyiciliğinden dolayı büyük bir dönüşüm gösterdiği açıkça görülmektedir. Ayrıca yine bu sonuçlar aslında ilköğretim öğrencilerinin fen alanları ile ilgilerinin düşük olmadığını kanıtlamaktadır. Ancak lise eğitiminin bu ilgiyi yok

ettiği düşünülmektedir. Çünkü genel ÖSS-1 standart puanları yüzdelik değerleri ile paralellik göstermemektedir.

Üniversitelere girişteki katsayıların birebir belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Akademik başarı ile ilgili olarak alanlara yönelimler ÖSYM-YÖK karar alıcılarının sınava ilişkin kararlarından çok büyük ölçüde etkilenmektedir.

Fen liselerinde diğerlerinden farklı olarak bütün alt testlerin ilişkisi orta düzeyde çıkmıştır. Ayrıca yine sadece bu okul türünde alt testler ile ÖSS-1 ham puanı arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Bunun nedeni fen lisesi öğrencilerinin daha yüksek puanlı bölümleri hedeflemelerinden dolayı, getireceği puana bağlı olarak ÖSS-1 testinde soru kaçırmamaya çalışmaları olabilir.

Anadolu Liseleri İle İlgili Sonuç ve Yargılar

Anadolu liselerinde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri, OKS standart puanı yüzdelik değerine göre daha düşüktür. Yüksek puanlı okulların puan aralıkları daraldığı için pozitif yönde farkı diğerlerine göre daha düşük olması beklenir. Bu durumda Anadolu liseleri Türkçe’de Anadolu öğretmen liselerinden daha aşağıda kalmıştır. Ayrıca birçok ilde farkın pozitif olması pozitif farkın olanaklı olduğunu göstermektedir. Bu da, durumun genelde neden öyle olmadığını sorgulamaya neden olmaktadır.

Anadolu liseleri arasında başarılı iller incelendiğinde bu illerin coğrafi olarak ya da nüfus olarak ortak bir özelliğe sahip olmadıkları ortaya çıkmaktadır. Üst sıralardaki Ardahan Doğu Karadeniz, Ağrı, Doğu Anadolu, Şanlıurfa, Güneydoğu, Yozgat ise İç Anadolu’dadır. Sinop, Orta Karadeniz’de, Adıyaman ise yine Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndedir. Ayrıca bu illerin büyük kısmı az nüfusa sahip iken en alt sıralardaki İstanbul, Diyarbakır ve İzmir yüksek nüfusa sahip illerdir (Bkz. Tablo 3.1). Öte yandan en üst sıralamada yer alan illerin nüfuslarına paralel olarak daha az sayıda Anadolu lisesine sahip oldukları görülmektedir. İl büyüklüğüne paralel olarak o ilde bulunan okul sayısı artmakta, farklı başarı düzeyleri ortaya çıkmaktadır. Bu da normal koşullar altında okulların başarısını merkeze yaklaştırmaktadır. Ayrıca puanların standardize hale getirilmesine bağlı olarak birbirine göre olan puanlar daha belirleyici olmuştur. Ham puanlara göre bakıldığında daha büyük nüfuslu illerin daha üst sıralarda oldukları görülmektedir.

En alt sıralardaki illere bakıldığında genel olarak OKS standart puanları yüksek iller oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ÖSS-1 standart puanlarının önceki sınav olan OKS'ye göre belirgin derecede yükselmesi hemen hemen olanaksızdır. Ancak aynı durum çoğu il için geçerli değildir.

Anadolu liselerinde OKS ve ÖSS-1 standart puan ortalamalarındaki farka bakıldığında toplam farkın en fazla Orta Anadolu ve Doğu Anadolu illerinde olduğu görülmektedir.

Buradaki en ilginç nokta ise dezavantajlı iller olarak adlandırılan illerin en yüksek başarı sırasını paylaşmalarıdır. Bu başarının nedenleri mutlaka incelenmelidir.

Anadolu liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama düzeyi orta derecede çıkmıştır (0,367). İncelenen bütün okul türleri içinde sadece Anadolu liselerinin yordama düzeyi orta derecede çıkmıştır. Diğer bütün okul türlerinde yordama düşük düzeydedir. Genel olarak Anadolu liselerinin akademik başarı odaklı öğrenciler yetiştirdiği ifade edilebilir.

Bir diğer nokta ise düşük başarılı hampuanla girilen liselerde regresyonun daha yüksek çıkmasıdır. En üst sıraları paylaşan bu iller de düşük hampuanla girilen liseleri bulundurmaktadır. Yine de tek başına bu etken bu illerdeki başarıyı açıklamak için tamamen yetersizdir. Çünkü Eskişehir, Konya, Ankara gibi iller göreceli olarak daha yüksek başarıya sahip öğrenci almakla birlikte yordama gücü bu illerde de yüksek çıkmıştır. Kaldı ki akademik başarısı düşük iller de bu grupta yer almaktadırlar.

Alt testler incelendiğinde Türkçe alt testinde en üstteki illerin de en alttaki illerin de herhangi bir düzen gözetmediği görülmektedir. En üstteki iller arasında Ardahan, Sinop, Bilecik, Artvin ve Tunceli illeri vardır. En alttaki iller arasında da Iğdır, Diyarbakır, Batman, Kırşehir ve Yalova illeri vardır(Bkz. Tablo 3.2). Sosyal alt testinde de durum pek farklı değildir. Ancak en alt sıra adeta bir doğudan, bir batıdan il içermektedir. Sosyal testinin Türkiye'de genel dağılım gösterdiği, bölgesel farklar olmadığı anlaşılmaktadır. Matematik testinde ise başarı sıralamasında diğer alanlara göre fark gözükmektedir. İlk sıradaki iller de farklılık göstermektedir. En alt sıradaki iller de yine diğer alanlardakine göre farklıdır. Matematik testinin diğer test

gruplarından farklı bir ölçüm yaptığı anlaşılmaktadır. Fen testinde de sıralama, genel sıralamaya, Türkçe ve sosyal sıralamasına göre farklıdır.

Anadolu liselerinde eğitim gören kız öğrenci grubunda yordayıcı değişken OKS'nin bağımlı değişken ÖSS-1'i yordama gücü incelendiğinde $\alpha=0,001$ için ÖSS-1'e ilişkin toplam değişimin % 39,2'sinin OKS ile açıklandığı görülmektedir. Bu düzey erkek öğrencilere göre % 4,3 daha yüksektir.

Regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında okulların akademik başarılarının bir düzen göstermediği ortaya çıkmaktadır. Başarılı olan okulların bulunduğu iller doğu, batı, kuzey veya güney bölgelerde toplanmamaktadır.

Fen Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Fen liselerinde genel olarak ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri daha düşüktür. Yüksek olan illerin varlığı farkın düzensiz olduğunu vermektedir.

Öte yandan OKS puanı yüksek olan fen liselerinin ortalamalarını çok fazla yükseltmeleri, üst sınıra yakın olduklarından pek beklenmez. Ancak Aydın, Denizli ve Antalya illeri bu beklentiyi aşmışlardır. Bu da o illerdeki fen liselerinin yüksek derecede başarılı olduklarını göstermektedir (Bkz. Tablo 3.6). Anadolu liselerinde Edirne en alt sıralarda iken fen liselerinde de Kırklareli en alt sıradadır. Trakya'daki bu iki ilde başarı genel olarak düşük kalmıştır. Genel olarak düşünüldüğünde ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değeri yüksek olan illerin var olması, diğer illerde neden yükselme olmadığı sorusunu akla getirmektedir.

İller arasında karşılaştırma yapıldığında Anadolu liselerinin başarılı olduğu iller ile fen liselerinin başarılı olduğu iller arasında bir benzerlik olmadığı görülmektedir. Farklı okul türlerinin farklı illerde başarılı oldukları görülmektedir.

Fen liselerinde Türkçe standart puanı farkı en fazla batı illerindedir. En alt sırada da Kırklareli, Niğde ve Batman vardır. Çok yüksek puanla öğrenci alan İzmir, Ankara ve Konya gibi iller genelde alt sıralardadır. İlginç bir şekilde bu okullar sosyal puanı söz konusu olduğunda üst sıralarda yer almaktadırlar. Genel başarısı düşük iller daha alt sıralardadır. Yüksek puanlı fen liselerine giren öğrenciler yüksek matematik puanı ile girmiş olabilirler. Matematik standart puanında en az artışın olduğu illerin, genelde en yüksek puanla öğrenci alan, yani daha fazla artırma olanağı olmayan iller olduğu görülmektedir. Fen alt testinde ise sıralama daha

karışıktır. Alt testlerin birbirine paralel bir şekilde yanıtlandığını söylemek zordur. Bir alanda altta olan bir il başka bir alanda daha farklı yerde olabilmektedir. Sonuçlar okullardaki akademik başarının okul içi etkenlerden kaynaklandığını düşündürmektedir.

Fen liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama düzeyi düşük derecede çıkmıştır (0,299). Fen liselerinde regresyon değerlerinin düşük çıkması bir anlamda normal görülmektedir. OKS başarısı yüksek olan okulların ÖSS-1 sonuçları da genel olarak yüksektir. Ancak aradaki farkın düşüklüğüne bağlı olarak regresyon değerleri de düşük çıkmaktadır. Başlangıç başarısı daha düşük olan okullarda regresyon değerleri doğal olarak daha yüksek çıkmaktadır.

Anadolu liselerinde olduğu gibi fen liselerinde de kız öğrencilerin regresyon sonuçları erkek öğrencilere göre biraz yüksek çıkmaktadır. Kız öğrencilerde 0,325 olarak gerçekleşen anlamlılık düzeyi erkek öğrencilerde 0,289 olarak gerçekleşmiştir.

Sonuçlar incelendiğinde okul içinde cinsiyetler arasında küçük de olsa başarı farklılıklarının olduğu görülmektedir.

Anadolu Öğretmen Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Anadolu öğretmen liselerinde genel olarak fark negatif yöndedir ancak pozitif yönde olan iller de vardır. En yüksek fark Bingöl, Şanlıurfa ve Bayburt illerinde çıkmıştır. Bu illeri sırasıyla Elazığ, Bartın ve Hatay izlemektedir. Bu iller de yine genel olarak düşük nüfuslu illerdir. Sonuçların en düşük çıktığı iller ise Aksaray, Edirne ve Kars illeridir (Bkz. Tablo 3.11). Bu iller de düşük nüfuslu illerdir. İller arasında karşılaştırma yapıldığında Anadolu öğretmen liselerinde akademik başarının ilin bölgesi, nüfusu ve hatta ekonomik gücü ile ilişkili olmadığı düşünülmektedir. Bu okul türünde başarı farklarının nedenleri okul içi etkenler olabilir. Türkçe'de batı illeri daha yukarıda iken en alt sırada Giresun, Kahramanmaraş, Kayseri ve Amasya illeri vardır. Sosyal testinde de Çanakkale, Düzce ve Elazığ en üst sırada, Burdur, Giresun ve Edirne en alt sıradadır. Matematik testinde yüksek OKS puanlı İstanbul'un en altta yer alması çok kötü olduğu anlamına gelmemektedir.

Anadolu öğretmen liseleri Türkçe testinde Anadolu liselerine göre daha iyi durumdadır. Bütün okul türleri içinde fen alt testinde an zayıf durumdadır.

Anadolu öğretmen liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama düzeyi düşük derecede çıkmıştır (0,203). Kız öğrencilerde negatif korelasyon çıkan illerin sayısı erkeklerde olana göre daha azdır ve Kocaeli ili hariç (-0,268) tamamı göz ardı edilebilecek negatif korelasyona sahiptir. Sadece 5 ilde negatif korelasyon vardır.

Anadolu öğretmen liselerinde kız öğrencilerin daha istikrarlı akademik başarıya sahip oldukları söylenebilir.

Erkek öğrencilerde yordama derecesi yüksek çıkan ilk beş il arasında Bursa, Eskişehir ve Adana illerinin olması dikkat çekicidir. İkinci sıradaki Zonguldak ilinde negatif korelasyon çıktığı unutulmamalıdır. Yine ilk sıradaki bu illerin sanayi bölgeleri olması ilginç bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu illerde öğrencilerin başarılarını devam ettirmek için olanakları olduğu düşünülebilir.

Anadolu Kız Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Araştırma kapsamında 2167 öğrencinin OKS ham puanları ile ÖSS-1 puanları karşılaştırılmıştır. Genel olarak yüzdelik değerler arasındaki farklara bakıldığında illerin bölgelere gruplanmadığı gözükmemektedir. Bu grupta da genel olarak ÖSS-1 standart puanı yüzdelik değerleri daha düşüktür. Bu okul grubundaki öğrencilerin çok büyük bir kısmının ÖSS sonucundan bir yükseköğretim programına yerleştirilemediğini göstermektedir.

Anadolu kız meslek liselerindeki kız öğrencilerde fark Anadolu meslek liselerindeki kız öğrencilere göre daha pozitif, erkek öğrencilerde ise fark daha negatiftir.

Türkçe testinde Trabzon, Denizli ve Erzincan illeri en üstte, sosyal testinde Denizli, Erzurum ve Kırşehir illeri, matematikte Artvin, Batman ve Kırıkkale illeri ve fen alt testinde Artvin, Kırıkkale ve Muş illeri en üst sırada yer almışlardır. Bu iller genelde büyük olmayan illerdir. Büyük nüfuslu iller daha çok alt sıralarda yer almışlardır.

Bu okullarda eğitim gören erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasında belirgin bir başarı farkı olduğu görülmektedir. Kız öğrenciler bu okul grubunda açık bir şekilde erkek öğrencilere göre daha başarılı olmuşlardır. Kız öğrencilerin başarı durumlarına ilişkin yordama analizi erkeklerinki gibi düşük düzeyde çıkmakla birlikte erkek öğrencilere göre biraz daha yüksek çıkmıştır.

Anadolu Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Anadolu meslek liseleri Türkçe testinde daha zayıf, matematik testinde daha iyi, sosyal testinde daha zayıf ve fen testinde diğer meslek liselerinden daha iyi durumdadır.

Genel başarıya bakıldığında en yüksek başarının Kütahya, Bartın ve Giresun illerinde olduğu görülmektedir. En alt sırada ise Kırıkkale, Tekirdağ ve Eskişehir illeri vardır. Ancak OKS ortalaması daha düşük illerin standart puan karşılaştırmasında daha yukarıda oldukları unutulmamalıdır.

Türkçe’de farkın en yüksek olduğu üç ilde Türkçe alt testleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal alanında oldukça başarısız oldukları söylenebilir. Sadece iki ilde öğrencilerin sosyal standart puanları ÖSS-1’de daha yüksek çıkmıştır.

Anadolu meslek liselerinde OKS’nin ÖSS-1’i yordama düzeyi düşük çıkmıştır (0,197). Bu düzey bütün okul grupları içindeki en düşük düzeydir. Bu okullardaki öğrenciler akademik başarı konusunda en yetersiz eğitimi alan ya da lisans düzeyi yerleştirme beklentisi olmayan öğrencilerdir.

Bunda kısmen mesleki alanda çalışma beklentisi etken olabilir. Ancak mesleki okullardan mezun olan öğrencilerin büyük kısmının eğitim aldıkları alan dışında çalıştıkları düşünüldüğünde bunun nedeninin okulun başarısı ile daha çok ilgili olduğu düşünülebilir. Meslek liselerinin her alanda denetim konusunda eksiklik yaşamaları bir neden olabilir.

Yüzdelik değerlerdeki farka bakarak Anadolu kız meslek lisesi öğrencilerinin Anadolu meslek lisesi öğrencilerinden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Anadolu Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun ÖSS sınavına girmediği unutulmamalıdır. Alan dışında tercih yapamamaları, akademik başarı olarak çok alt düzeyde olmaları ve ortaöğretim başarı puanı sonucunda meslek yüksekokullarında eğitim almaları temel nedenler olarak gösterilebilir. Sınava giren öğrenci sayısı bu okul türlerinde bütün illerde düşük kalmıştır.

Anadolu ticaret meslek lisesi öğrencilerinin OKS standart puanları düşük olmasına rağmen diğer okul türleri ile karşılaştırıldığında standart puanı yüzdelik

değerlerinde, puan artırma aralığının yüksekliğine rağmen, yeteri kadar fark olmadığı görülmektedir. Bu okullardan lisans eğitimi için yeteri kadar öğrencinin çabada bulunmadığı görülmektedir. Bu okul türlerinden üniversitelere okul puanına göre yerleştirmenin varlığı göz önüne alındığında bu bir etken olabilir. Ancak öğrencilerin ek puanın geçerli olmadığı alan dışı tercihte bulunmadıkları anlaşılmaktadır.

Bütün okul türleri arasında kız öğrencilerin akademik başarılarının erkek öğrencilere göre düşük çıktığı tek okul türü Anadolu ticaret meslek liseleri olmuştur.

Genel sıralamaya bakıldığında Nevşehir birinci, Bilecik ikinci, Sinop üçüncü, Adıyaman dördüncü ve Denizli beşinci sıradadır. Neredeyse Türkiye geneline tam bir dağılım göstermektedir.

Bu okul türünde OKS hampuanları ile ÖSS-1 hampuanları pozitif korelasyona sahiptir. Anadolu ticaret meslek liselerinde OKS'nin ÖSS-1'i yordama düzeyi düşük çıkmıştır (0,202). Bu regresyon değeri bütün okul türleri arasında en düşük regresyon değeridir. İllerin genel sıralamasına göre bakıldığında genel ortalamanın illerin çok büyük kısmından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri ile İlgili Sonuç ve Yargılar

Bu okul türü OKS puanı en düşük olan grubu içermektedir. Standart puanı yüzdelik değerleri arasındaki fark açısından Türkçe ve sosyal testinde bazı meslek liselerinden daha iyi durumdadır.

Pozitif yöndeki en yüksek fark Hatay ilindeki Anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesinde olmuştur. Ancak bu ilde OKS ortalamasının düşük olduğu göze çarpmaktadır. OKS ortalaması en yüksek olan il İstanbul'dur. ÖSS-1 ortalaması genel duruma göre düşük kalmıştır. En büyük düşüş Giresun'dadır. Bu ilde başarısızlık olduğu açıktır. Ayrıca büyük nüfuslu olup genel OKS standart puan ortalamaları düşük olan Adana, İzmir ve Diyarbakır gibi illerin başarısı da düşüktür. Türkçe alt test standart puan ortalama farkları Orta Anadolu çevresi illerde daha yüksektir. Bu lise türünde ÖSS-1 ortalamaları düşük kalmıştır.

Okul türleri iller düzeyinde incelendiğinde alt test standart puanlarında farkın diğer illere göre belirgin derecede yüksek ya da düşük olduğu iller vardır. Standart puanların ülke genelini kapsadığı göz önüne alındığında bu büyük farklılık o illerde belirgin bir başarı ya da başarısızlığı açıklıkla göstermektedir.

İller düzeyinde bakıldığında Orta Anadolu ve Doğu Anadolu illeri daha başarısız çıkmıştır. Beklentilerin en yüksek başarısızlığın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yoğunlaşması şeklinde olduğu düşünülürse sonuçlar incelendiğinde bunun doğrulanmadığı görülmektedir. Mesleki liselerde Doğu bölgeleri daha az başarısızdır. Bunun nedeni bu tür okulları tercih eden öğrencilerin bu okullarla ilgili algıları ile ilgili olabilir. Ya da mesleki liseler yüksek öğrenim için bir basamak olarak kabul edilmektedir. Başarı ya da başarısızlık Türkiye geneline dengeli dağılmamaktadır. Bu da belli bölgelerdeki eğitimin sorgulanabileceği anlamına gelmektedir.

Cinsiyete İlişkin Sonuç ve Yargılar

Cinsiyete göre araştırmanın önemli bir yararı iki (kız-erkek) grubun birleştirildiğinde sonuçları merkeze yaklaştırmasından kaynaklanan cinsiyete bağlı başarı değişimini gizleme olasılığını ortadan kaldırmasıdır.

Anadolu liselerinde hem erkek hem de kız öğrencilerde yordama düzeyi orta düzeydedir. Kızlarda çok az daha yüksektir. Anadolu liselerinde erkek öğrenciler toplam grubun yüzde 52'sini oluşturmaktadır.

Erkek öğrencilerde Artvin ilinde yüksek pozitif farka rağmen regresyon analizinin anlamsız çıkması bu ildeki sonuçların öngörülebilir olmadığını göstermektedir. Komşu il Ardahan'da ise en yüksek regresyon değeri söz konusudur. Erkek öğrencilerin başarılı olduğu illerin tamamının Doğu ve Güneydoğu'da olduğu söylenebilir. Başarısı en düşük olanlar ise büyük nüfuslu illerdir. En alt sıradaki İstanbul ilinin OKS standart puan ortalaması en yüksek il olduğu unutulmamalıdır.

Kız öğrencilerde de başarı olarak ilk 3 sıradaki ilde (Bayburt, Ağrı ve Bitlis) regresyon analizi anlamsız çıkmıştır. Bu da yine bu illerdeki sınav başarılarının tahmin etmede yetersiz olduğunu göstermektedir. En alt sıradaki İstanbul ilinde ise OKS başarısı da ÖSS-1 başarısı da en yüksektir. Ancak standart puan ortalamaları yüzdelik değerleri arasındaki fark açısından bakıldığında en alt sıradadır. Genel OKS ortalaması yüksek olmayan Bolu, Karaman ve Yalova illerinde kız öğrencilerin standart puan yüzdelik değerlerinin düşük kaldığı söylenebilir.

Fen liselerinde erkek öğrencilerde yordama düzeyi düşük kalmıştır. Öğrencilerin sınav başarılarında öngörülebilirlik yoktur. OKS standart puanı

ortalamaları bütün bölgelerde ÖSS-1 standart puanı ortalamalarından daha yüksektir. Aradaki farkın en düşük olduğu bölge Ege Bölgesi'dir.

Fen liselerinde erkek öğrencilerde en başarılı bölge Ege, en başarısız bölge İç Anadolu, kız öğrencilerde ise en başarılı bölge Güneydoğu, en başarısız Karadeniz Bölgesi'dir. Erkek öğrencilerin sayısı kız öğrencilerin sayısının iki katından fazladır (1025/475). Erkekler, toplam öğrenci nüfusunun % 68'ini oluşturmaktadır. Kız öğrencilerde yordama düzeyi erkek öğrencilere göre daha yüksektir. En yüksek anlamlılık düzeyi erkeklerde ve kızlarda Marmara Bölgesi'ndedir.

Anadolu öğretmen liselerinde erkek öğrencilerde en başarısız bölge İç Anadolu'dur. Erkeklerde yordama düzeyi 0,177, kızlarda ise 0,239'dur. Bütün bölgelerde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha başarılıdır.

Anadolu kız meslek liselerinde kız öğrencilerin yordama düzeyi erkek öğrencilerinkine göre biraz daha yüksektir (Erkek: 0,275 Kız: 304). Bu okul türünde de kız öğrenciler erkeklere göre belirgin derecede daha başarılıdır.

Anadolu meslek liselerinde erkek öğrencilerde yordama düzeyi (0,182) kız öğrencilere göre (0,324) oldukça düşüktür. Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde erkek öğrencilerin standart puan ortalamaları kız öğrencilere göre daha yüksektir.

Anadolu ticaret meslek liselerinde erkek öğrencilerin yordama düzeyi (0,229) kız öğrencilere göre (0,182) daha yüksektir. Erkek öğrencilerin standart puanları Karadeniz, Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde daha yüksek çıkmıştır.

Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde erkek öğrencilerin yordama düzeyi düşük (0,195), kız öğrencilerin ise orta düzeyde (0,311) çıkmıştır. Sadece Akdeniz Bölgesi'nde erkek öğrencilerin standart puan ortalamaları saha yüksek çıkmıştır. Bu okul türünde 1054 erkek öğrenci varken, 350 kız öğrenci vardır.

6 okul türünde kız öğrencilerin regresyon analizi sonuçları erkek öğrencilerin sonuçlarına göre az da olsa yüksek çıkmıştır. 1 okul türünde ise erkek öğrencilerde yordama düzeyi daha yüksektir. Bu sonuçlar kız öğrencilerin eğitim sürecinden daha düzenli etkilendikleri anlamına gelebilir. Erkek öğrenciler lise eğitimi sürecinde daha büyük değişimler, dönüşümler yaşıyor olabilirler.

Genel olarak kız öğrencilerin standart puan ortalamaları erkek öğrencilerin standart puan ortalamalarından daha yüksektir. Orta Anadolu illerinde akademik başarının diğer bölgelere göre biraz daha düşük olduğu ifade edilebilir. Kız

öğrenciler doğu bölgelerinde diğer bölgelere göre az da olsa biraz daha başarılıdır. Kız öğrencilerin eğitim görmelerinin tercih edilmemesinden dolayı sadece başarı düzeyi daha yüksek kızların eğitim görmeleri bir etken olarak düşünülebilir. Yani eğitim süreci her başarı düzeyinden kız öğrenciye eşit derecede açık olmayabilir.

Kız öğrencilerde OKS'nin ÖSS-1'i yordama gücü erkek öğrencilere göre çok az da olsa yüksektir. Bunun nedeni kız öğrencilerin ileri eğitime devam edebilmek için daha iyi durumda olmak zorunda olmaları ile ilgili olabilir. Çünkü birçok veli kız çocuklarını ancak başarı durumu gerçekten iyi ise eğitime devam ettirmeyi seçmektedir. Bu eğilim kendisini Doğu illerinde daha çok göstermektedir.

ÖNERİLER

1. Ortaöğretime giriş sınavları ve üniversiteye giriş sınavları arasındaki süreçte öğrencilerin lisedeki akademik başarılarının ne şekilde değişim gösterdiğine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından izlenen bir yöntem bulunmalı ve yayınlanmasa bile Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim politikalarına katkıda bulunacak şekilde bu sınavlardan yararlanılmalıdır. Bu amaçla okulların başarısını gözlemleyecek merkezi ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır.
2. Akademik başarı açısından iller incelendiğinde bu illerin herhangi bir bölgede yoğunlaşmadığı, doğu bölgelerinde de başarılı okulların bulunduğu anlaşılmaktadır. Başarılı illerin nüfus büyüklüğü ile de ilgisi yoktur. Bakanlık bu başarılı okulların başarısının devamını sağlayacak araçları harekete geçirmeli, bu okullarla ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmelidir. Başarılı okullardan popüler okullara kaçışı durdurmalıdır.
3. Okullar akademik başarı açısından bakıldığında çok farklı dağılımlar söz konusudur. Başarılı okulların analizi yapılmalı, bu okullardaki akademik başarının nedenleri araştırılmalı, diğer okullar için örnek olabilecek yönleri ön plana çıkarılmalıdır.
4. Okul türleri arasındaki akademik başarı farklılıklarında katsayıların öneminin olduğu anlaşılmaktadır. Her gruptan öğrencinin akademik başarıyı hedeflemesi için bu konuda önlem alınmalıdır.
5. Belli okul türlerinin kendilerinden bekleneni veremediği düşünülmektedir. Akademik başarı incelendiğinde seçme öğrencilerin eğitim gördüğü okulların sunulan öğrenci kitlesini yeterli eğitmediği düşünülmektedir. Bu okul türleri ile ilgili sorunların kaynağına ulaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akhun, İlhan: **Akademik Başarının Kestirilmesi.** (ky) s: 332-333. 1980.
- Akşit, Tijen: **A Comparative Case Study on School Effectiveness Characteristics of Two Private High Schools in Ankara.** Ankara. January, 2006.
- Alexson, Randy G.: Kemnitz, Christopher P. “Curriculum Articulation and Transitioning Student Success: Where Are We Going Wrong and What Lessons We Learned?” **Paper Presented at the Annual Meeting of the Association of American Geographers** (99th, New Orleans, LA.) March 5-8, 2003.
- “A League Table of Educational Disadvantage in Rich Nations,” **Innocenti Research Centre.** Unicef. 2007.
- Aşkar, P.: Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminin Geçerliği. **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara. 1985.
- Aytaç, Kemal: **Avrupa Eğitim Tarihi. (Antik Çağdan 19. yüzyıl Sonlarına Kadar.)**, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları. Nu:58, 1992.
- Bakan, İsmail. Kelleroğlu, Hakan: “Performans Değerlendirmenin Etkinleştirilmesi Yönünde Çalışanların Düşünceleri: Tutumlar, Beklentiler ve Sonuçlar Konusunda Bir Alan Çalışması,” **Yönetim ve Ekonomi** Cilt:10 Sayı:2 Celal Bayar Üniversitesi İ.İ. B. F. Manisa. 2003
- Balcı, Ali.: **Etkili Okul ve Okul Geliştirme,** Ankara, Pegem A Yayıncılık, 2007.

- Baykal, Ali.: “Üniversiteye Giriş Sistemi,” **Uluslararası Yükseköğretim Konferansı**, Ankara, 14-15 Kasım-2005.
- Baykul, Yaşar.: **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme. Klasik Test Teorisi ve Uygulaması**. Prof Dr., Ankara, ÖSYM Yayınları, 2000.
- Benligiray, S.: **İnsan Kaynakları Açısından Otellerde Performans Yönetimi**, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1174. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No:164. 362s. 1999.
- Berberoğlu, Giray. Kalender, İlker: “Öğrenci Başarısının Yıllara, Okul Türlerine, Bölgelere Göre İncelenmesi: ÖSS ve PISA Analizi.” **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**. 4, (7), 21-35. 2005.
- Binbaşoğlu, Cavit: **Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi**, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. 1995.
- Bingöl, D.: **Personel Yönetimi**, İstanbul, Beta Basım Yayın Dağıtım A. Ş. 442s. 1997.
- Black, P. Wiliam, D.: “Inside the Black Box: Raising Standards through Classroom Assessment” http://www.ltscotland.org.uk/resources/i/genericresource_tcm4274395.asp?strReferringChannel=assess
- Borman Geoffrey D., Hewes, Gina M.: “Comprehensive School Reform and Student Achievement. A Meta Analysis,” Report No. 59 November 2002 www.csos.jhu.edu/CRESPAR/techReports/Report59.pdf - (Çevrimiçi 25-8-2008)
- Bosker, Roel J. v.d.: “Enduring Problems and Changing Conceptions”. **Enhancing Educational Excellence, Equity and Excellence**.

(Ed: Roel Bosker, B. Creemers, S. Stringfield), London, s:3
Kluwer Academic Publishers, 1999.

Burger, John M. and Krueger, Monte: “A Balanced Approach to High-Stakes Achievement Testing: An Analysis of the Literature With Policy Implications,” **International Electronic Journal For Leadership in Learning** . Volume 7, Number 4 June 12, 2003 ISSN 1206-9620.

Carnoy, Martin, Loeb, Susanna; Smith, Tiffany L.: “Do Higher Test Scores in Texas Make for Better High School Outcomes?” **National Ints. On Ed. Governance, Finance, Policymaking and Management**, Washington, DC. November 2001.

Carter, V. Good, E.: **Dictionary of Education**. 4. Baskı, New York, McGraw Hill Book Company. 1973.

Chahine, Saad: “Risking validity: The use of course marks as school effectiveness indicators” **University of Toronto/OISE** - Presented at ICSEI 2006.

“Characteristics of Successful Schools.” Second Edition. **Wisconsin State Department of Public Instruction**, Madison. 2000-08—00 full text: (Çevrimiçi) <http://www.dpi.state.wi.us/dpi/dlseasit/cssindex.html>

Coleman, James. ve diğerleri.: “Equality of Educational Opportunity.” **United States Department of Health, Education, and Welfare**. 1966.

Covaleskie, John F.: “Two Cheers for Standardized Testing” **Northern Michigan University International Electronic Journal For Leadership in Learning**, Volume 6, Number 2 ISSN 1206-9620 March 12, 2002.

Çepni, Salih. Özsevgeç, Tuncay.: “Relation between science teachers’ assessment tools and students’ cognitive development” **Educational Research and Reviews Vol. 1 (7)**, pp. 222-226, October 2006 (Çevrimiçi) [http:// www.academicjournals.org/ERR](http://www.academicjournals.org/ERR) ISSN 1990-3839 © 2006 Academic Journals Karadeniz Technical University.

Deniz, Zülfigar: “İlköğretim Akademik Başarı Ölçüleri ile Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Puanları Arasındaki Uygunluk Geçerliği Çalışması” **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.), Ankara, Haziran 2003.

Durak, Mustafa: “Fen Lisesi Öğrencilerinin Orta Öğretim Kurumlar Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Aldıkları Puanlar ile Akademik Başarılar Arasındaki İlişkiler”. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, Haziran 2003.

Erdoğan, İrfan: **Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi**, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2005.

Erdoğan, Y.M.: Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler, **Sosyal Bilimler Dergisi**, 5(17) : 95-106. 2006.

Ergün, Mustafa: **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ders notları powerpoint sunusu. Akdeniz Üniversitesi. 2008.

Goetz Margaret E.: “The Long March: School Performance Goals and Progress Measures in State Accountability Systems.” **Consortium for Policy Research in Education (CPRE)** Graduate School of Education University of Pennsylvania Paper presented at the National Accountability Movement Annual Meeting of the

American Educational Research Association, Seattle, Washington.
ED 453 25.

Gökalp, Murat: Üniversite Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Okul-İçi Faktörler.
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 22,
(2006) 72-8.

Gülen, Kemal G.: “İşletme Performans Ölçüm Teknikleri ve Çimento Sanayii
Uygulaması”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1994.

Gümüşeli, Ali İ.: İstanbul İli’ndeki İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim
Liderliği Davranışları, Yayınlanmamış Araştırma. **YTÜ Fen-
Edebiyat Fakültesi,** (İstanbul) 1996.

Güvenç, Bozkurt: **Seçilmiş Bazı Ülkelerde Yükseköğretime Geçiş,** ÖSYM
Yayınları, Ankara, 1992-4.

Handbook for Inspecting Colleges, para. 76. Ofsted, 2002.

Hatry, Harry P.: “Performance Measurement: Fashions and Fallacies,” **Public
Performance & Management Review,** June 2002, 25(4): s:352-
358.

Hawley, Willis D.: The Keys to Effective Schools. **Educational Reform as
Continuous Improvement.** Editor: 2nd edition. Corwin Press.
Thousand Oaks, CA, 2007.

Horoz, Kader: “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Maarif Kolejleri Birinci Sınıf
Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Bu Okullara Giriş Puanları
Arasındaki İlişki.” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.)
Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1995.

Hoyle, Rebecca B., Robinson, James C.: “League tables and school effectiveness: a mathematical model” The Royal Society, **FirstCite e-publishing**, October 2002.

Jaekyung, Lee: “Interstate Variations in Rural Student Achievement and Schooling Conditions.” **ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools** Charleston WV. ERIC Digest

Jaekyung, Lee., McIntire, W.: “Interstate variation in the mathematics achievement of rural and nonrural students.” **Journal of Research in Rural Education**, 16(3), 168-81, 2001.

Jencks, Christopher S.:” Effects of High Schools on their Students” **Harvard Educational Review**. 1975.

Heubert, Jay. P., ve Hauser, Robert M.: “High Stakes: Testing for Tracking, Promotion and Graduation.” **National Research Academy**, Washington, DC: National Academy Press, 1999.

Jencks, Christopher S., Riesman David.: **Academic Revolution**, Doubleday, Garden City, NY. 1969.

Karakaya, İsmail: “Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Yordama Geçerliğine İlişkin Bir Araştırma.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara **Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Haziran 2002.

Karasar, Niyazi: **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Altıncı basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1994.

Kan, Adnan: ÖSS'nin Sınıflama Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. **Eğitim Fakültesi Dergisi** Cilt: 5 Sayı:8 Dönem: Güz 2004.

Kelecioğlu, Hülya: “Ortaöğretim Başarı Puanlarının Üniversiteye Girişte İki Aşamalı Sınavda Uygulanan ÖYS, ÖSS ve Tek Aşamalı Sınavda Uygulanan ÖSS ile İlişkileri.” **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, (Ankara) 24, 2003. s:70-78.

Keskin, Gülseren., Sezgin, Burcu: “Bir Grup Ergende Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi” **Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi**, Cilt 4, Sayı:10 (2009)

Kitsantas, Anastasia., Winsler, Adam., Huie, Faye: “Self-Regulation and Ability Predictors of Academic Success During College: A Predictive Validity Study.” **Journal of Advanced Academics**. George Mason University. Volume 20 Fall 2008. s:42-68.

Konstantopoulos, Spyros: Trends of School Effects on Student Achievement: Evidence from NLS:72, HSB:82, and NELS:92 (EJ747147) **Teachers College Record**, v108 n12 p2550-2581 Dec 2006

Kosmopoulou, Anna and Panaretos, John: “Assessment of School Effectiveness in Greece Using Multilevel Models.” **Department of Statistics**. 2002.

Kuitunen, Hannu: **Qualitative Assessment of Rural schools in Turkey**. FAO – World Bank. May 31, 2004.

Laurens, Leslie ve diğerleri. Independent Evaluation of the California High School Exit Exam (CAHSEE): Third Biennial Report. **California Department of Education**. February 1, 2006.

Lee, Jaekyung ve McIntire Walter G.: Interstate Variation in the Mathematics Achievement of Rural and Nonrural Students. **Journal of Research in Rural Education**, Vol:16, No.3 Kış 2000.

Lezotte, Lawrence W.: **Correlates of Effective Schools: The First and Second Generation**. Effective Schools Products, Ltd., Okemos, MI, 1991.

Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim. **Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı**, Ankara. 2008.

Nathan R. Kuncel and Sarah A. Hezlet: "Academic Performance, Career Potential, Creativity, and Job Performance: Can One Construct Predict Them All?," University of Illinois at Urbana-Champaign and Deniz Ones, University of Minnesota; **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol. 86, N: 1.

Nelson, Alice M.: "Undergraduate Academic Achievement in College as an Indication of Occupational Success." **Civil Service Commission**, Washington D.C. Personnel Measurement Research and Development Center, September 1975.

Önen, Emine.: "Ortaöğretim Kurumlar Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Başarısı ve Lise-1. Sınıftaki Akademik Başarıya İlişkin Yordama Geçerliği Çalışması: Fen Lisesi Örneği." **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2003.

Onyedinci Milli Eğitim Şurası Kararları. **Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu**. 2006. s:9.

Özdoğan, Selma F.: "Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Birinci Sınıf öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Üniversiteye Giriş

Puanları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma,” **Hacettepe Üniversitesi** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1998.

Pehlivan, İnayet.:“Etkili Okul,” s:316-317 (ty) (Çevrimiçi) <http://e-kutuphane.egitimsen.org.tr/pdf/1662.pdf> 05-07-2007

Perrakis, Athena I.: “Factors Promoting Academic Success Among African American and White Male Community College Students.” **New Directions for Community Colleges**, No. 142, Summer 2008. Wiley Periodicals, Inc. Published online in Wiley InterScience.

Rivkin, Steven G., Hanushek, Eric A., and Kain , John F.: Teachers, Schools, and Academic Achievement. Report on Alternative Admissions Criteria Study. **Prepared by Participation and Success Division, Access and Equity Department.** Texas State Higher Education Coordinating Board, Austin. 2000-10-00 The Econometric Society 2005.

Sak, Lale: Üniversite Giriş Sınavlarında Kullanılan İkinci Aşama (ÖYS) Testlerinden Alınan Puanlar ve Akademik Başarı Derecesi ile Bir Genel Yetenek Testinden Alınan Puanlar Arası İlişkiler. **Hacettepe Üniversitesi** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1999.

Sanders, Christopher E., Field, Tiffany M., Miguel A.: “Adolescents’ Academic Expectations and Achievement,” **Adolescence**, 00018449, Vol.36, Issue 144 Database Academic Search Premier. Winter2001.

Scheerens, Jaap: “Improving School Effectiveness,” **Fundamentals of Educational Planning** – No. 68 , Paris, United Nations Scientific and Cultural Organization:UNESCO, 2000.

- Sybouts, Ward. Frederick C. Wendel: **The training And Development of School Principals: A Handbook**. Westport: Greenwood Press, 1994.
- Tansel, Aysit: **Education and Labor Market Outcomes in Turkey**. Department of Economics Middle East Technical University, Ankara, June 2004.
- Tebliğler Dergisi, Milli Eğitim Bakanlığı, Anadolu Liseleri Yönetmeliği, 1999.
- Tezbaşaran, A. “Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde 1987 Yılında Yapılan Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma”. Hacettepe Üniversitesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara. 1991.
- Tolga, Nüzhet: “Öğrencilerin Öğretim Aşaması Geçişlerinde Yaşadığı Sıkıntılar ve Çözüm Önerileri,” **2000’li Yıllarda Lise Eğitime Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu. Bildiriler**, İstanbul, 08-09 Haz. 2002.
- Touron, Javier: “The determination of factors related to academic achievement in the university: Implications for the selection and counselling of students.” **Higher Education**, Amsterdam, Elsevier Science Publishers B. V. s:399 Volume 12, Number 4 / August 1983.
- Trusty, Jerry: “Family Influences on Educational Expectations of Late Adolescents,” **Journal of Educational Research**. 00220671, Volume 91, Issue 5 Database: Academic Search Premier. May/June 1998.
- Tural, Kurul Nejla: “Öğrenci Başarısında Etkili Okul Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik.” **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, cilt: 35, sayı: 1-2, 2002.

Turkey-Education Sector Study. “Sustainable Pathways to an Effective, Equitable, and Efficient Education System for Preschool through Secondary School Education” **Human Development Sector Unit, Europe and Central Asia Unit. Report No. 32450-TU.** December 31, 2005.

Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu. **Yüksek Öğretim Kurulu.** Kasım 2005.

Uluğ, F.: **Okulda Başarı,** İstanbul, Remzi Kitapevi. 6. Baskı, 1999.

Ülker, G.: “Kamuda Personel Yönetimi.” **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları,** Bolu, N:2 114s. 1997.

Wall, Dianne: **The Impact of High-Stakes Examinations on Classroom Teaching: A Case Study.** 2003.

Wyatt, T.: “School Effectiveness Research: Dead End, Damp Squib or Smouldering Fuse?”. **Issues in Educational Research,** 6(1), 79-112, 1996.

Wise Lauress L. ve diğerleri: “Review of the Appropriateness of the California High School Exit Exam Content Standards for High School Accountability”. **California Department of Education Sacramento,** CA, April 10, 2006.

Yaylalı, Muammer ve diğerleri.: Üniversite Gençliğinin Sosyo-Ekonomik Profili Araştırması. 2006.

Yeşilyurt, Cavit. Alan, M. Ali: “Fen Liselerinin 2002 Yılı Göreceli Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Ölçülmesi”. **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.** Cilt. 4 sayı 2, 2003.

Yıldıran, Güzver: “An overlook at the Turkish Educational system.” In G. Yıldıran and J. Durnin (Eds.), **Recent perspectives on Turkish education: An inside view** (pp. 1-12), Indiana, Indiana University Turkish Studies Publications, 1997.

Yıldırım, İbrahim. Gençtanırım, Dilek. Yalçın, İlhan. Baydan, Yaprak: “Academic Achievement, Perfectionism and Social Support as Predictors of Test Anxiety.” **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)** 34: 287-296 [2008].

Yıldırım, İbrahim.: Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18: 167-176. 2000.

Yüksek Öğretim Raporu 2001. **Yüksek Öğretim Kurulu**. 2001.

(Çevrimiçi) Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü.
http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2005_ist/2005_ooks_test_ortalama_standart_sapma.jpg 25-07-2006.

(Çevrimiçi) Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/index_oks.asp 25-07-2006.

(Çevrimiçi) <http://www1.worldbank.org/education/exams/equity.asp> 12-08-2006.

(Çevrimiçi) <http://www.apa.org/journals/releases/psp861148.pdf>. 15-05-2006.

(Çevrimiçi) OECD Programme for International Student Assessment.
<http://www.pisa.oecd.org/> 25-12-2006.

- (Çevrimiçi) “The story of the General Certificate of Secondary Education (GCSE)”. <http://www.schoolsuccesscentral.com> 21-05-2006.
- (Çevrimiçi) “Use of Examination Results as Indicators of School Effectiveness” www.dfes.gov.uk/performance.shtml. 11-02-2007.
- (Çevrimiçi) Fen Liseleri Yönetmeliği. Tebliğler Dergisi. 1999. http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=3 27-08-2006.
- (Çevrimiçi) Anadolu Liseleri Yönetmeliği. Tebliğler Dergisi. 1999. http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=12 27-08-2006.
- (Çevrimiçi) “Exam Results Differ by Social Status,” Statistics, Government of United Kingdom. www.statistics.gov.uk/-focus/socialinequalities/ 22-05-2006.
- (Çevrimiçi) Turkey-Education Sector Study. “Sustainable Pathways to an Effective, Equitable, and Efficient Education System for Preschool through Secondary School Education” **Worldbank Türkiye Raporu.** Mart 2006. (Çevrimiçi) http://siteresources.worldbank.org/INTTURKEY/Resources/361616-1142415001082/ESS_Executive_Summary_Turkish.pdf 03-05-2007.
- (Çevrimiçi) “Üniversite Öğrencileri Aile Gelirleri, Eğitim Harcamaları, Mali Yardım ve İş Beklentileri Araştırması.” **Yüksek Öğretim Kurulu.** <http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/ailegel.html>, 22-10-2007
- (Çevrimiçi) “Pupils Try University Entry Exam,” **BBC News.** 19 Sept. 2005. <http://news.bbc.co.uk/1/hi/education/4259802.stm> 28-06-2006.

- (Çevrimiçi) **Qualifications and Curriculum Development Agency,**
<http://www.qca.org.uk/index.html> 23-05-2006.
- (Çevrimiçi) http://www.yok.gov.tr/tez/istatistik/tez_istatistikleri.htm 28-02-2006/ 24-08-2006.
- (Çevrimiçi) http://www.indiana.edu/cgi-bin-local/doIsearch.pl?Fetch:/data1/ip/japan/indexTest/Japan_out.html 02-09-2006.

1 Nisan 1971 yılında Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Bayağşar kasabasında doğdu. İlkokulu burada bitirdikten sonra Anadolu Lisesi sınavlarını ve Parasız Yatılı Sınavları'nı kazanarak ortaokul ve lise eğitimini parasız yatılı olarak Edirne Anadolu Lisesi'nde aldı. 1 Şubat 1996 yılında Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. 1996 yılında SELT Publishing'de editör olarak işe başladı. 1999 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamladı. Yabancı dil sınavlarına hazırlık amaçlı Revealing Advanced Grammar, Deep Into Meaning, Discovering Facts, Quiz Master, Quiz Master Plus ve Double Your Score kitaplarını Numan Kanar ile birlikte hazırladı. Halen İngilizce öğretmeni ve editör olarak çalışmaktadır.